

KANTON SARAJEVO

Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade

NASTAVNI PLAN I PROGRAM

**ZA DEVETOGODIŠNJU OSNOVNU ŠKOLU ZA DJECU SA INTELEKTUALNIM
TEŠKOĆAMA** (Nastavni plan i program za učenike sa lakim intelektualnim i razvojnim
teškoćama)

NAPREDNI NIVO

Sarajevo, avgust 2016. godine

*Na osnovu člana 70. Zakona o organizaciji uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj.35/5), u skladu sa čl. 25 i 26. Zakona o osnovnom odgoju i obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 10/04, 21/06, 26/08, 31/11, 15/13 i 1/16) i čl. 35. i 36. Zakona o srednjem obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 23/10 i 1/16), ministar za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo je imenovao Komisiju za izmjenu nastavnih programa za osnovnu i srednju školu/ za devetogodišnje obrazovanje učenika sa intelektualnim i razvojnim teškoćama u centrima za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju
Kantona Sarajevo*

Članovi Komisije za osnovnu školu:

1. Doc. dr. Haris Memišević - Pedagoški fakultet Sarajevo
2. Mr. sc. Inga Bišćević - Škola za srednje stručno obrazovanje i radno osposobljavanje
3. Mr. sc. Zumreta Jeina - Zavod za specijalno obrazovanje i odgoj djece “Mjedenica”
4. Mr. sc. Bahira Demirović - Zavod za specijalno obrazovanje i odgoj djece “Mjedenica”
5. Mr. sc. Admira Dedić - Centar “Vladimir Nazor”
6. Enes Butković - dipl.defektolog-oligofrenolog - Centar “Vladimir Nazor”.

1. UVOD	1
2. CILJI I ZADACI	2
3. Nastavni plan i program za I razred	4
Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost	
Matematika	
Moja okolina	
Likovni odgoj	
Tjelesni i zdravstveni odgoj	
Muzički odgoj	
Korekciono terapijski programi	
Psihomotorna reedukacija	
Razvoj govora	
4. Nastavni plan i program za II razred	28
Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost	
Matematika	
Moja okolina	
Likovni odgoj	
Tjelesni i zdravstveni odgoj	
Muzički odgoj	
Korekciono terapijski programi	
Psihomotorna reedukacija	
Razvoj govora	
5. Nastavni plan i program za III razred	54
Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost	
Matematika	
Moja okolina	
Likovni odgoj	
Tjelesni i zdravstveni odgoj	
Muzički odgoj	
Korekciono terapijski programi	
Psihomotorna reedukacija	
Razvoj govora	
6. Nastavni plan i program za IV razred	78
Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost	
Matematika	
Moja okolina	

Likovni odgoj
Tjelesni i zdravstveni odgoj
Muzički odgoj
Engleski jezik
Korekciono terapijski programi
Psihomotorna reedukacija
Razvoj govora

7. Nastavni plan i program za V razred _____ 103

Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost
Matematika
Poznavanje prirode
Poznavanje društva
Tjelesni i zdravstveni odgoj
Likovni odgoj
Muzički odgoj
Engleski jezik
Radno-tehnički odgoj
Kultura življenja

8. Nastavni plan i program za VI razred _____ 126

Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost
Matematika
Poznavanje prirode
Poznavanje društva
Tjelesni i zdravstveni odgoj
Likovni odgoj
Muzički odgoj
Engleski jezik
Radno i tehnički odgoj
Kultura življenja

9. Nastavni plan i program za VII razred _____ 150

Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost
Matematika
Priroda
Društvo
Radno i tehnički odgoj
Kultura življenja
Likovni odgoj
Muzički odgoj
Tjelesni i zdravstveni odgoj
Engleski jezik

10. Nastavni plan i program za VIII razred _____ 179

Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost

Matematika
Priroda
Društvo
Radno i tehnicki odgoj
Kultura življenja
Likovni odgoj
Muzički odgoj
Tjelesni i zdravstveni odgoj
Engleski jezik

11. Nastavni plan i program za IX razred _____ **204**

Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost
Matematika
Priroda
Društvo
Likovni odgoj
Tjelesni i zdravstveni odgoj
Muzički odgoj
Radno tehnički odgoj
Kultura življenja
Engleski jezik

UVOD

Revizija nastavnih sadržaja za edukaciju učenika osnovnoškolske dobi sa intelektualnim i razvojnim teškoćama je realizovana u skladu sa konceptima savremenog odgoja i obrazovanja istaknutim u Reformi sistema odgoja i obrazovanja. Nastavni sadržaji su dati kroz dva nastavna programa koji su kreirani za devetogodišnju osnovnu školu kako bi se stvorili objektivni uslovi za poštivanje jednog od osnovnih prava djece na najadekvatnije obrazovanje.

Prvi nivo NAPREDNI NIVO za učenike sa lakim intelektualnim i razvojnim teškoćama je kreiran za učenike koji u skladu sa nivoom funkcionisanja mogu pratiti nastavu kroz obavezne nastavne predmete i paralelno korekciono-terapeutske programe, kao i vannastavne aktivnosti. Drugi nivo OSNOVNI NIVO je kreiran za učenike koji u skladu sa nivoom funkcionisanja mogu pratiti nastavu kroz područja rada i produženi stručni tretman.

Nastavni plan i program je temelj obrazovnog procesa kreiran kao sredstvo za postizanje ciljeva obrazovanja. Glavni cilj oba programa je podizanje nivoa funkcionisanja učenika osnovne školske dobi sa intelektualnim i razvojnim teškoćama, što podrazumijeva stvaranje objektivnih uslova za maksimalni i svestrani razvoj svakog učenika ponaosob radi lakšeg i ravnopravnijeg uključivanja u život i rad u društvenoj zajednici. Osnovni ciljevi obrazovanja učenika sa intelektualnim teškoćama su elementarna pismenost (jezička, matematička i informatička), razvijanje radnih navika i samostalnosti, razvijanje vještina samopomoći, razvijanje receptivnog i ekspresivnog govora.

Programi su koncipirani prema zakonitostima dječijeg razvoja kroz sve razvojne oblasti i osnovnim područjima učenja.

Programi su kreirani kao okvirni programi za podučavanje i učenje, sa naglaskom na neophodnost poštivanja individualizacije u nastavi. Posebno se ističe izazov podučavanja učenika prvih razreda za koje je neophodno realizirati programe usvajanja predvještina neophodnih za usvajanje akademskih sadržaja.

Praćenje, vrednovanje i ocjenjivanje učenika će se vršiti kontinuirano prema postavljenim ishodima učenja uz obavezu permanentne evaluacije sadržaja i metodičko-didaktičkog pristupa. Evaluacija usvojenosti sadržaja će se procjenjivati u skladu sa nivoom verbalne komunikacije i nivoom pismenosti učenika.

Savremeni tokovi sistema odgoja i obrazovanja su rezultirali da se u Centrima za odgoj, obrazovanja i rehabilitaciju podučavaju učenici sa različitim nivoom funkcionisanja i odgojno-obrazovnim potrebama. Revizija programskih sadržaja za učenike sa intelektualnim i razvojnim

teškoćama koncipirana je na poštivanju odgojno-obrazovnih potreba heterogene grupe učenika osnovnoškolske dobi što podrazumijeva da su promijenjeni i povećani sadržaji, a ishodi učenja postavljeni od minimalnih do maksimalnih kako bi se maksimalno iskoristili kapaciteti za učenje i napredovanje svih učenika, kako učenika sa niskim nivoom funkcionisanja koji imaju kombinovane smetnje što podrazumijeva kreiranje okvirnog programa uz holistički pristup učeniku i fleksibilno određenje sadržinskih i vremenskih okvira tako i ne zaboravljajući i grupu učenika iz socijalno depriviranih porodica, učenika koji prelaze iz procesa inkluzivnog obrazovanja.

.Fleksibilnost se sastoji u stručnoj procjeni nastavnika i stručnih saradnika da u skladu sa individualnim i/ili grupnim nivoom funkcionisanja učenika izvrši restrikciju ili povećanje zahtjeva.

Okvirni programi su usmjereni na ostvarenost postavljenih odgojnih, obrazovnih i funkcionalnih ciljeva, kako bi se učenici ravnopravno uključivali u sve tokove društvenog života i stekli dobru osnovu za dalje školovanje i osposobljavanje za život i rad.

NASTAVNI PLAN I PROGRAM
ZA DEVETOGODIŠNJU OSNOVNU ŠKOLU ZA UČENIKE SA INTELEKTUALNIM I
RAZVOJNIM TEŠKOĆAMA

U centrima za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju

(napredni nivo)

PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA ZA NAPREDNI NIVO

Za napredni nivo, sve predmete predaje dipl. defektolog oligofrenolog (diplomirani edukator-rehabilitator).

Od petog razreda vještine mogu predavati i nastavnici vještina, a ostale predmete i dalje predaju defektolozi.

NAPOMENA: Idealno bi bilo da defektolozi/edukatori-rehabilitatori zajednički sa nastavnicima vještina, realiziraju sadržaje iz predmeta vještina od 5-9 razreda.

NASTAVNI PLAN ZA PRVI RAZRED

R.BR.	OBAVEZNI NASTAVNI PREDMETI	SEDMIČNI BROJ NASTAVNIH SATI	GOD. BROJ NASTAVNIH SATI
1.	Bosanski, Hrvatski, Srpski jezik i književnost	3	102
2.	Matematika	2	68
3.	Moja okolina	2	68
4.	Likovni odgoj	2	68
5.	Tjelesni i zdravstveni odgoj	2	68
6.	Muzički odgoj	2	68
	UKUPNO:	13	442
7.	Odjeljska zajednica	1	34
	Vannastavne aktivnosti	Prema programu i interesovanjima učenika	
	Korekciono terapijski programi		
8.	Psihomotorna reedukacija	1	34
9.	Razvoj govora	1	34
	Ukupno opterećenje učenika	16	544

BOSANSKI, HRVATSKI, SRPSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST

I razred

(3 časa sedmično, 102 godišnje)

CILJEVI I REZULTATI ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA		
PODRUČJA UČENJA	CILJ	ZADACI
1. Govorne vježbe 2. Razvoj i bogaćenje rječnika 3. Grafomotorne vježbe	-osposobljavanje učenika za pravilno izražavanje i komunikaciju	-razvijanje sposobnosti slušanja i praćenja govora; -razvijanje intelektualnih, govornih, perceptivnih sposobnosti, komunikacije, socijalizacije i emocija; -razvoj pravilne artikulacije glasova -pravilno izgovaranje glasa i riječi; -razvoj grafomotoričkih sposobnosti.
UPUTSTVO ZA REALIZACIJU		
<p>-Sve aktivnosti potrebno je izvoditi kroz igru. -Igru prilagoditi okruženju i koristiti odgovarajući didaktički materijal. -Sa učenicima koji imaju teškoće u govoru, u saradnji sa logopedom, kroz vježbe raditi na njihovom ublažavanju i otklanjanju.</p>		

SADRŽAJI	CILJEVI	OČEKIVANI REZULTATI/ISHODI UČENJA
<p>1. Govorne vježbe -Vježbe disanja. -Oponašanje prirodnih i drugih zvukova, šumova, glasanje životinja. -Igre za vježbanje pravilnog izgovora glasova. -Vježbe fonematskog sluha i fonološke svjesnosti.</p> <p>2. Razvoj i bogaćenje rječnika -Imenovanje i opisivanje predmeta. -Izvršavanje jednostavnih naloga kroz igru. -Novo ime za predmet</p> <p>-Razgovor o sadržaju na slici. -Igre pitanja i odgovora. -Postavljanje pitanja prema obrascu. -Igre naloga. -Igre pantomime, oponašanja i gestikulacija. -Prepričavanje priče uz pomoć pitanja</p> <p>-Razgledanje slikovnica i razgovor. -Slušanje priča, bajki i razgovor. -Brojalice i kraće pjesmice -Ilustrovana slovarica -Imenovanje predmeta na slici. -Veza glas-slovo -Prepoznavanje samoglasnika. -Veza između slike i slova. -Igre sa slovaricom.</p> <p>3. Grafomotorne vježbe -Opertavanje šablona. -Bojenje crteža. -Spajanje tačkica. -Ukrašavanje predmeta, životinja krivim i ravnim linijama. -Crtanje, sastavljanje iz dijelova (ljudske figure, životinje). - Predvježbe za usvajanje velikih štampanih slova.</p>	<p>-poticanje i razvoj govornih sposobnosti</p> <p>-pravilan izgovor glasova, riječi i rečenica</p> <p>-poticanje i razvoj fonološke svjesnosti</p> <p>-usvajanje osnovnih pojmova iz okoline u kojoj dijete živi</p> <p>-bogaćenje rječnika kroz igru</p> <p>-pretvaranje pasivnog govora u aktivni govor</p> <p>-pravilno i jasno izražavanje</p> <p>-razumijevanje neverbalne komunikacije</p> <p>-uočavanje dijelova i sadržaja priče</p> <p>-poticanje i razvijanje mašte</p> <p>-reprodukcija brojalica i kraćih pjesmica</p> <p>-uočavanje veze između glasa i slova</p> <p>-povezivanje slike i slova</p> <p>-pravilno rukovanje priborom za pisanje</p> <p>-uočavanje i poštivanje granica prostora</p> <p>-razvijanje koordinacije oko-ruka</p> <p>-razvijanje grafomotornih sposobnosti</p>	<p>Učenik će:</p> <p>-pravilno disati pri govoru; -slušati govor, zvukove, šumove;</p> <p>-oponašati glasove i izgovarati riječi, rečenice;</p> <p>-uočiti prvi glas u riječi</p> <p>-imenovati predmete u učionici;</p> <p>-pronalaziti riječi za odnose među predmetima (na, u, ispod, izad);</p> <p>-proširiti rječnik; -slušati sagovornika i gledati ga u oči; -uočiti sadržaj slike, -postavljati pitanja i odgovarati na njih, -razumjeti nalog i izvršavati ga.</p> <p>-slušati priču, bajku, -memorisati brojalice i recitovati kraće pjesme, -uz igru uloga prepričati priču.</p> <p>-razviti pokretljivost prstiju i šake, -pravilno držati olovku,</p> <p>-postići jasnoću nacrtanog, -bojiti u ograničenom prostoru, -razlikovati krive i prave linije.</p>

Napomena: Sa učenicima koji su završili program predvježbe pisanja ili su došli u školu opismenjeni raditi program početnog čitanja i pisanja, ili nastaviti sa razvojem tehnike čitanja i pisanja.

MATEMATIKA

I razred

(2 časa sedmično, 68 časova godišnje)

CILJEVI I REZULTATI ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA		
PODRUČJA UČENJA	CILJ	ZADACI
1.Predmeti u okolini 2.Veličine 3.Oblik i boja 4.Orijentacija u prostoru 5. Skupovi	-formiranje osnovnih matematičkih pojmova	-uočavanje spoljašnjih karakteristika predmeta; - razvijanje intelektualnih potencijala; - razumijevanje odnosa među predmetima; - razumijevanje obilježja predmeta (boja, namjena, veličina, brojnost).
UPUTSTVO ZA REALIZACIJU		
<ul style="list-style-type: none"> -U radu primjenjivati princip postupnosti i krenuti od jednostavnih zahtjeva, s tim da su zadaci primjereni svakom djetetu i njegovim sposobnostima. -Koristiti što više aplikacija, crteža i didaktičkog materijala (dijete mora biti u direktnom kontaktu sa didaktičkim materijalom uz pomoć defektologa i samostalno). -U realizaciji sadržaja podsticati dijete na praktičnu manipulaciju predmetima i koristiti igru kao metod rada. -Didaktički materijal treba da uključi što više čula (vid, sluh, miris, okus, dodir). -Potrebno sistematski raditi i ravnomjerno sadržaje rasporediti zavisno od sposobnosti učenika. 		

SADRŽAJI	CILJEVI	OČEKIVANI REZULTATI/ISHODI UČENJA
<p>1.Predmeti u okolini Pojam predmeta, uočavanje predmeta u neposrednoj okolini, upoznavanje predmeta dodirrom, opisom, igrom.</p> <p>Grupisanje predmeta na osnovu određenih osobina (po obliku, veličini, namjeni i vrsti).</p> <p>Grupisanje predmeta i uočavanje količine (mnogo predmeta, malo predmeta).</p> <p>2.Veličine Uspoređivanje dva predmeta prema jednoj osobini (veći-manji, deblji-tanji, duži-kraći...)</p> <p>Grupisanje predmeta prema istoj osobini.</p> <p>3.Oblik i boja Upoznavanje boja Uspoređivanje predmeta prema boji Uočavanje, izdvajanje i grupisanje predmeta po obliku i boji (lopte, kocke, valjci i drugi oblici)</p> <p>4.Orijentacija u prostoru Upoznavanje prostornih položaja u odnosu na sebe – ispred, iza, iznad, ispod.</p> <p>Odnosi među predmetima (u, na, gore, dolje, unutra, izvan, između)</p> <p>Blizu-daleko, lijevo-desno...</p> <p>5. Skupovi Upoznavanje sa načinom formiranja skupova-pojam skupa Primjeri raznih skupova Praktično prikazivanje skupova Brojanje elemenata skupa (do 5 elemenata) Brojanje do 5 – naprijed i nazad Upoznavanje cifara do broja 5</p>	<p>-uočavanje predmeta u neposrednoj okolini i upoznavanje njihovih osobina</p> <p>-uočavanje sličnosti i razlike među predmetima</p> <p>-procjenjivanje veličine, dužine , debljine predmeta na temelju vizualne percepcije i odnosa među predmetima</p> <p>-razvrstavanje predmeta prema njihovim osobinama</p> <p>-prepoznavanje predmeta prema boji</p> <p>-imenovanje i prepoznavanje oblika</p> <p>-prepoznavanje prostornih položaja u odnosu na sebe</p> <p>-uočavanje uzajamnih položaja predmeta</p> <p>-razvijanje sposobnosti orijentacije</p> <p>-formiranje skupova</p> <p>-brojanje do 5</p> <p>-formiranje skupova do 5 elemenata</p> <p>-prepoznavanje brojeva od 1 do 5</p>	<p>Učenik će:</p> <p>-prepoznati predmet i uočiti njegove osobine</p> <p>- izdvajati predmete po veličini, boji, obliku;</p> <p>-uočiti količinu predmeta (mnogo-malo)</p> <p>-razlikovati predmete prema veličini, duljini, širini...</p> <p>-poznavati boje</p> <p>- prepoznati osnovne geometrijske oblike,</p> <p>-razvrstavati predmete prema boji i obliku</p> <p>-postaviti predmet u odgovarajući položaj u odnosu na sebe</p> <p>-prepoznati i imenovati odnose među predmetima (u, na, unutra, izvan, između, gore, dolje);</p> <p>-orijentisati se u prostoru</p> <p>- formirati skupove prema zadanoj osobini,</p> <p>- upoređivati skupove pridruživanjem,</p> <p>- upoređivati skupove brojanjem,</p> <p>- brojati do pet</p> <p>- prepoznati brojeve do 5.</p>

Napomena:

Nastavnik može za učenike koja pokazuju interes i veće sposobnosti za matematiku proširiti programske sadržaje.

MOJA OKOLINA**I razred**

(2 časa sedmično, 68 časova godišnje)

CILJEVI I REZULTATI ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA		
PODRUČJA UČENJA	CILJ	ZADACI
1.Moja škola 2.Put od kuće do škole 3.Moja porodica/obitelj 4.Godišnja doba 5.Životinje 6. Pojmovi o vremenu 7.Čovjek i zdravlje	-sticanje osnovnih znanja o okolini na osnovu posmatranja promjena i pojava u prirodi i životu ljudi	-stvaranje pozitivne slike o školi i školskoj zajednici, -učenje osnovnih pravila ponašanja -formiranje elementarne predstave o vremenu -razvijanje pozitivnog odnosa prema prirodi i prirodnim pojavama -razvijanje osnovnih radnih navika i samostalnosti -podsticanje učenika na pravilnu ishranu
UPUTSTVO ZA REALIZACIJU		
<p>Neophodne aktivnosti u realizaciji sadržaja su:</p> <ul style="list-style-type: none"> -pravljenje panoa učenika u razredu, posjeta osoblju i drugim učenicima u školi -šetnja ulicom, šetnja trotoarom, pravljenje semafora u razredu, pjesmice o saobraćaju -posmatranje promjena u prirodi, škola u prirodi -pravljenje panoa, osjetiti okus voća i povrća, vidjeti promjene u prirodi, sakupljanje plodova jeseni -pravljenje panoa porodice, crtanje porodice -posjeta zološkom vrtu, bliski kontakt sa nekim od životinja, modeliranje na temu životinja, doživjeti blizinu životinje -održavanje lične higijene u školi, posjeta stomatološkoj ordinaciji, pravljenje zdravog obroka, odlazak na pijacu 		

SADRŽAJI	CILJEVI	OČEKIVANI REZULTATI/ISHODI UČENJA
1.Moja škola Moja škola - naziv Prostorije u školi Nastavnici Školska pravila Školsko osoblje Higijena u školi	Naučiti osnovno o školi, nastavnicima, pravilima u školi i održavanju higijene	Učenici će znati naziv škole, raspored najbližih prostorija u školi, ime nastavnika, poznavati će osoblje sa kojim dolazi u kontakt, razumjeti će školska pravila i važnost održavanja higijene
2.Put od kuće do škole Pravila ponašanja i kretanja na ulici Prevozna sredstva	Naučiti osnovna pravila ponašanja i sigurnog kretanja na ulici i o vrstama prevoznih sredstava	Učenici će znati osnovna pravila ponašanja i bezbjednog kretanja na ulici
3.Moja porodica/obitelj Uža porodica Šira porodica	Naučiti ko su članovi uže i šire porodice	Učenici će znati nabrojati članove uže i šire porodice
4.Godišnja doba Osnovne karakteristike godišnjih doba	Naučiti nabrojati godišnja doba i njihove osnovne karakteristike	Učenici će znati nabrojati ili prepoznati godišnja doba
5.Životinje Divlje životinje Domaće životinje Ptice	Naučiti osnovno o životinjama i pticama	Učenici će moći prepoznati i imenovati poznatije divlje i domaće životinje, znati kako se oglašavaju, kao i poznatije vrste ptica
6.Pojmovi o vremenu Dijelovi dana Dani u sedmici	Naučiti dijelove dana i dane u sedmici	Učenici će poznavati i imenovati dijelove dana, kao i nabrojati dane u sedmici
7.Čovjek i zdravlje Zdrava ishrana Lična higijena	Naučiti koja je zdrava hrana i osnove lične higijene	Učenici će znati razlikovati poznatije vrste zdrave hrane, i razumijeti će važnost obavljanja svakodnevnice lične higijene

TJELESNI I ZDRAVSTVENI ODGOJ

(70 SATI GODIŠNJE, 2 SATA SEDMIČNO)

CILJEVI

Zadovoljavanje biološke i psihološke potrebe djece za kretanjem, igrom i kretnim stvaralaštvom, sredstvima i ambijentom koje pruža tjelesno vježbanje, sport i sportska rehabilitacija.

ZADACI

- shvatanje smisla, vrijednosti i principa tjelesnog vježbanja,
- očuvanje, njegovanje i unapređenje zdravlja
- razvijanje i usavršavanje motoričkih sposobnosti u skladu sa uzrasnim i individualnim karakteristikama,
- osposobljavanje za svrsishodno i efektivno samostalno vježbanje,
- razvijanje pozitivne slike o sebi,
- razvijanje kreativnosti kroz pokret,
- promovisanje pozitivnih socijalnih interakcija, svrsishodne i humane primjene psihomotoričkih sposobnosti, motoričkih znanja, vještina i navika

NASTAVNE CJELINE:

1. hodanje,
2. trčanje,
3. skakanje,
4. puzanje i provlačenje,
5. penjanje,
6. bacanje i hvatanje,
7. igre loptom,

TEMA	NASTAVNA JEDINICA	POSTIGNUĆA UČENIKA M/O/V	DIDAKTIČKO METODIČKA UPUTSTVA
HODANJE	<p>-pravolinijsko hodanje,</p> <p>-hodanje s promjenom pravca i smijera,</p> <p>-hodanje s promjenom tempa i ritma,</p> <p>- kombinovano hodanje,</p> <p>- hodanje uz različite položaje ruku, stopala,</p> <p>-hodanje u različitim kretnim zadacima,</p> <p>- oponašanje pokreta i kretanja drugih živih stvorenja,</p>	<p>M: prirodno samostalno hodanje,</p> <p>O: prirodno hodanje imitacijom,</p> <p>V: samostalno hodanje po nalogima</p>	<p>Odvijanje odgojno – obrazovnog procesa prema prirodnom redu podrazumijeva: upoznavanje (najavljivanje, opisivanje, demonstracijai objašnjavanje) novog motoričkog sadržaja, izvođenje motoričkog kretanja, ispravljanja grešaka, ponavljanje i individualno uvježbavanje i praćenje i realizacija ishoda. Najavljeni sadržaj se opisuje glasno kratko i razumljivo. Demonstracija se izvodi u finalnom obliku.</p>
TRČANJE	<p>-pravolinijsko trčanje s projenom pravca i smijera,</p> <p>-trčanje s promjenom tempa i ritma,</p> <p>-kombinovano trčanje,</p> <p>-kombinacija trčanja i hodanja,</p> <p>-brzo trčanje,</p> <p>-primjena trčanja u različitim kretnim situacijama</p>	<p>M: prirodno samostalno trčanje,</p> <p>O: prirodno trčanje imitacijom,</p> <p>V: samostalno trčanje po nalogima, sprint do 30 metara, istrajno trčanje do 6 minuta.</p>	<p>Odvijanje odgojno – obrazovnog procesa prema prirodnom redu podrazumijeva: upoznavanje (najavljivanje, opisivanje, demonstracijai objašnjavanje) novog motoričkog sadržaja, izvođenje motoričkog kretanja, ispravljanja grešaka, ponavljanje i individualno uvježbavanje i praćenje i realizacija ishoda. Demonstracija u finalnom obliku.</p> <p>Odvijanje odgojno – obrazovnog procesa prema prirodnom redu podrazumijeva: upoznavanje (najavljivanje, opisivanje,</p>

<p>SKAKANJE</p>	<p>-sunožni poskoci u mjestu i kretanju,</p> <p>-poskoci na jednoj nozi,</p> <p>-preskakanje kratke vijače, školica,</p> <p>-igra lastiša,</p> <p>-preskakanje preko prepreka,</p> <p>-kretanje poskocima i skokovima u zadatom pravcu,</p> <p>-kombinacija skokova i poskoka sa hodanjem,</p> <p>- kombinacija trčanja i skokova</p>	<p>M: samostalno skakanje u mjestu,</p> <p>O: kordinisano skakanje u mjestu,</p> <p>V:skakanje po nalozima</p>	<p>demonstracijai objašnjavanje) novog motoričkog sadržaja, izvođenje motoričkog kretanja, ispravljanja grešaka, ponavljanje i individualno uvježbavanje i praćenje i realizacija ishoda.Demonstracija u finalnom obliku.</p>
<p>PUZANJE I PROVLAČENJE</p>	<p>-puzanje četveronoške,naprijed-nazad</p> <p>-provlačenje kroz obruč,</p> <p>-provlačenje između nogu para,</p> <p>-kombinacija puzanja,provlačenja, hodanja i trčanja,</p> <p>-primjena puzanja i provlačenja u različitim kretnim zadacima</p>	<p>M: puzanje četveronoške,</p> <p>O: pravolinijsko puzanje i provlačenje ispod prepreka,</p> <p>V: puzanje i provlačenje u različitim kretnim zadacima</p>	<p>Odvijanje odgojno – obrazovnog procesa prema prirodnom redu podrazumijeva: upoznavanje (najavljivanje, opisivanje, demonstracijai objašnjavanje) novog motoričkog sadržaja, izvođenje motoričkog kretanja, ispravljanja grešaka, ponavljanje i individualno uvježbavanje i praćenje i realizacija ishoda.Demonstracija u finalnom obliku.</p>

PENJANJE	<ul style="list-style-type: none"> -penjanje uz stepenice, -penjanje na švedsku klupu, -penjanje na švedski sandučić, -penjanje uz ripstol, -kombinacija penjanja sa hodanjem, trčanjem, puzanjem, provlačemjem, -primjena penjanja u različitim kretnim zadacima 	<ul style="list-style-type: none"> M: penjanje za švedsku klupu, O: penjanje uz stepenice, V: penjanje uz ripstol 	<p>Odvijanje odgojno – obrazovnog procesa prema prirodnom redu podrazumijeva: upoznavanje (najavljivanje, opisivanje, demonstracijai objašnjavanje) novog motoričkog sadržaja, izvođenje motoričkog kretanja, ispravljanja grešaka, ponavljanje i individualno uvježbavanje i praćenje i realizacija ishoda. Demonstracija u finalnom obliku.</p>
BACANJE I HVATANJE	<ul style="list-style-type: none"> -kotrljanje različitih lopti, -bacanje i hvatanje različitih lopti, -bacanje u daljinu i visinu, -bacanje lijevom i desnom rukom i suručno, -bacanje iznad glave, sa strane i iz predjela grudi, -dodavanje u paru sa male i veće udaljenosti, -gađanje u metu 	<ul style="list-style-type: none"> M: bacanje lote, O: bacanje i hvatanje lote, V: bacanje i gađanje u cilj 	<p>Odvijanje odgojno – obrazovnog procesa prema prirodnom redu podrazumijeva: upoznavanje (najavljivanje, opisivanje, demonstracijai objašnjavanje) novog motoričkog sadržaja, izvođenje motoričkog kretanja, ispravljanja grešaka, ponavljanje i individualno uvježbavanje i praćenje i realizacija ishoda. Demonstracija u finalnom obliku.</p>

IGRE S LOPTOM	<ul style="list-style-type: none"> -različite elementarne igre s loptom, -hvatanje i dodavanje lopte, -šutiranje lopte, -vođenje lopte, nogama i rukama. 	<p>M: slobodne dječije igre s loptom,</p> <p>O: razumijevanje osnovnih naloga za igru s loptom,</p> <p>V: razumijevanje pravila igre</p>	<p>Odvijanje odgojno – obrazovnog procesa prema prirodnom redu podrazumijeva: upoznavanje (najavljivanje, opisivanje, demonstracijai objašnjavanje) novog motoričkog sadržaja, izvođenje motoričkog kretanja, ispravljanja grešaka, ponavljanje i individualno uvježbavanje i praćenje i realizacija ishoda. Demonstracija u finalnom obliku.</p>

Napomena:

Postignuća učenika: M – minimum, O – očekivano, V – visoko.

MUZIČKI ODGOJ

I RAZRED

(2časa sedmično - 70 godišnje)

NASTAVNI SADRŽAJI:

1.VJEŽBE PRAVILNOG DISANJA

2.PJEVANJE I SVIRANJE

3.BROJALICE

4.MUZIČKE IGRE

5.SLUŠANJE MUZIKE

❖ *Vježbe pravilnog disanja*

Vježbe disanja(uzdah, izdah, pravilno disanje) kroz igru duvanje vate, balona, mirisanje cvijeća,zujanje pčela.

❖ *Pjevanje i sviranje*

Kompozicije treba da se izvode u obliku vokalnog jednoglasja (pojedinačno, grupno i u paru).Kroz pravilno pjevanje i vježbe pjevanja vokala kod djece razvijati pokretljivost govornih organa, mišiće vrata, usta i usnice.

Intonaciju treba prilagoditi glasovnim mogućnostima učenika.

Dječije pjevanje treba biti praćeno pratnjom nastavnika na nekom akordičkom instrumentu.

U toku školske godine treba obraditi najmanje **12 pjesama**.

Izbor pjesama treba pažljivo izvršiti u skladu sa intelektualnim i psihofizičkim sposobnostima učenika.

❖ *Brojalice*

U toku školske godine treba obraditi **7 brojalica**.

Pomoću brojalica kod učenika treba razvijati osjećaj za uočavanjem promjena u ritmu, tempu.

Instrumente dječijeg instrumentarija koristiti za pratnju brojalica, pjesama i muzičkih igara kao i u oblicima samostalnog i slobodnog izražavanja učenika.

Koristiti tijelo kao ritmičku pratnju npr.(pljeskanjem, pucketanjem prstiju, tapšanjem po koljenima, udaranjem noge o pod itd.)

❖ *Muzičke igre*

U toku školske godine treba obraditi **8 muzičkih igara** koje će svojom melodijsko-ritmičkom strukturom i tekstom pružiti mogućnost za raznovrsne pokrete.Takođe sa djecom praviti muzičke igre onomatopejskog oglašavanja životinja uz pokrete idoćaravanje te životinje.

Kroz muzičke igre kod djece razvijati sposobnost za pravilno izvođenje ravnomjernih pokreta u tempu kompozicije, promjene pokreta ili načina kretanja na odgovarajuću muzičku cjelinu, a sve s ciljem razvoja grube i fine motorike, aktivne pažnje, pamćenja i koncentracije.

❖ *Slušanje muzike*

U toku školske godine djeca treba da se upoznaju sa **11 kompozicija**.

Služanjem odabranih primjera iz muzičke literature domaćih i stranih autora. Djecu podsticati da svoje osjećaje i zapažanja prenesu likovno, pokretom jertime se podstiče njihovakreativnost.

Nastavni sadržaj:

❖ *Pjevanje i sviranje*

1. Koka i pilići (St.Korunović)
2. Dobar dan-pozdravna pjesma
3. Jesen (S.Jakševac, B.Rakijaš)
4. Vjetar (A.Diklić)
5. Padaj,padaj snježiću (D.Basrak)
6. Ide mali meca (Ruska narodna)
7. Mamino kolo (Lj.Popović-A.Prelaz)
8. Ide ide patak (J. Bitenc)
9. Visibaba (St.Korunović)
10. Životinjski glasovi (Švedska)
11. Rođendanska pjesma
12. Jabučice crvena (tekst:J.J.Zmaj)

❖ *Brojalice*

1. Jutro dan več
2. Išo medo u dućan
3. Taši taši
4. Eci peci pec
5. Voli da se mazi
6. Ja, ti, on
7. Iš, iš, iš

❖ *Muzičke igre*

1. Pjevanje vokala kroz igru
2. Kako se šta radi
3. Lijevo-desno
4. Pljesni rukama (sa eng. prevela prof.Nada Jovanović)
5. Stari medo
6. Ringe, ringe, raja
7. Proljećno kolo

8. Glava, ramena, stomak, stopala

❖ *Slušanje muzike*

1. Pačiji ples
2. Sarajevo ljubavi moja (K.Monteno)
3. Duet mačaka (G.Rossini)
4. Ples pilića u ljuskama (Modest Petrovič Musorgski)
5. Zima (A.Vivaldi)
6. Lav (K.Sans)
7. Valcer cvijeće (P.I.Čajkovski)
8. Himna BiH
9. Aska i vuk (Asim Horozić)
10. Koračnica (D.Šostaković)
11. Prvačić (Mirsad Abdagić Kike)

NAPOMENA:

Izbor pjesama, brojalica muzičkih igara i muzike za slušanje treba pažljivo izvršiti uz mogućnost promjene nastavnih jedinki u zavisnosti od intelektualnih i psihofizičkih sposobnosti učenika.

LIKOVNI ODGOJ

I razred

(2 časa sedmično, 70 časova godišnje)

CILJEVI I REZULTATI ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA		
PODRUČJA UČENJA	CILJ	ZADACI
PRIBOR I MATERIJALI OPAŽANJE RAZLIKA U VIDNOM POLJU PROSTORU OBLICI I NJIHOVI KVALITETI POVRŠINA TAKTILNOST RAZLIKOVANJE POJEDINIH CJELINA	-da učenici usvoje znanja i umijeća iz područja tehnika likovnog izražavanja i teorije oblikovanja i podstaknu svoje stvaralačke sposobnosti -razvoj kreativnog mišljenja, -emocionalni i socialni razvoj	. Da njeguje i razvija slobodni dječiji i likovni izbor Da se dalje obogaćuju i proširuju prostorne predstave djece novim opažanjima i saznanjima o prostornim odnosima, živih bića i predmeta Da se probuđuje likovno – estetska radoznalost, razvija likovni ukus i kriteriji i podstakne elementarna

LINIJA BOJA		<p>inicijativnost, individualnost za likovno estetsko uređenje životnog prostora</p> <p>Da omogući koordinaciju likovnog rada sa zvukom, pokretom, literarnim izrazom i scenskim lutkarstvom</p> <p>Dalje upoznavati djecu sa sredstvima i tehnikama likovnog izražavanja dostupnim njihovom uzrastu</p> <p>Njegovanje i razvijanje slobodnog dječijeg likovnog izraza i likovnog stvaralaštva</p> <p>Pobuđivanje i otkrivanje likovne i estetske osjetljivosti, interesa, sklonosti i sposobnosti za likovno – estetsko izražavanje i oblikovanje u pojedinim temama i materijalima</p> <p>Da učenici usvoje znanja i umijeća iz područja tehnika likovnog izražavanja i teorije oblikovanja i podstaknu svoje stvaralačke sposobnosti</p> <p>Razvoj kreativnog mišljenja,</p> <p>Emocionalni i socialni razvoj</p>
----------------------------------	--	--

UPUTSTVO ZA REALIZACIJU

Ako želimo otkriti sklonosti i sposobnosti svakog pojedinačnog učenika, kako bi ga usmjerili na kreativni put spoznaje vlastitih mogućnosti, neophodno je ponuditi što raznovrsniji program praktičnog rada i obilje različitih materijala i tehnika

SADRŽAJI	CILJEVI	OČEKIVANI REZULTATI/ISHODI UČENJA
-Pribor i materijali		

<p>Igra i manipulacija sa različitim materijalima: pravljenje, trganje i lijepljenje, komponovanje, oblikovanje figura.</p> <p>OPAŽANJE RAZLIKA U VIDNOM POLJU – PROSTORU lijevo, desno, gore, dole, ispred, iza, uspravno, položeno, koso, ispod, iznad, zatvoreno ,otvoreno, puno, prazno, opažanje u učionici i bližoj okolini.</p> <p>-POVRŠINA- Opažanje raznih vrsta površina i uočavanje razlika među njima.</p> <p>-TAKTILNOST - Karakteristike raznih predmeta i funkcije raznih oblika, opažanje (igrom i vježbom) karakteristika predmeta dodirom i prepoznavanjem funkcije raznih oblika i materijala.</p> <p>-RAZLIKOVANJE POJEDINIH SREDINA naselje: grad,sredine u naseljima: stan, kuća; priroda kao sredina: livada, vrt, park; boje godišnjih doba.</p> <p>- LINIJA- Uočavanje i prikazivanje modela raznih vrsta linija u vidnom polju. Vježbe klasificiranja modela linija prema vrstama, uočavanje linije kao traga njihovih modela (štap, konopac, konac) Uočavanje razlika među tragovima (linijama) po obliku dužini i debljini. Vježbe preoblikovanja modela linije (prava i kriva, otvorena i zatvorena..)</p>		
---	--	--

<p>Vježbe šaranja i spontanog uobličavanja linijom.</p> <p>- BOJA Uočavanje i imenovanje osnovnih boja u vidnom polju. Igre i vježbe pronalaženja i sortiranja predmeta iste boje. Vježbe slobodnog komponovanja linija i mrlja različitih boja</p>		
---	--	--

KOREKCIJNO TERAPEUTSKI PROGRAMI

PSIHOMOTORNA REEDUKACIJA

I razred

(1 čas sedmično, 34 godišnje)

CILJEVI I REZULTATI ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA		
PODRUČJA UČENJA	CILJ	ZADACI
1.Oralno motoričke vježbe 2.Vježbe čula 3.Vježbe opšte reedukacije psihomotorike 4.Vježbe fine motorike 5.Grafomotorne vježbe	-obnavljanje senzornih puteva, osjećajnih iskustava i izgrađivanje veza između djeteta i okruženja	-podsticanje razvoja imitacije pokreta -razvijanje perceptivnih sposobnosti -dopunjavanje iskustva o svom tijelu -razvijanje fine motorike
UPUTSTVO ZA REALIZACIJU		
-Svaka vježba mora biti jasno definisana i u skladu sa potrebama djeteta. -Vježbe treba da izazivaju pozitivna osjećanja kod djeteta. -Tokom vježbi koristiti riječi za opisivanje procesa vježbanja (riječ, osjećaj i osjećanje).		

SADRŽAJI	CILJEVI	OČEKIVANI REZULTATI/ISHODI UČENJA
1.Oralno motoričke vježbe Vježbe za pokretljivost jezika i usana Vježbe za aktivnosti mekog nepca 2.Vježbe čula Vježbe za percepciju mirisa Vježbe za percepciju okusa Vježbe za vizalnu percepciju Vježbe za pokretljivost očiju	Usmjeravanje pažnje na organe za govor Aktiviranje mišića koji učestvuju pri izvođenju pokreta govornih organa Prepoznavanje prijatnih i neprijatnih mirisa Upoznavanje mirisa iz neposredne okoline Prepoznavanje i imenovanje različitih okusa Doživljaj ugone i neugode izazvan okusnim podražajem	- izvršavati vježbe za pokretljivost jezika i usana - prepoznati prijatne i neprijatnih mirise - prepoznavati različite okuse: slatko, slano, gorko, kiselo -razlikovati jestive od nejestivih stvari -pratiti pogledom kretanja predmeta s lijeva na desno, gore, dolje, u krug

Vježbe za pecepciju oblika	Usmjeravanje pažnje na vizalne podražaje	-prepoznati i razlikovati predmete po veličini i debljini
Vježbe za pecepciju boja	Percepcija veličine	-uočiti oblik predmeta
Vježbe za taktilnu percepciju	Percepcija debljine	-prepoznati i imenovati osnovne boje
3.Vježbe opšte reedukacije psihomotorike	Identifikacija oblika i boja	- razlikovati: toplo-hladno, mekano-tvrdo
Vježbe za doživljaj tjelesne cjelovitosti	Upoznavanje sa različitim modalitetima: toplo-hladno, mekano-tvrdo	
Vježbe za doživljaj gestalnog prostora	Usmjeravanje pažnje na auditivne podražaje	-imenovati i pokazati dijelove tijela na sebi i na drugom
-pokreti iz ramena i kuka	Razlikovanje zvukova	
-pokreti izlakta i koljena	Lociranje izvora zvuka	-imitirati pokrete
Vježbe za orijentaciju u objektivnom prostoru	Razvoj svijesti o vlastitom tijelu	
Tijelo u prostoru u odnosu na predmete, na druge	Razvoj šeme tijela	
Kretanje u prostoru (po nalogu)	Određivanje položaja tijela u prostoru	-manipulisati sitnim predmetima
4.Vježbe fine motorike	Razumijevanje i izvršavanje naloga	
Vježbe za motoričku spretnost šake	Usmjeravanje pažnje	
Manipulacija predmetima	Hodanje, pljeskanje, udaranje rukom ili objema rukama uz ritam	-orijentisati se na papiru, -spajati i povezivati tačkice -bojiti unutar zadatog prostora
5.Grafomotorne vježbe	Razvijanje pokretljivosti šake i sposobnosti manipulacije sitnim predmetima	
Predvježbe pisanja-igre olovkom	Ispravno rukovanje priborom za pisanje i crtanje	
	Orijentacija na papiru, zadržavanje unutar zadatog prostora	

RAZVOJ GOVORA

I, II, III, IV razred

(1 čas sedmično, 34 godišnje)

CILJEVI I REZULTATI ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA		
PODRUČJA UČENJA	CILJ	ZADACI
1.Diskriminacija i artikulacija glasova (fonematski sluh)	- pravilno govorno izražavanje i upotreba govora u svrhu komunikacije	-razvoj pravilne artikulacije glasova
2.Razvoj i bogaćenje riječnika		-sinteza glasova u slogove i riječi
3.Samogovor i govorna stvaralačka igra		-pravilan izgovor riječi -slušanje i razumijevanje govora drugih -razvoj rečenice i bogaćenje riječnika -razvoj komunikacije - verbalne i neverbalne

UPUTSTVO ZA REALIZACIJU

- Stalnim podsticanjem i dobrim govornim uzorima uticati na razvoj glasova.
- Za rad na razvijanju i ispravljanju glasova koristi se govorna igra.
- Treba koristiti raznovrsne govorne stvaralačke igre, ritmičko ponavljanje slogova sa određenom melodijom, odgovarajuće tekstove (pjesmice, priče, brojalice).
- Riječnik bogatiti novim imenicama, glagolima, pridjevima, priložima, brojevima, veznicima, uzvicima i prijedlozima.
- Posebnu pažnju treba obratiti dječijim pitanjima, u smislu njihovog podsticanja i njegovanja. Treba obratiti pažnju na formulaciju pitanja, te na jezičku korektnost i tačnost, uz obavezno davanje adekvatnih odgovora na postavljena pitanja.
- Treba koristiti rečenice sa učtivim frazama, što će utjecati na razvoj korektnih međuljudskih odnosa i doprinjeti izgrađivanju govora.
- Djecu treba podsticati za sopstveno govorno stvaralaštvo koje posebno dolazi do izražaja u igrama dramatizacije.
- Organizovanu govornu stvaralačku igru povezivati sa cjelokupnom senzomotornom dječijom aktivnošću.

SADRŽAJI	CILJEVI	OČEKIVANI REZULTATI/ISHODI UČENJA
<p>1. Diskriminacija i artikulacija glasova (fonematski sluh)</p> <p>Slušanje i razlikovanje pojedinih glasova. Slušanje i razlikovanje glasova u riječima i izdvajanje početnih i završnih glasova.</p> <p>Izgovor glasa i povezivanje sa slovom (grafem-fonem)</p> <p>Analiza i sinteza (raščlanjivanje riječi na glasove i sastavljenje glasova u riječi). Osobine glasa i govora (visina, jačina, naglasak, kretanje tona, melodija i ritam govora- brz i spor govor, glasan i tih govor, šaputanje i vikanje).</p> <p>Izgovor riječi na slogove. Pojmovi glas, slovo, riječ i rečenica. Govorne igre -vježbe artikulacije glasova kroz pjesmice, priče, brzalice, razbrojalice i planiranerazgovore.</p> <p>2. Razvoj i bogaćenje riječnika Razgovor o predmetima iz neposredne okoline, članovima porodice, igračkama, životinjama, higijenskim navikama i dr..Osobine predmeta i pojava: veliki, mali, dobar, loš, prvi, poslednji, <u>osnovne</u></p>	<p>Razvoj auditivne (slušne) pažnje.</p> <p>Pravilna diskriminacija glasova. Pravilna artikulacija glasova.</p> <p>Uočavanje početnog i završnog glasa u riječi.</p> <p>Povezivanje glasa sa slovom.</p> <p>Uočavanje glasa u riječima- Inicijalno, medijalno i finalno.</p> <p>Uočavanje i razlikovanje različitih osobina govora.</p> <p>Raščlanjivanje riječi na slogove</p> <p>Usvajanje pojmova- glas, slovo, riječ, rečenica.</p> <p>Učenje kratkih pjesmica uz uočavanje ritma i melodije.</p>	<p>Učenik će:</p> <p>- naučiti da sluša i razlikuje glasove u riječima, da izdvajapocetne i završne glasove u riječima.</p> <p>- razumjeti i povezati grafički izgled slova sa njegovim izgovorom, veza (grafem – fonem).</p> <p>- naučiti da razlikuje glasovne suprasegmente (visinu, jačinu, naglasak, kretanje tona) i druge osobine govora (melodiju i ritam govora- brz i spor govor, glasan i tih govor, šaputanje i vikanje)</p> <p>- uočiti osnovne osobine predmeta i pojava: veliki, mali, dobar, loš, prvi, poslednji</p> <p>- uočiti osnovne radnje: voljeti, htjeti, moći, znati, imati, otvoriti, zatvoriti, popeti, sići...</p> <p>- proširiti opšti riječnik, pretvarati pasivni u aktivni riječnik i povećavati pasivni i aktivni fond riječi.</p>

<p><u>radnje</u>: voljeti, htjeti, moći, znati, imati, otvoriti, zatvoriti, popeti, sići, itd.</p> <p>Govorne igre grupisanja riječi vezanih za određene pojmove (čovjek-dijelovi tijela, odjevni predmeti i obuća, škola-namještaj, igračke, ukrasni predmeti).</p> <p>Pregledanje i razgovor o slici, slikovnici, aplikaciji, pozorištu lutaka.</p> <p>2.1.Razvoj i bogaćenje rečenice Razvoj rečenice po opsegu, strukturi, značenju i pravilnoj upotrebi padeža i glagolskih oblika. Slobodni i vođeni razgovor, opisivanje slika, predmeta i pojava, te pričanje na osnovu slike doživljaja, događaja.</p> <p>Izvođenje dramskih igara (improvizovanje životnih situacija- u autobusu, kod ljekara, kod frizera).</p> <p>Postavljanje pitanja.</p> <p>Razgovor u interakcijskim odnosima nastavnik-učenik (razgovor o prazniku, o pozorišnoj predstavi, TV emisiji, za vrijeme šetnje, razgovor o porodici, o godišnjim dobima). Opisivanje, pričanje i prepričavanje sadržaja ispričanog ili pročitanoog teksta.</p> <p>3.Samogovor i govorna stvaralačka igra</p> <p>Igre sa igračkama bliskim djetetu.</p> <p>Podržavanje glasova iz prirode (onomatopeja); ritmičko ponavljanje slogova koji imaju određenu melodiju, ponavljanje slogova sa neobičnim glasovnim kombinacijama. Senzomotorna aktivnost i govorna stvaralačka igra.</p>	<p>Imenovanje predmeta, bića i pojava i uočavanje njihovih osobina.</p> <p>Uočavanje osnovnih radnji.</p> <p>Uočavanje zajedničkih imena.</p> <p>Imenovanje predmeta na slici. Razumijevanje sadržaja slike, slikovnice, aplikacije.</p> <p>Proširivanje rečenice.</p> <p>Upotreba glagola.</p> <p>Pravilno verbalno izražavanje.</p> <p>Razumijevanje životnih situacija kroz igru i dramatizaciju.</p> <p>Učenje pravilnom postavljanju pitanja.</p> <p>Usvajanje novih pojmova i povezivanje sa viđenim ili doživljenim situacijama.</p> <p>Razumijevanje sadržaja priče ili teksta.</p> <p>Poticanje govornog izražavanja kroz igru i senzomotornu aktivnost.</p>	<p>-obogatiti riječnik novim imenicama, glagolima, pridjevima, priložima, brojevima, veznicima, uzvicima i prijedlozima</p> <p>-uočiti zajedničko ime za grupu predmeta</p> <p>-imenovati predmete na slici</p> <p>-razumjeti sadržaj slike i slikovnice</p> <p>-naučiti da koristi veće i složenije rečeničke strukture</p> <p>-aktivno učestvovati u dramatizaciji</p> <p>-naučiti pravilno postaviti pitanje</p> <p>-ovladati upotrebom povezanog izlaganja i učestvovati u interakcijskim razgovorima i odnosima nastavnik-učenik</p> <p>-samoinicijativno započeti komunikaciju</p> <p>-pokazati da je ovladao govorom i jezikom te da uspješno komunicira kroz ovakav vid aktivnosti.</p>
---	---	---

Napomena:

Predmeti i zbivanja koji okružuju učenike, svakodnevni dodir sa vršnjacima i odraslima-podsticaji su za govornu aktivnost. Stvaraju se uslovi da dijete govori što više, da koristi svoje govorno iskustvo, da izražava svoja osjećanja. Obezbeđuje se dovoljan broj podsticaja za govor i dobri govorni uzori.

Kod izostanka verbalne komunikacije koristiti augmentativnu i alternativnu komunikaciju.

- Sadržaji se povećavaju i proširuju u zavisnosti od uzrasta djeteta i njegovih sposobnosti
- Rad na razvoju govora provlači se kroz sve oblike rada i u korelaciji je sa gotovo svim predmetima
- Koja didaktička sredstva će se koristiti i organizacija rada prepuštena je odgajatelju i njegovoj maštovitosti.

VANNASTAVNE AKTIVNOSTI

Vannastavne aktivnosti su važan segment života i rada u školi. U vannastavnim aktivnostima moguće je prepoznati sklonosti djeteta i razvijati ih u pozitivnom smjeru.

Zadaci

- Povezivanje, proširivanje i produbljivanje znanja, vještina i navika stečenih u nastavi i vannastavnim aktivnostima
- Usvajanje novih znanja, vještina i navika
- Razvijanje interesovanja za društveno koristan rad.
- Osposobljavanje za aktivnosti u slobodnom vremenu
- Osposobljavanje za aktivno učešće u društvenom životu
- Osposobljavanje za komunikaciju i interakciju sa drugima
- Poticanje dječije kreativnosti

Slobodne aktivnosti su integralni dio odgoj no-obrazovnog rada u osnovnoj školi i u funkciji su ostvarivanja globalnog cilja odgoja i obrazovanja. One se organiziraju u skladu sa interesovanjima, mogućnostima i dobrovoljnim opredjeljenjem učenika.

SMJERNICE ZA PRAĆENJE I OPISNO OCJENJIVANJE POSTIGNUĆA UČENIKA U 1. RAZREDU

U prvom razredu osnovne škole predviđeno je opisno iskazivanje uspjeha učenika. To podrazumijeva sistematsko praćenje napredovanja svakog učenika i procjenu stanja i situacije u određenim intervalima. Procjena podrazumijeva iskazivanje kvalitativnih elemenata na početku i nakon određenog vremenskog perioda.

Opisna ocjena ima svoju "analitičku strukturu". To su informacije o postignućima u pojedinim segmentima nastavnog programa. Na osnovu tih informacija moguće je formirati sliku o napredovanju svakog učenika. Napredovanje učenika je u skladu s individualnim mogućnostima.

U donošenju opisne ocjene morali bismo imati u vidu sljedeće elemente:

1. Ostvarivanje konkretnih odgojno-obrazovnih zadataka
2. Je li učenik usvojio programske sadržaje? (potpuno, djelimično, nije usvojio)
3. U čemu je učenik uspješan? Šta je njegova jača strana?
4. Koliko je napredovao u odnosu na početak školske godine? (mnogo, malo, nimalo, kolika je razlika između startne pozicije i sadašnjeg stanja)
5. Ima li učenik teškoća? U kojim se to područjima posebno očituje? (izgovor, analiza i sinteza, razumijevanje, reprodukcija, odsustvo pažnje, zamjena glasova slova, nemogućnost zaključivanja..)
6. Koje su preporuke za prevazilaženje tih teškoća?
7. Koliko je učenik samostalan u radu? (nesamostalan je, za najmanju sitnicu traži pomoć, samostalan, djelimično je samostalan)
8. Kakav je njegov odnos prema radu i obavezama?
9. Da li može usredsrediti pažnju na sadržaje ?
10. Odnos prema drugim učenicima
11. Odnos prema nastavnicima
12. Druge osobine

Za procjenjivanje i ocjenjivanje je posebno važno:

- Da je zasnovano na kriterijima. Šta ocjenjujem? Kako?
- Da je kontinuirano i zasnovano na praćenju učeničkog rada;
- Da podrazumijeva više aspekata
- Da odražava različitost pristupa
- Da polazi od onog što dijete zna i što je njegova jača strana;
- Da je ocjenjivanje podređeno važnim ciljevima (znanje, život, rješavanje problema u životnim situacijama), a ne samo zahtjevima nastavne jedinice i apstraktnim ciljevima;
- Da uvažava razvojne karakteristike djece određene dobi i svakog djeteta;
- Ocjenjivanje vršiti u okolnostima koje su primjerene potrebama djece;
- Imati na umu da ocjenjujemo baš ono što treba ocjenjivati;
- Ocjenjivati pojedine segmente u odnosu na ciljeve programa i ukupna postignuća.

NASTAVNI PLAN ZA DRUGI RAZRED

R.BR.	OBAVEZNI NASTAVNI PREDMETI	SEDMIČNI BROJ NASTAVNIH SATI	GOD. BROJ NASTAVNIH SATI
1.	Bosanski, Hrvatski, Srpski jezik i književnost	4	140
2.	Matematika	3	105
3.	Moja okolina	3	105
4.	Likovni odgoj	2	70
5.	Tjelesni i zdravstveni odgoj	2	70
6.	Muzički odgoj	2	70
	UKUPNO:	16	560
7.	Odjeljska zajednica	1	35
	Vannastavne aktivnosti	Prema programu i interesovanjima učenika	
	Korekciono terapijski programi		
8.	Psihomotorna reedukacija	1	35
9.	Razvoj govora	1	35
	Ukupno opterećenje učenika	19	665

BOSANSKI, HRVATSKI, SRPSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST

II razred

(4 časa sedmično, 140 godišnje)

CILJEVI I REZULTATI ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA

PODRUČJA UČENJA	CILJ	ZADACI
1.Pripreme za početno čitanje i pisanje 2.Bogaćenje rječnika i kultura izražavanja 3.Početno čitanje i pisanje	-uvođenje učenika u osnove elementarne pismenosti	-razvijanje sposobnosti slušanja i razlikovanja glasova -razvoj percepcije, pažnje i pamćenja -razvijanje sposobnosti govornog izražavanja -pravilno grafičko oblikovanje slova, riječi i rečenica
UPUTSTVO ZA REALIZACIJU		
<ul style="list-style-type: none"> -Otkrivati govorne nedostatke i raditi na ublažavanju i otklanjanju tih nedostataka u saradnji s logopedom; -Učenicima čitati prigodne tekstove uz animiranje na pažljivo slušanje i razgovor o pročitanom -Kroz igru i prigodne brojalice postavljati pitanja i tražiti odgovore -Obrađivati slova u skladu sa individualnim mogućnostima učenika -Izrađivati slova od različitih materijala (plastelin, ljepljena zrna, papir u boji) -Izraditi sa učenicima razrednu slovaricu 		

SADRŽAJI	CILJEVI	OČEKIVANI REZULTATI/ISHODI UČENJA
<p>1.Pripreme za početno čitanje i pisanje</p> <p>1.1. Vježbe za razvoj govora -Vježbe za diskriminaciju glasova -Vježbe za artikulaciju glasova</p> <p>Govorimo svi zajedno – vježbe za pravilan izgovor glasova, riječi i prostih rečenica</p> <p>Rečenica, riječ, glas kroz priču i igru</p> <p>Glasovna analiza jednosložnih, dvosložnih riječi i prostih rečenica</p> <p>1.2.Vježbe percepcije i grafomotorike</p> <p>Vježbe sortiranja, pronalaženja predmeta, slika, simbola</p> <p>Vježbe vizuelne diskriminacije (sparivanje istih predmeta, slika, simbola)</p> <p>Vježbe za razvoj fine motorike ruku</p> <p>Vježbe vizuelno-motorne koordinacije</p> <p>2.Bogaćenje rječnika i kultura izražavanja</p> <p>Imenovanje predmeta i bića: Ko je to? Šta je to?</p> <p>Od priče do slike - ilustracija priče</p> <p>Pričanje priče na osnovu slike Pričanje po nizu slika Posmatranje i opisivanje (ljudi, predmeta, životinja i slika)</p> <p>Memorisanje i recitovanje kratkih pjesmica Dramatizacija kraćih tekstova Vježbe u pozdravljanju pri dolasku i odlasku, komunikaciji i korištenju riječi: hvala, molim, izvoli, izvini/oprosti</p> <p>3.Početno čitanje i pisanje</p>	<p>-diskriminacija glasova</p> <p>-pravilna artikulacija glasova -pravilan izgovor glasova, riječi i rečenica</p> <p>-podsticanje i razvijanje spontanog govora</p> <p>-formiranje pojmova: rečenica, riječ, glas</p> <p>-razvijanje sposobnosti analize i sinteze</p> <p>-razvijanje sposobnosti klasifikacije elemenata</p> <p>-razvijanje fine motorike</p> <p>-razvijanje koordinacije pokreta</p> <p>-razlikovanje predmeta i bića</p> <p>-uočavanje i crtanje dijelova priče</p> <p>-imenovanje sadržaja slike -razvijanje sposobnosti posmatranja i zapažanja bitnih elemenata -uočavanje likova i radnje na slici -praćenje toka događaja u priči</p> <p>-uočavanje osobina ljudi, predmeta, životinja -razvijanje emocionalnog doživljaja teksta</p>	<p>Učenik će:</p> <p>-uočavati i pravilno izgovarati glasove, riječi i proste rečenice</p> <p>-spontano govoriti</p> <p>-razlikovati rečenicu od riječi i glasa</p> <p>-uočiti glasove u riječi</p> <p>-grupisati predmete, slike, simbole</p> <p>-poboljšati pokretljivost ruke i manipulaciju sitnim predmetima</p> <p>-pravilno manipulirati priborom za pisanje</p> <p>-razlikovati predmete od bića</p> <p>-crtati na osnovu priče</p> <p>-uočiti sadržaj slike</p> <p>-pričati priču na osnovu slike</p> <p>-uočiti likove u priči</p> <p>-uočiti osobine likova u priči</p> <p>-memorirati i recitovati kraće pjesmice</p> <p>-koristiti riječi: hvala, molim, izvini, izvoli</p> <p>-naučiti nove riječi</p>

<p>Predmet- slika - riječ (globalno čitanje) Riječ - glas; Slika – glas Obrada štampanih slova (glas – slovo) Slika-slovo Izrada slova od različitog materijala Pisanje obrađenih slova Igra slovima</p> <p>Glasovna analiza riječi Riječi (duže i kraće, broj glasova). Povezivanje glasova-slova u riječi (jednosložnih i dvosložnih)</p> <p>Riječ-rečenica Riječi i rečenice – grafičko predstavljanje</p>	<p>-razvijanje sposobnosti kulturnog izražavanja</p> <p>-povezivanje slike i riječi -formiranje rečenice pomoću slika -formiranje pojmova glas, slovo, riječ -razvijanje fonematskog sluha i fonematskog kapaciteta. -uočavanje veze između glasa i slova -povezivanje slike i slova -učenje oblika slova</p> <p>-prepoznavanje slova -pravilno pisanje slova -uočavanje glasova-slova u riječima -uočavanje dijelova rečenice.</p>	<p>-obogatiti rječnik</p> <p>-imenovati predmete - slike -izgovoriti rečenicu pomoću slika -uočiti početni glas u riječi</p> <p>-povezati sliku sa glasom -povezati glas-slovo</p> <p>-naučiti pisati slovo</p> <p>-prepoznati slovo -uočiti glasove-slova u riječima -naučiti šta je riječ, a šta rečenica.</p>
---	--	---

MATEMATIKA

II razred

(3 časa sedmično, 105 časova godišnje)

CILJEVI I REZULTATI ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA		
PODRUČJA UČENJA	CILJ	ZADACI
<p>1.Prostorni oblici i odnosi</p> <p>2.Predmeti oblika lopte, kocke, valjka i piramide</p> <p>3.Ravne i zakrivljene površi, likovi i linije</p> <p>4.Skupovi</p> <p>5.Brojevi</p>	<p>-razvijanje predstava i pojmova o predmetima, prostornim odnosima i brojnim količinama</p>	<p>-razvijanje sposobnosti orijentacije u prostoru -razvijanje logičkog mišljenja i formiranja opštih osobina ličnosti: tačnosti, urednosti, samostalnosti, upornosti -razvijanje sposobnosti uočavanja problema -razvijanje brojnog niza i učenje brojeva</p>
UPUTSTVO ZA REALIZACIJU		

-Osnovni zadatak je pravilno posmatranje predmeta prvenstveno iz okoline.
 -U procesu brojanja neophodne su aktivnosti pridruživanja, razvrstavanja, nizanja i sparivanja.
 -Potrebno je prvo formirati niz prirodnih brojeva, pa onda pisati cifre.
 -Brojanje treba izvoditi pomicanjem i dodavanjem predmeta, brojanjem skokova, koraka, stepenica....
 -Za pravilno poimanje brojeva i vezivanje brojeva za grafičke simbole koristiti razne didaktičke materijale, igračke s brojnim slikama, karte, domine, drvene štapiće,...

SADRŽAJI	CILJEVI	OČEKIVANI REZULTATI/ISHODI UČENJA
<p>1.Prostorni oblici i odnosi Predmeti oko nas, uočavanje osobina i razlika među predmetima</p> <p>Prepoznavanje i razvrstavanje predmeta prema zajedničkim osobinama: po obliku, veličini, boji, dužini,...</p> <p>Uspoređivanje predmeta prema određenoj osobini</p> <p>Položaj predmeta: blizu-daleko, ispod-na-iznad, iza-ispred-u sredini...</p> <p>Odnosi između istovrsnih predmeta: veliko-malo, dugačko-kratko, više-niže, debelo-tanko, šire-uže...</p> <p>Rastući i opadajući nizovi predmeta</p> <p>2.Predmeti oblika lopte, kocke, valjka i piramide</p> <p>Predmeti oblika lopte, kocke, valjka i piramide, imenovanje oblika i uočavanje njihovih sličnosti i razlika</p> <p>3.Ravne i zakrivljene površi, likovi i linije</p> <p>Ravne i zakrivljene površi</p> <p>Likovi oblika kruga, trokuta, pravougaonika i kvadrata</p> <p>Otvorene i zatvorene ravne i krive linije (crte); unutrašnjost i spoljašnjost, unutra - na - izvan</p> <p>4.Skupovi Primjeri skupova, označavanje Formiranje skupova prema zajedničkim osobinama</p>	<p>- prepoznavanje i imenovanje predmeta</p> <p>-razvrstavanje i uspoređivanje predmeta prema određenoj osobini</p> <p>-određivanje položaja predmeta</p> <p>-uočavanje odnosa među predmetima</p> <p>-redanje predmeta prema veličini (od manjeg ka većem i od većeg ka manjem)</p> <p>-prepoznavanje i imenovanje predmeta oblika lopte,kocke, valjka i piramide</p> <p>-uočavanje vrste površi</p> <p>-prepoznavanje i imenovanje likova oblika kruga, trokuta, pravougaonika i kvadrata</p> <p>-crtanje otvorenih i zatvorenih linija</p> <p>-uočavanje razlike između otvorenih i zatvorenih linija</p>	<p>Učenik će:</p> <p>-prepoznati i imenovati predmete u okolini</p> <p>-razvrstavati predmete prema određenoj osobini</p> <p>-imenovati položaj predmeta</p> <p>-postaviti predmet u određeni položaj</p> <p>-uočiti odnose među predmetima (veliko-malo, dugačko-kratko...)</p> <p>-redati predmete u rastuće i opadajuće nizove</p> <p>-prepoznati i imenovati predmete oblika lopte, kocke, valjka i piramide</p> <p>-razvrstavati predmete prema obliku</p> <p>-prepoznati vrstu površi</p> <p>-imenovati likove oblika kruga, trokuta, pravougaonika i kvadrata</p> <p>-naučiti šta su otvorene i zatvorene linije</p> <p>-naučiti šta je skup</p>

Rastavljanje i sastavljanje skupova Brojnost skupova Pojam manje-više-jednako elemenata skupa Grafički prikaz skupova do 10 elemenata 5.Brojevi Širenje brojnog niza do 10 Brojanje do 10 i nazad Prethodni i sljedeći broj Upoznavanje brojeva do 10	-uočavanje skupova različitih predmeta -predstavljanje skupova -uočavanje brojnosti skupova -formiranje skupova do 10 elemenata -brojanje do 10 i nazad -prepoznavanje brojeva do 10 -pisanje brojeva do 10	-označiti skup predmeta određenih osobina -uočiti brojnost skupa i koristiti pojmove manje-više-jednako - brojati do 10 i nazad -prepoznati i imenovati brojeve do 10 -pisati brojeve do 10
--	---	---

Napomena:

Nastavnik može za djecu koja pokazuju interes i veće sposobnosti za matematiku proširiti programske sadržaje.

MOJA OKOLINA

II razred

(3 časa sedmično, 105 časova godišnje)

CILJEVI I REZULTATI ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA		
PODRUČJA UČENJA	CILJ	ZADACI
1. Moja škola 2. Put od kuće do škole 3. Moja porodica/obitelj 4. Godišnja doba 5. Životinje 6. Pojmovi o vremenu 7. Moje mjesto 8. Moja domovina 7. Čovjek i zdravlje	-sticanje osnovnih znanja o okolini i živom svijetu na osnovu posmatranja promjena i pojava u prirodi i životu ljudi	-stvaranje pozitivne slike o školi i školskoj zajednici, -učenje osnovnih pravila ponašanja -formiranje elementarne predstave o vremenu -razvijanje pozitivnog odnosa prema prirodi i prirodnim pojavama -razvijanje osnovnih radnih navika i samostalnosti -podsticanje učenika na pravilnu ishranu -razvijanje ljubavi prema domovini

UPUTSTVO ZA REALIZACIJU		
<p>Neophodne aktivnosti u realizaciji sadržaja su kao i u prvom razredu uz manju dopunu:</p> <ul style="list-style-type: none"> -pravljenje panoa učenika u razredu, posjeta osoblju i drugim učenicima u školi, -šetnja ulicom, šetnja trotoarom, pravljenje semafora u razredu, pjesmice o saobraćaju, -posmatranje promjena u prirodi, škola u prirodi, -pravljenje panoa, osjetiti okus voća i povrća, vidjeti promjene u prirodi, sakupljanje plodova jeseni, -pravljenje panoa porodice, crtanje porodice, -posjeta zološkom vrtu, bliski kontakt sa nekim od životinja, modeliranje na temu životinja, doživjeti blizinu životinje, -održavanje lične higijene u školi, posjeta stomatološkoj ordinaciji, pravljenje zdravog obroka, odlazak na pijacu, - uključivanje roditelja i drugih uposlenika u školi u realizaciju programskih sadržaja, -organizacija praktičnih vježbi na ulici i raskrsnici. 		

SADRŽAJI	CILJEVI	OČEKIVANI REZULTATI/ISHODI UČENJA
<p>1.Moja škola Prostorije Udžbenici (korištenje i čuvanje) Higijena u školi</p>	<p>Naučiti osnovno o rasporedu školskih prostorija, o načinu korištenja udžbenika i pravilnom čuvanju, i održavanju higijene u školi</p>	<p>Učenici će znati raspored najbližih prostorija u školi. Znati će kako pravilno koristiti i čuvati udžbenike. Razumjeti će važnost održavanja higijene u školi</p>
<p>2.Put od kuće do škole Kretanje ulicom (semafor, zebra, trotoar) Prevozna sredstva i ponašanje u njima</p>	<p>Naučiti osnovna pravila ponašanja i sigurnog kretanja, poznavati osnovnu saobraćajnu signalizaciju na ulici, naučiti o vrstama prevoznih sredstava i kako se ponašati u njima</p>	<p>Učenici će znati osnovna pravila ponašanja i bezbjednog kretanja na ulici, znati će prepoznati osnovne saobraćajne znake. Prepoznavati će i imenovati osnovne vrste prevoznih sredstava i znati kako se ponašati u njima</p>
<p>3.Moja porodica/obitelj Roditelji i djeca Prostorije i uređaji u domu Kućni poslovi Higijena porodičnog doma</p>	<p>Naučiti ko su članovi uže i šire porodice, naučiti osnovno o prostorijama i uređajima u domu, naučiti koji su kućni poslovi i šta je higijena doma</p>	<p>Učenici će znati nabrojati članove uže i šire porodice. Znati će nabrojati prostorije u domu i osnovne uređaje u njima. Biti će upoznati sa kućnim poslovima. Razumjeti će važnost održavanja higijene porodičnog doma.</p>
<p>4.Godišnja doba Jesen(karakteristike jeseni, biljke životinje u jesen) Zima(promjene u prirodi, pripreme za zimu - ljudi i životinje, zimske igre) Proljeće (promjene u prirodi, vjesnici proljeća) Ljeto (karakteristike ljeta, ljetni raspust)</p>	<p>Naučiti nabrojati godišnja doba i njihove osnovne karakteristike, promjene na biljkama i životinjama po godišnjim dobima</p>	<p>Nabrajati će godišnja doba i znati njihove osnovne karakteristike. Razlikovati će promjene na biljkama i životinjama po godišnjim dobima.</p> <p>Učenici će imenovati i znati najvažnije osobine poznatijih domaćih i divljih životinja.</p>
<p>5.Životinje</p>		

Domaće životinje (imenovanje, osobine) Divlje životinje (imenovanje, osobine)	Naučiti nazive i najvažnije osobine domaćih i divljih životinja	Učenici će znati nazive i redosljed dana u sedmici
6. Pojmovi o vremenu Dani u sedmici	Naučiti nazive i redosljed dana u sedmici	Znati će naziv svoga mjesta i prepoznavati će i imenovati važnije objekte u okolini
7. Moje mjesto Naziv moga mjesta Važniji objekti u okolini	Naučiti naziv svoga mjesta i imenovati važnije objekte u okolini	Učenici će znati naziv svoje domovine i glavnog grada.
8. Moja domovina Naziv i glavni grad	Naučiti naziv domovine i glavnog grada	Znati će osnovne načine održavanja lične higijene, prepoznavati će i imenovati osnovna sredstva za higijenu. Razumjeti će važnost pravilnog odijevanja. Znati će kako se pravilno hraniti i znati će koja je hrana zdrava.
9. Čovjek i zdravlje Lična higijena Sredstva za higijenu Pravilno odijevanje Pravilna ishrana	Naučiti o načinima održavanja lične higijene, o osnovnim sredstvima za higijenu, naučiti kako se pravilno odjenuti i kako se pravilno i zdravo hraniti	

TJELESNI I ZDRAVSTVENI ODGOJ

II RAZRED

(70 SATI GODIŠNJE, 2 SATA SEDMIČNO)

CILJEVI

Zadovoljavanje biološke i psihološke potrebe djece za kretanjem, igrom i kretnim stvaralaštvom, sredstvima i ambijentom koje pruža tjelesno vježbanje, sport i sportska rehabilitacija.

ZADACI

- Sticanje znanja o očuvanju i unapređenu zdravlja, razvijanje motoričkih sposobnosti,
- umijeća i navika u skladu sa uzrasnim i individualnim karakteristikama,
- osposobljavanje za samostalno vježbanje u slobodno vrijeme,
- promoviranje pozitivnih socijalnih interakcija,

- razvijanje pozitivne slike o sebi i
- razvijanje kreativnosti kroz pokret.

NASTAVNE CJELINE:

1. Prirodni oblici kretanja,
2. skokovi i poskoci,
3. dizanje nošenje,
4. penjanje,
5. puzanjeprovlačenje,
6. elementarne igre,
7. atletske sadržaji,
8. gimnastički sadržaji,
9. vježbe ravnoteže,
10. ritmika i ples,
11. igre s loptom,
12. izleti.

TEMA	NASTAVNA JEDINICA	POSTIGNUĆA UČENJKA M/O/V	DIDAKTIČKO METODIČKA UPUTSTVA
PRIRODNI OBLICI KRETANJA	-različiti oblici kretanja, - različiti oblici hodnja i trčanja, -hodanje i trčanje sa promjenom pravca kretanja, - oblici hodanja i trčanja sa promjenom tempa, - hodanje i trčanje naprijed i nazad	M: prirodan oblik kretanja, O: : prirodno kretanje imitacijom, V: samostalno kretanje po nalogima	Odvijanje odgojno – obrazovnog procesa prema prirodnom redu podrazumijeva: upoznavanje (najavljivanje, opisivanje, demonstracijai objašnjavanje) novog motoričkog sadržaja, izvođenje motoričkog kretanja, ispravljanje grešaka, ponavljanje i individualno uvježbavanje i praćenje i realizacija ishoda.Demonstracija u finalnom obliku.
	- sunožni skok u vis i dalje iz mjesta,	M: samostalno skakanje i poskakivanje u mjestu,	Odvijanje odgojno – obrazovnog procesa prema prirodnom redu podrazumijeva:

<p style="text-align: center;">SKOKOVI I POSKOCI</p>	<ul style="list-style-type: none"> - preskakanje kratke vijače u mjestu, - preskakanje raznih rekvizita, - preskakanje raznih rekvizita poredanih u nizu, krugu i pokretu 	<p>O: kordinisano skakanje i poskakivanje u mjestu,</p> <p>V:skakanje i poskakivanje sa zadacima</p>	<p>upoznavanje (najavljivanje, opisivanje, demonstracijai objašnjavanje) novog motoričkog sadržaja, izvođenje motoričkog kretanja, ispravljanja grešaka, ponavljanje i individualno uvježbavanje i praćenje i realizacija ishoda.Demonstracija u finalnom obliku.</p>
<p style="text-align: center;">DIZANJE I NOŠENJE</p>	<ul style="list-style-type: none"> - nošenje 2-3 lopte istovremeno, -nošenje 1-2 medicinke (do 1 kg), -nošenje raznih rekvizita pravolinijski i između prepreka, 	<p>M: samostalno podizanje i nošenje jedne lopte,</p> <p>O: podizanje i nošenje dvije lopte 5 metara,</p> <p>V: podizanje i nošenje medicinke do 5 metara</p>	<p>Odvijanje odgojno – obrazovnog procesa prema prirodnom redu podrazumijeva: upoznavanje (najavljivanje, opisivanje, demonstracijai objašnjavanje) novog motoričkog sadržaja, izvođenje motoričkog kretanja, ispravljanja grešaka, ponavljanje i individualno uvježbavanje i praćenje i realizacija ishoda.Demonstracija u finalnom obliku.</p>
	<ul style="list-style-type: none"> - penjanje uz švedske ljestve, 	<p>M: penjanje za švedsku klupu,</p>	<p>Odvijanje odgojno – obrazovnog procesa</p>

<p style="text-align: center;">PENJANJE</p>	<ul style="list-style-type: none"> - penjanje na klupe, sanduke, - penjanje uz stepenice, 	<p>O: penjanje uz stepenice,</p> <p>V: penjanje na švedske ljestve.</p>	<p>prema prirodnom redu podrazumijeva: upoznavanje (najavljivanje, opisivanje, demonstracijai objašnjavanje) novog motoričkog sadržaja, izvođenje motoričkog kretanja, ispravljanja grešaka, ponavljanje i individualno uvježbavanje i praćenje i realizacija ishoda. Demonstracija u finalnom obliku.</p>
	<ul style="list-style-type: none"> - puzanje potrbuške, - puzanje na boku, - puzanje na leđima, - provlačenje kroz ljestve i obruče - provlačenje ispod sprava i drugih prepreka, 	<p>M: puzanje potrbuške,</p> <p>O: puzanje i provlačenje ispod sprava i dr.prepreka,</p> <p>V: puzanje na boku i na leđima</p>	<p>Odvijanje odgojno – obrazovnog procesa prema prirodnom redu podrazumijeva: upoznavanje (najavljivanje, opisivanje, demonstracijai objašnjavanje) novog motoričkog sadržaja, izvođenje motoričkog kretanja, ispravljanja grešaka, ponavljanje i individualno uvježbavanje i praćenje i</p>

PUZANJE I PROVLAČENJE			realizacija ishoda. Demonstracija u finalnom obliku.
ELEMENTARNE IGRE	<ul style="list-style-type: none"> - razvoj koordinacije pokreta, - razvoj spretnosti i okretnosti, - opuštanje smirenje, - socijalizacija 	<p>M: opuštanje u igrama,</p> <p>O: socijalizacija kroz igru,</p> <p>V: koordinacija u igri</p>	<p>Odvijanje odgojno – obrazovnog procesa prema prirodnom redu podrazumijeva: upoznavanje (najavljivanje, opisivanje, demonstracijai objašnjavanje) novog motoričkog sadržaja, izvođenje motoričkog kretanja, ispravljanja grešaka, ponavljanje i individualno uvježbavanje i praćenje i realizacija ishoda. Demonstracija u finalnom obliku.</p>
	- hodanje i trčanje u prirodi,	M: hodanje i trčanje,	Odvijanje odgojno – obrazovnog procesa prema prirodnom redu

<p style="text-align: center;">ATLETSKI SADRŽAJI</p>	<ul style="list-style-type: none"> -brzo trčanje, - preskakanje određene razdaljine, - skok udalj iz mjesta, - trčanje umjerenim tempom, - bacanje loptice udalj i cilj, - preskakanje niskih prepreka 	<p>O: preskakanje niskih prepreka,</p> <p>V: istrajno trčanje</p>	<p>podrazumijeva: upoznavanje (najavljivanje, opisivanje, demonstracijai objašnjavanje) novog motoričkog sadržaja, izvođenje motoričkog kretanja, ispravljnja grešaka, ponavljanje i individualno uvježbavanje i praćenje i realizacija ishoda.Demonstracija u finalnom obliku.</p> <p>Izbjegavat vježbe oblikovanja vrata i naglih pokreta glave, izbjegavanje prelaženja većih sprava.</p>
<p style="text-align: center;">GIMNASTIČKI SADRŽAJI</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vježbe oblikovanja za razvoj mišića, - savladavanje straha od sprava, - poligoni sa prelaženjem sprava, - kolut naprijed i nazad iz mjesta 	<p>M: savladavanje straha od sprava,</p> <p>O: poligon sa prelaženjem sprava, vježbe oblikovanja,</p> <p>V: kolut naprijed i nazad</p>	<p>Odvijanje odgojno – obrazovnog procesa prema prirodnom redu podrazumijeva: upoznavanje (najavljivanje, opisivanje, demonstracijai objašnjavanje) novog motoričkog sadržaja, izvođenje motoričkog kretanja, ispravljnja grešaka, ponavljanje i individualno uvježbavanje i praćenje i realizacija ishoda.Demonstracija u finalnom obliku.</p> <p>Izbjegavat vježbe oblikovanja vrata i naglih pokreta glave, izbjegavanje prelaženja većih sprava. Vježbe oblikovanja svesti na minimum i raditi ih u kombinaciji vrlo kratko.</p>
	<ul style="list-style-type: none"> - hodanje po liniji, 	<p>M: hodanje po liniji,</p>	<p>Odvijanje odgojno – obrazovnog procesa</p>

<p style="text-align: center;">VJEŽBE RAVNOTEŽE</p>	<p>- hodanje po niskoj gredi, -hodanje po klupi u svim smjerovima sa okretom</p>	<p>O: hodanje po gredi, V: hodanje po klupi sa okretom</p>	<p>prema prirodnom redu podrazumijeva: upoznavanje (najavljivanje, opisivanje, demonstracijai objašnjavanje) novog motoričkog sadržaja, izvođenje motoričkog kretanja, ispravljanja grešaka, ponavljanje i individualno uvježbavanje i praćenje i realizacija ishoda.Demonstracija u finalnom obliku.</p>
<p style="text-align: center;">RITMIKA I PLES</p>	<p>- okretanje obruča oko ruke i struka, - vođenje obruča kotrljanjem naprijed, - plesni dokoraci uz pratnju muzike, - plesne koreografije po izboru učitelja</p>	<p>M: okretanje obruča, O: korištenje obruča u igricama, koordinacija pokreta uz muziku, V: plesne koreografije</p>	<p>Odvijanje odgojno – obrazovnog procesa prema prirodnom redu podrazumijeva: upoznavanje (najavljivanje, opisivanje, demonstracijai objašnjavanje) novog motoričkog sadržaja, izvođenje motoričkog kretanja, ispravljanja grešaka, ponavljanje i individualno uvježbavanje i praćenje i realizacija ishoda.Demonstracija u finalnom obliku.</p>
<p style="text-align: center;">IGRE SA LOPTOM</p>	<p>-vođenje lopte rukom, - kontrolisano odbijanje balona jednom i objema rukama, -dodavanje i hvatanje lopte, - dodavanje lopte nogom, - odbojka preko konopa sa balonom</p>	<p>M: funkcionalno korištenje lopti, O: jednostavne igre sa loptom, V: razumijevanje pravila igara sa loptom</p>	<p>Odvijanje odgojno – obrazovnog procesa prema prirodnom redu podrazumijeva: upoznavanje (najavljivanje, opisivanje, demonstracijai objašnjavanje) novog motoričkog sadržaja, izvođenje motoričkog kretanja, ispravljanja grešaka, ponavljanje i individualno uvježbavanje i praćenje i realizacija</p>

			ishoda.Demonstracija u finalnom obliku.
IZLETI	- dva izleta, od kojih jedan je zahtjevniji u pogledu dužine puta		

Napomena:

Postignuća učenika: M – minimum, O – očekivano, V – visoko.

MUZIČKI ODGOJ II RAZRED

(2časa sedmično - 70 godišnje)

PROGRAMSKI SADRŽAJI

1.VJEŽBE PRAVILNOG DISANJA

2.PJEVANJE I SVIRANJE

3.BROJALICE

4.MUZIČKE IGRE

5.SLUŠANJE MUZIKE

❖ *Vježbe pravilnog disanja*

Vježbe disanja(uzdah, izdah, pravilno disanje) kroz igru duvanje vate, balona, blok fauta.

❖ *Pjevanje i sviranje*

Kompozicije treba da se izvode u obliku vokalnog jednoglasja (pojedinačno, grupno i u paru). U toku školske godine treba obraditi **najmanje 12 pjesama**.

Prilikom učenja pjesama po sluhu posebnu pažnju treba posvetiti razvoju i kultivisanju dječijeg glasa, pravilnom disanju, artikulaciji, formiranju vokala i pravilno izgovaranje glasova.Uz pjevanje mogu se izvoditi pokreti u cilju oponašanja radnji iz saržaja pjesme.

Dječije pjevanje treba biti praćeno pratnjom nastavnika na nekom akordičkom instrumentu.

❖ *Brojalice*

U toku školske godine treba obraditi **7 brojalica**.

Pomoću brojalica kod učenika treba razvijati osjećaj za uočavanjem promjena u ritmu i tempu.Instrumente dječijeg instrumentarija koristiti za pratnju brojalica, pjesama i muzičkih igara kao i u oblicima samostalnog i slobodnog izražavanja učenika.

Koristiti tijelo kao ritmičku pratnju npr.(pljeskanjem, pucketanjem prstiju, tapšanjem po koljenima, udaranjem noge o pod itd.)

❖ *Muzičke igre*

U toku školske godine treba obraditi **8 muzičkih igara** koje će svojom melodijsko-ritmičkom strukturom i tekstom pružiti mogućnost za raznovrsne pokrete.Kroz muzičke igre kod djece razvijati sposobnost za pravilno izvođenje ravnomjernih pokreta u tempu kompozicije, promjene pokreta ili načina kretanja na odgovarajuću muzičku cjelinu, a sve s ciljem razvoja grube i fine motorike, aktivne pažnje, pamćenja.

Ne treba insistirati na sasvim pravilnim pokretima dovoljno će biti da kod djece razvijemo interes i želju za izvođenjem ove igre .

❖ *Slušanje muzike*

U toku školske godine djeca treba da se upoznaju sa **11 kompozicija**.

U drugom razredu djecu treba već polako i nenametljivo upoznavati zvuke koje stvara glas (govor-pjevanje), odrediti jačine zvuka (glasno,tiho)

Kroz slušanje sticati iskustva u slušnom razlikovanju (ljudski glasova, muzičkih instrumenata). Navikavati učenike na pažljivo slušanje muzike.

Nastavni sadržaj:

❖ *Pjevanje i sviranje*

1. Pjesma o konjiću (B.Stančić)
2. Visibaba (iz zbirke St.Korunovića)
3. Đak veseljak (tekst: Z. Badrov, muzika: R.Hodžić)
3. Bijela roda (S.Korunović)
4. Hodavka (Narodno kolo)
5. Stiže jesen (N.Hiba N.Vukomanović)
6. Leptirova uspavanka (D.Ognjanović)
7. Meda miška
8. Patka, pljusak i stari gusak(tekst:G.Vitez, muzika: D.Basrak)
9. Ja kupih jednu koku malu (Jajce)
10. Pozdrav novome danu (Vladimir Tomerlin)
11. Pade snježak (Staniša Korunović)

❖ *Brojalice*

1. Ko,ko,da (R.Mikić)
2. Jedna vrana
3. Trči zeko

4. En ten tini
5. Boc boc iglicama
6. Lastavice gdje si bila
7. Šiš šiš šiš

❖ **Muzičke igre**

1. Zeko pleše (tekst: Staša Jelić i muzika: N.Vukomanović)
2. Ruke (N.Vukomanović)
3. Mak
4. Tašun, tašun tanana
5. Ide maca oko tebe
6. Čvorak čvorak (tekst iz zbirke B.Rakijaša)
7. U šumici zeko
8. Kad si sretan(Šveska)

❖ **Slušanje muzike**

1. Zaleđena česma (K.Monteno)
2. Veseli seljak (R.Schmman)
3. Mali zoo (Josip Magdić)
4. Bosno moja
5. Labud (C.Saint-Saens)
6. Zvončići zvončići (Zagrebački mališani)
7. Uspavanka (Mozart)
8. Jesen (A.Vivaldi)
9. Klokani(C.S.Saens)
10. Turki marš (W.A.Mozart)
11. Carstvo u drugarstvu (Branko Kockica)

NAPOMENA:

Izbor pjesama, brojalica muzičkih igara i muzike za slušanje treba pažljivo izvršiti uz mogućnost promjene nastavnih jedinki u zavisnosti od intelektualnih i psihofizičkih sposobnosti učenika.

LIKOVNI ODGOJ

II razred

(2 časa sedmično, 70 časova godišnje)

CILJEVI I REZULTATI ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA		
PODRUČJA UČENJA	CILJ	ZADACI

<p>PRIBOR I MATERIJALI</p> <p>OBLIK</p> <p>POVRŠINA</p> <p>SVIJETLO – TAMNO</p> <p>LINIJA</p> <p>BOJA</p> <p>PRIRODA KAO FAKTOR U NASTAJANJU UPOTREBNIH PREDMETA</p> <p>PROSTORNO ORJENTACISKA SOIJALIZACIJA U SCENSKOM AMBIJENTU</p>	<p>-da učenici usvoje znanja i umijeća iz područja tehnika likovnog izražavanja i teorije oblikovanja i podstaknu svoje stvaralačke sposobnosti</p> <p>-razvoj kreativnog mišljenja,</p> <p>-emocionalni i socialni razvoj</p>	<p>.</p> <p>Da neguje i razvija slobodni dječiji i likovni izbor</p> <p>Da se dalje obogaćuju i proširuju prostorne predstave djece novim opažanjima i saznanjima o prostornim odnosima, živih bića i predmeta</p> <p>Da se probuđuje likovno – estetska radoznalost, razvija likovni ukus i kriteriji i podstakne elementarna inicijativnost, individualnost za likovno estetsko uređenje životnog prostora</p> <p>Da omogući koordinaciju likovnog rada sa zvukom, pokretom, literarnim izrazom i scenskim lutkarstvom</p> <p>Dalje upoznavati djecu sa sredstvima i tehnikama likovnog izražavanja dostupnim njihovom uzrastu</p> <p>Njegovanje i razvijanje slobodnog dječijeg likovnog izraza i likovnog stvaralaštva</p> <p>Pobuđivanje i otkrivanje likovne i estetske osjetljivosti, interesa, sklonosti i sposobnosti za likovno – estetsko izražavanje i oblikovanje u pojedinim temama i materijalima</p> <p>Da učenici usvoje znanja i umijeća iz područja tehnika likovnog izražavanja i teorije oblikovanja i podstaknu svoje stvaralačke sposobnosti</p> <p>Razvoj kreativnog mišljenja,</p>
---	--	---

		Emocionalni i socijalni razvoj
UPUTSTVO ZA REALIZACIJU		
Ako želimo otkriti sklonosti i sposobnosti svakog pojedinačnog učenika, kako bi ga usmjerili na kreativni put spoznaje vlastitih mogućnosti, neophodno je ponuditi što raznovrsniji program praktičnog rada i obilje različitih materijala i tehnika		

SADRŽAJI	CILJEVI	OČEKIVANI REZULTATI/ISHODI UČENJA
<p>-Pribor i materijali Igra i manipulacija sa različitim materijalima: pravljenje, trganje i lijepljenje, komponovanje, oblikovanje figura.</p> <p>OBLIK - Opažanje oblika i njihovih karakteristika (cijela – dio cijelog; veliko – malo; visoko – nisko; usko – široko; oblo – rogljasto; meko – tvrdo; hrapavo – glatko. Vježbe u cilju razlikovanja opipnog opažanja i uočavanja vizuelne sličnosti između raznorodnih predmeta. Igre traženja, upoređivanje i svrstavanje oblika. Građenje gotovim oblicima. Vježbe plastičnog izražavanja i oblikovanja (karton, papir, tkanina, glina, plastelin), Izražavanje linijom i bojom podoživljaju.</p> <p>POVRŠINA- kao element oblika. Opažanje površina i uočavanje razlika među njima (kružnica, trokut, kvadrat, pravilan i nepravilan oblik. Igre kombiniranja različitih površina u jednu cjelinu.</p>		

<p>Vježbe izrezivanja lijepljenja i sastavljanja određenih predmeta prema šablonima već pripremljenim na kartonu ili papiru.</p> <p>SVIJETLO – TAMNO Uočavanje oblika u vidnom polju – odnos svijetlo – tamno. Igre svjetlosnim izvorima u grupnom radu (određivanje svijetlih i tamnih površina, određivanje strana sa koje svjetlost dolazi) Vježbe komponiranja svijetlih i tamnih površina dobijenih rezanjem ili kidanjem papira.</p> <p>LINIJA - Opažanje linije na oblicima i površinama u vidnom polju i uočavanje njenih osobina – uočavanje razlike među linijama po obliku, debljini, dužini, položaju, osvjetljenosti i sl. Vježbe crtanja različitih linija i njihovog slobodnog komponiranja na papiru. Upotreba različitih likovnih sredstava u crtanjulinijom i uočavanje razlika u tragu koje ona ostavlja (grafitna olovka, tuš, flomaster, ugljen)</p> <p>- BOJA - Uočavanje i imenovanje boja na oblicima u vidnom polju:uočavanje osnovnih boja i njihovih različitih tonova u vidnom polju. Vježbe slobodnog komponiranja mrlja i linija različitih boja i tonova. Vježbe slikanja različitim bojama (pastel tempera akvarel) – širokim potezima, debelim namazima, razlivanjem boja.</p>		
--	--	--

<p>- PRIRODA KAO FAKTOR U NASTAJANJU UPOTREBNIH PREDMETA - Uočavanje materijala od koga su napravljeni predmeti u vidnom polju i konstatovanje njihovog porijekla (kamen, koža, guma, drvo, kanap cigla, vata, metal, sintetika, tkanina, papir, školjka, materijali prirodnog i vještačkog porijekla), njihovih karakteristika u pogledu tvrdoće, porijekla, elastičnosti, mirisa.</p> <p>Uvođenje učenika u načine spajanja različitih materijala ili predmeta u nove cjeline. Građenje oblika prirodnim materijalom (žir, kesten, šišarke) Vježbe likovnog predstavljanja upotrebnih predmeta linijom, bojom i oblikom.</p> <p>PROSTORNO ORJENTACISKA SOIJALIZACIJA U SCENSKOM AMBIJENTU Posjeta školskim priredbama u cilju posmatranja i uočavanja prostornih odnosa i scenskih slika</p>		
---	--	--

KOREKCIONO TERAPEUTSKI PROGRAMI

PSIHOMOTORNA REEDUKACIJA

II razred

(1 čas sedmično, 35 godišnje)

CILJEVI I REZULTATI ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA		
PODRUČJA UČENJA	CILJ	ZADACI
1.Vježbe čula 2. Vježbe opšte reedukacije psihomotorike 3.Vježbe fine motorike 4.Grafomotorne vježbe	-doživljaj tijela u prostoru i osamostaljivanje pokreta	-razvijanje senzomotornih sposobnosti -razvijanje sposobnosti imitacije pokreta -razvijanje percepcije, pažnje i pamćenja -razvijanje sposobnosti orijentacije u vremenu i prostoru -razvijanje koordinacije oko-ruka
UPUTSTVO ZA REALIZACIJU		
<p>-Svaka vježba mora biti jasno definisana i u skladu sa potrebama djeteta. -Vježbe izvoditi grupno i individualno. -Putem vježbi razvijati svijest o sebi i svome tijelu, a zatim o objektivnom prostoru i drugima. -U radu koristiti igru i odgovarajući didaktički materijal.</p>		

SADRŽAJI	CILJEVI	OČEKIVANI REZULTATI/ISHODI UČENJA
<p>1.Vježbe čula Vježbe za percepciju mirisa Vježbe za percepciju ukusa Vježbe za vizualnu percepciju Vježbe za percepciju dimenzija: -percepcija dužine (dugačko,kratko)</p>	<p>-prepoznavanje i imenovanje karakterističnih mirisa (miris voća, povrća, cvijeća, parfema, namirnica) -prepoznavanje i imenovanje različitih ukusa: slatko, slano, kiselo, gorko -posmatranje fotografija i crteža osoba i predmeta -uočavanje poznatih predmeta i osoba -povezivanje fotografija i crteža sa stvarnim objektima</p>	<p>Učenik će: -prepoznati mirise iz uže i šire okoline -prepoznati mirise po intenzitetu (slabiji i jači miris) - prepoznati i razlikovati okuse (slatko, slano, kiselo, gorko) - uočiti poznate predmete i osobe - povezati fotografiju i crtež sa stvarnim objektima</p>

<p>-percepcija visine (visoko, nisko) -percepcija širine (široko, usko)</p> <p>Vježbe za percepciju oblika</p> <p>Vježbe za percepciju boja Percepcija tonova raznih boja (svjetlije-tamnije, jače-slabije)</p> <p>Vježbe za auditivnu percepciju -vježbe za auditivnu diskriminaciju</p> <p>Vježbe za taktilnu percepciju</p> <p>2.Vježbe opšte reedukacije psihomotorike</p> <p>Vježbe za doživljaj tjelesne cjelovitosti (za uzrast do 8 godina)</p> <p>Vježbe za doživljaj gestualnog prostora -pokreti šake i stopala -pokreti prstiju</p> <p>Vježbe za orijentaciju u objektivnom prostoru Vježbe za organizovanje kretanja u prostoru-po nalogu, po zadatoj šemi Vježbe orijentacije tijela u prostoru u odnosu na predmet, na druge (na, ispred, između, naspram) Vježbe za uočavanje i stabilizovanje lateralizovanosti Vježbe za uočavanje desno- lijevo na sebi</p> <p>Vježbe za uočavanje prisustva drugog</p> <p>Vježbe za ujednačavanje tonusa i osamostaljivanje pokreta -kružni pokreti iz ramena, lakta i globa šake</p>	<p>-uočavanje i razlikovanje predmeta po dužini, visini, širini -uočavanje oblika -sparivanje predmeta sa podlogom -postavljanje trodimenzionalnih predmeta na mjesta koja su označena -uočavanje i razlikovanje inteziteta boja - uočavanje osobina zvuka i glasa-visina, trajanj, jačina (tih, glasan, visok, nizak, jasan, nejasan, brz, spor) - prepoznavanje zvukova i glasova koji su karakteristični za pojedine životinje, oponašanje ovih glasova -uočavanje, razlikovanje i imenovanje predmeta iz svakodnevnne upotrebe, didaktičkog materijala po određenim karakteristikama (teško-lako, tupo-oštro, hrapavo-glatko, rasuto-kompaktno)</p> <p>-pravilna imitacija pokreta</p> <p>-doživljaj tijela kao cjeline</p> <p>-pravilan položaj tijela</p> <p>-razumijevanje i izvršavanje naloga</p> <p>-orijentacija i uočavanje prostornih odnosa</p> <p>-uočavanje desno-lijevo na sebi</p> <p>-razumijevanje i izvršavanje naloga u odnosu na druge</p>	<p>- uočiti i razlikovati predmete po dužini, visini, širini - prepoznati oblike predmeta - sparivati predmete sa podlogom</p> <p>- uočiti i razlikovati intezitet boja</p> <p>- prepoznati i imenovati određene šumove, zvukove i glasove -zvuk zvona, šum vode, gužvanje papira i sl.</p> <p>-razlikovatizvukove po jačini (tiho, glasno)</p> <p>- razlikovati predmete po materijalu, težini, hrapavosti..</p> <p>-imitirati zadate pokrete</p> <p>-kretati se po nalogu u prostoru</p> <p>-prepoznati i imenovati relacije ispred, između, iza, naspram</p> <p>-pokazati lijevo-desno na sebi</p> <p>-izvršavati naloge u odnosu na druge</p> <p>-samostalno izvoditi pokret</p>
--	---	--

<p>-naizmjenični pokreti šaka i prstiju</p> <p>Vježbe za procjenu trajanja i orijentaciju u vremenu</p> <p>-vježbe percepcije vremena preko pokreta-istovremenost i naizmjeničnost</p> <p>3.Vježbe fine motorike</p> <p>-u skladu sa potrebama učenika</p> <p>4.Grafomotorne vježbe</p> <p>-u skladu sa potrebama učenika</p>	<p>-ujednačavanje napetosti mišića i osamostaljivanje pokreta</p> <p>-razvijanje svijesti o vremenu</p> <p>-razvijanje manipulativnih sposobnosti</p> <p>-razvijanje koordinacije oko-ruka.</p>	<p>-uočiti vremensko trajanje određene aktivnosti</p> <p>-uspješno izvoditi vježbe fine motorike</p> <p>-uspješno izvoditi grafomotorne vježbe.</p>
---	---	---

RAZVOJ GOVORA

I, II, III, IV razred

(1 čas sedmično, 35 godišnje)

CILJEVI I REZULTATI ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA

PODRUČJA UČENJA	CILJ	ZADACI
<p>1. Diskriminacija i artikulacija glasova (fonematski sluh)</p> <p>2.Razvoj i bogaćenje riječnika</p> <p>3.Samogovor i govorna stvaralačka igra</p>	<p>- pravilno govorno izražavanje i upotreba govora u svrhu komunikacije</p>	<p>-razvoj pravilne artikulacije glasova</p> <p>-sinteza glasova u slogove i riječi</p> <p>-pravilan izgovor riječi</p> <p>-slušanje i razumijevanje govora drugih</p> <p>-razvoj rečenice i bogaćenje riječnika</p> <p>-razvoj komunikacije - verbalne i neverbalne</p>
<p>UPUTSTVO ZA REALIZACIJU</p>		
<p>- Stalnim podsticanjem i dobrim govornim uzorima uticati na razvoj glasova.</p> <p>-Za rad na razvijanju i ispravljanju glasova koristi se govorna igra.</p> <p>-Trebalo koristiti raznovrsne govorne stvaralačke igre, ritmičko ponavljanje slogova sa određenom melodijom, odgovarajuće tekstove (pjesmice, priče, brojalice).</p> <p>-Riječnik bogatiti novim imenicama, glagolima, pridjevima, priložima, brojevima, veznicima, uzvicima i prijedlozima.</p>		

- Posebnu pažnju treba obratiti dječijim pitanjima, u smislu njihovog podsticanja i njegovanja. Treba obratiti pažnju na formulaciju pitanja, te na jezičku korektnost i tačnost, uz obavezno davanje adekvatnih odgovora na postavljena pitanja.
- Treba koristiti rečenice sa učtivim frazama, što će utjecati na razvoj korektnih međuljudskih odnosa i doprinjeti izgrađivanju govora.
- Djecu treba podsticati za sopstveno govorno stvaralaštvo koje posebno dolazi do izražaja u igrama dramatizacije.
- Organizovanu govornu stvaralačku igru povezivati sa cjelokupnom senzomotornom dječijom aktivnošću.

SADRŽAJI	CILJEVI	OČEKIVANI REZULTATI/ISHODI UČENJA
<p>1.Diskriminacija i artikulacija glasova (fonematski sluh)</p> <p>Slušanje i razlikovanje pojedinih glasova. Slušanje i razlikovanje glasova u riječima i izdvajanje početnih i završnih glasova.</p> <p>Izgovor glasa i povezivanje sa slovom (grafem-fonem)</p> <p>Analiza i sinteza (raščlanjivanje riječi na glasove i sastavljenje glasova u riječi). Osobine glasa i govora (visina, jačina, naglasak, kretanje tona, melodija i ritam govora - brz i spor govor, glasan i tih govor, šaputanje i vikanje).</p> <p>Izgovor riječi na slogove. Pojmovi glas, slovo, riječ i rečenica. Govorne igre -vježbe artikulacije glasova kroz pjesmice, priče, brzalice, razbrojalice i planirane razgovore.</p> <p>2.Razvoj i bogaćenje riječnika Razgovor o predmetima iz neposredne okoline, članovima porodice, igračkama, životinjama, higijenskim navikama i dr.. Osobine predmeta i pojava: veliki, mali, dobar, loš, prvi, poslednji, <u>osnovne radnje</u>: voljeti, htjeti, moći, znati, imati, otvoriti, zatvoriti, popeti, sići, itd.</p>	<p>Razvoj auditivne (slušne)pažnje.</p> <p>Pravilna diskriminacija glasova. Pravilna artikulacija glasova.</p> <p>Uočavanje početnog i završnog glasa u riječi.</p> <p>Povezivanje glasa sa slovom.</p> <p>Uočavanje glasa u riječima- Inicijalno,medijalno i finalno.</p> <p>Uočavanje i razlikovanje različitih osobina govora.</p> <p>Raščlanjivanje riječi na slogove</p> <p>Usvajanje pojmova-glas, slovo, riječ, rečenica.</p> <p>Učenje kratkih pjesmica uz uočavanje ritma i melodije.</p> <p>Imenovanje predmeta, bića i pojava i uočavanje njihovih osobina.</p> <p>Uočavanje osnovnih radnji.</p>	<p>Učenik će:</p> <p>-naučiti da sluša i razlikuje glasove u riječima, da izdvaja početne i završne glasove u riječima.</p> <p>-razumjeti i povezati grafički izgled slova sa njegovim izgovorom, veza(grafem – fonem).</p> <p>-naučiti da razlikuje glasovne suprasegmente (visinu,jačinu, naglasak, kretanje tona) i druge osobine govora (melodiju i ritam govora- brz i spor govor, glasan i tih govor, šaputanje i vikanje)</p> <p>-uočiti osnovne osobine predmeta i pojava: veliki, mali, dobar, loš, prvi, poslednji</p> <p>-uočiti osnovne radnje: voljet, htjeti, moći, znati, imati, otvoriti, zatvoriti, popeti, sići...</p> <p>-proširiti opšti riječnik , pretvarati pasivni u aktivni riječnik i povećavati pasivni i aktivni fond riječi.</p> <p>-obogatiti riječnik novim imenicama, glagolima, pridjevima, priložima, brojevima, veznicima, uzvicima i prijedlozima</p>

<p>Govorne igre grupisanja riječi vezanih za određene pojmove (čovjek-dijelovi tijela, odjevni predmeti i obuća, škola-namještaj, igračke, ukrasni predmeti).</p> <p>Pregledanje i razgovor o slici, slikovnici, aplikaciji, pozorištu lutaka.</p> <p>2.1.Razvoj i bogaćenje rečenice Razvoj rečenice po opsegu, strukturi, značenju i pravilnoj upotrebi padeža i glagolskih oblika. Slobodni i vođeni razgovor, opisivanje slika, predmeta i pojava, te pričanje na osnovu slike doživljaja, događaja.</p> <p>Izvođenje dramskih igara (improvizovanje životnih situacija- u autobusu, kod ljekara, kod frizera).</p> <p>Postavljanje pitanja.</p> <p>Razgovor u interakcijskim odnosima nastavnik-učenik (razgovor o prazniku, o pozorišnoj predstavi, TV emisiji, za vrijeme šetnje, razgovor o porodici, o godišnjim dobima). Opisivanje, pričanje i prepričavanje sadržaja ispričanog ili pročitanoog teksta.</p> <p>3.Samogovor i govorna stvaralačka igra</p> <p>Igre sa igračkama bliskim djetetu.</p> <p>Podržavanje glasova iz prirode (onomatopeja); ritmičko ponavljanje slogova koji imaju određenu melodiju, ponavljanje slogova sa neobičnim glasovnim kombinacijama. Senzomotorna aktivnost i govorna stvaralačka igra.</p>	<p>Uočavanje zajedničkih imena.</p> <p>Imenovanje predmeta na slici. Razumijevanje sadržaja slike, slikovnice, aplikacije.</p> <p>Proširivanje rečenice.</p> <p>Upotreba glagola.</p> <p>Pravilno verbalno izražavanje.</p> <p>Razumijevanje životnih situacija kroz igru i dramatizaciju.</p> <p>Učenje pravilnom postavljanju pitanja.</p> <p>Usvajanje novih pojmova i povezivanje sa viđenim ili doživljenim situacijama.</p> <p>Razumijevanje sadržaja priče ili teksta.</p> <p>Poticanje govornog izražavanja kroz igru i senzomotornu aktivnost.</p>	<p>-uočiti zajedničko ime za grupu predmeta</p> <p>-imenovati predmete na slici</p> <p>-razumjeti sadržaj slike i slikovnice</p> <p>-naučiti da koristi veće i složenije rečeničke strukture</p> <p>-aktivno učestvovati u dramatizaciji</p> <p>-naučiti pravilno postaviti pitanje</p> <p>-ovladati upotrebom povezanog izlaganja i učestvovati u interakcijskim razgovorima i odnosima nastavnik-učenik</p> <p>-samoinicijativno započeti komunikaciju</p> <p>-pokazati da je ovladao govorom i jezikom te da uspješno komunicira kroz ovakav vid aktivnosti.</p>
--	---	---

--	--	--

Napomena:

Predmeti i zbivanja koji okružuju učenike, svakodnevni dodir sa vršnjacima i odraslima-podsticaji su za govornu aktivnost. Stvaraju se uslovi da dijete govori što više, da koristi svoje govorno iskustvo, da izražava svoja osjećanja. Obezbeđuje se dovoljan broj podsticaja za govor i dobri govorni uzori.

Kod izostanka verbalne komunikacije koristiti augmentativnu i alternativnu komunikaciju.

- Sadržaji se povećavaju i proširuju u zavisnosti od uzrasta djeteta i njegovih sposobnosti
- Rad na razvoju govora provlači se kroz sve oblike rada i u korelaciji je sa gotovo svim predmetima
- Koja didaktička sredstva će se koristiti i organizacija rada prepuštena je odgajatelju i njegovoj maštovitosti.

NASTAVNI PLAN ZA TREĆI RAZRED

R.BR.	<i>OBAVEZNI NASTAVNI PREDMETI</i>	SEDMIČNI BROJ NASTAVNIH SATI	GOD. BROJ NASTAVNIH SATI
1.	Bosanski, Hrvatski, Srpski jezik i književnost	4	140
2.	Matematika	4	140
3.	Moja okolina	3	105
4.	Likovni odgoj	2	70
5.	Tjelesni i zdravstveni odgoj	2	70
6.	Muzički odgoj	2	70
	UKUPNO:	17	595
7.	Odjeljska zajednica	1	35
	Vannastavne aktivnosti	Prema programu i interesovanjima učenika	
	Korekciono terapijski programi		
8.	Psihomotorna reedukacija	1	35
9.	Razvoj govora	1	35
	Ukupno opterećenje učenika	20	700

BOSANSKI, HRVATSKI, SRPSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST

III razred

(4 časa sedmično, 140 godišnje)

CILJEVI I REZULTATI ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA		
PODRUČJA UČENJA	CILJ	ZADACI
1. Čitanje i pisanje 2. Kultura izražavanja 3. Medijska kultura	- osposobljavanje učenika za pravilno govorno izražavanje i praktičnu pismenost	-razvoj pažnje, pamćenja i mišljenja -razvoj govornih i misaonih sposobnosti učenika, -otkrivanje, ublažavanje i otklanjanje govornih nedostataka i drugih propratnih smetnji kod učenika, - učenje čitanja i pisanja, - uočavanje i korištenje jednostavne rečeničke strukture.
UPUTSTVO ZA REALIZACIJU		
Učenici treba da usvoje da su riječi od glasova, ali treba paziti da se to radi kao pri čitanju, i govoru, da ne bi kasnije prilikom čitanja slovkali. Sa učenicima voditi razgovore o porodici, školi, predmetima i pojavama i podsticati ih na usvajanje novih riječi i termina. Postepeno navikavati učenike na upotrebu velikog slova na početku rečenice i pri pisanju imena ljudi.		

SADRŽAJI	CILJEVI	OČEKIVANI REZULTATI/ISHODI UČENJA
1.Čitanje i pisanje 1.1.Ponavljjanje sadržaja iz područja početno čitanje i pisanje (drugi razred) Ponavljanje obrađenihštampanih slova Glas - slovo Slika- slovo Igre sa karticama Glasovna analiza jednosložnih i dvosložnih riječi Grafomotorne vježbe Globalno čitanje 1.2. Obrada štampanih slova Obrada štampanih slova Izrada slova od različitog materijala Položaj i pozicija slova u riječima	-pravilan izgovor glasova -prepoznavanje, imenovanje i pisanje obrađenih slova -povezivanje slike sa slovom -uočavanje glasova-slova u jednosložnim i dvosložnim riječima -čitanje pomoću slika i riječi -slušanje, prepoznavanje, artikulacija glasa i pisanje slova -učenje oblika slova	Učenik će: -pravilno izgovarati glasove -prepoznati i pisati slovo -povezati sliku sa slovom -uočiti glasove-slova u riječi -čitati pomoću slika i riječi -naučiti čitati i pisati novo slovo -oblikovati slovo

<p>1.3.Čitanje i razumijevanje pročitano Pojmovi: glas, slovo, riječ, rečenica Izgovor glasova i riječi Slika – riječ Globalno čitanje Vježbe čitanja kraćih riječi i rečenica 1.4.Pisanje Pisanje slova, riječi i rečenica Prepisivanje riječi i kraćih rečenica Kratki odgovori na pitanja Sastavljanje rečenice na osnovu slike Veliko slovo na početku rečenice Pisanje tačke na kraju rečenice Pisanje velikim slovom imena ljudi</p> <p>2. Kultura izražavanja</p> <p>Pričanje doživljaja iz škole i porodice pomoću pitanja Opis predmeta pomoću pitanja Pričanje o sadržaju slike na kojoj je prikazana jedna radnja Memorisanje kratkih pjesama Slušanje priča i razgovor o priči</p> <p>3. Medijska kultura Gledanje crtanog filma za djecu ili pozorišne predstave</p>	<p>-prepoznavanje slova u različitim položajima i pozicijama</p> <p>-razumijevanje pojmova glas, slovo, riječ, rečenica -povezivanje riječi sa slikom -čitanje i razumijevanje pročitano</p> <p>-pravilno pisanje slova, riječi i kraćih rečenica -razumijevanje pitanja i pravilan odgovor na njih</p> <p>-formiranje rečenice na osnovu slike -upoznavanje sa pravopisnim pravilima -pravilna upotreba velikog slova u pisanju rečenice i imena ljudi</p> <p>-razgovor i opisivanje vlastitih doživljaja -uočavanje osobina predmeta i sastavljanje smislenih rečenica o datom predmetu -razumijevanje sadržaja slike -učenje kratkih pjesmica -razumijevanje sadržaja priče</p> <p>-praćenje sadržaja i uočavanje poruke crtanog filma ili predstave.</p>	<p>-uočiti slovo u različitim položajima i pozicijama</p> <p>-prepoznati glas, slovo, riječ, rečenicu</p> <p>-povezati riječi sa slikom</p> <p>-pročitati riječ i kraću rečenicu, razumjeti pročitano</p> <p>-pisati slova, riječi i kraće rečenice</p> <p>-odgovoriti na pitanje</p> <p>-sastaviti rečenicu na osnovu slike -pisati veliko slovo na početku rečenice -staviti tačku na kraju rečenice -upotrijebiti veliko slovo u pisanju imena ljudi</p> <p>-ispričati svoj doživljaj pomoću pitanja</p> <p>-uočiti osobine predmeta i opisati ga</p> <p>-razgovarati o slici</p> <p>-reprodukovati kratku pjesmicu</p> <p>-ispričati dio priče</p> <p>-razumjeti sadržaj crtanog filma ili predstave.</p>
---	---	--

MATEMATIKA

III razred

(4 časa sedmično, 140 časova godišnje)

CILJEVI I REZULTATI ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA

PODRUČJA UČENJA	CILJ	ZADACI
1. Uspoređivanje, procjenjivanje i određivanje veličine predmeta 2. Predmeti oblika lopte, kocke, valjka i piramide 3. Ravne i zakrivljene površi, likovi i linije 4. Skupovi 5. Brojevi i operacije sa brojevima	-pravilno poimanje brojeva i operacije sa brojevima	-proširivanje stečenih znanja -razvijanje logičkog mišljenja, pažnje i pamćenja -formiranje brojnog niza do 10 -uvođenje u računске operacije sabiranja i oduzimanja -razumijevanje matematičkih oznaka i njihovo pravilno korištenje
UPUTSTVO ZA REALIZACIJU		
-U nastavi matematike neophodna je očiglednost i prirodno učenje da bi učenicima korak po korak pomogli usvojiti matematička znanja. -Sve dok učenici ne nauče brojati, ne treba ih učiti broj nula. Nikad broj nula ne treba stavljati na brojevnju liniju jer ne služi za brojenje. -Za individualan rad za učenike izrađivati nastavne listove prilagođene njihovim sposobnostima. -Učenik mora biti u direktnom kontaktu sa didaktičkim materijalom. -Rad treba da ima formu zabave i igre. -Sadržaje pokušati približiti svakodnevnom životu učenika.		

SADRŽAJI	CILJEVI	OČEKIVANI REZULTATI/ISHODI UČENJA
1. Uspoređivanje, procjenjivanje i određivanje veličine predmeta Uspoređivanje predmeta po boji, duljini, visini, širini, debljini Blizu, daleko, lijevo, desno, ispred-između-iza, ispod-na-iznad, uspravno-koso-vodoravno Odnos među predmetima i veličina predmeta	-prepoznavanje i određivanje veličine predmeta -uočavanje i imenovanje prostornih odnosa	Učenik će: -prepoznati predmete prema boji, duljini, visini, širini, debljini -razumjeti prostorne odnose blizu-daleko, ispred-između-iza, ispod-na-iznad...

<p>2.Predmeti oblika lopte, kocke, valjka i piramide Predmeti oblika lopte, valjka, kupe, kocke, kvadra i piramide</p> <p>3.Ravne i zakrivljene površi, likovi i linije Ravne i zakrivljene površi na predmetima oko nas Likovi: krug, trougao, kvadrat i pravougaonik</p> <p>Linije - ravne i krive linije, otvorene i zatvorene linije Unutra, izvan, na</p> <p>4.Skupovi Skupovi – element skupa, skupovi s jednako mnogo elemenata, skupovi s nejednako mnogo elemenata Brojanje jednakobrojnih skupova, brojanje skupova s različitim brojem elemenata (do 10 elemenata) Manje, veće, jednako</p> <p>5.Brojevi i operacije sa brojevima</p> <p>Širenje brojnog niza do 10 Brojanje do 10 - naprijed i nazad Čitanje i pisanje brojeva do 10 Povezivanje broja sa brojnom količinom</p> <p>Brojeva linija Prethodnik i sljedbenik Uspoređivanje brojeva</p> <p>Znak „+“, „-“, „=“ Sabiranje do 5 Oduzimanje do 5 Nula – nula u sabiranju, nula u oduzimanju</p> <p>Redni brojevi</p>	<p>-razumijevanje prostornih odnosa</p> <p>-imenovanje i prepoznavanje predmeta oblika lopte, valjka, kupe, kocke, kvadra i piramide</p> <p>-prepoznavanje i imenovanje vrste površi</p> <p>-imenovanje i precrtavanje likova krug, trougao, kvadrat i pravougaonik</p> <p>-prepoznavanje i crtanje ravnih, krivih, otvorenih i zatvorenih linija</p> <p>-formiranje jednakobrojnih skupova i skupova sa različitim brojem elemenata</p> <p>-označavanje brojnosti skupova</p> <p>-korištenje pojmova manje, veće, jednako</p> <p>-učenje niza brojeva do 10</p> <p>-imenovanje i prepoznavanje brojeva do 10</p> <p>-pravilno pisanje brojeva do 10</p> <p>-uočavanje i povezivanje broja i brojne količine</p> <p>-predstavljanje brojeva do 10 na brojevnoj liniji</p> <p>-uočavanje prethodnika i sljedbenika</p> <p>-učenje znakova „+“, „-“, „=“ i njihova pravilna upotreba</p> <p>-primjena računskih operacija sabiranja i oduzimanja do 5</p> <p>-čitanje i pisanje rednih brojeva.</p>	<p>-imenovati predmete oblika lopte, valjka, kupe, kocke, kvadra i piramide</p> <p>-crtati predmete oblika lopte, valjka, kupe, kocke, kvadra i piramide</p> <p>-prepoznati vrstu površi</p> <p>-imenovati likove: krug, trougao, kvadrat i pravougaonik</p> <p>-prepoznati i imenovati ravne, krive, otvorene i zatvorene linije</p> <p>-formirati skupove sa jednakim i različitim brojem elemenata</p> <p>-označiti brojnost skupova</p> <p>-koristiti pojmove manje, veće i jednako za količine elemenata u skupu</p> <p>-brojati do 10</p> <p>-prepoznati i imenovati brojeve do 10</p> <p>-pisati brojeve do 10</p> <p>-povezati broj sa brojnom količinom</p> <p>-upisati brojeve do 10 na brojevnu liniju</p> <p>-imenovati prethodnika i sljedbenika</p> <p>-prepoznati znakove „+“, „-“, „=“ i „=“</p> <p>-sabirati i oduzimati do 5</p> <p>-čitati i pisati redne brojeve.</p>
--	---	---

Napomena:

Nastavnik može za djecu koja pokazuju interes i veće sposobnosti za matematiku proširiti programске sadržaje.

MOJA OKOLINA

III razred

(3 časa sedmično, 105 časova godišnje)

CILJEVI I REZULTATI ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA		
PODRUČJA UČENJA	CILJ	ZADACI
1.Sredina u kojoj živim 2. Prirodni procesi 3. Društvo 4.Higijena 5. Zdravlje	-sticanje osnovnih znanja o svojoj okolini i živom svijetu na osnovu posmatranja promjena i pojava u prirodi i životu ljudi, -sticanje osnovnih znanja o higijeni i zdravlju čovjeka	-stvaranje pozitivne slike o sredini u kojoj živimo, -učenje osnovnih pravila ponašanja -formiranje elementarne predstave o vremenu -razvijanje pozitivnog odnosa prema prirodi i prirodnim pojavama -razvijanje osnovnih radnih navika i samostalnosti - razvijanje osnovnih higijenskih navika -podsticanje učenika na pravilnu ishranu -razvijanje ljubavi prema domovini
UPUTSTVO ZA REALIZACIJU		
Neophodne aktivnosti u realizaciji sadržaja su: -pravljenje panoa učenika u razredu, posjeta osoblju i drugim učenicima u školi - prakticiranje školskih pravila -šetnja ulicom, šetnja trotoarom, pravljenje semafora u razredu, pjesmice o saobraćaju -posmatranje promjena u prirodi, škola u prirodi -pravljenje panoa, osjetiti okus voća i povrća, vidjeti promjene u prirodi, sakupljanje plodova jeseni -pravljenje panoa porodice, crtanje porodice -posjeta zološkom vrtu, bliski kontakt sa nekim od životinja, modeliranje na temu životinja, doživjeti blizinu životinje - saradnja sa roditeljima učenika u sproođenju nastavnih sadržaja -održavanje lične higijene u školi, posjeta stomatološkoj ordinaciji, pravljenje zdravog obroka, odlazak na pijacu - uključivanje roditelja i drugih uposlenika u školi u realizaciju programskih sadržaja -organizacija praktičnih vježbi na ulici i raskrsnici,		

SADRŽAJI	CILJEVI	OČEKIVANI REZULTATI/ISHODI UČENJA
<p>1.Sredina u kojoj živim Učenički pribor i pribor za nastavu Organizacija škole Školska pravila Porodica: uža i šira porodica Život i obaveze u porodici</p> <p>2.Prirodni procesi -Jesen – promjene u prirodi, jesenji radovi jesenja odjeća i obuća šuma i životinje u jesen -Zima - promjene u prirodi na biljkama i životinjama -Proljeće- promjene u prirodi u proljeće Vrt u proljeće Voćnjak u proljeće Rano povrće (mladi luk, zelena salata) -Ljeto-vremenske promjene u ljeto Dječije igre, ljetni raspust -Ptice selice -Ptice -Domaće životinje (imenovanje i koristi, mladunčad) -Divlje životinje (imenovanje i koristi, mladunčad)</p> <p>3.Društvo Moja domovina BiH Dan državnosti BiH - Dan nezavisnosti Prvi maj međunarodni praznik rada Vjerski praznici -Saobraćajna sredstva, saobraćajni znaci,kultura ponašanja u javnom saobraćaju</p> <p>4.Higijena</p>	<p>Naučiti pravilno upotrebljavati učenički i pribor za nastavu, razumjeti organizaciju škole, naučiti kako da se pridržavaju školskih pravila, naučiti razliku između uže i šire porodice, razumjeti svoje mjesto i naučiti kako izvršavati obaveze u porodici</p> <p>Naučiti osnove o godišnjim dobima, o promjenama u prirodi, o karakteristikama godišnjih doba , o voću i povrću, o igrama, naučiti razlikovati poznatije ptice selice i stanarice, naučiti nazive poznatijih domaćih i divljih životinja, o njihovim mladuncima i koristi od tih životinja za čovjeka</p> <p>Naučiti osnovno o svojoj domovini, državnim i vjerskim praznicima, naučiti koja su osnovna saobraćajna sredstva i upoznati se sa najbitnijim saobraćajnim znacima, naučiti osnove kulture ponašanja u saobraćaju</p> <p>Naučiti održavati elementarnu ličnu i opštu higijenu, shvatiti</p>	<p>Učenici će znati kako pravilno upotrebljavati pribor za nastavu. Razumjeti će školsku organizaciju i školska pravila i pridržavati će ih se. Razlikovati će užu i širu porodicu. Znati će svoje mjesto u porodici i koje su mu obaveze.</p> <p>Učenici će znati osnove o godišnjim dobima i njihove karakteristike. Primjećivati će promjene u prirodi na biljkama i životinjama. Znati će osnove o voću i povrću. Učenici će znati koje igre se praktikuju u koje godišnje doba. Razlikovati će poznatije ptice selice i stanarice. Prepoznavati će i imenovati poznatije domaće i divlje životinje i njihove mladunce i korist od njih za čovjeka.</p> <p>Učenici će znati osnovno o svojoj domovini. Znati će glavne državne i vjerske praznike. Prepoznavati će i imenovati osnovna saobraćajna sredstva. Poznavati će najbitnije saobraćajne znake. Znati će osnovna pravila kulturnog ponašanja u saobraćaju.</p>

<p>Higijena (održavanje opšte i lične higijene, sredstva za higijenu) Higijena stana/kuće</p> <p>5.Zdravlje Zaštita zdravlja (čuvanje od bolesti, posjete ljekaru, zdravstvenim ustanovama)</p>	<p>važnost higijene, naučiti razlikovati osnovna sredstva za higijenu, naučiti osnove održavanja higijene stana ili kuće</p> <p>Naučiti o važnosti zaštite zdravlja, kako se čuvati od bolesti, kada se posjećuju ljekari i z dravstvene ustanove</p>	<p>Učenici će znati održavati elementarnu ličnu i opštu higijenu i shvatati će važnost higijene. Razlikovati će osnovna sredstva za higijenu, znati će osnove održavanja higijene stana ili kuće.</p> <p>Učenici će znati važnost zdravlja i na koji način se čuvati od bolesti. Znati kada se i zbog čega posjećuju ljekari i zdravstvene ustanove.</p>
--	---	--

TJELESNI I ZDRAVSTVENI ODGOJ

(70 SATI GODIŠNJE, 2 SATA SEDMIČNO)

CILJEVI

Zadovoljavanje biološke i psihološke potrebe djece za kretanjem, igrom i kretnim stvaralaštvom, sredstvima i ambijentom koje pruža tjelesno vježbanje, sport i sportska rehabilitacija.

ZADACI

- Shvatanje smisla, vrijednosti i principa tjelesnog vježbanja,
- očuvanje i unapređenje zdravlja,
- antropometrijska obilježja,
- psihomotoričke sposobnosti,
- vrijednosti, stavovi i navike,
- osposobljavanje za samostalno vježbanje u slobodno vrijeme.

NASTAVNE CJELINE:

1. Hodanje, trčanje i skakanje,

2. bacanje, hvatanje i gađanje,
3. penjanje, puzanje i provlačenje,
4. vučenje, potiskivanje i navlačenje,
5. kotrljanje i kolutanje,
6. plesne strukture,
7. vježbe ravnoteže,
8. vježbe koordinacije i preciznosti,
9. igre

TEMA	NASTAVNA JEDINICA	POSTIGNUĆA UČENJKA M/O/V	DIDAKTIČKO METODIČKA UPUTSTVA
HODANJE, TRČENJE, SKAKANJE	<ul style="list-style-type: none"> - kretanje u različitim formacijama, - hodanje sa ubrzavanjem i usporavanjem tempa, -trčanje, -štafetno trčenje, -kombinacija hodanja i trčanja, -preskoci kratke i duge vijače, -skokovi preko prepreka, -skok u dalj, -skok uvis. 	<p>M: hodanje, trčanje i skakanje imitacijom pokreta,</p> <p>O: hodanje trčanje i skakanje sa zadacima,</p> <p>V:razumijevanje štafetnih igara.</p>	<p>Odvijanje odgojno – obrazovnog procesa prema prirodnom redu podrazumijeva: upoznavanje (najavljivanje, opisivanje, demonstracijai objašnjavanje) novog motoričkog sadržaja, izvođenje motoričkog kretanja, ispravljanja grešaka, ponavljanje i individualno uvježbavanje i praćenje i realizacija ishoda.Demonstracija u finalnom obliku.</p>
	<ul style="list-style-type: none"> -bacanje i hvatanje lopte na različite načine, -dodavanje i hvatanje lopte u kretanju, -gađanje lotom u pokretne i nepokretne ciljeve, -bacanje loptice o zid i hvatanje, 	<p>M: bacanje, hvatanje i gađanje imitacijom pokreta,</p> <p>O:bacanje, hvatanje i gađanje sa zadacima,</p> <p>V: gađanje pokretnog cilja</p>	<p>Odvijanje odgojno – obrazovnog procesa prema prirodnom redu podrazumijeva: upoznavanje (najavljivanje, opisivanje, demonstracijai objašnjavanje) novog motoričkog sadržaja, izvođenje motoričkog kretanja, ispravljanja grešaka, ponavljanje i</p>

<p>BACANJE, HVATANJE,GADANJE</p>	<p>-bacanje i hvatanje lopte u parovima.</p>		<p>individualno uvježbavanje i praćenje i realizacija ishoda.Demonstracija u finalnom obliku.</p>
<p>PENJANJE, PUZANJE, PROVLAČENJE</p>	<p>-penjanje na različite predmete i sprave i silaženje, -puzanje i provlačenje u različitim kretnim zadacima, -provlačenje ispod raznih predmeta, -kombinacija penjanja, puzanja i provlačenja.</p>	<p>M:penjanje,puzanje i provlačenje imitacijom, O:penjanje,puzanje i provlačenje sa zadacima, V: penjanje uz konopac</p>	<p>Odvijanje odgojno – obrazovnog procesa prema prirodnom redu podrazumijeva: upoznavanje (najavljivanje, opisivanje, demonstracijai objašnjavanje) novog motoričkog sadržaja, izvođenje motoričkog kretanja, ispravljanja grešaka, ponavljanje i individualno uvježbavanje i praćenje i realizacija ishoda.Demonstracija u finalnom obliku.</p>
<p>VUČENJE, POTISKIVANJE, NADVAČENJE</p>	<p>-vučenje predmeta po tlu, -grupno vučenje, -potiskivanje i nadvlačenje.</p>	<p>M:vučenje laganih predmeta, O:vučenje, potiskivanje i nadvlačenje imitacijom, V: vučenje, potiskivanje i nadvlačenje sa zadacima.</p>	<p>Odvijanje odgojno – obrazovnog procesa prema prirodnom redu podrazumijeva: upoznavanje (najavljivanje, opisivanje, demonstracijai objašnjavanje) novog motoričkog sadržaja, izvođenje motoričkog kretanja, ispravljanja grešaka, ponavljanje i individualno uvježbavanje i praćenje i realizacija ishoda.Demonstracija u finalnom obliku.</p>

KOTRLJANJE I KOLUTANJE	<p>-kolut naprijed,</p> <p>-kolut nazad,</p> <p>-kolut naprije i nazad povezano,</p>	<p>M: kotrljanje predmeta,</p> <p>O:kolut naprijed,</p> <p>V:kolut nazad</p>	<p>Odvijanje odgojno – obrazovnog procesa prema prirodnom redu podrazumijeva: upoznavanje (najavljivanje, opisivanje, demonstracijai objašnjavanje) novog motoričkog sadržaja, izvođenje motoričkog kretanja, ispravljanja grešaka, ponavljanje i individualno uvježbavanje i praćenje i realizacija ishoda. Demonstracija u finalnom obliku.</p> <p>Izbjegavat vježbe oblikovanja vrata i naglih pokreta glave, izbjegavanje prelaženja većih sprava. Vježbe oblikovanja svesti na minimum i raditi ih u kombinaciji vrlo kratko.</p>
	<p>-vježbe napetosti opuštanja,</p>	<p>M: opuštanje uz muziku,</p>	<p>Odvijanje odgojno – obrazovnog procesa prema prirodnom redu podrazumijeva:</p>

<p>PLESNE STRUKTURE</p>	<p>-hodanje, trčanje i poskoci, -realizacija zadatog ritma, -plesna struktura i plesni koraci</p>	<p>O: koordinacija pokreta uz muziku, V: plesne koreografije.</p>	<p>upoznavanje (najavljivanje, opisivanje, demonstracijai objašnjavanje) novog motoričkog sadržaja, izvođenje motoričkog kretanja, ispravljanja grešaka, ponavljanje i individualno uvježbavanje i praćenje i realizacija ishoda. Demonstracija u finalnom obliku.</p>
<p>VJEŽBE RAVNOTEŽE</p>	<p>-vježbe ravnoteže sa otvorenim i zatvorenim očima (stajanje i hodanje na ograničeno podignutoj podlozi) -okretanje tijela oko vertikalne ose, -hodanje i trčanje sa okretanjem glave u stranu, -skokovi, poskoci i okreti u mjestu, -hodanje natraške bočno i dijagonalno.</p>	<p>M: vježbe ravnoteže na tlu, O: vježbe ravnoteže na švedskoj klupi, V: vježbe ravnoteže sa zatvorenim očima na švedskoj klupi.</p>	<p>Odvijanje odgojno – obrazovnog procesa prema prirodnom redu podrazumijeva: upoznavanje (najavljivanje, opisivanje, demonstracijai objašnjavanje) novog motoričkog sadržaja, izvođenje motoričkog kretanja, ispravljanja grešaka, ponavljanje i individualno uvježbavanje i praćenje i realizacija ishoda. Demonstracija u finalnom obliku.</p>
<p>VJEŽBE KOORDINACIJE I PRECIZNOSTI</p>	<p>-vođenje, hvatanje, odbijanje i prebacivanje lopte sa jednom i obje ruke, -pisanje i crtanje nogama, -ciljanje rukom i nogom u metu, -ciljanje rukom i nogom natraške, -gađanje pokretnog cilja.</p>	<p>M: hvatanje lopte, O: vođenje lopte rukom i nogom, V: gađanje u pokretnu metu.</p>	<p>Odvijanje odgojno – obrazovnog procesa prema prirodnom redu podrazumijeva: upoznavanje (najavljivanje, opisivanje, demonstracijai objašnjavanje) novog motoričkog sadržaja, izvođenje motoričkog kretanja, ispravljanja grešaka, ponavljanje i individualno uvježbavanje i praćenje i realizacija ishoda.</p>

			Demonstracija u finalnom obliku.
IGRE	-elementarne igre, -štafetne i timske igre, -nogomet, -košarka, -rukomet	M: elementarne igre, O: razumijevanje jednostavnih igara, V: razumijevanje pravila timskih igara.	Odvijanje odgojno – obrazovnog procesa prema prirodnom redu podrazumijeva: upoznavanje (najavljivanje, opisivanje, demonstracijai objašnjavanje) novog motoričkog sadržaja, izvođenje motoričkog kretanja, ispravljanja grešaka, ponavljanje i individualno uvježbavanje i praćenje i realizacija ishoda. Demonstracija u finalnom obliku.

Napomena:

Postignuća učenika: M – minimum, O – očekivano, V – visoko.

MUZIČKI ODGOJ

III RAZRED

(2časa sedmično - 70 godišnje)

PROGRAMSKI SADRŽAJI

1.VJEŽBE PRAVILNOG DISANJA

2.PJEVANJE I SVIRANJE

3.BROJALICE

4.MUZIČKE IGRE

5.SLUŠANJE MUZIKE

❖ Vježbe pravilnog disanja

Vježbe disanja(uzdah, izdah, pravilno disanje) kroz igru duvanje vate, balona, blok fauta

❖ *Pjevanje i sviranje*

Kompozicije treba da se izvode u obliku vokalnog jednoglasja (pojedinačno, grupno i u paru). Prilikom učenja pjesama po sluhu posebnu pažnju treba posvetiti razvoju i kultivisanju dječijeg glasa, pravilnom disanju, artikulaciji, formiranju vokala i pravilno izgovaranje glasova.

Dječije pjevanje treba biti praćeno pratnjom nastavnika na nekom akordičkom instrumentu. U toku školske godine treba obraditi **najmanje 12 pjesama**.

Izbor pjesama treba pažljivo izvršiti u skladu sa intelektualnim i psihofizičkim sposobnostima učenika.

❖ *Brojalice*

U toku školske godine treba obraditi **8 brojalica**.

Pomoću brojalica kod učenika treba razvijati osjećaj za uočavanjem promjena u ritmu i tempu.

Instrumente dječijeg instrumentarija koristiti za pratnju brojalica, pjesama i muzičkih igara kao i u oblicima samostalnog i slobodnog izražavanja učenika. Koristiti tijelo kao ritmičku pratnju npr.(pljeskanjem, pucketanjem prstiju, tapšanjem po koljenima, udaranjem noge o pod itd.) Učenicima dati mogućnost za izmišljanje malih ritamskih cjelina ostvarenih neutralnim slogom, govorom, spontanoizgovorenim skupinama glasova, udaraljka za razvoj dječije mašte i kreativnosti.

❖ *Muzičke igre*

U toku školske godine treba obraditi **6 muzičkih igara** koje će svojom melodijsko-ritmičkom strukturom i tekstom pružiti mogućnost za raznovrsne pokrete, kao i oponašanje zvukova neposrednog okoliša spontanom ili dogovorenim improvizacijom. Izvoditi jednostavne ritmičke i plesne korake.

❖ *Slušanje muzike*

U toku školske godine djeca treba da se upoznaju sa **13 kompozicija**.

Slušanjem odabranih primjera iz muzičke literature domaćih i stranih autora učenici treba da prepoznaju tempo (brz-spor), trajanje (kratko-dugo).

Prilikom slušanja djeci treba omogućiti da se emotivno i slobodno izraze na način koji vole i koji ih čine opuštenim, relaksirajućim (crtežom, pokretom, mimikom).

Učenike treba osposobljavati da prepoznaju kompozicije koje su ranije slušali na osnovu karakterističnog odlomka.

Nastavni sadržaj:

❖ *Pjevanje i sviranje*

1. Imali smo pile (V. Tomerlin)
2. Čestitka majčici (Josip Kaplan)
3. Proljetna pjesma (Staniša Korutunović)

4. Semafor (muzika: Asim Korozić)
5. Moja baka (I.Gregović)
6. Kruška, jabuka, šljiva (narodna iz Hrvatske)
7. Imamo učiteljicu (S.Bostandžić)
8. Zaplovi barka (Zlatka Gragošević)
9. Tramvaj (N.Vukanović)
10. Satić kuca tika taka (Zlatko Špoljak)
11. Novogodišnja pjesma (Petar Stupel)
12. Igrajmo se svi (Melisa Salihović-Ibrahimbegović)

❖ **Brojalice**

1. Kiša, kiša
2. Jedna koka žuta
3. Mijau, mijau, mačke
4. Kiša pala na travicu
5. Pusti pužu rogove
6. Mala maca bježi
7. Nikolica meca
8. Bježi zeka

❖ **Muzičke igre**

1. Proletno kolo
2. Ruke meni bato daj (Njemačka)
3. Trčimo za suncem
4. Hoki poki
5. Draga sestro (Austrija)
6. Jež (N.Hiba)

❖ **Slušanje muzike**

1. Sanjarenje (Robert Schuman)
2. Želja (F.Chopin)
3. Zeko i potočić (B.Mihaljević)
4. Pijanisti (Camille Saint-Saens)
5. Magarac (Camille Saint-Saens)
6. Proljeće (Antonio Vivaldi)
7. Ja volim Sarajevo(muzika:S.Olujić, tekst: V.Milošević)
8. Divlji jahači (Šuman)
9. Manuet (L.Bokerini)
10. Gle igre li krasne (W.A.Mozart)
11. Zelen lišće goru kiti (Narodna)
12. Braću ne donose rode (A.Korać)
13. Razbolje se lisica (Kolibri)

NAPOMENA:

Izbor pjesama, brojalica muzičkih igara i muzike za slušanje treba pažljivo izvršiti uz mogućnost promjene nastavnih jedinki u zavisnosti od intelektualnih i psihofizičkih sposobnosti učenika.

LIKOVNI ODGOJ**III razred**

(2 časa sedmično, 70 časova godišnje)

CILJEVI I REZULTATI ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA		
PODRUČJA UČENJA	CILJ	ZADACI
PRIBOR I MATERIJALI LINIJA BOJA I PROSTOR KONTRAST KAO POVOD ZA OPAŽANJE OBLIKA RAZNE VRSTE ZNAKOVA I SIMBOLA SVIJETLO – TAMNO PROSTORNO ORJENTACISKA SOIJALIZACIJA U SCENSKOM AMBIJENTU	-da učenici usvoje znanja i umijeća iz područja tehnika likovnog izražavanja i teorije oblikovanja i podstaknu svoje stvaralačke sposobnosti -razvoj kreativnog mišljenja, -emocionalni i socialni razvoj	. Da njeguje i razvija slobodni dječiji i likovni izbor Da se dalje obogaćuju i proširuju prostorne predstave djece novim opažanjima i saznanjima o prostornim odnosima, živih bića i predmeta Da se probuđuje likovno – estetska radoznalost, razvija likovni ukus i kriteriji i podstakne elementarna inicijativnost, individualnost za likovno estetsko uređenje životnog prostora Da omogući koordinaciju likovnog rada sa zvukom, pokretom, literarnim izrazom i scenskim lutkarstvom Dalje upoznavati djecu sa sredstvima i tehnikama likovnog izražavanja dostupnim njihovom uzrastu Njegovanje i razvijanje slobodnog dječijeg likovnog izraza i likovnog stvaralaštva

		<p>Pobuđivanje i otkrivanje likovne i estetske osjetljivosti, interesa, sklonosti i sposobnosti za likovno – estetsko izražavanje i oblikovanje u pojedinim temama i materijalima</p> <p>Da učenici usvoje znanja i umijeća iz područja tehnika likovnog izražavanja i teorije oblikovanja i podstaknu svoje stvaralačke sposobnosti</p> <p>Razvoj kreativnog mišljenja,</p> <p>Emocionalni i socialni razvoj</p>
UPUTSTVO ZA REALIZACIJU		
<p>Ako želimo otkriti sklonosti i sposobnosti svakog pojedinačnog učenika, kako bi ga usmjerili na kreativni put spoznaje vlastitih mogućnosti, neophodno je ponuditi što raznovrsniji program praktičnog rada i obilje različitih materijala i tehnika</p>		

SADRŽAJI	CILJEVI	OČEKIVANI REZULTATI/ISHODI UČENJA
<p>-Pribor i materijali Igra i manipulacija sa različitim materijalima: pravljenje, trganje i lijepljenje, komponovanje, oblikovanje figura.</p> <p>LINIJA - Vježbe šaranja i spontanog uobličavanja linijom. Uočavanje linije kao traga kretanja tijela. Vježbe prepoznavanja i crtanja različitih linija. Uočavanje linije kao granice, odnosno ivice trodimenzionalnog oblika. Vježbe crtanja linijom jednostavnijih trodimenzionalnih oblika po prethodnom posmatranju. Crtanje</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Opažanje i razlikovanje oblika u bližoj okolini • Uočavanje karakteristika zadanih predmeta • Opažanje vrsta linija, uočavanje i imenovanje osnovnih boja • Razlikovanje prirodnih i vještačkih materijala • Uočavanje osnovnih kontrasta među predmetima • Ovladavanje osnovnim tehnikama i kako se služiti priborom

<p>različitim sredstvima i uočavanje razlika u kvalitetu.</p> <p>BOJA I PROSTOR Posmatranje i uočavanje kontrasta u boji na predmetima u neposrednoj okolini.</p> <p>KONTRAST KAO POVOD ZA OPAŽANJE OBLIKA. Uočavanje kontrasta među predmetima u neposrednoj okolini iz različitih aspekata: vrste materijala (prirodni i vještački); karakteristike oblika kao suprotnosti (obrađen, neobrađen, hrapav, gladak, providan, veliki, mali, prav, kriv, višebojan, jednobojan.</p> <p>RAZNE VRSTE ZNAKOVA I SIMBOLA Uvođenje učenika u svijet znakova i simbola.</p> <p>SVIJETLO – TAMNO Uočavanje kontrasta koji se javlja na predmetima pod utjecajem svjetla. Likovno predstavljanje svijetlo – tamnog kontrasta na oblicima različitim likovno tehničkim sredstvima. Vježbe predstavljanja silueta na tamnoj podlozi i tamnih silueta na svijetloj pozadini.</p> <p>PROSTORNO ORJENTACISKA SOJALIZACIJA U SCENSKOM AMBIJENTU Posjeta priredbama i svečanostima u cilju uočavanja figura i kretanja. Ilustracija bajke.</p>		
---	--	--

KOREKCIONO TERAPEUTSKI PROGRAMI

PSIHOMOTORNA REEDUKACIJA

III razred

(1 čas sedmično, 35 godišnje)

CILJEVI I REZULTATI ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA		
PODRUČJA UČENJA	CILJ	ZADACI
1. Vježbe čula 2. Vježbe opšte reedukacije psihomotorike 3. Vježbe fine motorike 4. Grafomotorne vježbe	-doživljaj tjelesne cjelovitosti i ovladavanje prostorom i vremenom	-razvijanje perceptivnih sposobnosti -uočavanje i prepoznavanje opasnosti -poznavanje dijelova tijela i osamostaljivanje pokreta -razumijevanje lateralizovanosti na sebi i drugima -obnavljanje senzomotornih iskustava -razvijanje osjećaja prema drugima i socijalizacije
UPUTSTVO ZA REALIZACIJU		
<p>-Insistirati na poznavanju dijelova tijela, jer na poznavanju svoje tjelesnosti, topografije tijela i njegovih dijelova zasnivaće se saznajni procesi.</p> <p>-Svaki pokret tokom izvođenja vježbi kao i svaki osećaj i osećanje koje ga prati potrebno je imenovati – što omogućava da psihomotorna aktivnost postane dio svijesti</p> <p>-Procjenu trajanja i vremensku orijentaciju vježbati kroz razne kontekste, otkrivanje, doživljaj i imenovanje kvaliteta vremena, sa ciljem da se osvijeste i postanu dostupni misaonim operacijama.</p> <p>-Putem vježbi razvijati svijest o sebi i svome tijelu, a zatim o objektivnom prostoru i drugima.</p>		

SADRŽAJI	CILJEVI	OČEKIVANI REZULTATI/ISHODI UČENJA
1. Vježbe čula Vježbe za percepciju mirisa - mirisi koji upozoravaju na opasnost (miris paljevine, plijesni, pokvarene hrane) Vježbe za percepciju ukusa -ukusi koji upozoravaju na opasnost (pokvarena hrana, trulež)	-usmjeravanje pažnje na mirisne podražaje -upoznavanje mirisa iz šire okoline -upoznavanje sa mirisima koji ukazuju na opasnost -prepoznavanje i imenovanje mirisa koji upozoravaju na opasnost (miris paljevine, plijesni, pokvarene hrane) -prepoznavanje i razlikovanje okusnih podražaja -diskriminacija okusa -prepoznavanje i imenovanje ukusa koji upozoravaju na opasnost (pokvarena hrana, trulež)	Učenik će: -prepoznati i imenovati mirise iz bliže okoline -prepoznati i imenovati mirise koji ukazuju opasnost -prepoznati i imenovati različite okuse

<p>Vježbe za vizalnu percepciju -vježbe za percepciju dimenzija -vježbe za percepciju oblika (kombinovanje raznih oblika figura da bi se dobio određeni predmet) -Vježbe za percepciju boja</p> <p>Vježbe za auditivnu percepciju -vježbe za auditivnu diskriminaciju -vježbe za percepciju auditivne figure i pozadine</p> <p>Vježbe za taktilnu percepciju -vježbe za taktilnu diskriminaciju</p>	<p>-razvoj pažnje i percepcije -uočavanje osobina predmeta -uočavanje i razlikovanje predmeta po veličini -uočavanje, prepoznavanje, razlikovanje i imenovanje opadajućeg ili rastućeg niza -uočavanje i razlikovanje inteziteta boja (svjetlije-tamnije, jače-slabije) -uočavanje oblika i sklapanje cjeline</p> <p>- prepoznavanje i razlikovanje određenih šumova, zvukova i glasova – zvuk zvona, šum vode, gužvanje papira i sl. -usmjeravanje pažnje na određene auditivne stimulanse</p> <p>-uočavanje, razlikovanje i imenovanje predmeta iz svakodnevne upotrebe, didaktičkog materijala po određenim karakteristikama (teško-lako, tupo-oštro, hrapavo-glatko, rasuto-kompaktno)</p> <p>-razvoj motoričkih sposobnosti</p> <p>-razvoj koordinacije oko-ruka</p>	<p>-uočiti okuse koji upozoravaju na opasnost</p> <p>-prepoznati i imenovati predmete po veličini</p> <p>-razlikovati opadajući i rastući niz -uočiti intenzitet boja</p> <p>-sklopiti cjelinu od nekoliko dijelova</p> <p>-sparivati predmete sa podlogom</p> <p>-uočavati i razlikovati predmete po boji -uočavati i razlikovati boje predmeta po intenzitetu</p> <p>-uočiti i razlikovati određene glasove-šumove</p>
<p>2.Vježbe opšte reedukacije psihomotorike Vježbe za doživljaj tjelesne cjelovitosti (za uzrast do 10 godina)</p> <p>Vježbe za doživljaj gestualnog prostora -pokreti šake i stopala -pokreti prstiju</p> <p>Vježbe za uočavanje i stabilizovanje lateralizovanosti - vježbe za uočavanje desno-lijevo na sebi - vježbe za uočavanje desno-lijevo u prostoru</p> <p>Vježbe za ujednačavanje tonusa i osamostaljivanje pokreta -kružni pokreti iz ramena, lakta i zgloba šake -naizmjenični pokreti šaka i prstiju</p> <p>Vježbe za orijentaciju u objektivnom prostoru</p> <p>Vježbe za kordinaciju pokreta -vježbe koordinacije gornjih ekstremiteta i glave</p> <p>3.Vježbe fine motorike -u skladu sa potrebama učenika</p> <p>4.Grafomotorne vježbe -u skladu sa potrebama učenika</p>	<p>-razvoj laterizovanosti na sebi i drugom</p> <p>-razvoj preciznosti i samostalnosti</p> <p>-razvoj sposobnosti imitacije pokreta</p> <p>-razvoj tačnosti i istrajnosti u izvršavanju pokreta</p> <p>-razvijanje svijesti o trajanju određene aktivnosti</p> <p>-razvoj koordinacije pokreta -razumijevanje i izvršavanje naloga.</p> <p>-razvoj fine motorike i manipulacije predmetima</p> <p>-razvoj grafomotornih sposobnosti.</p>	<p>-imenovati i razlikovati predmete iz svakodnevne upotrebe</p> <p>-uspješno odrađivati vježbe za doživljaj tjelesnog prostora</p> <p>-prepoznati i pokazati lijevo-desno na sebi</p> <p>-pokazati lijevo desno na drugom</p> <p>-razumjeti naloge i imitirati pokrete</p> <p>-samostalno izvoditi pokrete</p> <p>-prepoznati i pokazati rame, lakat, zglob šake</p> <p>-uočiti dužinu trajanja određene aktivnosti</p> <p>-izvršavati pokrete iz ramena, lakta i zgloba</p> <p>-koordinirano izvršavati pokrete gornjih ekstremiteta i glave.</p>

		-izvoditi vježbe fine motorike -razumjeti i izvršavati grafomotorne zadatke.
--	--	---

RAZVOJ GOVORA

I, II, III, IV razred

(1 čas sedmično, 35 godišnje)

CILJEVI I REZULTATI ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA		
PODRUČJA UČENJA	CILJ	ZADACI
1. Diskriminacija i artikulacija glasova (fonematski sluh) 2. Razvoj i bogaćenje riječnika 3. Samogovor i govorna stvaralačka igra	- pravilno govorno izražavanje i upotreba govora u svrhu komunikacije	- razvoj pravilne artikulacije glasova - sinteza glasova u slogove i riječi - pravilan izgovor riječi - slušanje i razumijevanje govora drugih - razvoj rečenice i bogaćenje riječnika - razvoj komunikacije - verbalne i neverbalne
UPUTSTVO ZA REALIZACIJU		
<ul style="list-style-type: none"> - Stalnim podsticanjem i dobrim govornim uzorima uticati na razvoj glasova. - Za rad na razvijanju i ispravljanju glasova koristi se govorna igra. - Treba koristiti raznovrsne govorne stvaralačke igre, ritmičko ponavljanje slogova sa određenom melodijom, odgovarajuće tekstove (pjesmice, priče, brojalice). - Riječnik bogatiti novim imenicama, glagolima, pridjevima, priložima, brojevima, veznicima, uzvicima i prijedlozima. - Posebnu pažnju treba obratiti dječijim pitanjima, u smislu njihovog podsticanja i njegovanja. Treba obratiti pažnju na formulaciju pitanja, te na jezičku korektnost i tačnost, uz obavezno davanje adekvatnih odgovora na postavljena pitanja. - Treba koristiti rečenice sa učtivim frazama, što će utjecati na razvoj korektnih međuljudskih odnosa i doprinjeti izgrađivanju govora. - Djecu treba podsticati za sopstveno govorno stvaralaštvo koje posebno dolazi do izražaja u igrama dramatizacije. - Organizovanu govornu stvaralačku igru povezivati sa cjelokupnom senzomotornom dječijom aktivnošću. 		

SADRŽAJI	CILJEVI	OČEKIVANI REZULTATI/ISHODI UČENJA
<p>1.Diskriminacija i artikulacija glasova (fonematski sluh)</p> <p>Slušanje i razlikovanje pojedinih glasova. Slušanje i razlikovanje glasova u riječima i izdvajanje početnih i završnih glasova.</p> <p>Izgovor glasa i povezivanje sa slovom (grafem-fonem)</p> <p>Analiza i sinteza (raščlanjivanje riječi na glasove i sastavljenje glasova u riječi). Osobine glasa i govora (visina, jačina, naglasak, kretanje tona, melodija i ritam govora - brz i spor govor, glasan i tih govor, šaputanje i vikanje).</p> <p>Izgovor riječi na slogove. Pojmovi glas, slovo, riječ i rečenica. Govorne igre -vježbe artikulacije glasova kroz pjesmice, priče, brzalice, razbrojalice i planirane razgovore.</p> <p>2.Razvoj i bogaćenje riječnika Razgovor o predmetima iz neposredne okoline, članovima porodice, igračkama, životinjama, higijenskim navikama i dr.. Osobine predmeta i pojava: veliki, mali, dobar, loš, prvi, posljednji, <u>osnovne radnje</u>: voljeti, htjeti, moći, znati, imati, otvoriti, zatvoriti, popeti, sići, itd.</p> <p>Govorne igre grupisanja riječi vezanih za određene pojmove (čovjek-dijelovi tijela, odjevni predmeti i obuća, škola-namještaj, igračke, ukrasni predmeti).</p> <p>Pregledanje i razgovor o</p>	<p>Razvoj auditivne (slušne)pažnje.</p> <p>Pravilna diskriminacija glasova. Pravilna artikulacija glasova.</p> <p>Uočavanje početnog i završnog glasa u riječi.</p> <p>Povezivanje glasa sa slovom.</p> <p>Uočavanje glasa u riječima- Inicijalno,medijalno i finalno.</p> <p>Uočavanje i razlikovanje različitih osobina govora.</p> <p>Raščlanjivanje riječi na slogove</p> <p>Usvajanje pojmova-glas, slovo, riječ, rečenica.</p> <p>Učenje kratkih pjesmica uz uočavanje ritma i melodije.</p> <p>Imenovanje predmeta, bića i pojava i uočavanje njihovih osobina.</p> <p>Uočavanje osnovnih radnji.</p> <p>Uočavanje zajedničkih imena.</p>	<p>Učenik će:</p> <p>-naučiti da sluša i razlikuje glasove u riječima, da izdvaja početne i završne glasove u riječima.</p> <p>-razumjeti i povezati grafički izgled slova sa sa njegovim izgovorom, veza(grafem – fonem).</p> <p>-naučiti da razlikuje glasovne suprasegmente (visinu,jačinu, naglasak, kretanje tona) i druge osobine govora (melodiju i ritam govora- brz i spor govor, glasan i tih govor, šaputanje i vikanje)</p> <p>-uočiti osnovne osobine predmeta i pojava: veliki, mali, dobar, loš, prvi, posljednji</p> <p>-uočiti osnovne radnje: voljet, htjeti, moći, znati, imati, otvoriti, zatvoriti, popeti, sići...</p> <p>-proširiti opšti riječnik , pretvarati pasivni u aktivni riječnik i povećavati pasivni i aktivni fond riječi.</p> <p>-obogatiti riječnik novim imenicama, glagolima, pridjevima, priložima, brojevima, veznicima, uzvicima i prijedlozima</p> <p>-uočiti zajedničko ime za grupu predmeta</p> <p>-imenovati predmete na slici</p>

<p>slici, slikovnici, aplikaciji, pozorištu lutaka.</p> <p>2.1.Razvoj i bogaćenje rečenice Razvoj rečenice po opsegu, strukturi, značenju i pravilnoj upotrebi padeža i glagolskih oblika. Slobodni i vođeni razgovor, opisivanje slika, predmeta i pojava, te pričanje na osnovu slike doživljaja, događaja.</p> <p>Izvođenje dramskih igara (improvizovanje životnih situacija- u autobusu, kod ljekara, kod frizera).</p> <p>Postavljanje pitanja.</p> <p>Razgovor u interakcijskim odnosima nastavnik-učenik (razgovor o prazniku, o pozorišnoj predstavi, TV emisiji, za vrijeme šetnje, razgovor o porodici, o godišnjim dobima). Opisivanje, pričanje i prepričavanje sadržaja ispričanog ili pročitanoog teksta.</p> <p>3.Samogovor i govorna stvaralačka igra</p> <p>Igre sa igračkama bliskim djetetu.</p> <p>Podržavanje glasova iz prirode (onomatopeja); ritmičko ponavljanje slogova koji imaju određenu melodiju, ponavljanje slogova sa neobičnim glasovnim kombinacijama. Senzomotorna aktivnost i govorna stvaralačka igra.</p>	<p>Imenovanje predmeta na slici. Razumijevanje sadržaja slike, slikovnice, aplikacije.</p> <p>Proširivanje rečenice.</p> <p>Upotreba glagola.</p> <p>Pravilno verbalno izražavanje.</p> <p>Razumijevanje životnih situacija kroz igru i dramatizaciju.</p> <p>Učenje pravilnom postavljanju pitanja.</p> <p>Usvajanje novih pojmova i povezivanje sa viđenim ili doživljenim situacijama.</p> <p>Razumijevanje sadržaja priče ili teksta.</p> <p>Poticanje govornog izražavanja kroz igru i senzomotornu aktivnost.</p>	<p>-razumjeti sadržaj slike i slikovnice</p> <p>-naučiti da koristi veće i složenije rečeničke strukture</p> <p>-aktivno učestvovati u dramatizaciji</p> <p>-naučiti pravilno postaviti pitanje</p> <p>-ovladati upotrebom povezanog izlaganja i učestvovati u interakcijskim razgovorima i odnosima nastavnik-učenik</p> <p>-samoinicijativno započeti komunikaciju</p> <p>-pokazati da je ovladao govorom i jezikom te da uspješno komunicira kroz ovakav vid aktivnosti.</p>
---	---	---

Napomena:

Predmeti i zbivanja koji okružuju učenike, svakodnevni dodir sa vršnjacima i odraslima-podsticaji su za govornu aktivnost. Stvaraju se uslovi da dijete govori što više, da koristi svoje govorno iskustvo, da izražava svoja osjećanja. Obezbeđuje se dovoljan broj podsticaja za govor i dobri govorni uzori.

Kod izostanka verbalne komunikacije koristiti augumentativnu i alternativnu komunikaciju.

- Sadržaji se povećavaju i proširuju u zavisnosti od uzrasta djeteta i njegovih sposobnosti
- Rad na razvoju govora provlači se kroz sve oblike rada i u korelaciji je sa gotovo svim predmetima
- Koja didaktička sredstva će se koristiti i organizacija rada prepuštena je odgajatelju i njegovoj maštovitosti.

NASTAVNI PLAN ZA ČETVRTI RAZRED

R.BR.	<i>OBAVEZNI NASTAVNI PREDMETI</i>	SEDMIČNI BROJ NASTAVNIH SATI	GOD. BROJ NASTAVNIH SATI
1.	Bosanski, Hrvatski, Srpski jezik i književnost	5	175
2.	Matematika	5	175
3.	Moja okolina	3	104
4.	Likovni odgoj	2	70
5.	Tjelesni i zdravstveni odgoj	2	70
6.	Muzički odgoj	2	70
	UKUPNO:	19	664
7.	Odjeljska zajednica	1	35
	Vannastavne aktivnosti	Prema programu i interesovanjima učenika	
	Korekciono terapijski programi		
8.	Psihomotorna reedukacija	1	35
9.	Razvoj govora	1	35
	Fakultativni programi		
10.	Engleski jezik	1	35
	Ukupno opterećenje učenika	23	804

BOSANSKI, HRVATSKI, SRPSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST**IV razred**

(5 časova sedmično, 175 godišnje)

CILJEVI I REZULTATI ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA

PODRUČJA UČENJA	CILJ	ZADACI
1.ČITANJE I PISANJE 2.KULTURA IZRAŽAVANJA 3.JEZIK I KNJIŽEVNOST 4.MEDIJSKA KULTURA	-opismenjavanje učenika, osposobljavanje za pravilno izražavanje i komunikaciju, upoznavanje sa književnim djelima primjerenim učenicima	- razvoj grafomotoričkih sposobnosti - ovladavanje tehnikom pisanja i čitanja sa razumijevanjem - pravilno usmeno i pismeno izražavanje -pravilno izgovaranje riječi i rečenica - razvoj ljubavi prema književnim djelima, - bogatiti učenički vokabular
UPUTSTVO ZA REALIZACIJU		
<p>-Sve sadržaje prezentirati učenicima na konkretnim primjerima (slike, slikovnice, predmeti, audio i vizuelna sredstva)</p> <p>-Izbor sadržaja prilagoditi sposobnostima učenika</p> <p>-Sa učenicima koji imaju teškoće u govoru, u saradnji sa logopedom, kroz vježbe raditi na njihovom ublažavanju i otklanjanju.</p>		

SADRŽAJI	CILJEVI	OČEKIVANI REZULTATI
-----------------	----------------	----------------------------

<p>1. Čitanje i pisanje - Obrada štampanih slova - Pisanje i čitanje riječi - Dopunjavanje riječi - Prepisivanje kratkih rečenica - Pisanje i čitanje rečenica - Dopunjavanje rečenica</p> <p>2. Kultura izražavanja -Brojalice i kraće pjesmice (čitanje, recitovanje) -Prepričavanje priče uz pomoć pitanja -Prepričavanje po nizu slika (jedna radnja) -Prepričavanje po jednoj slici (više radnji) - Davanje naslova priči -Razgledanje slikovnica, dječijih novina i razgovor -Slušanje priča, bajki i razgovor</p> <p>3. Jezik-gramatika i pravopis -Upotreba velikog slova na početku rečenice i tačke na kraju rečenice -Upoznavanje rečenica po značenju -Upotreba velikog početnog slova kod imena i prezimena ljudi, škole, sela, gradova - Izgovor glasova č-ć, dž-đ</p> <p>4. KNJIŽEVNOST -Izbor književnih tekstova prema sposobnostima učenika -Priče, basne, bajke -Čitanje naglas -Čitanje po ulogama</p>	<p>- razvoj i bogaćenje vokabulara, lijepog pisanja - pravilan izgovor glasova, riječi i rečenica - reprodukovanje brojalica i kraćih pjesmica - uočavanje dijelova i sadržaja priče - pravilno i jasno izražavanje - poticanje i razvijanje mašte - pretvaranje pasivnog govora u aktivni govor - bogaćenje govora, jezika komunikacije - uočavanje i upotreba gramatičkih pravila - uočavanje i pravilan izgovor glasova - lijepo i izražajno čitanje - poticanje i razvijanje mašte - poticanje timskog rada, igre uloga</p>	<p>Učenik će: -imenovati, prepoznati, pisati velika i mala štampana slova - čitati, pisati, dopunjavati riječi (3-4 slova) - pisati, čitati, dopunjavati rečenice (2-3 riječi) - prepisivati riječi i rečenice - čitati naglas uz pravilnu intonaciju, - memorisati brojalice i kraće pjesmice - odgovarati na postavljena pitanja - prepričavati uz pomoć pitanja - imenovati priču - listati, uočavati sadržaj u slikovnici, novinama, komentarisati - pažljivo slušati priče, bajke, učestvovati u dijalogu - razumjeti i shvatiti pojam rečenica - piše veliko slovo na početku - pravilno koristi tačku, - upoznati rečenice po značenju, - pravilno piše imena ljudi, sela i gradova, - razlikovati i pravilno izgovarati glasove č-ć; dž-đ - razumije smisao pročitano g teksta, - razlikuje priču, basnu, bajku - čita glasno - prepričava uz pomoć pitanja,</p>
---	---	---

<p>-Čitanje prirodnim glasom</p> <p>5.MEDIJSKA KULTURA</p> <p>-Gledanje crtanog filma ili pozorišne predstave</p> <p>- Gledanje TV emisije</p>	<p>-razvijanje pažnje,mašte, kreativnosti</p>	<p>- uočava tok radnje</p> <p>-razumije sadržaj i tok radnje</p> <p>-prepričava sadržaj uz pomoć pitanja</p>
---	---	--

Nastavni sadržaji su reducirani kod područja čitanje i pisanje: akcenat je da učenik usvoji pojam riječ-rečenica, pisanje po diktatu, čitanje sa razumijevanjem; obrade slova- obrada pisanih slova predviđena je za peti razred zbog kompleksnosti teškoća kod učenika (slaba grafomotorika, dislaličan govor, zdravstveni problemi).

MATEMATIKA

IV razred

(5 časa sedmično, 175 časova godišnje)

CILJEVI I REZULTATI ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA		
PODRUČJA UČENJA	CILJ	ZADACI
1.PRIRODNI BROJEVI OD 10 DO20 2.PRIRODNI BROJEVI DO 100 3.MJERE I MJERENJE	- razvija psihičke funkcije učenika, njihove opće sposobnosti i motivacije za samostalnu aktivnost	-proširiti znanje stečeno u trećem razredu -usvojiti pojam broja do 20 -proširiti brojni niz do 100 -formiranje pojmova duž i metar -priprema za praktično mjerenje
UPUTSTVO ZA REALIZACIJU		
<p>-U radu primjenjivati princip postupnosti i krenuti od jednostavnih zahtjeva, s tim da su zadaci primjereni svakom učeniku i njegovim sposobnostima.</p> <p>-Koristiti što više konkretnog didaktičkog materijala (učenik mora biti u direktnom kontaktu sa didaktičkim materijalom uz pomoć defektologa i samostalno).</p> <p>-U realizaciji sadržaja podsticati učenika na praktičnu manipulaciju predmetima.</p> <p>-Didaktički materijal treba da uključi što više vizuelnih i taktilnih sadržaja.</p> <p>-Potrebno sistematski raditi i ravnomjerno sadržaje rasporediti zavisno od sposobnosti učenika.</p>		

SADRŽAJI	CILJEVI	OČEKIVANI REZULTATI/ISHODI UČENJA
1. PRIRODNI BROJEVI OD 10 DO 20 -brojanje do 20 -pisanje i čitanje brojeva do 20 -brojevi 11, 12, 13, 14, 15 -brojevi 16, 17, 18, 19, 20 -parni i neparni brojevi do 20. -jedinice i desetice -jednocifreni i dvocifreni brojevi -uspoređivanje brojeva -sabiranje (10+4)	-usvojiti pojam broja 20 -razumjeti pojmove jedinica i desetica i razlikovati na konkretnom primjeru -uočiti i shvatiti pojmove sabirak, zbir, umanjenik, umanjilac, razlika	-sabira i oduzima u obimu broja 10 -razumjeti osobine komutativnosti - imenovati i razlikovati sabirak, zbir, umanjenik, umanjilac, razlika -rješava zadatke sabiranje i oduzimanje sa nulom -zapisuje i čita brojeve do 20 -uspoređuje brojeve druge desetice;

<p>-sabirci, zbir, zamjena mjesta sabiraka -oduzimanje (14-4) -umanjenik, umanjilac, razlika -sabiranje (16+2) -oduzimanje (18-3) -udruživanje sabiraka (zagrade) -veza sabiranja i oduzimanja</p> <p>2.PRIRODNI BROJEVI DO 100</p> <p>-brojenje do 100 -čitanje i pisanje desetica -uspoređivanje brojeva do 100 -sabiranje i oduzimanje desetica</p> <p>-brojevi od 11-100 -pisanje i čitanje brojeva od 11-100 (desetice i jedinice) -prethodnik i sljedbenik</p> <p>3.MJERE I MJERENJE</p> <p>-mjerjenje duži -metar -jedinica manja od metra -mjerjenje vremena (godišnja doba, mjeseci,dani, sat -velika i mala kazaljka)</p>	<p>-razumjeti računsku operaciju sabiranje i oduzimanje</p> <p>-upoznati pojam stotica, šta čini stoticu, koliko cifara ima stotica</p> <p>-razumjeti pojmove više-manje</p> <p>-razvijanje logičkog mišljenja</p> <p>-upoznati jedinicu za mjerenje dužine kroz mjerenje na konkretnom primjeru</p> <p>-proširiti oznaku za vrijeme</p>	<p>-zapisuje i čita parne i neparne brojeve.</p> <p>-sabira i oduzima u obimu broja 20 bez prelaza</p> <p>-usvoji pojam desetica i jedinica</p> <p>-čita, piše, broji do 100, pravilno izgovara brojeve</p> <p>-uspoređuje brojeve do 100</p> <p>-dopunjuje desetice na brojevnoj liniji</p> <p>- sabira i oduzima desetice u obimu 100</p> <p>-imenuje i piše oznaku za mjeru</p> <p>- razlikuje načine mjerenja vremena</p> <p>-razlikuje predmete prema veličini, duljini, širini...</p>
---	--	---

Napomena:

Nastavni sadržaji iz predmeta matematike reducirani su iz svih područja. Sve više je učenika sa težim intelektualnim teškoćama, matematika je apstrakcija za takve učenike i predviđeni su sadržaji koje oni mogu djelimično ili potpuno na konkretnim primjerima i situacijama iz svakodnevnog života razumjeti. Nastavniku je data mogućnost da ponovi i utvrdi koliko je potrebno, a proširi za one učenike koji pokazuju interes i veće sposobnosti za matematiku.

MOJA OKOLINA

IV razred

(2 časa sedmično, 70 časova godišnje)

CILJEVI I REZULTATI ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA		
PODRUČJA UČENJA	CILJ	ZADACI
1. PRIRODA I PRIRODNI PROCESI 2. VRIJEME I PROSTOR 3. DRUŠTVO 4. HIGIJENA	-sticanje znanja o prirodnim pojavama i procesima, živim bićima, njihovim osobinama, vremenskim promjenama -upoznati se sa osnovnim obilježjima kraja, značajnim objektima u kraju (kulturno – historijskim spomenicima, vjerskim objektima,...), saobraćaju -upoznati prirodno geografske odlike Bosne i Hercegovine, orijentaciju u širem zavičaju -upoznati najveće zagađivače okoline i zaštititi od zagađivanja	-usvijiti pojmove o svojoj užoj i široj okolini, živim bićima i odnosima među njima -razviti pozitivan odnos prema historiji kraja, tradiciji i običajima u svojoj domovini Bosni i Hercegovini
UPUTSTVO ZA REALIZACIJU		
<p>Pravljenje panoa o godišnjim dobima i njihovim karakteristikama. Odlazak u prirodu, grad, park da bi se orijentisali u različitim situacijama. Šetnja gradom i obilazak kulturno-historijskih, vjerskih i drugih značajnih objekata. Šetnja ulicom, šetnja trotoarom, pravljenje semafora u razredu, pjesmice o saobraćaju. Održavanje lične higijene u školi, posjeta stomatološkoj ordinaciji, pravljenje zdravog obroka, odlazak na pijacu</p>		

SADRŽAJI	CILJEVI	OČEKIVANI REZULTATI/ISHODI UČENJA
<p>1.Priroda i prirodni procesi</p> <p>Posmatranje prirode i promjene u prirodi (rast, bujanje, sazrijevanje voća i povrća)</p> <p>Smjena godišnjih doba</p> <p>Karakteristike živih bića u različitim godišnjim dobima</p> <p>Znanja o čovjekovim aktivnostima uvjetovanim godišnjim dobima</p> <p>Radovi u vrtu, voćnjaku i na njivi</p> <p>2.Vrijeme i prostor</p> <p>Orijentacija u školi</p> <p>Orijentacija u užem zavičaju (posmatranje mjesta, imenovanje značajnih objekata)</p> <p>Orijentacija u zavičaju, glavne strane svijeta – imenovati i odrediti</p> <p>Orijentacija pomoću sunca</p> <p>Izgled užeg zavičaja- šta je tlo, ravnica, brijeg, brdo, planina, rijeka</p> <p>Pojmovi o vremenu dan, sedmica, mjeseci u godini</p> <p>3.Društvo</p>	<p>-razviti svijest o prirodnim procesima</p> <p>-uočiti promjene u prirodi</p> <p>-naučiti osnovno o živim bićima</p> <p>-naučiti radove ljudi u određenim godišnjim dobima</p> <p>-uočiti povezanost prirode i čovjeka i koliki je značaj te povezanosti</p> <p>-shvatiti značaj prostorne orijentacije</p> <p>-uočiti izlazak i zalazak sunca</p> <p>-naučiti glavne strane svijeta</p> <p>-shvatiti pojam orijentacija i njen značaj</p> <p>-naučiti vremensku orijentaciju</p>	<p>-imenovati godišnja doba</p> <p>-poznavati karakteristike godišnjih doba</p> <p>-razumjeti djelimično prirodne procese</p> <p>-imenovati i razlikovati voće i povrće</p> <p>-razumjeti aktivnosti ljudi u različitim godišnjim dobima</p> <p>-usvojiti orijentaciju na putu od kuće do škole</p> <p>-odrediti strane svijeta, orijentisati prema značajnim objektima, znati osnovne vremenske pojmove</p> <p>-upoznati orijentaciju pomoću sunca</p> <p>-prepoznati reljefna obilježja</p> <p>-razumjeti vremensku orijentaciju</p> <p>-razlikovati prostornu i vremensku orijentaciju</p>

<p>Značajni objekti u gradu (kulturno –istorijski spomenici i vjerski objekti, javne ustanove)</p> <p>Značajni datumi (praznik Moja domovina BiH)</p> <p>Saobraćaj u našem gradu (saobraćajna sredstva, saobraćajni znaci)</p> <p>Željeznička stanica i autobuska stanica</p> <p>Saobraćajni propisi i ponašanje u sredstvima javnog prevoza</p>	<p>-upoznati značajne objekte u gradu</p> <p>- shvatiti značaj obilježavanje značajnih datuma</p> <p>-naučiti značajne datume</p> <p>-upoznati pravila u saobraćaju</p> <p>-naučiti saobraćajne propise</p>	<p>-prepoznati i nabrojati važnije objekte u gradu</p> <p>-razumjeti namjenu i značaj javnih ustanova</p> <p>-poštivati saobraćajne propise</p>
<p>4.Higijena</p> <p>Odjeća i obuća u različitim godišnjim dobima</p> <p>Higijena odjeće i obuće</p> <p>Odjeća i obuća kao dio kulture i tradicije</p> <p>Odmor i relaksacija u svrhu zdravlja i produktivne radne aktivnosti,</p> <p>Najčešći uzročnici bolesti, virusi i bakterije</p> <p>Čistoća je pola zdravlja</p> <p>Kako očuvati zdravlje</p> <p>Uzročnici zagađivanja tla vode i vazduha</p> <p>Zaštita od zagađivanja</p>	<p>-steći osnovna znanja oodijevanje u zavisnosti od vremenskih prilika</p> <p>-razvijanje svijesti o važnosti zdravlja i čiste okoline</p> <p>-pravilan odnos prema zdravlju, prevencija od uzročnika bolesti</p> <p>-razvijanje ekološke svijesti</p>	<p>-razlikovati godišnja doba i kako se obući prikladno tome</p> <p>-voditi računa o ličnim stvarima(odjeća i obuća)</p> <p>-razumjeti recept za zdrav život i težiti ka tome</p> <p>-čuvati se od prehlade i bolesti</p> <p>-održavati redovnu relaksaciju</p> <p>- održavati ličnu higijenu</p> <p>-čuvati prirodu i razumjeti njen značaj za život ljudi i životinja</p>

TJELESNI I ZDRAVSTVENI ODGOJ
(70 SATI GODIŠNJE, 2 SATA SEDMIČNO)

CILJEVI

Zadovoljavanje biološke i psihološke potrebe djece za kretanjem, igrom i kretnim stvaralaštvom, sredstvima i ambijentom koje pruža tjelesno vježbanje, sport i sportska rehabilitacija.

ZADACI

- Shvatanje smisla, vrijednosti i principa tjelesnog vježbanja,
- očuvanje i unapređenje zdravlja,
- antropometrijska obilježja,
- psihomotoričke sposobnosti,
- vrijednosti, stavovi i navike,
- osposobljavanje za samostalno vježbanje u slobodno vrijeme,
- promoviranje pozitivnih socijalnih interakcija,
- razvijanje kreativnosti kroz pokret.

NASTAVNE CJELINE:

1. Hodnje i trčanje,
2. skakanje i preskakanje,
3. bacanje i gađanje,
4. kolutanje,
5. penjanje,
6. vučenje i potiskivanje,
7. ritmičke i plesne strukture,
8. igre,
9. plivanje.

TEMA	NASTAVNA JEDINICA	POSTIGNUĆA UČENJKA M/O/V	DIDAKTIČKO METODIČKA UPUTSTVA
HODANJE I TRČENJE	<p>-hodanje zadanom brzinom,</p> <p>-ciklična kretanja različitim tempom,</p> <p>-brzo trčanje na 30 metara,</p> <p>-štafetno trčanje</p>	<p>M: hodanje, trčanje imitacijom pokreta,</p> <p>O: hodanje, trčanje sa zadacima,</p> <p>V:razumijevanje štafetnih igara</p>	<p>Odvijanje odgojno – obrazovnog procesa prema prirodnom redu podrazumijeva: upoznavanje (najavljivanje, opisivanje, demonstracijai objašnjavanje) novog motoričkog sadržaja, izvođenje motoričkog kretanja, ispravljanja grešaka, ponavljanje i individualno uvježbavanje i praćenje i realizacija ishoda.Demonstracija u finalnom obliku.</p>
SKAKANJE I PRESKAKANJE	<p>-preskakanje kratke vijače u kretanju,</p> <p>-naskok na povišenja do 40.cm i različiti saskoci,</p> <p>-naskok na odskočnu dasku,</p> <p>-skok udalj iz mjesta,</p> <p>-skok udalj iz zaleta,</p>	<p>M: samostalno skakanje i poskakivanje u mjestu,</p> <p>O: kordinisano skakanje i poskakivanje u mjestu,</p> <p>V:skakanje i poskakivanje sa zadacima</p>	<p>Odvijanje odgojno – obrazovnog procesa prema prirodnom redu podrazumijeva: upoznavanje (najavljivanje, opisivanje, demonstracijai objašnjavanje) novog motoričkog sadržaja, izvođenje motoričkog kretanja, ispravljanja grešaka, ponavljanje i individualno uvježbavanje i praćenje i realizacija ishoda.Demonstracija u finalnom obliku.</p>

<p style="text-align: center;">BACANJE I GADANJE</p>	<p>-gađanje loptom u pokretni cilj s udaljenosti do 5 metara,</p> <p>-bacanje medicinke do 1 kilogram suručno iz različitih položaja.</p>	<p>M: bacanje i gađanje imitacijom pokreta,</p> <p>O: bacanje i gađanje sa zadacima,</p> <p>V: gađanje pokretnog cilja</p>	<p>Odvijanje odgojno – obrazovnog procesa prema prirodnom redu podrazumijeva: upoznavanje (najavljivanje, opisivanje, demonstracijai objašnjavanje) novog motoričkog sadržaja, izvođenje motoričkog kretanja, ispravljanja grešaka, ponavljanje i individualno uvježbavanje i praćenje i realizacija ishoda. Demonstracija u finalnom obliku.</p>
<p style="text-align: center;">KOLUTANJE</p>	<p>-kolut naprijed,</p> <p>-kolut nazad,</p> <p>-kombinacija koluta naprijed i nazad,</p>	<p>M: kolut naprijed,</p> <p>O: kolut nazad,</p> <p>V: kombinacija koluta naprijed i nazad.</p>	<p>Odvijanje odgojno – obrazovnog procesa prema prirodnom redu podrazumijeva: upoznavanje (najavljivanje, opisivanje, demonstracijai objašnjavanje) novog motoričkog sadržaja, izvođenje motoričkog kretanja, ispravljanja grešaka, ponavljanje i individualno uvježbavanje i praćenje i realizacija ishoda. Demonstracija u finalnom obliku.</p> <p>Izbjegavat vježbe oblikovanja vrata i naglih pokreta glave, izbjegavanje prelaženja većih sprava.</p> <p>Vježbe oblikovanja svesti na minimum i raditi ih u kombinaciji vrlo kratko.</p>

PENJANJE	<p>-penjanje na švedske ljestve,</p> <p>-penjanje na mornarske ljestve,</p> <p>-penjanje na konopac,</p> <p>-penjanje na motku,</p>	<p>M:penjanje imitacijom,</p> <p>O: penjanje sa zadacima,</p> <p>V: penjanje uz sprave.</p>	<p>Odvijanje odgojno – obrazovnog procesa prema prirodnom redu podrazumijeva: upoznavanje (najavljivanje, opisivanje, demonstracijai objašnjavanje) novog motoričkog sadržaja, izvođenje motoričkog kretanja, ispravljanja grešaka, ponavljanje i individualno uvježbavanje i praćenje i realizacija ishoda.Demonstracija u finalnom obliku</p>
VUČENJE I POTISKIVANJE	<p>-vučenje i potiskivanje na različite načine uz korištenje pomagala,</p>	<p>M: vučenje predmeta po ravnoj podlozi,</p> <p>O: vučenje imitacijom,</p> <p>V: vučenje sa zasacima</p>	<p>Odvijanje odgojno – obrazovnog procesa prema prirodnom redu podrazumijeva: upoznavanje (najavljivanje, opisivanje, demonstracijai objašnjavanje) novog motoričkog sadržaja, izvođenje motoričkog kretanja, ispravljanja grešaka, ponavljanje i individualno uvježbavanje i praćenje i realizacija ishoda.Demonstracija u finalnom obliku</p>
	<p>-slušanje muzike,</p> <p>-trokorak,</p> <p>-galop naprijed i bočno,</p> <p>-narodni ples po izboru iz zavičajnog područja,</p>	<p>M: opuštanje uz muziku,</p> <p>O: koordinacija pokreta uz muziku,</p> <p>V: plesne koreografije</p>	<p>Odvijanje odgojno – obrazovnog procesa prema prirodnom redu podrazumijeva: upoznavanje (najavljivanje, opisivanje, demonstracijai objašnjavanje) novog motoričkog sadržaja, izvođenje motoričkog</p>

RITMIČKE I PLESNE STRUKTURE			kretanja, ispravljanje grešaka, ponavljanje i individualno uvježbavanje i praćenje i realizacija ishoda. Demonstracija u finalnom obliku
IGRE	<p>-osnovno dadavanje i hvatanje lopte u mjesti i kretanju,</p> <p>-dodavanje i hvatanje lopte u kretanju,</p> <p>-rukomet, nogomet i košarka.</p>	<p>M: aktivnost u igri,</p> <p>O: postiže prijateljstvo,</p> <p>V: razvija smisao za takmičenje uz poštovanje pravila igre.</p>	Odvijanje odgojno – obrazovnog procesa prema prirodnom redu podrazumijeva: upoznavanje (najavljivanje, opisivanje, demonstracijai objašnjavanje) novog motoričkog sadržaja, izvođenje motoričkog kretanja, ispravljanje grešaka, ponavljanje i individualno uvježbavanje i praćenje i realizacija ishoda. Demonstracija u finalnom obliku
PLIVANJE	<p>-oslobađanje u vodi,</p> <p>-obuka plivanja,</p> <p>-plivanje sa pomagalima za plivanje.</p>	<p>M: oslobađanje u vodi,</p> <p>O: razvijanje motoričkih sposobnosti,</p> <p>V: razumijevanje važnosti plivanja za organizam i zdravlje, naučiti plivati.</p>	Odvijanje odgojno – obrazovnog procesa prema prirodnom redu podrazumijeva: upoznavanje (najavljivanje, opisivanje, demonstracijai objašnjavanje) novog motoričkog sadržaja, izvođenje motoričkog kretanja, ispravljanje grešaka, ponavljanje i individualno uvježbavanje i praćenje i realizacija ishoda. Demonstracija u finalnom obliku

Napomena:

Postignuća učenika: M – minimum, O – očekivano, V – visoko.

Nastavu drži nastavnik – defektolog.

MUZIČKI ODGOJ
IV RAZRED
(2časa sedmično - 70 godišnje)

PROGRAMSKI SADRŽAJI

1.PJEVANJE I SVIRANJE

2.BROJALICE

3.MUZIČKE IGRE

4.SLUŠANJE MUZIKE

❖ *Pjevanje i sviranje*

Kompozicije treba da se izvode u obliku vokalnog jednoglasja (pojedinačno, grupno i u paru). U toku školske godine treba obraditi **najmanje 14 pjesama**.

Izbor pjesama treba pažljivo izvršiti u skladu sa intelektualnim i psihofizičkim sposobnostima učenika.

Prilikom učenja pjesama po sluhu posebnu pažnju treba posvetiti razvoju i kultivisanju dječijeg glasa, pravilnom disanju, artikulaciji, formiranju vokala i pravilno izgovaranje glasova kao i povećavanju opsega glasa.

Dječije pjevanje treba biti praćeno pratnjom nastavnika na nekom akordičkom instrumentu.

❖ *Brojalice*

U toku školske godine treba obraditi **5 brojalica**.

Učenici uz brojalicu treba da sviraju na dečjim ritmičkim instrumentima (bubanj, zvečke, štapići, triangel, čineli). Takođe mogu napraviti i sami od raznih materijala (praznih kartonskih, drvenih ili plastičnih kutija)

Pomoću brojalica kod učenika treba razvijati osjećaj za metričke vrijednosti (teško-lako), mjeru (dvodjelnu), i trajanje tonova (dugo-kratko) sve kroz igru i nenametljivo.

Instrumente dječijeg instrumentarija koristiti za pratnju brojalica, pjesama i muzičkih igara kao i u oblicima samostalnog i slobodnog izražavanja učenika.

Koristiti tijelo kao ritmičku pratnju npr.(pljeskanjem, pucketanjem prstiju, tapšanjem po koljenima, udaranjem noge o pod itd.)

❖ *Muzičke igre*

U toku školske godine treba obraditi **6 muzičkih igara**.

Kroz izvođenje muzičkih igara kod djece treba razvijati sposobnost doživljavanja, oplemenjivanja pokreta i da pokretima izražavaju muziku.

Izvoditi jednostavne ritmičke i plesne korake prilagođene djeci četvrtog razreda.

❖ *Slušanje muzike*

U toku školske godine djeca treba da se upoznaju sa **12 kompozicija**.

Učenike treba što više navikavati za pažljivim slušanjem muzike. Kompozicije birati da su što više prihvatljiva uzrastu djece i da se kroz slušanje što ljepše i kreativnije izraze, opuste i relaksiraju.

U ovom razredu treba se postepeno uvoditi slušanje i upoznavanje sa pričama ilustrovane muzikom čiji su literarni sadržaji učenicima poznati. U ovim pričama u kojima se likovi prikazani kroz muzički primjer, učenici treba da uoče koji glas, ritam, instrument dočaravaju određeni lik iz priče.

Slušanjem odabranih primjera iz muzičke literature domaćih i stranih autora učenici trebaju da prepoznaju tempo, dinamiku i karakter kompozicije.

Nastavni sadržaj:

❖ *Pjevanje i sviranje*

1. Maestral (Josip Stamač)
2. Dva i dva su četiri
3. Na kiši (P. Korunović)
4. Avantura maloga Juju (P. Bergamo)
5. Svemirac (Refik Hodžić)
6. Plava uspavanka (Marija Matanović)
7. Jesenka (V. Stojanov)
8. Rođendan u šumi (tekst: N.K. Hadžić, muzika: R. Hodžić)
9. Mrav (A. Vučer)
10. Mali đaćki valcer (N. Hercigonja)
11. Djeda Mraz (M. Meršnik)
12. Štamparska greška
13. Šala, šala, šalica (Ajka Kolaković)
14. Vjetar (N. Vukomanović)

❖ *Brojalice*

1. Leti leti ptičica
2. Skače vabac u kolu
3. Mišu mišu mišiću
4. Ako pođeš negdje va
5. Pčela

❖ *Muzičke igre*

1. Igralica
2. Klackalica
3. Brzjav
4. Muzikaš
5. Pačiji ples
6. Kolariću paniću

❖ **Slušanje muzike**

1. Kad bi svi (A.dedić)
2. Desilo se preključe (M.Milić)
3. Vidjeh čudo
4. Ples sa sabljama (A.Hačaturjan)
5. Ljeto (A.Vivaldi)
6. Amsej Paka Poan (A.Mušanović)
7. Iznad duge (Čarobnjak iz Oza)
8. Sretna Nova godina (Arsen Dedić)
9. Kornjača, slon (C.Saint Saens)
10. Ples šećerne vile i ruski ples (P.I.Čajkovski)
11. Pjesma sedam patuljaka (iz filma Snjeguljica)
12. Bumbarov let (N.R.Korsakov)

NAPOMENA:

Izbor pjesama, brojalica muzičkih igara i muzike za slušanje treba pažljivo izvršiti uz mogućnost promjene nastavnih jedinki u zavisnosti od intelektualnih i psihofizičkih sposobnosti učenika.

**LIKOVNI ODGOJ
IV RAZRED**

(2 časa sedmično, 70 časova godišnje)

CILJEVI I REZULTATI ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA		
PODRUČJA UČENJA	CILJ	ZADACI
-Pribor i materijali -Linija i kontura -Boja -Masa, volumen, površina i prostor -Kompozicija kao cjelina -Piktogrami -Scenografija	-da učenici usvoje znanja i umijeća iz područja tehnika likovnog izražavanja i teorije oblikovanja i podstaknu svoje stvaralačke sposobnosti -razvoj kreativnog mišljenja, -emocionalni i socialni razvoj	. Da njeguje i razvija slobodni dječiji i likovni izbor Da se dalje obogaćuju i proširuju prostorne predstave djece novim opažanjima i saznanjima o prostornim odnosima, živih bića i predmeta Da se probuđuje likovno – estetska radoznalost, razvija likovni ukus i kriteriji i podstakne elementarna inicijativnost, individualnost za likovno estetsko uređenje životnog prostora

		<p>Da omogući koordinaciju likovnog rada sa zvukom, pokretom, literarnim izrazom i scenskim lutkarstvom</p> <p>Dalje upoznavati djecu sa sredstvima i tehnikama likovnog izražavanja dostupnim njihovom uzrastu</p> <p>Njegovanje i razvijanje slobodnog dječijeg likovnog izraza i likovnog stvaralaštva</p> <p>Pobuđivanje i otkrivanje likovne i estetske osjetljivosti, interesa, sklonosti i sposobnosti za likovno – estetsko izražavanje i oblikovanje u pojedinim temama i materijalima</p> <p>Da učenici usvoje znanja i umijeća iz područja tehnika likovnog izražavanja i teorije oblikovanja i podstaknu svoje stvaralačke sposobnosti</p> <p>Razvoj kreativnog mišljenja,</p> <p>Emocionalni i socialni razvoj</p>
UPUTSTVO ZA REALIZACIJU		
<p>Ako želimo otkriti sklonosti i sposobnosti svakog pojedinačnog učenika, kako bi ga usmjerili na kreativni put spoznaje vlastitih mogućnosti, neophodno je ponuditi što raznovrsniji program praktičnog rada i obilje različitih materijala i tehnika</p>		

SADRŽAJI	CILJEVI	OČEKIVANI REZULTATI/ISHODI UČENJA
<p>-Pribor i materijali Igre različitim materijalima i podsticanje mašte u skladu sa zahtjevima svake tematske cjeline</p> <p>-Linija i kontura Uočavanje konturnih linija koje određuju prostor. Obrada površina paralelnim linijama u cilju naglašavanja odnosa svijetlo – tamno. Vježbe obogaćivanja linearnog crteža u cilju naglašavanja teksture</p>	<p>-Upoznavanje sa priborom i materijalima u cilju razvijanja kreativnog mišljenja</p> <p>-Usvajanje konturne linije i buđenje svijesti o pozitivnom i negativnom prostoru koji ona razdvaja</p> <p>-Otkrivanje mogućnosti koje pruža linija u crtežu. Naučiti kako prikazati osvjetljenost i dočarati različite vrste materijala</p> <p>-Usvajanje novih izraza</p> <p>-Uočiti, boje drugog reda i naučiti kako ih dobiti</p>	<p>Uspješno se služiti sa priborom i materijalima</p> <p>Uočiti konturne linije i služiti se njima u smislu definisanja oblika u prostoru</p> <p>Uočavanje i imenovanje osnovnih i izvedenih boja</p> <p>Poznavanje i razlikovanje smjerova</p> <p>Uočavanje oblika u prostoru i razlikovanje statue od mobila</p> <p>Poznaju određene tehnike i znaju se služiti pripadajućim priborom za rad</p>

<p>(crtice, tačkice). Linija kao sredstvo likovnog izraza u narodnoj umjetnosti – ornament, serdžade. ćilimi</p> <p>-Boja Uočavanje složenih boja i miješanje u cilju dobijanja istih. Uočavanje najtamnijih i najsvjetlijih tonova</p> <p>-Masa, volumen, površina i prostor Vježbe oblikovanja istovrsnih oblika na ravni i u prostoru. Masa kao količina materije – materijal za oblikovanje, oduzimanje i dodavanje materijala. Volumen u tri dimenzije – puna plastika</p> <p>-Kompozicija kao cjelina Smjerovi (vertikalni, horizontalni, dijagonalni) u kompoziciji. Posmatranje likovnih djela u cilju uočavanja dominantnog smjera.</p> <p>-Piktogrami – slikovno pismo Likovno izražavanje misli i pojmova slikom.</p> <p>-Scenografija Svjetlost, crtež, slika kao dio scenografije. Igre i vježbe svjetlosnim izvorom.</p>	<p>-Uočiti različitu svjetlinu na obojenim površinama</p> <p>-Naučiti oblikovati na plohi i u prostoru oduzimanjem i dodavanjem materijala</p> <p>-Upoznati se sa smjerovima u kompoziciji</p> <p>-Prihvatiti način komunikacije pomoću crteža</p> <p>Primjena usvojenog gradiva na nova rješenja</p>	
---	---	--

ENGLISKI JEZIK

IV razred

(1 čas sedmično, 35 časova godišnje)

CILJEVI I REZULTATI ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA		
PODRUČJA UČENJA	CILJ	ZADACI
<p>Engleska abeceda</p> <p>Upoznavanje i predstavljanje</p> <p>Brojevi 1-10</p> <p>Boje</p>	<p>Učenici će učiti slova i glasove engleske abecede (english alphabet)</p> <p>Učenici će učiti predstavljanje i upoznavanje s osnovnim izgovorom i pisanjem na engleskom jeziku.</p> <p>Učenici će naučiti brojati od 1-10</p> <p>Učenici će naučiti 10 osnovnih boja na engleskom jeziku</p> <p>2)verbalno:ponavljanje za izgovorenim</p>	<p>Učenici će učiti ili ponavljati rječnik /vokabular vezan na zadane teme npr.</p> <p>Englesku abecedu</p> <p>Pisanje,slušanje i izgovor glasova)</p> <p>Upoznavanje i predstavljanje samog sebe kao i drugih osoba u početnoj konverzaciji .</p> <p>Učenje,pisanje i memorisanje brojeva od 1-10 na engleskom jeziku</p> <p>Osnovne odnosno glavne boje na engleskom jeziku kao i crtanje i bojenje različitih stvari i pojmova u svoje sveske.</p> <p>.</p> <p>.</p>
UPUTSTVO ZA REALIZACIJU		
<p>a) razgovor– communicative; ask & answer b) demonstracija-demonstration c) ilustracija-illustrationd) rad na tekstu- work on text ,e) diskusija-discussion f) task-based method i) grammar - translation</p>		

SADRŽAJI	CILJEVI	OČEKIVANI REZULTI /ISHODI UČENJA

<p>Teme</p> <p>Funkcije i vještine (usmena i pisana kompetencija kao zacrtani cilj na datoj razini.)</p> <p>Aktivnosti (s pomoću kojih se realizuju vještine)</p> <p>Gramatika (gramatička područja za danu razinu)</p> <p>Vokabular (predloženi vokabular u sklopu danih tema)</p>	<p>Educational-Obrazovni (formiranje i predstava pojmova) Introducing numbers 1 - 10 in English. Functional-Funkcionalni (formiranje vještina- skills .sposobnosti i navika) Improve students' vocabulary. Practice the known vocabulary. Pedagogical-Odgojni (formiranje svjetonazora i univerzalnih odgojnih vrijednosti) Playing with the children.</p>	<p>Učenici će znati:</p> <p>Pratiti jednostavna uputstva;</p> <p>Koristiti brojeve;</p> <p>Izražavati na jednostavan način slaganje i neslaganje vezano na zadate teme ;</p> <p>Opisivati osobe,predmete i svakodnevne aktivnosti.</p>
---	--	--

PSIHOMOTORNA REEDUKACIJA

IV razred

(I čas sedmično, 35 časova godišnje)

CILJEVI I REZULTATI ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA		
PODRUČJA UČENJA	CILJ	ZADACI
<p>1.VJEŽBE ČULA</p> <p>2.VJEŽBE OPŠTE REEDUKACIJE PSIHOMOTORIKE</p> <p>3.VJEŽBE FINE MOTORIKE</p> <p>4.GRAFOMOTORNE VJEŽBE</p>	<p>-osposobljavnje učenika za pravilno izražavanje i komunikaciju</p> <p>-buđenje čula kod učenika, osjećaja za doživljaj tjelesne cjelovitosti, lateralizovanosti, orijentacije u prostoru</p> <p>-jačanje fine i krupne motorike</p>	<p>-razvijanje sposobnosti slušanja i pravilne artikulacije glasova</p> <p>-razvijanje intelektualnih, perceptivnih, manuelnih sposobnosti</p> <p>-razvijanje osjećaja za čula</p> <p>-razvoj grafomotoričkih sposobnosti</p>
UPUTSTVO ZA REALIZACIJU		
<p>-Sve aktivnosti potrebno je izvoditi u prirodnom okruženju i na konkretnim prirodnim materijalima.</p> <p>-U radu koristiti didaktički materijal prilagođen učenicima.</p> <p>-Sa učenicima koji imaju teškoće u govoru, u saradnji sa logopedom, kroz vježbe raditi na njihovom ublažavanju i otklanjanju.</p>		

SADRŽAJI	CILJEVI	OČEKIVANI REZULTATI/ISHODI UČENJA
<p>1.VJEŽBEČULA</p> <p><i>Vježbe za percepciju mirisa</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Prepoznavanje i imenovanje različitih mirisa <p><i>Vježbe za percepciju ukusa</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Prepoznavanje i imenovanje različitih ukusa <p><i>Vježbe za vizalnu percepciju</i></p> <ul style="list-style-type: none"> -Vježbe za vizuelnu memoriju -Vježbe za vizuelnu projekciju-imenovanje nekog predmeta prema usmenom opisu <p><i>Vježbe za auditivnu percepciju</i></p> <ul style="list-style-type: none"> -vježbe za auditivno pamćenje zvučnih sekvenci (brojalice, auditivne igre) <p><i>Vježbe za taktilnu percepciju</i></p> <ul style="list-style-type: none"> -Vježbe za taktilnu diskriminaciju 	<ul style="list-style-type: none"> -usmjeravanje pažnje na mirisne podražaje -upoznavanje mirisa iz šire okoline -diskriminacija mirisa -razvoj motoričkih sposobnosti (spretnost ruku) -prepoznavanje i razlikovanje okusnih podražaja -diskriminacija okusa <ul style="list-style-type: none"> -uočavanje osobina predmeta -razvoj percepcije i pažnje <ul style="list-style-type: none"> -slušanje, prepoznavanje i razlikovanje određenih zvukova -razvoj memorije -usmjeravanje pažnje na određene auditivne stimulanse <ul style="list-style-type: none"> -uočavanje, razlikovanje i imenovanje predmeta iz svakodnevne upotrebe, didaktičkog materijala po određenim karakteristikama (teško-lako, tupo-oštro, hrapavo-glatko, rasuto-kompaktno) 	<p>Učenik će:</p> <ul style="list-style-type: none"> -imenovati i prepoznavati mirise iz okoline -prepoznavanje i razlikovanje okusa -uočavati i imenovati predmete iz bliže okoline -prepoznavati i imenovati zvukove iz okoline -uočavati i razlikovati predmete iz svakodnevne upotrebe -razlikovanje predmeta po određenim karakteristikama (teško-lako, tupo-hrapavo, hrapavo-glatko...) <p>Učenik će:</p> <ul style="list-style-type: none"> -uspješno odrađivati vježbe za doživljaj gestualnog prostora -uspješno odrađivati vježbe za orijentaciju u objektivnom prostoru
<p>2.VJEŽBE OPŠTE REEDUKACIJE PSIHOMOTORIKE</p> <p><i>Vježbe za doživljaj tjelesne cjelovitosti Vježbe za doživljaj gestualnog prostora</i></p> <p><i>Vježbe za orijentaciju u objektivnom prostoru</i></p> <ul style="list-style-type: none"> -izgradnja prostornih odnosa vlastitim tijelima u prostoru (unutar, izvan, preko, oko, u) 	<ul style="list-style-type: none"> -razvoj motoričkih sposobnosti -koordinacija oko-ruka -doživljaja vlastitog tijela -razvoj doživljaja prostornih odnosa 	<p>Učenik će:</p> <ul style="list-style-type: none"> -uspješno odrađivati vježbe za doživljaj gestualnog prostora -uspješno odrađivati vježbe za orijentaciju u objektivnom prostoru

<p><i>Vježbe za uočavanje i stabilizovanje lateralizovanosti</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Vježbe za uočavanje desno-lijevo na drugom <p><i>-Vježbe za kordinaciju pokreta</i></p> <ul style="list-style-type: none"> -vježbe koordinacije gornjih i donjih ekstremiteta - vježbe koordinacije tijela u cjelini <p>3.VJEŽBE FINE MOTORIKE</p> <p>4.GRAFOMOTORNE VJEŽBE</p>	<ul style="list-style-type: none"> -razvoj laterazovanosti -koordinacija oko-ruka -koordinacija pokreta -razvoj motoričkih sposobnosti -razvoj percepcije - razvoj pažnje -razvijati finu i grubu motoriku 	<ul style="list-style-type: none"> -uspješno odrađivati lijevo-desno -uspješno odrađuje vježbe za koordinaciju gornjih i donjih ekstremiteta -uspješno odrađivati vježbe za razvoj fine motorike -uspješno odrađivati grafotorne vježbe
--	---	---

RAZVOJ GOVORA

I, II, III, IV razred

(1 čas sedmično, 35 godišnje)

CILJEVI I REZULTATI ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA		
PODRUČJA UČENJA	CILJ	ZADACI
<p>1. Diskriminacija i artikulacija glasova (fonematski sluh)</p> <p>2.Razvoj i bogaćenje riječnika</p> <p>3.Samogovor i govorna stvaralačka igra</p>	<p>- pravilno govorno izražavanje i upotreba govora u svrhu komunikacije</p>	<ul style="list-style-type: none"> -razvoj pravilne artikulacije glasova -sinteza glasova u slogove i riječi -pravilan izgovor riječi -slušanje i razumijevanje govora drugih -razvoj rečenice i bogaćenje riječnika -razvoj komunikacije - verbalne i neverbalne
UPUTSTVO ZA REALIZACIJU		
<ul style="list-style-type: none"> - Stalnim podsticanjem i dobrim govornim uzorima uticati na razvoj glasova. -Za rad na razvijanju i ispravljanju glasova koristi se govorna igra. -Treba koristiti raznovrsne govorne stvaralačke igre, ritmičko ponavljanje slogova sa određenom melodijom, odgovarajuće tekstove (pjesmice, priče, brojalice). 		

- Riječnik bogatiti novim imenicama, glagolima, pridjevima, priložima, brojevima, veznicima, uzvicima i prijedlozima.
- Posebnu pažnju treba obratiti dječijim pitanjima, u smislu njihovog podsticanja i njegovanja. Treba obratiti pažnju na formulaciju pitanja, te na jezičku korektnost i tačnost, uz obavezno davanje adekvatnih odgovora na postavljena pitanja.
- Treba koristiti rečenice sa učtivim frazama, što će utjecati na razvoj korektnih međuljudskih odnosa i doprinjeti izgrađivanju govora.
- Djecu treba podsticati za sopstveno govorno stvaralaštvo koje posebno dolazi do izražaja u igrama dramatizacije.
- Organizovanu govornu stvaralačku igru povezivati sa cjelokupnom senzomotornom dječijom aktivnošću.

SADRŽAJI	CILJEVI	OČEKIVANI REZULTATI/ISHODI UČENJA
<p>1.Diskriminacija i artikulacija glasova (fonematski sluh)</p> <p>Slušanje i razlikovanje pojedinih glasova. Slušanje i razlikovanje glasova u riječima i izdvajanje početnih i završnih glasova.</p> <p>Izgovor glasa i povezivanje sa slovom (grafem-fonem)</p> <p>Analiza i sinteza (raščlanjivanje riječi na glasove i sastavljanje glasova u riječi).</p> <p>Osobine glasa i govora (visina, jačina, naglasak, kretanje tona, melodija i ritam govora - brz i spor govor, glasan i tih govor, šaputanje i vikanje).</p> <p>Izgovor riječi na slogove. Pojmovi glas, slovo, riječ i rečenica. Govorne igre -vježbe artikulacije glasova kroz pjesmice, priče, brzalice, razbrojalice i planirane razgovore.</p> <p>2.Razvoj i bogaćenje riječnika Razgovor o predmetima iz neposredne okoline, članovima porodice, igračkama, životinjama, higijenskim navikama i dr.. Osobine predmeta i pojava: veliki, mali, dobar, loš, prvi, poslednji, <u>osnovne radnje</u>: voljeti, htjeti, moći, znati,</p>	<p>Razvoj auditivne (slušne)pažnje.</p> <p>Pravilna diskriminacija glasova. Pravilna artikulacija glasova.</p> <p>Uočavanje početnog i završnog glasa u riječi.</p> <p>Povezivanje glasa sa slovom.</p> <p>Uočavanje glasa u riječima- Inicijalno,medijalno i finalno.</p> <p>Uočavanje i razlikovanje različitih osobina govora.</p> <p>Raščlanjivanje riječi na slogove</p> <p>Usvajanje pojmova-glas, slovo, riječ, rečenica.</p> <p>Učenje kratkih pjesmica uz uočavanje ritma i melodije.</p> <p>Imenovanje predmeta, bića i pojava i uočavanje njihovih osobina.</p>	<p>Učenik će:</p> <p>-naučiti da sluša i razlikuje glasove u riječima, da izdvaja početne i završne glasove u riječima.</p> <p>-razumjeti i povezati grafički izgled slova sa njegovim izgovorom, veza(grafem – fonem).</p> <p>-naučiti da razlikuje glasovne suprasegmente (visinu,jačinu, naglasak, kretanje tona) i druge osobine govora (melodiju i ritam govora- brz i spor govor, glasan i tih govor, šaputanje i vikanje)</p> <p>-uočiti osnovne osobine predmeta i pojava: veliki, mali, dobar, loš, prvi, poslednji</p> <p>-uočiti osnovne radnje: voljet, htjeti, moći, znati, imati, otvoriti, zatvoriti, popeti, sići...</p> <p>-proširiti opšti riječnik , pretvarati pasivni u aktivni riječnik i povećavati pasivni i aktivni fond riječi.</p>

<p>imati, otvoriti, zatvoriti, popeti, sići, itd.</p> <p>Govorne igre grupisanja riječi vezanih za određene pojmove (čovjek-dijelovi tijela, odjevni predmeti i obuća, škola-namještaj, igračke, ukrasni predmeti).</p> <p>Pregledanje i razgovor o slici, slikovnici, aplikaciji, pozorištu lutaka.</p> <p>2.1.Razvoj i bogaćenje rečenice Razvoj rečenice po opsegu, strukturi, značenju i pravilnoj upotrebi padeža i glagolskih oblika. Slobodni i vođeni razgovor, opisivanje slika, predmeta i pojava, te pričanje na osnovu slike doživljaja, događaja.</p> <p>Izvođenje dramskih igara (improvizovanje životnih situacija- u autobusu, kod ljekara, kod frizera).</p> <p>Postavljanje pitanja.</p> <p>Razgovor u interakcijskim odnosima nastavnik-učenik (razgovor o prazniku, o pozorišnoj predstavi, TV emisiji, za vrijeme šetnje, razgovor o porodici, o godišnjim dobima). Opisivanje, pričanje i prepričavanje sadržaja ispričanog ili pročitanoog teksta.</p> <p>3.Samogovor i govorna stvaralačka igra</p> <p>Igre sa igračkama bliskim djetetu.</p> <p>Podržavanje glasova iz prirode (onomatopeja); ritmičko ponavljanje slogova koji imaju određenu melodiju, ponavljanje slogova sa neobičnim glasovnim kombinacijama. Senzomotorna aktivnost i govorna stvaralačka igra.</p>	<p>Uočavanje osnovnih radnji.</p> <p>Uočavanje zajedničkih imena.</p> <p>Imenovanje predmeta na slici. Razumijevanje sadržaja slike, slikovnice, aplikacije.</p> <p>Proširivanje rečenice.</p> <p>Upotreba glagola.</p> <p>Pravilno verbalno izražavanje.</p> <p>Razumijevanje životnih situacija kroz igru i dramatizaciju.</p> <p>Učenje pravilnom postavljanju pitanja.</p> <p>Usvajanje novih pojmova i povezivanje sa viđenim ili doživljenim situacijama.</p> <p>Razumijevanje sadržaja priče ili teksta.</p> <p>Poticanje govornog izražavanja kroz igru i senzomotornu aktivnost.</p>	<p>-obogatiti riječnik novim imenicama, glagolima, pridjevima, priložima, brojevima, veznicima, uzvicima i prijedlozima</p> <p>-uočiti zajedničko ime za grupu predmeta</p> <p>-imenovati predmete na slici</p> <p>-razumjeti sadržaj slike i slikovnice</p> <p>-naučiti da koristi veće i složenije rečeničke strukture</p> <p>-aktivno učestvovati u dramatizaciji</p> <p>-naučiti pravilno postaviti pitanje</p> <p>-ovladati upotrebom povezanog izlaganja i učestvovati u interakcijskim razgovorima i odnosima nastavnik-učenik</p> <p>-samoinicijativno započeti komunikaciju</p> <p>-pokazati da je ovladao govorom i jezikom te da uspješno komunicira kroz ovakav vid aktivnosti.</p>
--	---	---

--	--	--

Napomena:

Predmeti i zbivanja koji okružuju učenike, svakodnevni dodir sa vršnjacima i odraslama-podsticaji su za govornu aktivnost. Stvaraju se uslovi da dijete govori što više, da koristi svoje govorno iskustvo, da izražava svoja osjećanja. Obezbeđuje se dovoljan broj podsticaja za govor i dobri govorni uzori.

Kod izostanka verbalne komunikacije koristiti augumentativnu i alternativnu komunikaciju.

- Sadržaji se povećavaju i proširuju u zavisnosti od uzrasta djeteta i njegovih sposobnosti
- Rad na razvoju govora provlači se kroz sve oblike rada i u korelaciji je sa gotovo svim predmetima
- Koja didaktička sredstva će se koristiti i organizacija rada prepuštena je odgajatelju i njegovoj maštovitosti.

NASTAVNI PLAN ZA PETI RAZRED

R.BR.	<i>OBAVEZNI NASTAVNI PREDMETI</i>	SEDMIČNI BROJ NASTAVNIH SATI	GOD. BROJ NASTAVNIH SATI
1.	Bosanski, Hrvatski, Srpski jezik i književnost	5	175
2.	Matematika	4	140
3.	Poznavanje prirode	1	35
4.	Poznavanje društva	1	35
5.	Tjelesni i zdravstveni odgoj	2	70
6.	Likovni odgoj	2	70
7.	Muzički odgoj	2	70
8.	Radno-tehnički odgoj ¹	2	70
9.	Kultura življenja	1	35
10.	Odjeljska zajednica	1	35
11.	Vannastavne aktivnosti	2	70
	Fakultativni programi		
12.	Engleski jezik	1	35
	Ukupno opterećenje učenika	24	840

¹Programi za Radno - tehnički odgoj od V do IX razreda su već poslani u okviru aktiva za RTO

BOSANSKI, HRVATSKI, SRPSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST

V razred

(5 časova sedmično, 175 časova godišnje)

CILJEVI I REZULTATI ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA		
PODRUČJA UČENJA	CILJ	ZADACI
1. KNJIŽEVNOST I ČITANJE 2. KULTURA IZRAŽAVANJA 3. JEZIK 4. LEKTIRA 5. MEDIJSKA KULTURA	Cilj: -usvajanje osnovnih elemenata praktične pismenosti, -pravilno usmeno i pismeno izražavanje. -da razumiju i doživljavaju književna djela.	- ovladavanje tehnikom čitanja s razumijevanjem, - ovladavanje tehnikom pisanja, - osposobljavanje za usmeno i pismeno izražavanje, - razvoj ljubavi prema književnim djelima, - bogatiji učenički riječnik i znanja iz jezika, - savladavanje gramatike i pravopisa.
UPUSTVO ZA REALIZACIJU		
<ul style="list-style-type: none"> - izbor tekstova treba da bude u skladu sa učeničkim sposobnostima; - sadržaji pročitani treba da budu vezani za život učenika, za društvenu sredinu; - vježbati jasno čitanje, pored glasnog čitanja vježbati čitanje u sebi; - o gledanim filmovima obavljeno voditi razgovor (sadržaj, tok radnje, likovi). 		

SADRŽAJI	CILJEVI	OČEKIVANI REZULTATI
1. KNJIŽEVNOST ČITANJE <i>a.)Književnost</i> - Izbor tekstova vršit će nastavnik (prema sposobnostima učenika) <i>b.) Čitanje</i> - Čitanje naglas i u sebi, - Pravilno čitanje, - Čitanje po ulogama, - Recitovanje pjesama,	-osposobljavanje za pravilno izražavanje i komunikaciju, upoznavanje sa književnim djelima primjerenim učenicima -razvijanje ljubavi prema čitanju, lijepo i izražajno čitanje naglas i u sebi, -naučiti ispravno recitovati	-piše pisana slova, riječi, rečenice -prepisuje sa štampanog na pisani tekst -izražajno čita, - prepričava pročitano pomoću pitanja, - čita naglas i u sebi, - prepozna pjesmu, priču, basnu, bajku,
2. KULTURA IZRAŽAVANJA <i>a.)Usmeno izražavanje</i> - Prepričavanje na osnovu uopštenih i detaljnih pitanja -Pričanje događaja prikazanog na nizu i jednoj slici - Recitovanje pjesmi - Kultura govora (učtiva komunikacija)	-uočiti sadržaj slike, poticanje i razvijanje mašte -naučiti izražajno recitovati pjesmicu -razumjeti važnost i upotrebu telefona	- uočava tok radnje, događaj, mjesto i vrijeme radnje - razumije smisao pročitanih - učestvuje u diskusiji, - učtivo razgovara sa drugima,

<p>-Upotreba telefona</p> <p><i>b.)Pismeno izražavanje</i></p> <p>-Vježbe usavršavanja tehnike pisanja (pisana i štampana slova),</p> <p>- Pisanje čestitki, pozivnica za proslave</p> <p>-Opisivanje predmeta</p> <p>-Prepričavanje događaja prikazanog na jednoj i nizu slika</p> <p>-Prepričavanje obrađenog teksta, pjesme</p> <p>3. JEZIK</p> <p><i>a.) Gramatika</i></p> <p>- Rečenica, riječ, glas</p> <p>- Subjekat i predikat.</p> <p>- Uzjavna, upitna i uzvična rečenica</p> <p>- Uočavanje radnje i njenog izvršioca</p> <p>- Pravičan izgovor glasova</p> <p><i>b.) Pravopis</i></p> <p>- Pisanje velikog početnog slova: imena ljudi, gradova, sela, rijeka, potoka, planina</p> <p>- Dvotačka i zarez kod nabiranja</p> <p>- Učenje abecede</p> <p>4. LEKTIRA</p> <p>- Branko Ćopić „Ježeva kućica“</p> <p>- Nasiha Kapidžić Hadžić „Trčimo za suncem“</p> <p>- Grigor Vitez „Za svu djecu svijeta“</p> <p>5. MEDIJSKA KULTURA</p> <p>- Gledanje filma za djecu</p>	<p>-opismenjavanje učenika,</p> <p>-naučiti osnovna gramatička pravila</p> <p>-uočavanje subjekta i vršioca radnje u rečenici</p> <p>-da prepoznaju, pravilno izgovaraju i zapisuju izjavne, upitne i uzvične rečenice,</p> <p>-da nauče pravilno upotrebljavati veliko početno slovo u rečenici, dvotačku i zarez,</p> <p>-da nauče abecedu, osnovne karakteristike: samoglasnici, suglasnici, broj glasova.</p> <p>-razvoj ljubavi prema čitanju knjiga,</p> <p>- pravilno gledanje filma za djecu, uočavanje radnje i glavnih likova, prepričavanje gledanog filma</p> <p>-razvijanje ljubavi prema medijskoj kulturi</p>	<p>- zapaža i opisuje predmete, bića i pojave</p> <p>- može usmeno prepričati tekst</p> <p>-opisuje predmete, bića, pojave,</p> <p>- prepričava tekst,</p> <p>-razlikuje subjekat i predikat</p> <p>-piše i razlikuje izjavne, upitne i uzvične rečenica</p> <p>-opisuje predmete, bića, pojave,</p> <p>-piše čestitke</p> <p>- razlikuje glas, slovo, riječ, rečenicu,</p> <p>-zna odrediti subjekat i predikat u rečenici,</p> <p>- prepoznaje rečenicu po značenju,</p> <p>- prepoznaje radnju i izvršioca radnje,</p> <p>- pravilno izgovara i piše izjavne, upitne i uzvične rečenice</p> <p>- usvojio abecedu,</p> <p>- piše veliko slovo kod naziva ljudi, sela, gradova, rijeka, potoka, planina,</p> <p>-pravilno upotrebljava dvotačku i zarez kod nabiranja,</p> <p>-razumije pročitano, zna odrediti glavne likove, radnju, mjesto radnje, vrijeme,</p> <p>- razlikuje crtani i igrani film,</p> <p>- prepričava ili ilustruje sadržaj filma.</p>
---	--	---

Pismeno izražavanje: dodana su pisana i štampana slova te shodno tome i aktivnosti učenika: čita i piše štampanim i pisanim slovima. Sve u ovisnosti od sposobnosti i mogućnostima učenika.

Ukoliko nastavnik procjeni da su djeca zrela za obradu pisanih slova može započeti obradu ranije ali i kasnije ukoliko za to ne postoje uslovi. Nastavnik na osnovu sposobnosti djece povećava ili smanjuje obim gradiva.

MATEMATIKA

V razred

(4 časa sedmično, 140 časova godišnje)

CILJEVI I REZULTATI ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA		
PODRUČJA UČENJA	CILJ	ZADACI
1. PRIRODNI BROJEVI DO 100 2. SABIRANJE I ODUZIMANJE BROJEVA DO 100 3. GEOMETRIJA 4. JEDINICE ZA NOVAC I VRIJEME	Cilj: -Cilj nastave matematike je da učenike stavlja u situaciju optimalne aktivnosti u procesu usvajanja nastavnog gradiva i da na taj način razvija psihičke funkcije učenika, njihove opće sposobnosti i motiviše samostalnu psihičku aktivnost učenika.	-produblјivanje i automatizovanje ranije stečenih znanja o brojnim količinama i njihovim međusobnim odnosima -ovladati postupkom sabiranja i oduzimanja do 100 -da se praktično osposobe za mjerenje i rješavanje zadataka zadanim tekstom -produblјivanje znanja o mjerama za vrijeme i praktično snalaženje na satu -razvijanje sposobnosti analize zadataka, mišljenja, zaključivanja, smisla za urednost, tačnost i istrajnost u radu.
UPUSTVO ZA REALIZACIJU		
U ovom razredu trebaraditi zadacima zadanim riječima iz svakodnevnog života. Učenike je potrebno osposobiti za služenje novcem i lenjirom te praktično korištenje sata. Vježbatizadatke čistim brojevima da bi učenici savladali tehniku računanja.		

SADRŽAJI	CILJEVI	OČEKIVANI REZULTATI
1. PRIRODNI BROJEVI DO 100 Ponavljanje gradiva 4.razreda Sabiranje i oduzimanje brojeva do 12, 14, 16, 18, 20 Sabiranje i oduzimanje brojeva 11, 13, 15, 17, 19 Pisanje i čitanje brojeva od 21-100 (desetice i jedinice - uspoređivanje brojeva do 100 Prethodnik i sljedbenik	-ponoviti gradivo iz IV razreda: da samostalno rade računске operacije sabiranja i oduzimanja do 20, stečena znanja primjeniti u praktičnom životu, -da nauče pravilno čitati i pisati brojeve do 100, -da određuju mjesne vrijednosti brojeva, -određivanje prethodnika i sljedbenika.	Učenik može da : -čita, piše, broji do 100 -odredi broj desetica i jedinica -pravilno izgovara brojeve -odredi šta je prethodnik, sljedbenik, -rješava lakše zadatke

<p>2. SABIRANJE I ODUZIMANJE BROJEVA DO 100</p> <p>-sabiranje i oduzimanje desetica -sabiranje desetica i jednocifrenog broja (30+7) -oduzimanje jednocifrenog broja od dvocifrenog (34-4) -sabiranje dvocifrenog broja i jednocifrenog (22+5) -oduzimanje jednocifrenog od dvocifrenog broja (46-3) -nula kao sabirak i umanjio -zamjena mjesta sabiraka -združivanje sabiraka $10+2+3=(10+2)+3=10+(2+3)=$ -sabiranje dvocifrenog i jednocifrenog broja (43+7) -sabiranje dvocifrenih brojeva (30+25) -oduzimanje dvocifrenih brojeva (43-20, 75-30) -sabiranje dvocifrenih brojeva (23+34) -oduzimanje dvocifrenih brojeva (46-24) -sabiranje dvocifrenih brojeva (34+26) -sabiranje dvocifrenih brojeva (34+28) -stalnost zbira i razlike -veza sabiranja i oduzimanja</p>	<p>-naučiti računске operacije sabiranja i oduzimanja u obimu 100, -da razumiju i rješavaju tekstualne zadatke iz svakodnevnog života, -da uoče stalnost zbira i razlike, zakon komutacije, vezu između sabiranja i oduzimanja,</p>	<p>-da ovlada postupkom sabiranja i oduzimanja do 100 -rješava zadatke zadane riječima -uočava osobinu nule kao sabirka i umanjio -upozna stalnost zbira i razlike -usvoji osobine komutativnosti i asocijativnosti sabiranja</p>
<p>3. GEOMETRIJA</p> <p>Krive i prave linije Geometrijska tijela, likovi. Tačka i duž Izlomljena linija (otvorena i zatvorena izlomljena linija) Kvadrat i pravougaonik Crtanje kvadrata i pravougaonika u kvadratnoj mreži Stranica kvadrata, pravougaonika i trougla</p>	<p>-da se upoznaju sa osnovnim geometrijskim tvorevinama, -da razlikuju, imenuju i crtaju osnovne geometrijske likove; -da se osposobe za korištenje pribora za crtanje, -da se upoznaju sa mjerama za dužinu,</p>	<p>-prepoznaje, imenuje geometrijska tijela, geometrijske likove i linije -crtu geometrijske likove. -crtu i imenuje krive, prave, i izlomljene linije -crtu i imenuje dužinu i označava krajnje tačke -koristi lenjir -zna označiti stranice kvadrata, pravougaonika i trougla</p>
<p>4. JEDINICE ZA NOVAC I VRIJEME</p> <p>Konvertibilna marka i fening Mjerenje vremena : dan, sat, minut Praktično računanje na satu</p>	<p>-da se upoznaju sa osnovnim mjerama za novac i vrijeme.</p>	<p>-zna jedinice za bosanski novac -osposobljen je za služenje novcem -zna koristiti sat.</p>

Izuzeto je oduzimanje s prelazom. Ukoliko je moguće sa boljim učenicima započeti sa sabiranjem desetica i jedinica sa jedinicama sa prelazom u višu deseticu.

POZNAVANJE DRUŠTVA

V razred

(1 čas sedmično, 35 časova godišnje)

CILJEVI I REZULTATI ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA		
PODRUČJA UČENJA	CILJ	ZADACI
<p>1. ORIJENTACIJA U PROSTORU</p> <p>2. ŠIRI ZAVIČAJ</p>	<p>-nastave poznavanja društva u petom razredu je osposobljavanje učenika za orijentaciju u prostoru i vremenu i upoznavanje sa širim zavičajem.</p>	<p>- upoznavanje sa glavnim i sporednim stranama svijeta i načinima orijentacije u prostoru</p> <p>- sticanje znanja o izgledu i karakteristikama reljefa šireg zavičaja</p> <p>- upoznavanje kartografskih znakova i osposobljavanje za snalaženje na geografskoj karti</p> <p>- upoznavanje sa vrstama saobraćaja i saobraćajnim sredstvima</p> <p>- osposobljavanje za pravilno ponašanje u saobraćaju</p> <p>- navikavanje učenika na zaštitu prirode i radne sredine</p>
UPUSTVO ZA REALIZACIJU		
<p>-objasniti i pokazati gdje Sunce izlazi, gdje zalazi i kako se orijentisati pomoću Sunca</p> <p>-pokazati i insistirati na orijentaciji na geografskoj karti</p> <p>-izraditi reljef šireg zavičaja</p> <p>-pokazati na geografskoj karti položaj planina, ravnica, polja, rijeka i jezera (istaknuti ih različitim bojama)</p> <p>-na slijepoj karti pomoću boja obilježavati planine, ravnice, polja, rijeke i jezera</p> <p>-objasniti grane privrede i uočavati na konkretnim primjerima</p> <p>-posjetiti obližnje selo i isticati razlike života na selu i života u gradu</p> <p>-insistirati na opisivanju puta od kuće do škole uočavajući prevozna sredstva</p>		

SADRŽAJI	CILJEVI	OČEKIVANI REZULTATI
<p>1.ORIJENTACIJA U PROSTORU Glavne i sporedne strane svijeta</p> <p>Određivanje glavnih strana svijeta (prema Suncu, mahovini na drveću)</p> <p>Orijentacija pomoću kompasa</p> <p>Određivanje strana svijeta na geografskoj karti i kartografski znaci</p>	<p>-osposobljavanje za orijentaciju u prirodi uz pomoć karte, kompasa, sunca</p>	<p>-nabroja glavne strane svijeta -orijentira se prema Suncu -razlikuje strane svijeta na geografskoj karti</p>
<p>2. ŠIRI ZAVIČAJ Izgled šireg zavičaja i geografska karta</p> <p>Reljef šireg zavičaja</p> <p>Planine – imenovanje, položaj i obilježavanje na geografskoj karti</p> <p>Ravnice i polja- imenovanje, položaj i obilježavanje na karti</p> <p>Rijeke i jezera – imenovanje i obilježavanje na karti</p> <p>Šume u širem zavičaju- vrste šuma i njihov značaj</p> <p>Privreda u zavičaju – ratarstvo (povrće, industrijske biljke), gajenje voća i vinove loze, sakupljanje ljekovitog bilja</p> <p>Naselja u širem zavičaju – selo, grad i zanimanja ljudi u gradu i selu</p> <p>Saobraćajna povezanost - vrste saobraćaja</p>	<p>- da upoznaju širi zavičaj uz pomoć geografske karte,</p> <p>-da znaju označiti i imenovati planine, rijeke, jezera na karti BiH,</p> <p>- da nauče značaj i vrste šuma u zavičaju,</p> <p>-da nauče značaj ratarstva u zavičaju,</p> <p>-da razlikuju i imenuju osnovne privredne kulture koje se uzgajaju u zavičaju,</p> <p>-da imenuju i razlikuju zanimanja ljudi u selu i gradu,</p> <p>-da znaju nabrojati vrste saobraćaja i saobraćajna sredstva.</p>	<p>-uočava izgled šireg zavičaja -na geografskoj karti uočava reljef zavičaja (na osnovu boja) -nabroja planine, ravnice, polja, rijeke, jezera šireg zavičaja i uočava njihov položaj na geografskoj karti -uočava vrste šuma u zavičaju -nabroja zanimanja ljudi u zavičaju -razlikuje selo od grada -nabroja saobraćajna sredstva -uočava vrste saobraćaja.</p>

POZNAVANJE PRIRODE

V razred

(1 čas sedmično, 35 časova godišnje)

CILJEVI I REZULTATI ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA		
PODRUČJA UČENJA	CILJ	ZADACI
1. PRIRODA (ŽIVA I NEŽIVA)	-nastave poznavanja prirode u petom razredu je da učenici steknu osnovna znanja o prirodi, pojavama u prirodi i	- pružanje elementarnih znanja o živoj i neživoj prirodi i aktivnom uticaju čovjeka na nju

<p>2. POJAVE I PROMJENE U PRIRODI</p> <p>3. TLO (ZEMLJIŠTE)</p> <p>4. BILJNE RASPROSTRANJENOSTI I RAZNOLIKOSTI</p> <p>5. PRAKTIČAN RAD</p>	<p>njihovoj međusobnoj povezanosti.</p>	<p>- upoznavanje učenika sa rasprostranjenošću i raznolikošću biljnog svijeta</p> <p>- sticanje znanja o uzgoju, zaštiti biljaka i njihovom značaju za čovjeka</p> <p>- kroz praktičan rad približavanje određenih procesa u prirodi</p> <p>- razvoj higijenskih navika</p>
UPUSTVO ZA REALIZACIJU		
<p>-na što jednostavniji način objasniti šta je živa a šta neživa priroda: sve što raste i razvija se (biljke, životinje i čovjek) čini živu prirodu i u međusobnoj je povezanosti sa neživom prirodom (bez čega ne možemo živjeti)</p> <p>- objasniti pojmove prirodne pojave,</p> <p>-posmatrati (pratiti) pojave i promjene, uočavati njihov značaj i posljedice</p> <p>-omogućiti odlazak u vrt ili cvijetnjak škole i tamo kroz praktičan rad upoznati učenike sa tлом i vrstama tla.</p> <p>-raditi na povećanju plodnosti tla prirodnim i vještačkim đubrenjem i navodnjavanjem -posebno istaknuti značaj vode za navodnjavanje tla prilikom većih suša i na taj način uvoditi učenike u osnovne uslove života</p> <p>- istaknuti značaj svjetlosti i toplote za žive organizme</p> <p>-koristiti određene biljke na kojima će se vršiti demonstracija</p> <p>-upoznati učenike sa značenjem pojedinih biljnih organa, kao što je plod, koji ima poseban značaj za ishranu u prirodnim uslovima</p> <p>-istaknuti značaj biljaka za životinje i čovjeka (biljke proizvođači kisika i hrane)</p> <p>-izučavati i druge biljne vrste (voće, povrće, žitarice,...)</p> <p>-na osnovu upoznavanja morfologije biljnih organa naglašavati njihov poseban značaj i koristi za čovjeka</p> <p>- omogućiti svakom učeniku da kroz praktičan rad stekne osnovna znanja o prirodi, pojedinim procesima u prirodi i njihovom značaju za čovjeka.</p>		

SADRŽAJI	CILJEVI	OČEKIVANI REZULTATI
<p>1. PRIRODA (ŽIVA I NEŽIVA)</p> <p>Šta čini živu, a šta neživu prirodu</p> <p>Osnovne karakteristike žive i nežive prirode</p> <p>Živi organizmi: biljke, životinje, čovjek</p>	<p>-da uoče razliku i nabroje karakteristike između žive i nežive prirode,</p> <p>-da uoče značaj i povezanost žive i nežive prirode,</p>	<p>- zna šta čini prirodu</p> <p>- razlikuje živu prirodu od nežive</p> <p>- zna bez čega ne možemo živjeti uočava značaj nežive prirode za čovjeka, biljke i životinje</p>
<p>2. POJAVE I PROMJENE U PRIRODI</p> <p>Prirodne pojave (kiša, snijeg, grmljavina, munja</p>	<p>-da znaju nabrojati prirodne pojave i njihov značaj za čovjeka,</p>	<p>- zna koje su prirodne pojave</p> <p>- uočava pojave i promjene u prirodi</p> <p>-i zna njihov značaj za čovjeka</p>
<p>3. TLO (ZEMLJIŠTE)</p>	<p>-da nauče osnovne vrste i karakteristike tla,</p>	<p>- razlikuje plodno od neplodnog tla</p> <p>- zna kako povećati plodnost tla</p>

<p>Vrste tla (crnica, ilovača, pjeskuša, humus)</p> <p>Plodno i neplodno tlo</p> <p>Povećanje plodnosti tla (prirodno i vještačko đubrivo, navodnjavanje i isušivanje)</p> <p>Obrađivanje tla – savremene mašine u poljoprivredi</p>	<p>-da uoče kako povećati plodnost tla i vrste đubriva te koji je značaj plodnosti tla za uzgoj biljaka,</p>	<p>- uočava značaj plodnosti tla za uzgoj biljaka</p>
<p>4. BILJNE RASPROSTRANJENOSTI I RAZNOLIKOSTI</p> <p>Građa biljke (korijen, stablo, list, cvijet, sjeme,plod)</p> <p>Značaj biljaka za životinje i čovjeka</p> <p>Povrće (osnovno o spoljašnjoj građi, gajenje i značaj, štetočine u vrtu i njihovo uništavanje)</p> <p>Voće - podjela i značaj (jabučasto, koštuničavo i južno voće), štetočine u voćnjaku i njihovo uništavanje</p> <p>Žitarice – pšenica, kukuruz, zob, raž i ječam (osnovno o spoljašnjoj građi i značaj)</p> <p>Industrijske biljke- pojam i nabranje (lan, konoplja, pamuk, šećerna repa, suncokret)</p> <p>Ljekovite biljke – berba, čuvanje i značaj</p>	<p>-da nauče razlikovati i imenovati osnovne dijelove biljaka,</p> <p>-da uoče značaj biljaka za čovjeka i životinje,</p> <p>-da nauče osnovne karakteristike o uzgoju i značaju voća, povrća i žitarica,</p> <p>-da nauče nabrojati koje su osnovne industrijske biljke i koje su koristi od njih,</p> <p>-da uoče i razlikuju osnovno ljekovito bilje i njegov značaj za čovjeka</p>	<p>- uočava dijelove biljaka i zna njihov značaj za čovjeka</p> <p>- razlikuje voće, povrće i žitarice</p> <p>- zna osnovne činjenice o uzgoju i značaju voća, povrća i žitarica</p> <p>- zna šta su industrijske biljke i nabraja ih</p> <p>- međusobno razlikuje ljekovito bilje i zna njegov značaj za čovjeka</p>
<p>5. PRAKTIČAN RAD</p> <p>Utvrđiti vrstu tla u školskom vrtu</p> <p>Povećanje plodnosti đubrenjem</p> <p>Klijanje</p> <p>Sijanje i uzgajanje ukrasnih biljaka</p> <p>Pravljenje herbarijuma</p>	<p>-da znaju utvrditi vrstu tla na osnovu stečenog znanja,</p> <p>-da uoče promjene na sjemenkama koje se dešavaju uz prisustvo (odsustvo) svjetlosti i vode</p> <p>-da nauče zasaditi i njegovati biljku.</p>	<p>-učestovuje u praktičnim aktivnostima i stiče neophodna znanja i iskustva za život.</p>

KULTURA ŽIVLJENJA

V RAZRED

(1 čas sedmično, 35 godišnje)

CILJEVI I REZULTATI ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA		
PODRUČJA UČENJE	CILJ	ZADACI
1. SAVREMENA PORODICA/OBITELJ	Upućivanje učenika na vrijednosti porodičnog i drugih oblika društvenog života .	-Razviti uspješnu komunikaciju poštivanjem kulture dijaloga i međusobnog uvažavanja učenika i nastavnika
2.OPĆA KULTURA	Razvijanje osjećaja i potrebe kod učenika za kulturnim ophođenjem i ponašanjem u okviru svoje porodice , škole i društva uopće. Usvajanje pravila kulturnog ponašanja i kulture dijaloga.	-Razvijanje ekološke svijesti i pravilnog odnosa prema privatnim i društvenim dobrima. - Razviti kod učenika međusoban odnos tolerantnog ponašanja i rješavanje sukoba.
3.KULTURA DEMOKRATSKOG PONAŠANJA	Osposobljavanje učenika za demokratsku nenasilnu komunikaciju.	

SADRŽAJI	CILJEVI	OČEKIVANI REZULTATI
1. SAVREMENA PORODICA/OBITELJ Moja porodica Savremena porodica Uža i šira porodica Porodični grozd Izrada porodičnog stabla Potrebe savremene porodice Odgoj u porodici, podjela poslova	- razvijanje osjećaja pripadnosti- poznajem članove svoje porodice -razvijanje ljubavi prema porodici/obitelji - razvijanje osjećaj odgovornosti prema svojim obavezama u porodici/obitelji, -da učenici njeguju harmonijske odnose u društvu sa vršnjacima, kao i u porodici;	Učenik će: - naučena pravila i postupke o osnovnim potrebama kulturnog življenja znati primjeniti u svakodnevnom životu - da uoči značaj svog doprinosa u obavljanju poslova u kući/stanu; - da nauči da se brine o članovima svoje porodice/obitelji; - da shvati važnost zajedničkog pomaganja među članovima porodice/obitelji
2.OPĆA KULTURA Bonton -ponašanje na javnom mjestu Pravila ponašanja na javnom mjestu Kišobran ljubavi Iskrenost i povjerenje Ne želim nasilje, ja sam mirotvorac	- razvijanje osjećaja i potrebe kod učenika za kulturnim ophođenjem i ponašanjem u okviru svoje porodice , škole i društva uopće.	- da nauči uspješno komunicirati poštivanjem kulture dijaloga i međusobnog uvažavanja učenika i nastavnika - da nauči da se pravilno odnosi prema svim životnim dobrima koja su neophodna za kulturno življenje

Ljubav prema suprotnom polu	- osposobljavanje učenika za demokratsku nenasilnu komunikaciju.	
Ponašanje prilikom posjete ljekaru		
Ljubav, porodična ljubav	- razvijanje ekološke svijesti i pravilnog odnosa prema privatnim i društvenim dobrima.	
Pravilan odnos prema životnim dobrima		
Ekološka pravila ponašanja prema životnim dobrima		
Životna dobra su privatno i društveno vlasništvo		
Kulturna baština – Starine mog zavičaja	Upoznavanje učenika sa elementima demokratije (demokracije), kulture dijaloga, tolerancije i njihovom primjenom u užoj i široj društvenoj sredini.	
Starine mog zavičaja- vježba		
3. KULTURA DEMOKRATSKOG PONAŠANJA		
Kultura demokratskog ponašanja		
Demokratija		
Tolerancija		
Kultura dijaloga		
Nasilje u školi		
Tolerancija		
Kako riješiti problem demokratskim putem		

MUZIČKI ODGOJ
V RAZRED
(2časa sedmično - 70 godišnje)

PROGRAMSKI SADRŽAJI

1. PJEVANJE I SVIRANJE

2. MUZIČKE IGRE

3. BROJALICE

4. SLUŠANJE MUZIKE

❖ *Pjevanje i sviranje*

Pjevanjem i sviranjem treba u toku školske godine **obraditi 14 pjesama.**

Pjevanje po sluhu jednoglasnih dječijih pjesama, tradicionalnih narodnih napjeva i djela umjetničke muzike iz BiH i svijeta koje trebaju biti prilagođene umnim i psihofizičkim sposobnostima učenika. Tradicionalne narodne napjeve povezivati sa informacijama o funkciji pojedinih napjeva i običaja.

Predložene pjesme treba da odgovaraju opsegu dječijeg glasa, a po sadržaju da su interesantne i bliske djeci petog razreda.

Nastojati da interpretacija odgovara karakteru kompozicije. Pjesme treba da se izvode uz instrumentalnu pratnju nekog akordičkog instrumenta, kao i uz pratnju dječijeg instrumentarija.

Mjesečni izbor pjesama tematski povezivati i praviti korelacije sa drugim predmetima.

❖ *Muzičke igre*

U toku školske godine učenici treba da obrade **5 muzičkih igara/plesa**.

Muzičke igre treba da budu: didaktičke, igre sa pevanjem, igre uz instrumentalnu pratnju, male muzičke dramatizacije. Učenici treba da se kroz muzičke igre i plesove upoznaju sa svjetskom i narodnom tradicijom.

❖ *Brojalice*

U toku školske godine obraditi **5 brojalica**.

Osjećaj za mjeru i ritam razvijati kroz ritmičke igre i brojalice. Treba da budu u mjeri dvočetvrtinskog i četveročetvrtinskog takta.

Upoznati se sa notnim vrijednostima cijela, polovina i četvrtina. Svi primjeri treba da se savladaju kroz razne kreativne i zanimljive načine da što lakše usvoje notne vrijednosti. Obavezno na neki vizuelni način (note u obliku cvijetova, kišobrana) kako bi djeca imala osjećaj za trajanje duže i kraće.

Savladati ritmički tok neutralnim slogom i tekstom, i uz pratnju na Orffovom instrumentariju. Učenici uz brojalicu treba da sviraju na dečjim ritmičkim instrumentima. Sa djecom praviti i svirati na improvizovanim instrumentima od najrazličitijih materijala (praznih kartonskih, drvenih ili plastičnih kutija, flaša, čaša...) Koristiti tijelo kao ritmičku pratnju npr. (pljeskanjem, pucketanjem prstiju, tapšanjem po koljenima, udaranjem noge o pod itd.)

❖ *Slušanje muzike*

U toku školske godine učenici treba da se upoznaju sa **14 kompozicija**.

Kroz slušanje učenici treba da se upoznaju sa osnovnim informacijama o životu i dijelu kompozitora. U program su uvrštena i narodna muzička tradicija sevdalinke koje treba da se prikažu učenicima kroz različite interpretacije kako bi djeci bile što prihvatljivije i zanimljivije. Takođe kroz slušane primjere zvučno i vizuelno djecu upoznati sa vrstama horova (muški, ženski i mješoviti), kao i zvučno razlikovanje solo od horskog pjevanja. Prilikom slušanja učenicima treba osmisliti da se kreativno i slobodno likovno izraze.

Nastavni sadržaj:

❖ *Pjevanje i sviranje*

1. Jagoda Baštovanka (Edin Pandur)
2. Čičak (stihovi: R. Balaban, muzika: J. Marić)

3. Molimo za finu tišinu (Aleksandar Korać)
4. Saonice male Sanje (Josip Kaplan)
5. Djeca i skakavci (Josip Magdić)
6. Osmijeh majke (muzika:S. Mihaljnac, arr.V. Krajtmajer)
7. Prvi maj (Milan Jeličanin)
8. S one strane Jajca (zapis:V. Krajtmajer)
9. Lovac Ranko (Vera Makjanić)
10. Osvanu dan (kanon)
11. Pozvao je maj (M. Meršnik)
12. Bosa Mara (Narodna)
13. Pijetao i sat (stihovi:A.Semanić, muzika:R.Hodžić)
14. Jesen (M.Meršnik)

❖ **Muzičke igre**

1. Pleši, pleši (Slovačka narodna)
2. Na slovo (pjesma iz Engleske)
3. Pokraj peći
4. Izgubljeno pile (V.Tomorlin)
5. Jestel ikad čuli to (Slavonija)

❖ **Brojalica**

1. Maco, maco mala
2. Sjela baba u balon
3. Jedna mačka živa
4. Al je ovaj miki lep
5. Maslačak

❖ **Slušanje muzike**

1. Dvoboj (Asim Horozić)
2. Preludij (C.Debusy)
3. Barkarola (J.Offenbach)
4. Uz jutarnju šetnju (A.Smailović)
5. Dvanaest varijacija u C-duru (W.A.Mozart)
6. Kad bi svi ljudi na svijetu (Arsen Dedić)
7. Stara rijeko (J.Kern)
8. Došlo pismo iz Bosne (narodna)
9. Mali crnac pleše (Debsy)
10. Labudovo jezero (P.I.Čajkovski)
11. Zvijezda tjera mjeseca (obraa R.Arnautović)
12. Šeharzada I stav(N.R.Korakov)
13. Zemljo moja (K.Monteno)
14. Tamburice (Stevan Mokranjac)

NAPOMENA:

Izbor pjesama, brojalica muzičkih igara i muzike za slušanje treba pažljivo izvršiti uz mogućnost promjene nastavnih jedinki u zavisnosti od intelektualnih i psihofizičkih sposobnosti učenika

LIKOVNI ODGOJ**V razred**

(2 časa sedmično, 70 časova godišnje)

CILJEVI I REZULTATI ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA		
PODRUČJA UČENJA	CILJ	ZADACI
-Slobodnoritmičko komponovanje -Linija kao pojava u prirodi -Oblik – osnovna svojstva -Vizuelno sporazumijevanje -Ornamenti -Linija potoku -Oblik – puna plastika	-da učenici usvoje znanja i umijeća iz područja tehnika likovnog izražavanja i teorije oblikovanja i podstaknu svoje stvaralačke sposobnosti -razvoj kreativnog mišljenja, -emocionalni i socialni razvoj	. Da njeguje i razvija slobodni dječiji i likovni izbor Da se dalje obogaćuju i proširuju prostorne predstave djece novim opažanjima i saznanjima o prostornim odnosima, živih bića i predmeta Da se probuđuje likovno – estetska radoznalost, razvija likovni ukus i kriteriji i podstakne elementarna inicijativnost, individualnost za likovno estetsko uređenje životnog prostora Da omogući koordinaciju likovnog rada sa zvukom, pokretom, literarnim izrazom i scenskim lutkarstvom Dalje upoznavati djecu sa sredstvima i tehnikama likovnog izražavanja dostupnim njihovom uzrastu Njegovanje i razvijanje slobodnog dječijeg likovnog izraza i likovnog stvaralaštva Pobuđivanje i otkrivanje likovne i estetske osjetljivosti, interesa, sklonosti i sposobnosti za likovno – estetsko izražavanje i oblikovanje u pojedinim temama i materijalima

		<p>Da učenici usvoje znanja i umijeća iz područja tehnika likovnog izražavanja i teorije oblikovanja i podstaknu svoje stvaralačke sposobnosti</p> <p>Razvoj kreativnog mišljenja,</p> <p>Emocionalni i socialni razvoj</p>
--	--	---

UPUTSTVO ZA REALIZACIJU

Ako želimo otkriti sklonosti i sposobnosti svakog pojedinačnog učenika, kako bi ga usmjerili na kreativni put spoznaje vlastitih mogućnosti, neophodno je ponuditi što raznovrsniji program praktičnog rada i obilje različitih materijala i tehnika

SADRŽAJI	CILJEVI	OČEKIVANI REZULTATI/ISHODI UČENJA
<p>-Slobodno ritmičko komponovanje Vježbe komponovanja sa dominantnim horizontalnim, vertikalnim i dijagonalnim smjerovima</p> <p>-Linija kao pojava u prirodi Linijom možemo oblikovati na plohi i u prostoru – plošni i prostorni crtež</p> <p>-Oblik – osnovna svojstva Vježbe uočavanja i likovnog predstavljanja prostornih odnosa</p> <p>-Vizuelno sporazumijevanje Uvođenje u načine vizuelnog sporazumijevanja</p> <p>-Ornamenti Vježbe na osnovu geometrijskih oblika</p>	<p>-Produblјivanje znaja o pravcima u kompoziciji</p> <p>-Upoznavanje sa plošnim i prostornim crtežom</p> <p>-Uočiti oblike – predmete koji nas okružuju</p> <p>-Razvoj sposobnosti komunikacije kroz vizuelizaciju likovnih pojava</p> <p>-Razvoj vizuelnog i verbalnog pamćenja</p> <p>-Usvajanje i primjena novih znanja o liniji, o njenom kretanju u obliku prave i krivulje</p> <p>-Razvoj mašte, mišljenja i kreativnog mišljenja</p>	<p>Uočavanje konturnih i teksturnih linija</p> <p>Znati kreirati crtež linijom na plohi i u prostoru</p> <p>Poznavanje i razlikovanje smjerova</p> <p>Uočavanje oblika u prostoru i razlikovanje statue od mobila</p> <p>Poznaju određene tehnike i znaju se služiti pripadajućim priborom za rad</p> <p>Uočavanje kontrasta i pravilna primjena na likovnom radu</p>

<p>-Linija po toku Kretanje ravne i krivulje svih vrsta i tokova</p> <p>-Oblik – puna plastika Oblikovanje tijela u prostoru – kip ili statua i mobil</p>		
---	--	--

TJELESNI I ZDRAVSTVENI ODGOJ

OKVIRNI NASTAVNI PLAN I PROGRAM RADA ZA SPECIJALNU ŠKOLU ZAVOD ZA SPECIJALNO OBRAZOVANJE I ODGOJ DJECE „MJEDENICA“

(V – IX RAZREDA) - NAPREDNI NIVO

(2 časa sedmično, 70 časova godišnje)

UVOD

Nastava tjelesnog i zdravstvenog odgoja je osnovni dio odgojno-rehabilitacionog procesa koji se ostvaruje u ustanovama ovog tipa.

Igre, sportske aktivnosti predstavljaju osnovu za osiguranje potrebnog obima i karaktera kretne djelatnosti neophodne za svestrani razvoj učenikove ličnosti.

Bitan uslov uspješne nastave tjelesnog i zdravstvenog odgoja je jasno i precizno planiranje strukture nastavnog procesa.

Razvoj psihomotornih osobina planira se i provodi u skladu sa usvajanjem i usavršavanjem konkretnih navika, što omogućava kvalitetnije usvajanje kretnih aktivnosti. Pravilnim rasporedom zadataka osigurava se kompleksni razvoj psihomotornih sposobnosti učenika.

Diferencirani pristup učenicima u nastavi tjelsno-zdravstvenog odgoja ostvaruje se na osnovu praćenja rezultata njihovog tjelesnog razvoja, stepena tjelesnih sposobnosti i usvojenosti kretnih navika.

Obaveza je nastavnika da identificira i usmjeri posebno nadarene učenike i u saradnji sa sportskim organizacijama djeluje da se sposobnosti razvijaju do vrhunskog sportskog stvaralaštva.

CILJ

Cilj nastave tjelesnog i zdravstvenog odgoja je zadovoljavanje potreba učenika ovog uzrasta za kretanjem, igrom i sportom putem sistematske programirane aktivnosti, kojom se uvećavaju njihove adaptivne i stvaralačke sposobnosti. Dakle, težimo da pozitivno utičemo na um i tijelo, odnosno na sve dimenzije psihosomatskog statusa kao multidimenzionalnog sistema, da bi čovjek mogao da se izrazi i potvrdi kao zdrava, stvaralačka slobodna ličnost. Da bi se ostvario cilj pred tjelesni odgoj se postavlja niz konkretnih zadataka koji treba da su usklađeni sa potrebama učenika kao i objektivnim potrebama društva.

ZADACI

Zadaci nastave tjelesnog i zdravstvenog odgoja su :

- u vezi sa biološkim zadacima neophodno je da se procesom tjelesnih aktivnosti u cjelini stimuliše pravilan rast i razvoj organizma;
- pored normalnog razvoja morfoloških karakteristika zadatak je da se neminovno utiče i na razvoj funkcionalnih sposobnosti organizma, tj. posebno na sistem organa za disanje i sistem organa za krvotok, naravno ne možemo isključiti ni uticaj na ostale sisteme organa, jer rad jednog organa razvija i stimuliše rad drugog;
- razvijanje i usavršavanje psihomotornih sposobnosti;
- što se tiče odgojno obrazovnih zadataka mora se voditi računa o zrelosti učenika tj. treba se prilagoditi sposobnostima učenika, jer za pojedine učenike najjednostavniji zadatak može biti složen i kompleksan, akcenat je na tome kako je zadatak uticao na učenika, a ne kako je učenik zadatak izveo;
- uticati na osobinu volje, karakter i svjesnu disciplinu, pozitivan odnos prema radu, materijalnim dobrima.
- stvaranje uslova da učenik afirmira lične mogućnosti u zdravom načinu života, svestranom tjelesnom razvoju, usavršavanju kretanja, te boravkom u prirodisa ciljem bogaćenja kulture življenja.

NASTAVNE CJELINE

- 1. Upoznavanje sa godišnjim programom rada redovne nastave, vannastavnih aktivnosti, takmičenjima, obavezama, dužnostima, zadacima i ciljevima.**
- 2. Inicijalno stanje: tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti.**
- 3. Rad na poboljšanju općeg zdravstvenog stanja i razvoju motoričkih sposobnosti kroz prirodne oblike kretanja (hodanje, trčanje, skakanje, bacanje, puzanje, penjanje, provlačenje, nošenje, vučenje, kotrljanje)**

Nastavne jedinice:

- Hodanje i trčanje

Hodanje i trčanje slobodno, kratkim i dugim koracima, u počučnju, čučnju, i četvoronoške, po ravnom i neravnom tlu, uz savladavanje prepreka, uz nošenje predmeta, na smanjenom prostoru, uz padinu i niz padinu, različitom brzinom.

- Skakanje

Skakanje u visinu s mjesta i iz zaleta. Skakanje u daljinu s mjesta i iz zaleta. Sunožno skakanje.

- Poskoci i skokovi

Poskoci i skokovi odrazom na dvije noge, odrazom na jednu nogu, u čučnju, počučnju i četvoronoške, uz svladavanje raznih niskih prepreka, uz preskakanje prepreka, oponašanje skakanja životinja.

- Bacanje

Bacanje predmeta uvis i u daljinu lijevom i desnom rukom, objema rukama, jednom i objema rukama zamahom odozgo, odozdo i sa strane.

- Gađanje

Gađanje direktnim bacanjem u cilj, ubacivanjem (u koš) i kotrljanjem. Gađanje u nepokretne i pokretne mete. Gađanje u specijalno konstruirane mete ili u sprave i rekvizite (obruč)

- Hvatanje i dodavanje

Hvatanje lakih predmeta s dvije ruke. Hvatanje lakih predmeta jednom rukom. Hvatanje lopti raznih veličina.

- Puzanje

Puzanje na trbuhu, na leđima, puzanje na boku, uz istodoban rad nogu i ruku. Puzanje uz nošenje ili guranje nekih predmeta, uz obilaženje prepreka.

- Penjanje i provlačenje

Penjanje rukama i nogama na razne prepreke u prirodi (panj, drvo, kamen, ograda). Penjanje na razne predmete i sprave. Provlačenje ispod prepreka različitih visina. Provlačenje kroz okvir.

- Vučenje, potiskivanje, navlačenje

Vučenje i potiskivanje raznih predmeta i sprava (stol, stolica, klupa, švedski sanduk). Vučenje u parovima (na kolicima, po tlu). Potiskivanje i navlačenje svladavanja živih otpora u dvoje.

- Dizanje i nošenje

Dizanje i nošenje predmeta pojedinačno. Dizanje i nošenje većih predmeta grupno. Dizanje i nošenje predmeta različitih veličina i oblika. Dizanje i nošenje druga na leđima.

- Kolutanje i kotrljanje

Kolutanje oko bočne osovine naprijed, natrag i preko niskih prepreka. Kotrljanje oko uzdužne osovine na tlu i niz blagu padinu.

4. Sportska gimnastika

Nastavne jedinke:

- Akrobatika – kolut naprijed, kolut nazad, raznoške, svijeća, sastav na parteru.
- Vježbe na trambulinu, švedskim ljestvama, na švedskim klupama, na gredi, vage. Penjanje po vodoravnim i kosim ljestvama. Naskoci na švedski sanduk. Preskoci preko kozlića (raznoška)
- Vježbe na švedskoj klupi: hodanje, trčanje, puzanje, kotrljanje lopte po klupi.

5. Atletika

Nastavne jedinke:

- Trčanje

Niski start. Sprint. Visoki start. Štafetno trčanje. Trčanje preko prirodnih prepona.

- Skokovi

Skokovi u vis. Skokovi udalj iz mjesta i iz zaleta.

- Bacanje

Bacanje loptice, predmeta, kugle.

6. Elementarne i štafetne igre

Nastavne jedinice:

- Igre za razvijanje brzine kretanja

Hvatalica obično lijevom rukom, loptom, u parovima, po grupama i dr..

- Igre za razvijanje brzine reagiranja

Dan i noć. Klip-klap. Poplava. Leti, leti i dr..

- Igre za razvijanje spretnosti

Miš u rupi. Štafeta u koš. Gađanje kolutima. Trka prenošenjem predmeta. Tko će duže i dr..

- Igre snage

Šaran ili ribice. Vjetrenjača. Roda i žaba. Štafeta medicinkama kroz ruke. Lav u krugu. Kidanje lanca i dr..

7. Sportske igre

Nastavne cjeline:

- Odbojka

Osnovni stav. Kretanje u stavu. Odbijanje lopte. Servis. Osnovna pravila igre.

- Košarka

Osnovni stav. Kretanje u stavu. Promjene pravca kretanja. Držanje lopte. Hvatanje lopte. Dodavanje lopte u mjestu i u kretanju. Vođenje lopte. Dvokorak. Šut na koš. Osnovna pravila igre.

- Nogomet

Vođenje lopte. Primanje i dodavanje lopte u mjestu i u kretanju. Udarac nogom. Zaustavljanje lopte. Osnovna pravila igre.

- Rukomet

Dodavanje i hvatanje lopte. Vođenje lopte. Bacanje i šutiranje. Osnovna pravila igre.

- Stoni tenis

Pravilno držanje reketa, odbijanja, servis. Osnovna pravila igre i suđenja.

8. Poligoni

Poligon spretnosti i okretnosti, ravnoteže, brzine, preciznosti, puzanja i provlačenja...

9. Izleti (poludnevni i cjelodnevni)

Tematske nastavne jedinice:

Priprema za izlet, način kretanja, odijevanje, prehrana. Sadržaj aktivnosti na izletu. Orijentacija i kretanje u prirodi. Opasnost u prirodi.

10. Lagani plesovi

11. Snimanje stanja tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti (Baterija eurofit testova)

NAPOMENA: Izbor Nastavnih sadržaja treba pažljivo birati i izvršavati uz mogućnost promjene nastavnih jedinica u zavisnosti od procjene intelektualnih i psihofizičkih sposobnosti učenika.

Nastavu drži profesor sporta i tjelesnog odgoja

Okvirni NPiPR radila Minela Dervišagić profesor sporta i tj. odgoja.

ENGLISKI JEZIK

V razred

(1 čas sedmično, 35 časova godišnje)

CILJEVI I REZULTATI ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA

PODRUČJA UČENJA	CILJ	ZADACI
<p>Školski pribor Classroom objects</p> <p>Dijelovi ljudskog tijela/lica Parts of the human body/face</p> <p>Kuća i moja okolina The house and my environment</p>	<p>Učenici će učiti o školskom priboru koji se koristi u učionicama i na nastavi npr.pencil,book rubber,,crayon,board ,chalk etc</p> <p>Učenici će učiti o dijelovima ljudskog tijela /lica kao što su : Head,hair, ear ,nose ,arm .leg,shoulder,neck etc.</p> <p>Učenici će učiti osnovne pojmove vezane za dijelove i sastavne dijelove odnosno prostorije u kući i okolinu kao što su:door>window,roof,wall,kitchen,dining room ,living room, balcony etc kao i okolinu koja ih okružuje kao što su : nature,mountain ,river ,lake ,sea ,hill etc.</p>	<p>Učenici će učiti ili ponavljati rječnik /vokabular vezan na zadane teme npr.</p> <p>Školski pribor</p> <p>Pisanje,crtanje, slušanje i izgovor glasova i pojmova vezanih za školski pribor koji se koristi u učionicama i na nastavi.</p> <p>Upoznavanje i učenje pojmova vezanih za dijelove ljudskog tijela odnosno lica.</p> <p>Pisanje ,crtanje ,slušanje i izgovor glasovavezanih za kuću u kojoj živim i okolinu koju je okružuje.</p>
UPUTSTVO ZA REALIZACIJU		
<p>. a) razgovor– communicative; ask & answer b) demonstracija-demonstration, c) ilustracija-illustration d) rad na tekstu- work on text ,e) diskusija-discussion f) task-based method g) grammar - translation</p>		

SADRŽAJI	CILJEVI	OČEKIVANI REZULTI /ISHODI UČENJA
<p>Teme</p> <p>Funkcije i vještine(usmena ili pismena kompetencija kao zacrtani cilj na datom nivou)</p> <p>-Aktivnosti (pomoću kojih se realizuju vještine)</p> <p>-Gramatika (gramatička područja za dati nivo)</p> <p>-Vokabular (predloženi vokabular u sklopu datih tema)</p>	<p>Educational-Obrazovni (formiranje i predstava pojmova)</p> <p>To learn colours and learn to recognize their written form.</p> <p>Functional-Funkcionalni (formiranje vještina- skills .sposobnosti i navika)</p> <p>Practice making sentences with: It's a (+ colour + noun).</p> <p>Improve new vocabulary.</p> <p>Pedagogical-Odgojni (formiranje svjetonazora i univerzalnih odgojnih vrijednosti)</p> <p>- Playing and singing with students.</p>	<p>-njegovanje i daljne poticanje želje i ljubavi prema učenju jezika;</p> <p>-razumijevanje primjerenih sadržaja na engleskom jeziku:</p> <p>-pjevanje i recitovanje najjednostavnijih pjesmica;</p> <p>-imenovanje predmeta na osnovu datih slika;</p> <p>-prepisivanje kratkih i jednostavnih riječi;</p>

NASTAVNI PLAN ZA ŠESTI RAZRED

R.BR.	<i>OBAVEZNI NASTAVNI PREDMETI</i>	SEDMIČNI BROJ NASTAVNIH SATI	GOD. BROJ NASTAVNIH SATI
1.	Bosanski, Hrvatski, Srpski jezik i književnost	4	140
2.	Matematika	4	140
3.	Poznavanje prirode	2	70
4.	Poznavanje društva	2	70
5.	Tjelesni i zdravstveni odgoj	2	70
6.	Likovni odgoj	2	70
7.	Muzički odgoj	2	70
8.	Radno-tehnički odgoj	3	104
9.	Kultura življenja	1	35
10.	Odjeljska zajednica	1	35
11.	Vannastavne aktivnosti	2	70
	Fakultativni programi		
12.	Engleski jezik	1	35
	Ukupno opterećenje učenika	26	910

BOSANSKI, HRVATSKI, SRPSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST

VI razred

(4 časova sedmično, 140 časova godišnje)

CILJEVI I REZULTATI ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA

PODRUČJA UČENJA	CILJ	ZADACI
6. Književnost i čitanje 7. Kultura izražavanja 8. Jezik 9. Lektira 10. Medijska kultura	Cilj: -opismenjavanje učenika, i upoznavanje sa književnim djelima primjerenim učeničkim sposobnostima.	- savladavanje tehnike čitanja, - ovladavanje prostim i proširenim rečenicama, - ovladavanje usmenim i pismenim izražavanjem (prepričavanje, pričanje, opis), - sticanje osnovnih znanja o imenicama, brojevima i glagolima.
UPUSTVO ZA REALIZACIJU		
- izbor tekstova treba da odgovara uzrastu učenika i njihovim sposobnostima; - tekstovi se mogu koristiti iz dnevne i dječije štampe; - horsko čitanje pomaže učenicima koji imaju strah od čitanja da ga prevaziđu;		

- pisati dvije školske pismene zadaće u toku školske godine i ispraviti ih;
- mjesečno pisati dvije pismene i dvije pravopisne vježbe;
- obavezna je korelacija s drugim predmetima.

SADRŽAJI	CILJEVI	OČEKIVANI REZULTATI
<p>1. KNJIŽEVNOST ČITANJE</p> <p><i>a.)Književnost</i> - Izbor tekstova vršit će nastavnik (prema sposobnostima učenika)</p> <p><i>b.) Čitanje</i> - Čitanje naglas i u sebi, - Pravično čitanje, - Čitanje po ulogama, - Recitovanje pjesama,</p>	<p>-razvijanje ljubavi prema čitanju, lijepo i izražajno čitanje naglas i u sebi, -naučiti ispravno recitovati -osposobljavnje za pravilno izražavanje i komunikaciju, upoznavanje sa književnim djelima primjerenim učenicima -naučiti izražajno recitovati pjesmicu</p>	<p>- razumije pročitani tekst, - uočava tok, mjesto i vrijeme radnje, - prepoznaje glavne ličnosti, - zna osnovna obilježja basne, - napamet nauči pjesmu,</p> <p>- pravično i tečno čita, - interpretira pročitano,</p>
<p>2. KULTURA IZRAŽAVANJA</p> <p><i>a.)Usmeno izražavanje</i></p> <p>- Prepričavanje na osnovu uopštenih i detaljnih pitanja -Pričanje događaja prikazanog na nizu i jednoj slici - Recitovanje pjesmi - Kultura govora (učtiva komunikacija) -Upotreba telefona</p> <p><i>b.)Pismeno izražavanje</i></p> <p>-Vježbe usavršavanja tehnike pisanja (pisana i štampana slova), - Pisanje čestitki, pozivnica za proslave -Opisivanje predmeta -Prepričavanje događaja prikazanog na jednoj i nizu slika -Prepričavanje obrađenog teksta, pjesme</p>	<p>-uočiti sadržaj slike, poticanje i razvijanje mašte -osposobljavanje za učtivu komunikaciju, -razumjeti važnost i upotrebu telefona</p> <p>-opismenjavanje učenika, -bogaćenje riječnika, govorne i pismene komunikacije,</p>	<p>- da se može usmeno i pismeno izraziti,</p> <p>- opisuje samostalno, - prepričava priče, - priča po nizu slika, -piše čestitke, pozivnice,</p>
3. JEZIK		- uočava radnju, vršioća radnje,

<p>a.) Gramatika</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rečenica, riječ, glas - Subjekt i predikat. - Prosta rečenica; - Prosto proširena rečenica; - Imenice, - Glagoli; - Izjavna, upitna i uzvična rečenica - Pravilan izgovor glasova <p>b.) Pravopis</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pisanje velikog početnog slova: imena ljudi, gradova, sela, rijeka, potoka, planina - Dvotačka i zarez kod nabiranja - Učenje abecede 	<ul style="list-style-type: none"> - uočavanje subjekta i vršioča radnje u rečenici - razlikovanje izjavni, upitnih i uzvičnih rečenica, - naučiti osnovna gramatička pravila, - naučiti abecedu, osnovne karakteristike: samoglasnici, suglasnici, broj glasova. 	<ul style="list-style-type: none"> - prepoznaje imenice, - prepoznaje glagole, - prepoznaje brojeve, - pravilno izgovara i razlikuje glasove - pravilno piše imena geografskih pojmova, - upotreba dvotačke i zarez pri nabiraju, - pravilno piše glasove č-ć, dž-đ,
<p>4. LEKTIRA</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nasiha Kapidžić Hadžić "Vezeni most", - Ismet Bekrić - "Izabrane pjesme", 	<ul style="list-style-type: none"> - razvoj ljubavi prema čitanju knjiga, - razumjeti i prepričati pročitano, odrediti glavne likove, mjesto, vrijeme radnje, 	<ul style="list-style-type: none"> - razumije pročitano, zna odrediti glavne likove, radnju, mjesto radnje, vrijeme,
<p>5. MEDIJSKA KULTURA</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gledanje filma za djecu 	<ul style="list-style-type: none"> - pravilno gledanje filma za djecu, uočavanje radnje i glavnih likova, prepričavanje gledanog filma - razvijanje ljubavi prema medijskoj kulturi 	<ul style="list-style-type: none"> - razlikuje vrste filmova, - razgovor o sadržaju filma.

Umjesto četiri stavljene su dvije pismene zadaće, u pismenom izražavanju je dodano i pisana slova jer većina djece nije u mogućnosti usvojiti sva pisana slova, zavisno od sposobnosti i mogućnosti djece tempo usvajanja pisanih slova prilagoditi djeci.

MATEMATIKA

VI razred

(4 časa sedmično, 140 časova godišnje)

CILJEVI I REZULTATI ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA

PODRUČJA UČENJA	CILJ	ZADACI
1. PONAVLJANJE GRADIVA IZ PETOG RAZREDA 2. PRIRODNI BROJEVI DO 1000 3. SABIRANJE I ODUZIMANJE DO 1000 4. GEOMETRIJA 5. MJERENJE I MJERE	Cilj: -Cilj nastave matematike je da učenike stavlja u situaciju optimalne aktivnosti u procesu usvajanja nastavnog gradiva i da na taj način razvija psihičke funkcije učenika, njihove opće sposobnosti i motiviše samostalnu psihičku aktivnost učenika.	-savladavanje pismenog sabiranja i oduzimanja do 1000 -ovladavanje postupkom množenja i dijeljenja -upoznavanje osnovnih geometrijskih figura -osposobljavanje za praktičnu primjenu naučenog
UPUSTVO ZA REALIZACIJU		
-posebnu pažnju treba posvetiti savladavanju mjesnih vrijednosti cifara u dekadnom sistemu -učenici treba da razumiju množenje kao zbrajanje jednakih sabiraka a dijeljenje kao operaciju obrnutu od množenja -posebnu pažnju pokloniti uvježbavanju rukovanja priborom za crtanje (lenjir, šestar, trokut) -mjere i mjerenja izvoditi praktično.		

SADRŽAJI	CILJEVI	OČEKIVANI REZULTATI
1. PONAVLJANJE GRADIVA IZ PETOG RAZREDA Sabiranje dvocifrenog i jednocifrenog broja (36+4, 13+7, 42+8, 57+3) Oduzimanje jednocifrenog broja od dvocifrenog (30-5, 70-3, 80-8, 50-4)	-usvojene računske operacije sabiranja i oduzimanja u obimu prve stotice.	-učenik treba da je ovladao znanjem iz petog razreda
2. PRIRODNI BROJEVI DO 1000 Pisanje i čitanje brojeva do 1000 Stotine prve hiljade Uspoređivanje stotica prve hiljade Stotice i desetice prve hiljade Mjesne vrijednosti cifara	-da upoznaju brojeve prve hiljade, -da znaju upoređivati stotice prve hiljade, -da nauče čitati i pisati trocifrene brojeve, zna odrediti mjesne vrijednosti brojeva prve hiljade,	-zna brojeve prve hiljade -uspoređuje brojeve prve hiljade -piše i čita trocifrene brojeve -zna mjesne vrijednosti

<p>Pisanje i čitanje trocifrenih brojeva Uspoređivanje brojeva do 1000</p>		
<p>3. SABIRANJE I ODUZIMANJE DO 1000</p> <p>Sabiranje usmeno i pismeno Sabiranje stotica Sabiranje stotica i desetica Sabiranje stotica, desetica i jedinica</p> <p>Oduzimanje usmeno i pismeno Oduzimanje stotica Oduzimanje stotica i desetica Oduzimanje stotica, desetica i jedinica</p>	<p>-da usvoje usmeno i pismeno sabiranje i oduzimanje brojeva prve hiljade,</p>	<p>-zna sabirati i oduzimati usmeno i pismeno do 1000 -zna primijeniti naučeno -razumije dijeljenje kao operaciju obrnutu od množenja -razumije i primjenjuje vezu množenja i dijeljenja -piše dijeljenje matematičkim zapisom -razumije množenje kao sabiranje jednakih sabiraka -piše množenje matematičkim zapisom</p>
<p>4. GEOMETRIJA</p> <p>Odnosi pravih u ravni Pravci koji se sijeku Usporedni pravci (paralelni) Crtanje usporednih pravaca</p> <p>Krug i kružnica Krug Kružnica Crtanje Prenošenje dužina i upotreba šestara</p> <p>Pravougaonik i kvadrat Crtanje pravougaonika i kvadrata Izračunavanje obima pravougaonika i kvadrata</p>	<p>-da se osposobe za rad sa priborom za crtanje, -da nauče crtati prve koje se sijeku, su paralne, -da nauče crtati kružnicu uz pomoć šestara, -da nauče prenositi dužine uz pomoć šestara, -da razlikuju, imenuju i crtaju osnovne geometrijske likove; -da mjere dužine stranica kvadrata i pravougaonika, -da nauče kako izračunavamo obim kvadrata i pravougaonika, -da nauče i shvate praktičnu primjenu izračunavanja obima kvadrata i pravougaonika.</p>	<p>-da pomoću lenjira crta prave i paralelne pravce</p> <p>-crta krug i kružnicu -rukuje šestarom</p> <p>-crta kvadrat i pravougaonik -uzračunava obim</p>
<p>5. MJERENJE I MJERE</p> <p>Mjere za vrijeme : -sat, minute i sekunde (praktična primjena) Mjere za dužinu : metar i milimetar Mjere za masu : kilogram i gram Mjere za tečnost : litar -praktično mjerenje</p>	<p>-da se upoznaju sa osnovnim mjerama za vrijeme, dužinu, masu i tečnost. -praktično koristiti stečena znanja (sat, metar, vaga, mensura).</p>	<p>-naučene mjere primjenjuje praktično</p>

Zbog kompleksnosti tablicu množenja i dijeljenja prenijeti za VII razred.

POZNAVANJE PRIRODE

VI razred

(2 časa sedmično, 70 časova godišnje)

CILJEVI I REZULTATI ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA		
PODRUČJA UČENJA	CILJ	ZADACI
1. ŽIVOTNE SREDINE 2. VODA 3. ZRAK 4. RAZNOVRSNOST ŽIVOTNIH ZAJEDNICA 5. ŠUMSKE ZAJEDNICE 6. DOMAĆE ŽIVOTINJE 7. PČELE	-nastave poznavanja prirode u šestom razredu je proširivanje znanja o prirodi, osnovnim uslovima života i raznovrsnosti životnih zajednica.	- razumijevanje međusobne uslovljenosti i povezanosti živih bića s neživom prirodom - upoznavanje različitih životnih zajednica u prirodi - sticanje znanja o uzgoju, zaštiti životinja i koristi koje ima čovjek od njih - razvoj osjećaja za čuvanje, unapređenje i zaštitu prirodne sredine
UPUSTVO ZA REALIZACIJU		
- objasniti pojam "životna sredina" i navesti uslove neophodne za život - objasniti kruženje vode u prirodi - praktičnom primjenom uočavati osobine vode -isticati značaj vode za život živih bića -naglasiti potrebu za zaštitu vode od zagađenja i navesti primjere zaštite - objasniti šta je zrak, uočavati njegove osobine (mahati rukama, udisati, izdisati) i uočavati njegov značaj -istaknuti koristi i štetnosti strujanja zraka-vjetra -naglasiti potrebu zaštite zraka od zagađenja -za ove sadržaje koristiti slike, filmove, dijafilmove, crteže i dr. - po mogućnosti planirati izlete u šumu, na livadu, obližnju rijeku, jezero... -po mogućnosti organizovati izlet na obližnju planinu -posjeta muzeju -koristiti slike, crteže i filmove za bliže upoznavanje sa šumskom zajednicom - izrađivati panoe -isticati značaj zaštite šuma -upotreba slika, crteža, pravljenje panoa -posjeta seoskom domaćinstvu -naglasiti posljedice uboda pčele i način zaštite		

SADRŽAJI	CILJEVI	OČEKIVANI REZULTATI
1. ŽIVOTNE SREDINE Životne sredine - zrak i voda	-da razlikuju i prepoznaju životne zajednice,	- prepoznaje životne zajednice i nabraja biljke i životinje
2. VODA Rasprostranjenost i kruženje vode u prirodi Osobine vode (isparavanje, ključanje i zamrzavanje) Značaj vode Zaštita vode od zagađenja	-da opisuju proces kruženja vode u prirodi -da shvate važnost i značaj vode, da nabroje osnovne osobine vode, -da znaju kako zaštititi vodu od zagađenja,	-opisuje proces kruženja vode u prirodi - uočava osobine vode i njen značaj -zna šta može zagađiti vodu i kakve su posljedice zagađenja -posjeduje znanja o očuvanju životne sredine i učestvuje u akcijama uređenja okoliša
3. ZRAK Osobine zraka i njegov značaj Strujanje zraka- vjetar (iskorištavanje) Zaštita zraka od zagađenja	-da shvate značaj, važnost i osobine zraka, -da nauče koji su zagađivači i kako se sprečava zagađenje zraka,	-uočava osobine zraka i njegov značaj za čovjeka -zna šta je vjetar, koristi od vjetra i štetnost -zna koji su najveći zagađivači zraka i koje su posljedice zagađenja
4.RAZNOVRSNOST ŽIVOTNIH ZAJEDNICA Kopnene životne zajednice (šuma, livada, pašnjak) Životne zajednice u vodenoj sredini (potok, rijeka, bara, jezero, more)	-da znaju razlikovati i nabrojati životinje kopnene i vodene životne zajednice,	-razlikuje životne zajednice -nabraja i međusobno razlikuje životinje u životnim zajednicama
5.ŠUMSKE ZAJEDNICE Listopadne i zimzelene šume Najpoznatije šumske životinje Neke ptice naših šuma (nabrojati i razlikovati) Insekti (nabrojati i razlikovati) 5.5. Zaštita i iskorištavanje	-da nauče razlikovati listopadne i zimzelene šume, -nabrojati i razlikovati najpoznatije šumske životinje, ptice i insekte- -da uoče značaj, korist i kako zaštititi šume,	-razlikuje listopadne i zimzelene šume -nabraja i međusobno razlikuje šumske životinje, ptice i insekte -uočava značaj i koristi šume za čovjeka
4. DOMAĆE ŽIVOTINJE Osnovno o građi i koristi (goveče, konj, ovca,..) Perad (osnovno o građi i koristi)	-da znaju nabrojati i razlikovati domaće životinje, -da nauče koje su osnovne koristi od domaćih životinja,	-nabraja domaće životinje, međusobno ih razlikuje -posjeduje osnovna znanja o uzgoju i zaštiti životinja -uočava koristi domaćih životinja za čovjeka
5. PČELE Izgled pčele, način života i koristi	-da uoče izgled pčele, način života i koja je korist od pčela.	-prepoznaje pčelu i zna koristi od pčele

POZNAVANJE DRUŠTVA
VI razred
(2 časa sedmično, 70 časova godišnje)

CILJEVI I REZULTATI ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA		
PODRUČJA UČENJA	CILJ	ZADACI
1. MOJA DOMOVINA BIH 2. PRIRODNO- GEOGRAFSKE ODLIKE BIH 3. DRUŠTVENO- GEOGRAFSKE ODLIKE BIH 4. PRIVREDA BIH	-nastave poznavanja društva u šestom razredu je da učenici steknu osnovna znanja o prirodnim i društvenim karakteristikama Bosne i Hercegovine.	- upoznavanje sa geografskim položajem Bosne i Hercegovine, granicama, susjednim državama i simbolima - upoznavanje sa međunarodnim priznanjem R BiH, agresijom na nju i posljedicama - sticanje osnovnih znanja o prirodno - geografskim odlikama reljefa, klime, vode i mora - sticanje znanja o stanovništvu BiH - upoznavanje učenika sa privredom i prirodnim resursima BiH - razvijanje ljubavi prema domovini
UPUSTVO ZA REALIZACIJU		
<p>-pokazati i insistirati orijentaciju na geografskoj karti -istaknuti granice BiH sa susjednim državama -pokazati učenicima zastavu i grb -slušati himnu i naglasiti način ponašanja za vrijeme himne -crtati i izrađivati državna obilježja -pred Državne praznike uvoditi učenike u pojedinosti tog praznika -poticati snalaženje na geografskoj karti i pronalaziti planine, ravnice... -navesti vrste i odlike klime u BiH -isticati strukturu stanovništva u BiH i potrebu zajedničkog života -na simboličan način obilježavati vjerske praznike -isticati bogatstva i ljepote domovine -posebno obraditi svaku granu privrede uz isticanje njenih osnovnih obilježja i koristi za čovjeka</p>		

SADRŽAJI	CILJEVI	OČEKIVANI REZULTATI
<p>1.MOJA DOMOVINA BIH Geografski položaj i granice BiH</p> <p>Simboli (zastava i grb), himna, glavni grad BiH</p> <p>Najvažniji događaji i moment za razvoj BiH</p> <p>Državni praznici</p>	<p>-da uoče položaj, izgled, granice BiH,</p> <p>-da nauče prepoznati obilježja koja su značajna za našu zemlju,</p> <p>-da nauče nabrojati osnovne državne praznike,</p>	<p>-na geografskoj karti uočava položaj i granice BiH</p> <p>-zna koje su susjedne države</p> <p>-prepoznaje obilježja koja simboliziraju našu domovinu</p> <p>-nabraja državne praznike</p>
<p>2. PRIRODNO- GEOGRAFSKE ODLIKE BIH</p> <p>Reljef BiH - ravnice, polja, planine, rijeke, jezera, Jadransko more i klima BiH</p>	<p>-da nauče osnovne prirodno-geografske karakteristike BiH,</p> <p>-da nauče osnovne odlike klime BiH,</p>	<p>-nabraja i pokazuje na geografskoj karti osnovne prirodno-geografske odlike BiH</p> <p>-zna odlike klime u BiH</p>
<p>3. DRUŠTVENO- GEOGRAFSKE ODLIKE BIH</p> <p>Stanovništvo BiH</p> <p>Pojam religije i vjerska slika BiH</p> <p>Vjerski praznici</p>	<p>-da nauče koji narodi i narodnosti žive u BiH,</p> <p>-da nauče šta je religija, vrste religija u BiH, kojoj vjerskoj skupini pripadaju, da nauče nabrojati osnovne vjerske praznike,</p>	<p>-nabraja narode i narodnosti koji žive u BiH</p> <p>-zna vrste religija i vjerskih Praznika</p>
<p>4. PRIVREDA BIH Poljoprivreda, najvažnije poljoprivredne grane</p> <p>Stočarstvo, lov i ribolov</p> <p>Šumarstvo</p> <p>Energetika i rudarstvo</p> <p>Industrija-teška i laka</p> <p>Saobraćaj, podjela i važnost</p> <p>Turizam</p>	<p>-naučiti nabrojati osnovne poljoprivredne grane u BiH, njihov osnovne karakteristike i njihov značaj za čovjeka,</p>	<p>-nabraja privredne resurse BiH</p> <p>-zna osnovne karakteristike privrednih grana</p> <p>-uočava značaj razvoja pojedinih privrednih grana za čovjeka</p>

KULTURA ŽIVLJENJA

VI RAZRED

(1 čas sedmično, 35 godišnje)

CILJEVI I REZULTATI ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA		
PODRUČJA UČENJE	CILJ	ZADACI
1. KULTURA STANOVANJA	Usvajanje znanja o kulturnom načinu stanovanja.	Usvajanje znanja o higijenskim, zdravstvenim i estetskim pravilima stanovanja stanu i prostorijama u stanu.
2. DEMOKRATIJA	Usvajanje pravila kulturnog ponašanja i kulture dijaloga. Osposobljavanje učenika za demokratsku nenasilnu komunikaciju.	Usvajanje znanja o funkciji prostorija u stanu i pravilnom rasporedu namještaja. Razvijanje vrijednosti tradicionalnih elemenata stanovanja.
3. EKONOMIKA STANOVANJA	Osposobljavanje učenika za pravilnu izradu porodičnog budžeta.	Pravilna raspodjela prihoda i rashoda.

SADRŽAJI	CILJEVI	OČEKIVANI REZULTATI/ISHODI UČENJA
1. KULTURA STANOVANJA Stan ili kuća preduslov za odvijanje porodičnog života Vježba : Lični karton moje sredine življenja Historijski razvoj stanovanja; stanovanje nekad i sad Prostorije u stanu Uređenje stana (oprema) Vježba : Izbor namještaja putem kataloga Dvorište (avlija) vrt –pojmovi i uređenje Vježba : Uređenje školskog dvorišta Izlazak u školsko dvorište i rad na njegovom uređenju . Higijenski zahtjevi stanovanja-higijenski snadbjevanje vodom Osvjetljenje stana	Upoznavanje sa različitim tipovima stanova i kuća i mogućnostima njihovog prilagođavanja vlastitim potrebama. Usvajanje znanja o kulturnom načinu stanovanja. Usvajanje znanja o higijenskim, zdravstvenim i estetskim pravilima stanovanja stanu i prostorijama u stanu. Usvajanje znanja o funkciji prostorija u stanu i pravilnom rasporedu namještaja. Razvijanje vrijednosti tradicionalnih elemenata stanovanja.	Učenik će: - naučena pravila i postupke o osnovnim potrebama kulturnog življenja znati primjeniti u svakodnevnom životu - da uoči vrijednosti tradicionalnih elemenata stanovanja - da nauči funkcije prostorija u stanu i pravilnom rasporedu namještaja. - pravilno raspoređuju namještaj u prostorijama. - da nauči da se pravilno odnosi prema svim životnim dobrima koja su neophodna za kulturno življenje - samostalno izrađuju estetske elemente u stanu - čuvaju i njeguju kulturnu baštinu

<p>Zagrijavanje stana</p> <p>Provjetravanje prostorija</p> <p>Estetski elementi uređenja stana</p> <p>Vježba : Izrada ukrasnih predmeta</p> <p>Arhitektura bosanske kuće</p> <p>Obilježja seoskog stanovanja</p> <p>Pribor i sredstva za čišćenje</p> <p>Uređenje i čišćenje učionice</p> <p>Vježba: Čišćenje učionice</p> <p>Sprečavanje nesreća u domaćinstvu</p> <p>Vježba : Sastavljanje kućne apoteke i upustva za njeno korištenje</p> <p>Razvijanje stambene i ekološke kulture</p> <p>Stambena kultura /ulice, parkovi, javne prostorije, prevozna sredstva, liftovi, stubišta, dvorišta/. Razvijanje dobrosusjedskih odnosa.</p> <p>VJEŽBA: Ilustrativni primjer PRAVILA KUĆNOG REDA /npr. Uhotelu ukome boravimo, stambenoj zgradi u kojoj stanujemo, školi.../.</p> <p>Zagađenost životne sredine: vazduh, voda, tlo/selektivno odlaganje smeća, odvajanje sekundarnih sirovina za reciklažu.../</p> <p>Vježba: Vježbe negacije</p> <p>2. DEMOKRACIJA</p> <p>Pozicije autoriteta. Pojam odgovornosti Kultura dijaloga Nasilje u školi</p> <p>Tolerancija</p> <p>Vježba : Otvoreni razgovori – Koga treba izabrati na poziciju autoriteta?</p> <p>3. EKONOMIKA STANOVANJA</p> <p>Ekonomika stanovanja</p> <p>Porodični budžet i stanovanje</p>	<p>- Razvijanje sposobnost samostalnog održavanja higijene stanovanja.</p> <p>- Razvijanje ekološke svijesti i pravilnog odnosa prema privatnim i društvenim dobrima.</p> <p>-Njegovanje i čuvanje kulturne baštine naših naroda i narodnosti, učenjem raznih običaja, posjete muzejima, kulturno –historijskim objektima, starinama, čuvanjem starinskih upotrebni predmeta i narodnih nošnji u okviru svoje porodice i šire.</p> <p>- Posjedovanje znanja o važnosti sprovođenja osnovnih higijenskih, zdravstvenih, estetskih.</p> <p>- Sigurnost u domaćinstvu i sprečavanje nesreća u domaćinstvu.</p> <p>Upoznavanje učenika sa elementima demokratije (demokracije), kulture dijaloga, tolerancije i njihovom primjenom u užoj i široj društvenoj sredini/približiti učenicima pojmove autoritet, odgovornost, nasilje.</p> <p>Osposobljavanje učenika za demokratsku nenasilnu komunikaciju.</p>	<p>-da održavaju higijenu prostorija u stanu</p> <p>- da pravilno koriste pribor i sredstva za održavanje higijene</p> <p>-da nauče osnovna pravila stambene i ekološke kulture</p> <p>- usvoje pravila ponašanja na ulici, u javnom prevozu , na izletu u bolnici.</p> <p>- da nauči uspješno komunicirati poštivanjem kulture dijaloga i međusobnog uvažavanja učenika i nastavnika</p> <p>- naučit da bude tolerantan prema drugim i drugačijim u sredini življenja i životu uopće</p>
--	--	---

<p>Usklađivanje vlastitih potreba ustanovanjusa mogućnostima porodice. Štednja.</p> <p>Vježba: Ilustrativni primjer budžeta četveročlane porodice</p>	<p>- Stvaranje navika za štednjom ličnih , društvenih i prirodnih materijalnih dobara.</p>	
---	--	--

MUZIČKI ODGOJ
VI RAZRED
(2časa sedmično - 70 godišnje)

PROGRAMSKI SADRŽAJI

- 1.PJEVANJE I SVIRANJE**
- 2.MUZIČKE IGRE**
- 3.BROJALICE**
- 4.NARODNA MUZIČKA TRADICIJA**
- 5.SLUŠANJE MUZIKE**

❖ *Pjevanje i sviranje*

U šestom razredu treba u toku školske godine obraditi **14 pjesama** .

Pjevanje po sluhu jednoglasnih dječijih pjesama, tradicionalnih narodnih napjeva i djela umjetničke muzike iz BiH i svijeta koje trebaju biti prilagođene umnim i psihofizičkim sposobnostima učenika. Predložene pjesme treba da odgovaraju opsegu dječijeg glasa, a po sadržaju da su interesantne i bliske djeci šestog razreda. Pjesme treba pjevati lijepo, izražajno, jasno izgovarati tekst. Pjesme treba da se izvode uz instrumentalnu pratnju nastavnika na nekom od akordičkih instrumenta.

❖ **Muzičke igre**

Djeca u šestom razredu trebaju naučiti najmanje **5 muzičkih igara/plesa**.

U ovom razredu djeca se upoznaju sa muzičkim igrama koje nemaju više karakter oponašanja , već su složenije , dinamičnije sa većim pokretima i poznatom koreografijom.

❖ *Brojalice*

U toku školske godine obraditi najmanje **5 brojalica** koje su dječija igra , a istovremeno dječije tradicionalno stvaralaštvo. Kroz brojalice i ritmičke igre uvježbati note po trajanju koje smo već radili u petom razredu cijela, polovina, četvrtina i upoznati se sa osminom kao i sa pauzama.

Kao i u predhodnom razredu treba vizuelno prikazati notne vrijednosti na neki određen i zanimljiv način.

Brojalice se mogu izvoditi i kombinacijama metoda demonstracije (nastavnik) i imitacije(djeca), kao i igra pitanje-odgovor.

Uz sve to treba kod djece podsticati muzičku kreativnost kroz improvizacije na dostupnim instrumentima

❖ *Narodna muzička tradicija*

Djecu treba upoznati sa tradicionalnim *idiofonim* instrumentima (klepetalo , fuk, čegrtaljka i kreja).Pri slušanju narodnih pjesama ili narodnih igara učenike upoznati sa nepoznatim riječima i dati osnovne informacije o tradicionalnim narodnim običajima, nošnjama i instrumentima.

❖ *Slušanje muzike*

U toku školske godine učenici treba da se upoznaju sa **15 kompozicija**.

Slušanjem učenike treba upoznati i informisati o osnovnim karakteristikama muzičkih instrumenata-*udaraljki* od prvobitne zajednice.

Takođe kroz slušanje učenici treba da se upoznaju sa osnovnim informacijama o životu i dijelu kompozitora, s tim što treba voditi računa o postupnosti i nenametljivom opterećivanjima muzičkom terminologijom.

Nastavni sadržaj:

❖ *Pjevanje i sviranje*

1. Vozi me konjiću (muzika:P.Kutnjak, tekst:N.Pavić)
2. Zbogom ptice (Elin Pelin)
3. Tebi majko misli lete (narodna)
4. Ne žuri tata, ne žuri mama (Ajka Kolaković, tekst: Ismet Bekrić)
5. Bez aprila (G.tartalja, N Vukomanović)
6. Zakleo se bumbar (R.Vasić, M.Šouc)
7. Dječija srca
8. Pahuljice (Hristo Nedjalkov)
9. Na livadi (M.Milojević)
10. Školsko zvono (D.Basrak)
11. Kad ja pođoh na Benbašu
12. Lako je prutu (Dragan Laković-Laka)
13. Glasići nam tiho bruje-kanon
14. Tetkino, tetkino (stihovi: Enes Kišević, muzika: Enver Kišević)

❖ *Muzičke igre*

1. Zan iz Abedina (Libija)

2. Računanje (V.Đorđević)
3. Lindo
4. Anterija
5. Baka Mara (S.Korunović)

❖ **Brojalice**

1. Štuka, štuku pojela
2. Dinaj, dinaj
3. 1,2,3,4,5
4. Mladi kovač
5. Eglen beglen

❖ **Slušanje muzike**

1. Anonimus „Skarazula,Marazula"
2. Rodila se nota (M.Salihović-Ibrahimbegović)
3. U Budimu gradu (S.S.Mokranjac)
4. Žute dunje (narodna)
5. Balet Krcko oraščić (P.I.Čajkovski)
6. Kraljevski marš lavova (Camille Saint Saens)
7. Uspavanka –Hasanaginica (Asim Horzić)
8. Afrički ples
9. Ples pastira (P.I.Čajkovski)
10. Can-can (galop)J.Offenbach
11. Meditacija s Benbaše (M.Jeličanin)
12. Sarajevo Zoi 84 (M.Fetahović)
13. Bolero (Moris Ravel)
14. Tradicionalna igra iz Bocvane
15. Simfonijska poema (Rihard Straus)

NAPOMENA:

Izbor pjesama, brojalica muzičkih igara i muzike za slušanje treba pažljivo izvršiti uz mogućnost promjene nastavnih jedinki u zavisnosti od intelektualnih i psihofizičkih sposobnosti učenika

LIKOVNI ODGOJ

VI razred

(2 sata sedmično, 70 časova godišnje)

CILJEVI I REZULTATI ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA		
PODRUČJA UČENJA	CILJ	ZADACI
<p>-Boja, svijet mašte u likovnim djelima</p> <p>-Osnovna svojstva površina – tekstura</p> <p>-Svjetlina (valer)</p> <p>-Boja – osnovne i izvedene boje</p> <p>-Vizuelno sporazumijevanje</p> <p>-Kontrast kao povod za opažanje oblika</p>	<p>-da učenici usvoje znanja i umijeća iz područja tehnika likovnog izražavanja i teorije oblikovanja i podstaknu svoje stvaralačke sposobnosti</p> <p>-razvoj kreativnog mišljenja,</p> <p>-emocionalni i socialni razvoj</p>	<p>. Da njeguje i razvija slobodni dječiji i likovni izbor</p> <p>Da se dalje obogaćuju i proširuju prostorne predstave djece novim opažanjima i saznanjima o prostornim odnosima, živih bića i predmeta</p> <p>Da se probuđuje likovno – estetska radoznalost, razvija likovni ukus i kriteriji i podstakne elementarna inicijativnost, individualnost za likovno estetsko uređenje životnog prostora</p> <p>Da omogući koordinaciju likovnog rada sa zvukom, pokretom, literarnim izrazom i scenskim lutkarstvom</p> <p>Dalje upoznavati djecu sa sredstvima i tehnikama likovnog izražavanja dostupnim njihovom uzrastu</p> <p>Njegovanje i razvijanje slobodnog dječijeg likovnog izraza i likovnog stvaralaštva</p> <p>Pobuđivanje i otkrivanje likovne i estetske osjetljivosti, interesa, sklonosti i sposobnosti za likovno – estetsko izražavanje i oblikovanje u pojedinim temama i materijalima</p> <p>Da učenici usvoje znanja i umijeća iz područja tehnika likovnog izražavanja i teorije oblikovanja i podstaknu svoje stvaralačke sposobnosti</p> <p>Razvoj kreativnog mišljenja,</p> <p>Emocionalni i socialni razvoj</p>

UPUTSTVO ZA REALIZACIJU		
Ako želimo otkriti sklonosti i sposobnosti svakog pojedinačnog učenika, kako bi ga usmjerili na kreativni put spoznaje vlastitih mogućnosti, neophodno je ponuditi što raznovrsniji program praktičnog rada i obilje različitih materijala i tehnika		

SADRŽAJI	CILJEVI	OČEKIVANI REZULTATI/ISHODI UČENJA
<p>Boja, svijet mašte u likovnim djelima Rad na spontanom ritmu bojenih mrlja, linija i svjetlosti. Rad na literarnom tekstu</p> <p>-Osnovna svojstva površina – tekstura Vježbe i kreativni rad na primjeni teksture kao likovnog elementa</p> <p>-Svjetlina (valer) Likovno predstavljanje svijetlo – tamnog kontrasta na oblicima u različitim tehnikama. Vježbe i kreativni rad primjenom valera boja i valera svjetla</p> <p>-Boja – osnovne i izvedene boje Vježba i kreativni rad na bojama I i II reda. Rad sa komplementarnim parovima boja, kontrast kvalitete – čistoća, jarkost i zasićenost boje</p> <p>-Vizuelno sporazumijevanje Podsticanje stvaralačkog mišljenja i ponašanja</p> <p>-Kontrast kao povod za opažanje oblika Komplementarni i kontrast kvaliteta</p>	<p>-Otkrivanje mogućnosti koje pruža linija u crtežu. Naučiti kako prikazati i dočarati različite vrste materijala</p> <p>-Primjena usvojenog gradiva na nova rješenja</p> <p>-Usvajanje novih izraza</p> <p>-Primjena usvojenih likovnih elemenata kroz različita područja i različite tehnike</p> <p>Razvijanje stvaralačkog mišljenja i ponašanja</p>	<p>Uočavanje konturnih i teksturnih linija</p> <p>Uočavanje i imenovanje osnovnih i izvedenih boja</p> <p>Poznavanje i razlikovanje smjerova</p> <p>Uočavanje oblika u prostoru i razlikovanje statue od mobila</p> <p>Poznaju određene tehnike i znaju se služiti pripadajućim priborom za rad</p> <p>Uočavanje kontrasta i pravilna primjena na likovnom radu</p>

TJELESNI I ZDRAVSTVENI ODGOJ
OKVIRNI NASTAVNI PLAN I PROGRAM RADA ZA SPECIJALNU ŠKOLU
ZAVOD ZA SPECIJALNO OBRAZOVANJE I ODGOJ DJECE „MJEDENICA“
(V – IX RAZREDA) - NAPREDNI NIVO
(2 časa sedmično, 70 časova godišnje)

UVOD

Nastava tjelesnog i zdravstvenog odgoja je osnovni dio odgojno-rehabilitacionog procesa koji se ostvaruje u ustanovama ovog tipa.

Igre, sportske aktivnosti predstavljaju osnovu za osiguranje potrebnog obima i karaktera kretne djelatnosti neophodne za svestrani razvoj učenikove ličnosti.

Bitan uslov uspješne nastave tjelesnog i zdravstvenog odgoja je jasno i precizno planiranje strukture nastavnog procesa.

Razvoj psihomotornih osobina planira se i provodi u skladu sa usvajanjem i usavršavanjem konkretnih navika, što omogućava kvalitetnije usvajanje kretnih aktivnosti. Pravilnim rasporedom zadataka osigurava se kompleksni razvoj psihomotornih sposobnosti učenika.

Diferencirani pristup učenicima u nastavi tjelnsno-zdravstvenog odgoja ostvaruje se na osnovu praćenja rezultata njihovog tjelesnog razvoja, stepena tjelesnih sposobnosti i usvojenosti kretnih navika.

Obaveza je nastavnika da identificira i usmjeri posebno nadarene učenike i u saradnji sa sportskim organizacijama djeluje da se sposobnosti razviju do vrhunskog sportskog stvaralaštva.

CILJ

Cilj nastave tjelesnog i zdravstvenog odgoja je zadovoljavanje potreba učenika ovog uzrasta za kretanjem, igrom i sportom putem sistematske programirane aktivnosti, kojom se uvećavaju njihove adaptivne i stvaralačke sposobnosti. Dakle, težimo da pozitivno utičemo na um i tijelo, odnosno na sve dimenzije psihosomatskog statusa kao multidimenzionalnog sistema, da bi čovjek mogao da se izrazi i potvrdi kao zdrava, stvaralačka slobodna ličnost. Da bi se ostvario cilj pred tjelesni odgoj se postavlja niz konkretnih zadataka koji treba da su usklađeni sa potrebama učenika kao i objektivnim potrebama društva.

ZADACI

Zadaci nastave tjelesnog i zdravstvenog odgoja su :

- u vezi sa biološkim zadacima neophodno je da se procesom tjelesnih aktivnosti u cjelini stimuliše pravilan rast i razvoj organizma;
- pored normalnog razvoja morfoloških karakteristika zadatak je da se neminovno utiče i na razvoj funkcionalnih sposobnosti organizma, tj. posebno na sistem organa za disanje i sistem organa za krvotok, naravno ne možemo isključiti ni uticaj na ostale sisteme organa, jer rad jednog organa razvija i stimuliše rad drugog;
- razvijanje i usavršavanje psihomotornih sposobnosti;
- što se tiče odgojno obrazovnih zadataka mora se voditi računa o zrelosti učenika tj. treba se prilagoditi sposobnostima učenika, jer za pojedine učenike najjednostavniji zadatak može biti složen i kompleksan, akcenat je na tome kako je zadatak uticao na učenika, a ne kako je učenik zadatak izveo;
- uticati na osobinu volje, karakter i svjesnu disciplinu, pozitivan odnos prema radu, materijalnim dobrima.
- stvaranje uslova da učenik afirmira lične mogućnosti u zdravom načinu života, svestranom tjelesnom razvoju, usavršavanju kretanja, te boravkom u prirodisa ciljem bogaćenja kulture življenja.

NASTAVNE CJELINE

12. Upoznavanje sa godišnjim programom rada redovne nastave, vannastavnih aktivnosti, takmičenjima, obavezama, dužnostima, zadacima i ciljevima.

13. Inicijalno stanje: tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti.

14. Rad na poboljšanju općeg zdravstvenog stanja i razvoju motoričkih sposobnosti kroz prirodne oblike kretanja (hodanje, trčanje, skakanje, bacanje, puzanje, penjanje, provlačenje, nošenje, vučenje, kotrljanje)

Nastavne jedinice:

- Hodanje i trčanje

Hodanje i trčanje slobodno, kratkim i dugim koracima, u počučnju, čučnju, i četvoronoške, po ravnom i neravnom tlu, uz savladavanje prepreka, uz nošenje predmeta, na smanjenom prostoru, uz padinu i niz padinu, različitom brzinom.

- Skakanje

Skakanje u visinu s mjesta i iz zaleta. Skakanje u daljinu s mjesta i iz zaleta. Sunožno skakanje.

- Poskoci i skokovi

Poskoci i skokovi odrazom na dvije noge, odrazom na jednu nogu, u čučnju, počučnju i četvoronoške, uz svladavanje raznih niskih prepreka, uz preskakanje prepreka, oponašanje skakanja životinja.

- Bacanje

Bacanje predmeta uvis i u daljinu lijevom i desnom rukom, objema rukama, jednom i objema rukama zamahom odozgo, odozdo i sa strane.

- Gađanje

Gađanje direktnim bacanjem u cilj, ubacivanjem (u koš) i kotrljanjem. Gađanje u nepokretne i pokretne mete. Gađanje u specijalno konstruirane mete ili u sprave i rekvizite (obruč)

- Hvatanje i dodavanje

Hvatanje lakih predmeta s dvije ruke. Hvatanje lakih predmeta jednom rukom. Hvatanje lopti raznih veličina.

- Puzanje

Puzanje na trbuhu, na leđima, puzanje na boku, uz istodoban rad nogu i ruku. Puzanje uz nošenje ili guranje nekih predmeta, uz obilaženje prepreka.

- Penjanje i provlačenje

Penjanje rukama i nogama na razne prepreke u prirodi (panj, drvo, kamen, ograda). Penjanje na razne predmete i sprave. Provlačenje ispod prepreka različitih visina. Provlačenje kroz okvir.

- Vučenje, potiskivanje, navlačenje

Vučenje i potiskivanje raznih predmeta i sprava (stol, stolica, klupa, švedski sanduk). Vučenje u parovima (na kolicima, po tlu). Potiskivanje i navlačanje svladavanja živih otpora u dvoje.

- Dizanje i nošenje

Dizanje i nošenje predmeta pojedinačno. Dizanje i nošenje većih predmeta grupno. Dizanje i nošenje predmeta različitih veličina i oblika. Dizanje i nošenje druga na leđima.

- Kolutanje i kotrljanje

Kolutanje oko bočne osovine naprijed, natrag i preko niskih prepreka. Kotrljanje oko uzdužne osovine na tlu i niz blagu padinu.

15. Sportska gimnastika

Nastavne jedinice:

- Akrobatika – kolut naprijed, kolut nazad, raznoške, svijeca, sastav na parteru.
- Vježbe na trambulinu, švedskim ljestvama, na švedskim klupama, na gredi, vage. Penjanje po vodoravnim i kosim ljestvama. Naskoci na švedski sanduk. Preskoci preko kozlića (raznoška)
- Vježbe na švedskoj klupi: hodanje, trčanje, puzanje, kotrljanje lopte po klupi.

16. Atletika

Nastavne jedinice:

- Trčanje

Niski start. Sprint. Visoki start. Štafetno trčanje. Trčanje preko prirodnih prepona.

- Skokovi

Skokovi u vis. Skokovi udalj iz mjesta i iz zaleta.

- Bacanje

Bacanje loptice, predmeta, kugle.

17. Elementarne i štafetne igre

Nastavne jedinice:

- Igre za razvijanje brzine kretanja

Hvatalica obično lijevom rukom, loptom, u parovima, po grupama i dr..

- Igre za razvijanje brzine reagiranja

Dan i noć. Klip-klap. Poplava. Leti, leti i dr..

- Igre za razvijanje spretnosti

Miš u rupi. Štafeta u koš. Gađanje kolutima. Trka prenošenjem predmeta. Tko će duže i dr..

- Igre snage

Šaran ili ribice. Vjetrenjača. Roda i žaba. Štafeta medicinkama kroz ruke. Lav u krugu. Kidanje lanca i dr..

18. Sportske igre

Nastavne cjeline:

- Odbojka

Osnovni stav. Kretanje u stavu. Odbijanje lopte. Servis. Osnovna pravila igre.

- Košarka

Osnovni stav. Kretanje u stavu. Promjene pravca kretanja. Držanje lopte. Hvatanje lopte. Dodavanje lopte u mjestu i u kretanju. Vođenje lopte. Dvokorak. Šut na koš. Osnovna pravila igre.

- Nogomet

Vođenje lopte. Primanje i dodavanje lopte u mjestu i u kretanju. Udarac nogom. Zaustavljanje lopte. Osnovna pravila igre.

- Rukomet

Dodavanje i hvatanje lopte. Vođenje lopte. Bacanje i šutiranje. Osnovna pravila igre.

- Stoni tenis

Pravilno držanje reketa, odbijanja, servis. Osnovna pravila igre i suđenja.

19. Poligoni

Poligon spretnosti i okretnosti, ravnoteže, brzine, preciznosti, puzanja i provlačenja...

20. Izleti (poludnevni i cjelodnevni)

Tematske nastavne jedinice:

Priprema za izlet, način kretanja, odijevanje, prehrana. Sadržaj aktivnosti na izletu. Orijentacija i kretanje u prirodi. Opasnost u prirodi.

21. Lagani plesovi

22. Snimanje stanja tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti (Baterija eurofit testova)

NAPOMENA: Izbor Nastavnih sadržaja treba pažljivo birati i izvršavati uz mogućnost promjene nastavnih jedinki u zavisnosti od procjene intelektualnih i psihofizičkih sposobnosti učenika.

Nastavu drži profesor sporta i tjelesnog odgoja

Okvirni NPiPR radila Minela Dervišagić profesor sporta i tj. odgoja.

ENGLISKI JEZIK

VI razred

(1 čas sedmično, 35 časova godišnje)

CILJEVI I REZULTATI ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA		
PODRUČJA UČENJA	CILJ	ZADACI
Recepcija Slušanje i reagiranje Čitanje i reagiranje	Učenici će učiti ili ponavljati rječnik – vokabular na zadane teme npr. -Porodica , nešto prošireniji vokabular ,npr.family members and their occupations. -Svakodnevni život , nešto prošireniji vokabular npr.daily routines,means of transport (npr.bicycle,bus,car ,train) -Slobodno vrijeme ,nešto prošireniji vokabular,npr.pupils,hobbies,favourite sports and games etc.	Učenici će učiti ili ponavljati: Imenice: -brojive i nebrojive; pravičnu i nepravilnu množinu Zamjenice: -lične,pokazne ,upitne ,prisvojne,neodređene. .
UPUTSTVO ZA REALIZACIJU		
.Učenicima kroz igru i korištenje didaktičkog materijala ,CD i DVD medija pokazivati i objasniti izgovor ,pisanje i prevođenje s BHS na engleski jezik.		

SADRŽAJI	CILJEVI	OČEKIVANI REZULTI /ISHODI UČENJA
<p>Teme</p> <p>Funkcije i vještine(usmena ili pismena kompetencija kao zacrtani cilj na datom nivou)</p> <p>-Aktivnosti (pomoću kojih se realizuju vještine)</p> <p>-Gramatika (gramatička područja za dati nivo)</p> <p>-Vokabular (predloženi vokabular u sklopu datih tema)</p>	<p>-učiti jezik ,a ne o jeziku ;</p> <p>-dalje njegovati razvoj pozitivnog ,razigranog stava prema učenju jezika:</p> <p>-poticati radoznalost i kreativnost ;</p> <p>Kroz igru,pjesmu i ples učiniti da učenje engleskog jezika bude zabava:</p> <p>-poticati učenje novih riječi uz konstantno ponavljanje istih;</p> <p>-postupno i odmjereno prelaziti ka pisanju najjednostavnijih riječi.</p>	<p>-njegovanje i daljne poticanje želje i ljubavi prema učenju jezika;</p> <p>-razumijevanje primjerenih sadržaja na engleskom jeziku:</p> <p>-pjevanje i recitovanje najjednostavnijih pjesmica;</p> <p>-imenovanje predmeta na osnovu datih slika;</p> <p>-prepisivanje kratkih i jednostavnih riječi;</p>

NASTAVNI PLAN ZA SEDMI RAZRED

R.BR.	OBAVEZNI NASTAVNI PREDMETI	SEDMIČNI BROJ NASTAVNIH SATI	GOD. BROJ NASTAVNIH SATI
1.	Bosanski, Hrvatski, Srpski jezik i književnost	4	140
2.	Matematika	4	140
3.	Poznavanje prirode	2	70
4.	Poznavanje društva	2	70
5.	Tjelesni i zdravstveni odgoj	2	70
6.	Likovni odgoj	2	70
7.	Muzički odgoj	2	70
8.	Radno-tehnički odgoj	3	104
9.	Kultura življenja	1	35
10.	Odjeljska zajednica	1	35
11.	Vannastavne aktivnosti	2	70
12.	Fakultativni programi		
	Engleski jezik	1	35
	Ukupno opterećenje učenika	26	910

BOSANSKI, HRVATSKI, SRPSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST

VII razred

(4 časa sedmično, 140 časova godišnje)

CILJEVI I REZULTATI ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA

PODRUČJA UČENJA	CILJ	ZADACI
1. Čitanje i pisanje 2. Rad na književnom tekstu. 3. Kultura izražavanja 4. Gramatika i pravopis 5. Medijska kultura	-Osposobljavanje učenika za samostalan rad, usmeno i pismeno izražavanje književnim jezikom -Upoznavanje učenika sa osnovama pravopisa i njegovom upotrebom u svakodnevnoj komunikaciji	-čitanje u funkciji razumijevanja sadržaja, -razvijanje intelektualnih, govornih, perceptivnih sposobnosti, komunikacije, socijalizacije i emocija; - razvijanje jezičkih sposobnosti, u jasnom, sadržajnom i sažetom govoru i pisanju

		- razvijanje sposobnosti upotrebe i selekcije sadržaja medija s obzirom na vrijednost
UPUTSTVO ZA REALIZACIJU		
Tokom realizacije njegovati kuturu izražavanja u obje forme, kroz odabir najadekvatnijih tema za razgovor, te odabir tekstova i lektire za čitanje i analizu koje su u skladu sa uzrastom, interesovanjima i mogućnostima učenika.		

SADRŽAJI	CILJEVI	OČEKIVANI REZULTATI/ISHODI UČENJA
<p>1. Čitanje i pisanje</p> <p>Ponavljanje gradiva iz VI razreda</p> <p>Obrada pisanih slova</p> <p>Čitanje kratkih riječi, rečenica i tekstova</p> <p>Čitanje : čitanje u sebi</p> <p>Izražajno čitanje i prepričavanje pročitano</p> <p>Čitanje u funkciji estetskog i etičkog odgoja</p> <p>Prepisivanje kratkih rečenica i tekstova</p> <p>Pisanje rečenica i tekstova po diktatu</p> <p>2. Rad na književnom tekstu</p> <p>Obrada kraćih književnih tekstova i pjesmica priče, basne, bajke, pjesme</p>	<p>-pravilno pisanje slova</p> <p>-čitanjem prikupljamo informacije, širimo znanje, poboljšavamo komunikaciju;</p> <p>razvijanje sposobnosti reprodukcije pročitano;</p> <p>-prepisuje tekstove sa table i sa nastavnih listova</p> <p>Razumijevanje sadržaja pročitano teksta, uočavanje likova i njihove karakteristike; memorisanje pjesmica</p>	<p>-Učenik će poznavati pisana slova latinice;</p> <p>-Učenik će razumjeti sadržaj pročitano : moći će ispričati sadržaj pročitano samostalno, ili uz neznatnu nastavnikovu pomoć;</p> <p>-Moći će na samostalno prepisati tekst sa table ili nastavnih listova, napisati riječi, rečenice, tekst u formi diktata;</p> <p>-Uočiti će karakteristike likova koje će mu pomoći u uočavanju poželjnih i nepoželjnih vidova ponašanja ljudi u njegovom okruženju;</p> <p>Može prepričati tekst pomoću detaljnih pitanja;</p>

<p>3. Kultura izražavanja</p> <p>Opisivanje portreta</p> <p>Opis pojave u prirodi</p> <p>Pričanje doživljaja i događaja</p> <p>Zavičajni govor i književni jezik</p> <p>Pismena zadaća sa ispravkom</p>	<p>Samostalno ili uz neznatni podsticaj nastavnika opisuje predstavljeni portret</p> <p>Opisuje promjene i pojave u prirodi, posmatranjem konkretnog zbivanja</p> <p>Samostalno ili uz pomoć priča događaj i doživljaj</p> <p>(uz korištenje teksta, uočavanje situacije u kojoj je uslijedio događaj ili doživljaj)</p> <p>Razlikovanje zavičajnog od književnog jezika</p>	<p>- Može precizno odgovoriti na postavljena pitanja i tako prepričati tekst;</p> <p>-Naučit će memorisati kratke pjesmice</p> <p>Opisivaće portret samostalno ili uz pomoć pitanja</p> <p>Uočit će promjene i pojave u prirodi i izraziti ih pismenim ili usmenim putem</p> <p>Uočava temu, formuliše osnovne misli, zatim uvod, početak i dalji tok događaja i doživljaja</p> <p>Uočit će razliku između zavičajnog i književnog govora</p>
<p>4. Gramatika i pravopis</p> <p>Pravopis</p> <p>Subjekt i predikat</p> <p>Zamjenice (lične i prisvojne)</p> <p>Pridjevi</p> <p>Pisanje „je“ i „ije“</p> <p>č i ć</p> <p>dž i đ</p> <p>Diktat</p>	<p>Zna gdje treba napisati veliko slovo, zarez, tačku i interpunkcijske znakove</p> <p>Naučit će da odredi subjekat i predikat u rečenici</p> <p>Usvojiti će znanje o pridjevima, gdje stoje i šta opisuju</p> <p>Pravilan izgovor i pisanje „ije“ i „je“</p> <p>„č i ć“</p>	<p>Uvažavaće pravopisne zahtjeve o pisanju velikog slova, tačke, zarez i interpunkcijskih znakova</p> <p>Određuje vršioca radnje-subjekt i radnju-predikat</p> <p>Uočit će pridjeve uz imenice, i da su to riječi koje opisuju kakvo je što, od čega je što i čije je što</p> <p>Pravilno će koristiti „ije“ i „je“</p> <p>„č i ć“</p> <p>„dž i đ“</p> <p>u usmenom i pismenom izražavanju</p> <p>Učenik će pravilno pisati po diktatu</p>

<p>5. Medijska kultura</p> <p>Film kao umjetnost</p> <p>Filmske vrste</p> <p>Gledanje i prepričavanje filma</p>	<p>„dž i đ“</p> <p>Pravilno pisanje diktiranog sadržaja</p> <p>Usvojiti će znanje o vrstama filma kao i znanje o filmovima prihvatljivog sadržaja za njihov uzrast</p>	<p>Razlikovat će vrste filma (dokumentarni, igrani i animirani)</p> <p>Uočiti će glumce, mjesto radnje i zbivanja u filmu; karakteristike glumaca; samostalno ili uz pomoć prepričava film</p>
--	--	--

Napomena: Izbor književnih tekstova vrši nastavnik prema sposobnostima učenika.

Čitalačka štiva

Nasiha Kapidžić: *Divna zemlja i teta Devla*

Zehra Hubijar: *Kestenjar*

Ivan Cankar: *Zastidio se majke*

Jakov Jurišić: *Srne na santi leda*

Maja Gjerek-Lovrenović: *Zimska priča*

Branko Ćopić: *Izokrenuta priča*

Šukrija Pandžo: *Draga laž*

Jure Kaštelan: *Proljeće je slika*

Dramski tekstovi

Željka Horvat-Vukelja: *Reumatični kišobran*

Pjesme

Alija H. Dubočanin:

Jesenja pisma

Ismet Bekrić: *Domovina nije riječ iz spomenara*

Šukrija Pandžo: *Osluškivanje*

Muharem Omerović: *Moja baka*

Grigor Vitez: *Svirala od vrbe*

Kasim Deraković: *Ljetna noć*

Lektira

Tone Seliškar: *Vlak u snijegu*

Šukrija Pandžo: *Samo još kosovi zvižduću*

MATEMATIKA

VII razred

(4 časa sedmično, 140 časova godišnje)

CILJEVI I REZULTATI ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA		
PODRUČJA UČENJA	CILJ	ZADACI
1.Sabiranje i oduzimanje do 100, 2.Množenje i dijeljenje 3.Prirodni brojevi do 1000 4.Geometrija 5.Mjere i mjerenja 6.Školske pismene zadaće	-formiranje pojmova i usvajanje postupaka primjene osnovnih računskih operacija	-produbljivanje i širenje stečenih znanja -razvijanje logičke sposobnosti kroz rješavanje matematičkih problema -razvijanje sposobnosti primjene matematičkih znanja u svakodnevnom životu
UPUTSTVO ZA REALIZACIJU		
Za uspješno savladavanje programskih sadržaja u nastavi matematike sedmog razreda neophodno je napraviti uspješan spoj tradicionalnih i savremenih oblika i metoda rada. Pri tome je značajno da se vodi računa o spoznajnim mogućnostima učenika, o sposobnosti shvatanja i razumijevanja matematičkih zakonitosti, te o		

interesima i optimalnim igrovnim metodama kojima će se apstraktni pojmovi i činjenice približiti učeničkim spoznajnim mogućnostima.

SADRŽAJI	CILJEVI	OČEKIVANI REZULTATI/ISHODI UČENJA
<p>1.Sabiranje i oduzimanje do 100 (ponavljanje sadržaja iz 6. razreda)</p> <p>2.Množenje i dijeljenje</p> <p>Množenje kao sabiranje jednakih sabiraka. Znak «•» (puta). Množitelj, množenik i proizvod. Množenje brojeva prve desetice. Tablica množenja. Broj 1 i broj 0 kao faktori množenja. Djeljenik (broj koji se dijeli), djelitelj (broj kojim se dijeli), količnik (rezultat dijeljenja). Dijeljenje brojevima prve desetice. Količnik čiji je djeljenik broj 0. Količnik čiji je djelitelj broj 1. (Dijeljenje nulom nema smisla) Tablica dijeljenja. Veza množenja i dijeljenja.</p> <p>3.Prirodni brojevi do 1000</p> <p>Čitanje i pisanje brojeva do 1000 Stotine prve hiljade Brojeva linija Uspoređivanje stotica prve hiljade Stotice i desetice prve hiljade Mjesne vrijednosti cifara Čitanje i pisanje trocifrenih brojeva Uspoređivanje brojeva do 1000</p> <p>4.Geometrija</p> <p>4.1.Ravne i zakrivljene površi, likovi i linije</p> <p>Prava (pravac), poluprava, duž, ugao (kut) - crtanje i obilježavanje Crtanje paralelnih i okomitih pravih. Upoređivanje duži. Podudarne duži. Crtanje likova oblika trougla (trokuta), kvadrata, pravougaonika (pravokutnika), kružnice i kruga.</p>	<p>-rješavanje zadataka u obimu broja 100</p> <p>-upoznavanje sa postupkom množenja brojeva</p> <p>-formiranje znanja o množenju kao skraćenom sabiranju</p> <p>-učenje tablice množenja</p> <p>-upoznavanje sa postupkom dijeljenja brojeva</p> <p>-učenje tablice dijeljenja</p> <p>-uočavanje povezanosti množenja i dijeljenja</p> <p>-formiranje niza brojeva do 1000</p> <p>-brojanje po 100 do 1000</p> <p>-uočavanje redoslijeda brojeva na brojevnoj liniji</p> <p>-prepoznavanje i imenovanje brojeva do 1000</p> <p>-zapisivanje brojeva do 1000</p> <p>-uočavanje mjesnih vrijednosti broja</p>	<p>-razumjeti i rješavati zadatke u obimu broja 100</p> <p>-prepoznati znak “•” kao oznaku za množenje i znak “:” kao oznaku za dijeljenje</p> <p>-rješavati jednostavne zadatke množenja i dijeljenja brojeva prve desetice</p> <p>-koristiti se tablicom množenja i dijeljenja</p> <p>-uočiti vezu množenja i dijeljenja</p> <p>-prepoznati i imenovati brojeve do 1000</p> <p>-brojati po 100 do 1000</p> <p>-odrediti poziciju broja na brojevnoj liniji</p> <p>-čitati i pisati brojeve do 1000</p> <p>-uočiti mjesne vrijednosti broja</p>

<p>5.Mjere i mjerenje</p> <p>Praktični zadaci uz korištenje mjernih jedinica: Mjerenje dužine-jedinice za dužinu. (1m, 1 dm, 1 cm, 1 mm) Mjerenje mase-jedinice za masu (1kg, 1 dag, 1 g) Mjerenje tečnosti-jedinice za tečnost (1 l, 1 dl,) Jedinice za vrijeme (dan, sat, minuta, sekunda) – snalaženje na satu Jedinice za novac (KM, KF) - praktična primjena</p> <p>6. Školske pismene zadaće</p> <p>U toku školske godine pišu se dvije pismene zadaće.</p>	<p>-učenje novih pojmova iz geometrije</p> <p>-crtanje i obilježavanje pravih, polupravih</p> <p>-predstavljanje likova trougla, kvadrata, pravougaonika, kružnice i kruga</p> <p>-proširivanje znanja iz oblasti mjera</p> <p>-primjena stečenih znanja kroz praktičan rad.</p>	<p>-prepoznati i imenovati pravu, polupravu, duž, ugao, kružnicu i krug</p> <p>-crtati pravougaonik, kvadrat, trokut i kružnicu</p> <p>-uočavati linije i crtati pravu i polupravu</p> <p>-crtati duž i označiti</p> <p>-prepoznati i imenovati mjere i mjerne jedinice</p> <p>-praktično primjeniti stečena znanja iz oblasti mjera.</p>
---	--	---

Napomena: Nastavnik može za djecu koja pokazuju interes i veće sposobnosti za matematiku proširiti programske sadržaje.

Prijedlog:

<p>BROJEVI PRVE HILJADE</p>	<p>Poznavanje i upotreba matematičkih simbola, te formiranje pojmova hiljadice i desetiljadice. Strukture i zakonitosti predstavljanja trocifrenih, i četverocifrenih brojeva. Predstavljanje brojeva na brojevnoj liniji i uspoređivanje brojeva do 1000.</p>
<p>SABIRANJE I ODUZIMANJE BROJEVA PRVE HILJADE</p>	<p>Formiranje pojmova, uočavanje zakonitosti i usvajanje postupaka dvije osnovne računске operacije (sabiranje i oduzimanje) brojeva u prvoj hiljadi.</p>
<p>TABLICA MNOŽENJA</p>	<p>Formiranje pojmova, uočavanje zakonitosti i usvajanje postupaka računске operacije množenje. Množenje kao sabiranje jednakih sabiraka. Znak puta. Množitelj, množenik (množenje broja i množenje brojem) i produkt (proizvod), faktori ili činiooci. Tablica množenja. Broj 1 i broj 0 kao faktori množenja. Osobine proizvoda: zamjena mjesta faktora (komutativnost i asocijativnost).</p>

BROJNI IZRAZI	<p>Razumijevanje načina sabiranja više sabiraka. Pojam zagrada. Sabiranje više sabiraka, oduzimanje više brojeva (upotreba zagrada). Veza sabiranja i oduzimanja. Zadaci sa dvije operacije.</p> <p>Rješavanje jednostavnijih jednačina.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Izračunavanje nepoznatog sabirka. - Izračunavanje nepoznatog umanjenika. - Izračunavanje nepoznatog umanjioica. - Jednostavniji tekstualni (problemski) zadaci.
UGAO	<p>Crtanje likova oblika trougla (trokuta), kvadrata, pravougaonika (pravokutnika), kruga. Na osnovu već navedenih stečenih znanja formirati pojmove ugao (pravi, tupi i oštri).</p>
TROUGAO	<p>Formiranje pojmova ugao proširiti upoređivanjem uglova trougla u zavisnosti od njegovih kraka (jednakokraki, raznostranični, jednakostranični).</p>
POVRŠINA PRAVOUGAONIKA	<p>Upoznavanje sa jediničnim mjerama za površinu. Formiranje pravilne predodžbe o površini kvadrata, a poslije toga i površini pravougaonika.</p>

POZNAVANJE DRUŠTVA

VII razred

(2 časa sedmično, 70 časova godišnje)

CILJEVI I REZULTATI ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA		
PODRUČJA UČENJA	CILJ	ZADACI
1. Nebeska tijela 2. Orijentacija na Zemlji 3. Kretanja Zemlje 4. Predstavljanje zemljine površine 5. Zemlja i njene sfere	<p>Upoznati učenike sa pojmovima nebo i nebeska tijela, sazviježda i galaksije. Naučiti da se naša galaksija u kojoj se nalazi Sunce naziva Mliječni put.</p> <p>Upoznati učenike šta je Sunčev sistem i šta ga čini. Opširnije ih upoznati sa planetom Zemljom.</p> <p>Ponoviti sa učenicima strane svijeta i objasniti orijentaciju pomoću njih.</p> <p>Naučiti pomoću čega se još možemo orijentisati na površini Zemlje. Upoznati učenike sa tačkama na Zemljinoj lopti koje mogu poslužiti za orijentaciju. Pokušati im približiti pojmove</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Naučiti osnovne specifičnosti planete Zemlje i galaksije u kojoj se nalazi Zemlja - Naučiti osnovne načine orijentacije i znati ih praktično primijeniti - naučiti čitati globus i geografsku kartu BiH - Stečena znanja povezati sa svakodnevnim životom, te ih na isti način znati i primijeniti.

	<p>geografske dužine, širine i nadmorske visine.</p> <p>Na koji način je predstavljena planeta Zemlja kako bi imali što jasniji uvid u njen fizički izgled. Naučiti prepoznavati vodene i kopnene površine na globusu i geografskoj karti.</p> <p>Uvesti učenike u oblast Zemljinih omotača. Ukazati na njihovu međusobnu povezanost i procese koji se u njima odvijaju. Obratiti pažnju na isticanje njihove nezamjenjive uloge za živi svijet na Zemlji.</p>	
--	--	--

UPUTSTVO ZA REALIZACIJU

- U radu primjenjivati princip očiglednosti, kako bi učenicima olakšali i približili nastavne sadržaje;
- Potrebno je nastavne sadržaje prilagoditi svakom djetetu i njegovim sposobnostima;
- U realizaciji sadržaja podsticati dijete na praktičnu manipulaciju predmetima;
- Favorizirati interaktivnost;
- Podsticati samoinicijativu učenika;
- Bogatiti nastavu praktičnim radovima učenika;
- Stalno ohrabrivati i podsticati učenike na samostalno učenje i rad;

SADRŽAJI	CILJEVI	OČEKIVANI REZULTATI/ISHODI UČENJA
<p>Nebeska tijela</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nebo i nebeska tijela - Sazviježđe i galaksije - Osnovni pojmovi o nebeskim tijelima – zvijezde i planete - Sunčev sistem - Zemlja kao nebesko tijelo 	<p>Osposobiti učenike da opisuju pojave i procese koje doživljavaju u bližoj i daljoj okolini.</p> <p>Upoznati učenike sa nebom i nebeskim tijelima</p> <p>Prividna kretanja Sunca</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Učenici treba da znaju šta je nebo i da nabroje tri nebeska tijela - Učenici znaju šta je Mliječni put i šta pripada Mliječnom putu - Učenici imaju usvojene pojmove o nebeskim tijelima - Koliko imamo planeta u Sunčevom sistemu

<p>- Mjesec kao Zemljin satelit</p> <p>Orijentacija na Zemlji</p> <p>- Geografske koordinate</p> <p>- Paralele i meridijani</p> <p>- Geografska širina</p> <p>- Geografska dužina</p> <p>- Nadmorska visina</p> <p>Kretanja Zemlje</p> <p>- Smjena dana i noći-rotacija Zemlje</p> <p>- Smjena godišnjih doba-revolucija Zemlje</p> <p>- Toplotni pojasevi na Zemlji</p> <p>Predstavljavanje Zemljine površine</p> <p>- Globus</p> <p>- Geografska karta</p> <p>- Orijentacija na karti</p> <p>Zemlja i njene sfere</p> <p>- Osnovni pojmovi o zemljinim sferama i njihovom značaju:</p> <p>- Litosfera – pojam</p> <p>- Atmosfera- pojam i značaj</p> <p>- Hidrosfera-okeani, mora, kopnene vode (tekuće i stajaće vode), kruženje vode u prirodi</p> <p>- Biosfera-živi svijet</p>	<p>Naučiti da je planeta Zemlja dio Sunčevog sistema koja se nalazi u galaksiji zvanj Mliječni put</p> <p>Usvajanje osnovnih znanja o horizontu;</p> <p>Prividnom kretanju Sunca; osnovama orijentacije na horizontu</p> <p>Upoznati učenike o suštini prividnih i stvarnih kretanja nebeskih tijela i kretanja Zemlje, rotaciji Zemlje i njenim posljedicama:smjeni dana i noći</p> <p>revoluciji Zemlje i njenim posljedicama; suštini nejednakog trajanja dužine dana i noći;</p> <p>smjeni godišnjih doba i postojanju toplotnih pojaseva na Zemlji.</p> <p>Naučiti prepoznavati geografska obilježja planete Zemlje na globusu i geografskoj karti</p> <p>Uvesti učenike u oblast Zemljinih omotača. Ukazati na njihovu međusobnu povezanost i procese koji se u njima odvijaju. Obratiti pažnju na isticanje njihove nezamjenjive uloge za živi svijet na Zemlji.</p> <p>Osposobljavanje učenika da stečena znanja primjenjuje u praktičnom životu</p>	<p>- Učenik zna šta čini Sunčev sistem</p> <p>- Razumije pojam satelita i zvijezda</p> <p>- Razumiju razliku između sazviježđa i galaksija</p> <p>- Nabrajaju planete koje kruže oko Sunca</p> <p>- Znaju šta su sateliti i zvijezde</p> <p>- da je Mjesec prirodni satelit naše planete, a da se zvijezde razlikuju po svojoj veličini</p> <p>- Učenici nabrajaju pomoću čega se možemo orijentisati u prirodi</p> <p>- Nabraja osnovne geografske koordinate na Zemlji</p> <p>- Razumije pojmove paralele i meridijani, geografska širina i dužina i nadmorska visina</p> <p>- Razumjeti posljedice rotacije i revolucije Zemlje</p> <p>- Ima sposobnost povezivanja promjena u prirodi sa rotacijom i revolucijom Zemlje kao i povezivanje geografskih koordinata sa toplotnim pojasevima na Zemlji</p> <p>- Na globusu i karti prepoznati vodene i kopnene površine</p> <p>- Ima sposobnost orjentacije na globusu i geografskoj karti</p> <p>- Samostalno čita geografsku kartu sa ucrtanim fizičkim karakteristikama nekog prostora</p> <p>- Razumjeti i imenovati sve četiri zemljine sfere i uočiti razliku između njih</p> <p>- Nabraja sfere (omotače) Zemlje, njihove osobine, međusobnu povezanost i značaj za sve stanovnike (živa bića) na planeti Zemlji</p>
--	--	---

	Razvijanje smisla za čuvanje, unapređenje i zaštitu prirodne sredine	
--	--	--

POZNAVANJE PRIRODE

VII razred

(2 časa sedmično, 70 časova godišnje)

CILJEVI I REZULTATI ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA		
PODRUČJA UČENJA	CILJ	ZADACI
1. Zemlja i njene specifičnosti 2. Dobijanje soli 3. Rude i metali 4. Goriva 5. Građevinski materijal 6. Energija i rad	<p>Upoznati učenike sa sastavom zemljine kore (zemljini slojevi), te podjelom stijena prema njihovim osobinama.</p> <p>Naučiti načine dobijanja soli.</p> <p>Upoznati učenike sa pojmom metali, vrstama metala i njihovim osnovnim osobinama. Naučiti načine dobijanja, zaštite i upotrebe željeza, aluminijuma, bakra, kao i legure bronzne i mesinga.</p> <p>Upoznati učenike sa vrstama goriva, načinom njihovog postanka, osobinama i upotrebom, te njihovim prerađevinama.</p> <p>Naučiti šta je to građevinski materijal, za šta nam služi i koja je osnovna podjela građevinskog materijala (prirodni i vještački).</p> <p>Usvajanje znanja o oblicima energije, izvorima toplote na Zemlji.</p>	<p>- naučiti osnovne specifičnosti planete Zemlje i o sastavu zemljine kore</p> <p>- o soli kao začinu i njenoj važnosti za ishranu čovjeka, životinja, te upotreba u industriji.</p> <p>- Naučiti šta su to metali, prepoznati ih kao i načine dobijanja, zaštite i upotrebe željeza, aluminijuma, bakra, i legure bronzne i mesinga.</p> <p>- Stečena znanja povezati sa svakodnevnim životom, te ih na isti način znati i primijeniti.</p> <p>- Razumjeti pojam svjetlosti, njen značaj za živa bića, te prirodnim i vještačkim izvorima svjetlosti.</p> <p>- Naučiti na koji način se može iskoristiti energija koju proizvodi voda i zrak.</p>
UPUTSTVO ZA REALIZACIJU		
<ul style="list-style-type: none">-U radu primjenjivati princip očiglednosti, kako bi učenicima olakšali i približili nastavne sadržaje;- Potrebno je nastavne sadržaje prilagoditi svakom djetetu i njegovim sposobnostima;- U realizaciji sadržaja podsticati dijete na praktičnu manipulaciju predmetima;- Favorizirati interaktivnost;- Podsticati samoinicijativu učenika;- Bogatiti nastavu praktičnim radovima učenika;- Stalno ohrabrivati i podsticati učenike na samostalno učenje i rad;		

SADRŽAJI	CILJEVI	OČEKIVANI REZULTATI/ISHODI UČENJA
<p>Zemlja i njene specifičnosti</p> <p>-Sastav zemljine kore (zemljini slojevi i stijene, voda, biljke i životinje)</p> <p>- Stijene: krečnjak, laporac, granit, so</p> <p>Dobijanje soli</p> <p>- Dobijanje soli iz mora</p> <p>- Dobijanje soli iz slanih bunara i kopanjem</p> <p>- Upotreba soli u ishrani čovjeka, životinja i industriji</p> <p>Rude i metali</p> <p>- Vrste metala i njihove osnovne osobine</p> <p>- Željezo – dobijanje, osobine, upotreba i zaštita od korozije</p> <p>- Aluminijum – osobine i upotreba</p> <p>- Bakar – osobine i upotreba</p> <p>Legure (bronza i mesing) - osobine i upotreba</p> <p>Goriva</p> <p>- Vrste goriva</p> <p>- Kameni i mrki ugalj - postanak, osobine i upotreba</p> <p>- Drveni ugalj – proizvodnja i upotreba</p> <p>- Nafta – dobijanje, upotreba i prerađevine nafte (petrolej, benzin, ulje)</p>	<p>- Upoznati učenike sa prirodnim bogatstvima i objasni aktivnu ulogu čovjeka u mijenjanju, iskorištavanju, zaštiti i unapređenju prirodne sredine.</p> <p>- Upoznavanje učenika sa bogatstvima prirode i njihovom značaju za čovjeka</p> <p>- Upućivanje učenika u racionalno iskorištavanje prirodne sredine</p> <p>- Osposobljavanje učenika da stečena znanja primjenjuje u praktičnom životu</p> <p>- Razvijanje smisla za čuvanje, unapređenje i zaštitu prirodne sredine</p>	<p>- Učenici treba da znaju kojeg je oblika planeta Zemlja</p> <p>- Kako se naziva njen površinski sloj, te od čega je građena zemljina kora</p> <p>- Prepoznaje stijene u prirodi i imenuje njene karakteristike</p> <p>- Zna šta je so i njene koristi za čovjeka</p> <p>- Razumije način dobijanja soli</p> <p>- Usvojena znanja o gorivima: za šta služe goriva, te raspoznaje čvrsta i tečna goriva</p> <p>- Zna za šta služe građevinski materijali, razlikuje prirodne od vještačkih materijala</p> <p>- Zna da je Sunce prirodni izvor svjetlosti i toplote, te razumije njegovu važnost za živa bića</p> <p>- Razumije način mjenjanja zemljine kore raspadanjem stijena</p> <p>- Objasnjava način nastajanja stijena u prirodi</p> <p>- Razumije objašnjava načine dobijanja soli iz morske vode i rudnika soli</p> <p>- Vizuelno raspoznaje metale: željezo, aluminij i bakar i zna za šta se koriste u svakodnevnom životu</p> <p>- Imenuje tri vrste goriva i prerađevine od istih</p> <p>- Imenuje glavne osobine prirodnih i vještačkih građevinskih materijala</p> <p>- Razumije pojam svjetlosti, njen značaj za živa bića, te koji su to</p>

<p>- Plin (butan) – osobine, upotreba u domaćinstvu i industriji</p> <p>Građevinski materijal</p> <p>- Pijesak, šljunak, cement</p> <p>- Kamen, drvo, crijep</p> <p>Energija i rad</p> <p>- Oblici energija – toplotna, svjetlosna električna, energija vjetra i vode</p> <p>- Prirodni i vještački izvori toplote</p> <p>- Prirodna i vještačka svjetlost</p>	<p>- Upoznati učenike sa prirodnim zakonitostima, pojavama i promjenama u prirodi i njihovom značaju za čovjeka</p> <p>- Detaljnije upoznavanje učenika sa različitim oblicima energije njihovoj primjeni i značaju za čovjeka</p> <p>- Praktičnim radom i očiglednim sredstvima</p>	<p>prirodni i vještački izvori svjetlosti</p> <p>- Učenici znaju šta utiče i na koji način se mjenja površinski sloj zemljine kore</p> <p>- Poznaje nastanak stijena i imenuje magmatske, sedimentne i metamorfne ili prepbražajne stijene</p> <p>- Razumije koje su to osnovne osobine metala, i koje su njihove prednosti i mane</p> <p>- Prema nastavnom sadržaju objašnjava vrste goriva, način njihovog eksplatisanja i prerade</p> <p>- Prepoznaje, objašnjava i ima sposobnost korištenja građevinskih materija</p> <p>- Usvojena znanja o oblicima energije, izvorima toplote na Zemlji.</p> <p>- Razumije pojmove svjetlosti, njen značaj za živa bića, te prirodnim i vještačkim izvorima svjetlosti. Zna na koji način se može iskoristiti energija koju proizvodi voda i zrak.</p>
--	--	--

KULTURA ŽIVLJENJA

VII RAZRED

(1 čas sedmično, 35 godišnje)

CILJEVI I REZULTATI ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA		
PODRUČJA UČENJE	CILJ	ZADACI
1. LIČNA HIGIJENA	Usvajanje higijenskih pravila .	Razvijanje pravilnih higijenskih pravila.
2.KULTURA ODIJEVANJA	Sticanje osnovnih znanja o kulturi odijevanja.	Pravilna upotreba higijenskih i kozmetičkih sredstava.
3. EKONOMIKA ODIJEVANJA	Usklađivanje vlastitih potreba u odijevanju i mogućnosti u porodici	Pravilna raspodjela prihoda i rashoda unutar kućnog budžeta.

SADRŽAJI	CILJEVI	OČEKIVANI REZULTATI/ISHODI UČENJA
1. LIČNA HIGIJENA Značaj higijene na zdravlje ljudi (higijena zuba i njega kose) Održavanje higijene – upotreba higijenskih i kozmetičkih sredstava Vježba : Kozmetička kutija Bolesti prljavih ruku	-Naučiti pravilno održavati ličnu higijenu. -Pravilna primjena higijenskih i kozmetičkih sredstava. -Redovno održavanje higijene ruku . -Značaj i uloga odijevanja.	Učenik će: - naučiti pravilno održavati ličnu higijenu - naučiti pravilno koristiti higijenska i kozmetička sredstva - redovno održavati higijenu ruku i sprečavati bolesti prljavih ruku
2. KULTURA ODIJEVANJA Uloga odijevanja Vrste materijala za izradu odjeće Vježba: Utvrđivanje osobina tekstilne tkanine (opip, gužvanje, kidanje, peglanje, sago rjevanje) Dobivanje tkanine –tkanje Vježba :Izrada tkanine Odjevni predmeti : rublje i odjeća prema namjeni Obuća Vježba: Korištenje ilustracija/modni časopisi/ odjeće i obuće i njihov	-Imenovanje materijala za izradu odjeće. -Utvrđiti osobine tekstilnih tkanina. -Tehnika dobivanja tkanine –tkanjem. -Podjela odjevnih predmeta. -Pravilno održavanje higijene rublja, odjeće i obuće.	- uočiti ulogu odijevanja, imenovati vrste materijala za izradu odjeće - usvojiti tehniku dobivanja tkanine – tkanjem - naučiti pravilno održavati higijenu rublja, odjeće i obuće - naučiti pravilnu upotrebu estetskih i tradicionalnih principa u odijevanju - upoznaju narodnu nošnju u BiH - njegovati kulturnu baštinu -imenovati prateće dijelove odjeće i pravilnu upotrebu istih - da nauče tehniku krojenja jednostavnih odjevnih predmeta - usvoje tehniku ručnog i mašinskog šivanja

<p>funkcionalni, higijenski i estetski odabir</p> <p>Održavanje higijene rublja, odjeće i obuće</p> <p>Vježba : Pravilno pranje rublja. Ručno pranje odjevnih predmeta. Čišćenje mrlja.</p> <p>Estetski i tradicionalni elementi i principi odijevanja</p> <p>Kombinovanje boje</p> <p>Vježba : Kombinovanje dijelova odjeće</p> <p>Prateći dijelovi odjeće</p> <p>Vježba: Izrada nakita</p> <p>Vježba : Vezivanje kravate</p> <p>Narodne nošnje u BiH</p> <p>Kroj i njegova primjena</p> <p>Vađenje kroja iz krojnog arka</p> <p>Vježba : Uzimanje mjere od druga ili drugarice</p> <p>Osnovni bodovi ručnog šivanja</p> <p>Vježba : Izrada uzoraka</p> <p>Vježba : Izrada uzoraka</p> <p>Osnovni bodovi mašinskog šivanja</p> <p>Izrada jednostavne odjeće : krojenje</p> <p>Vježba : Izrada kecelja za rad u kuhinji,</p> <p>Izrada rukavice za prihvatanje posuđa.</p> <p>Popravka i adaptacija odjevnih predmeta</p> <p>Vježba : Ušivanje dugmadi</p> <p>Krpljenje i štopanje</p> <p>Ekonomika odijevanja</p> <p>Porodični budžet za odijevanje Usklađivanje vlastitih potreba u odijevanju samostalno i u porodice. Štednja</p>	<p>Ručno i mašinsko pranje rublja.</p> <p>-Primjena estetskih i tradicionalnih principa u odijevanju.</p> <p>-Pravilna kombinacija boja.</p> <p>-Pravilno kombinovanje dijelova odjeće.</p> <p>-Imenovanje i pravilna upotreba pratećih dijelova odjeće.</p> <p>-Praktična izrada nakita.</p> <p>Njegovanje kulturne baštine: narodne nošnje u BiH-narodno blago.</p> <p>-Kroj i njegova primjena.</p> <p>-Uzimanje mjere od druga ili drugarice.</p> <p>- Osnovni bodovi ručnog i mašinskog šivanja.</p> <p>-Krojenje jednostavne odjeće.</p> <p>Pravilna raspodjela prihoda unutar porodičnog budžeta.</p>	<p>- naučiti vaditi kroj iz krojnog arka</p> <p>- naučiti uzeti kroj od druga ili drugarice</p> <p>-naučiti izvršiti popravku – adaptaciju odjevnih predmeta.</p> <p>- naučiti pravilnu raspodjelu prihoda unutar porodičnog budžeta</p>
---	--	--

MUZIČKI ODGOJ
VII RAZRED
(2 časa sedmično - 70 godišnje)

PROGRAMSKI SADRŽAJI

- 1.PJEVANJE I SVIRANJE**
- 2.OSNOVE MUZIČKE PISMENOSTI**
- 3.MUZIČKE IGRE**
- 4.BROJALICE**
- 5.NARODNA MUZIČKA TRADICIJA**
- 6.SLUŠANJE MUZIKE**

❖ *Pjevanje i sviranje*

Pjevanjem i sviranjem treba u toku školske godine obraditi najmanje **15 pjesama**.

Djeca i dalje uče pjesme po sluhu, prvenstveno uz pjevanje nastavnika i slušanje tonskog zapisa.

Prilikom pjevanje jednoglasnih dječijih, narodnih i umjetničkih pjesama potrebno je i dalje voditi i posvećivati pažnju pravilnom disanju, dikciji, artikulaciji i povećanju opsega glasa. Pjesme treba da su što interesantnije i prilagođenije djeci sedmog razreda. Djecu podsticati da što više ispoljavaju svoju kreativnost kroz primjenu novih muzičkih znanja u izradi pratnje i aranžmana, kao i sviranju na Orffovom ritmičkim i melodijskim instrumentima.

❖ *Muzičke igre*

Učenje muzičkih igara kroz plesove, učenici treba da se upoznaju sa narodnom tradicijom BiH kao i tradicijama drugih zemalja. U sedmom razredu učenici trebaju da se upoznaju sa **4 muzičke igre** kroz ples. Potrebno je naučiti prvo pjesmu (ako je u pitanju muzička igra sa pjevanjem), pa zatim učiti pravila igre kroz ples, pokreta i na kraju igru izvesti u cjelini.

❖ *Brojalice*

U sedmom razredu treba obraditi najmanje **5 brojalica**.

Osjećaj za mjeru i ritam razvijati kroz ritmičke vježbe i brojalice.

Osim dvočetvrtinskog, tročetvrtinskog i četveročetvrtinskog uvesti i promjene mjere. Kao i u predhodnom razredu treba vizuelno prikazati notne vrijednosti na neki određen i zanimljiv način.

Kao ritmičku pratnju koristiti sve više i različitijih instrumenata Orffovog instrumentarija, takođe dati osnovne informacije vezano za taj instrument (kako se zove, od čega je napravljen, kako se pravilno svira taj instrument)

Sviranje može da posluži kao nadogranja i mogućnost afirmiranja za djecu koja imaju poteškoća u govoru (nerazvijen govor, mali opseg glasa, nerazvijeni govorni organi).

❖ *Narodna muzička tradicija*

Učenike treba upoznati sa tradicionalnim *membrafonim* instrumentima (bubanj, bubnjić-doboš, bubanj na đerdinu, talambas, def). Posebnu pažnju posvetiti upoznavanju osnovnih karakteristika pojedinih folklornih regiona BiH (napjevi i njihova funkcija, instrumenti i običaji). Koreografija

narodnih kola i igara imaju utvrđene figure i kretnje, te je potrebno djecu upoznati sa njihovim pravilima.

❖ *Slušanje muzike*

U ponuđenim primjerima za slušanje učenici će uočavati razliku u karakteru muzike, tonskim bojama instrumenata, prepoznaće izvođačke sastave. Učenici treba da se upoznaju sa **12 kompozicija**, s tim da u sedmom razredu treba akcent staviti na žičane instrumente.

Vizuelnim i slušnim prikazom učenicima dati osnovne informacije o instrumentima, načinom kako se dobiva zvuk, glavne karakteristike o instrumentu i grupi u koju oni spadaju.

Slušanjem muzike treba da se upoznaju sa različitim žanrovima domaćih i stranih autora.

Odabrane kompozicije slušati u cjelini ali po potrebi i selektivno.

Prilikom slušanja učenicima treba osmisliti da se kreativno i slobodno izraze (likovno, literarno i kroz pokret).

Nastavni sadržaj:

❖ *Pjevanje i sviranje*

1. Šaputanje (Nikola Hercigonja)
2. Simpatija (Ajla Kolaković)
3. Jesenja pošta (N.Vukomanović)
4. Hajde dušo da ašikujemo (narodna)
5. Zimska pjesma (J.Lulić)
6. Kako je divna (stihovi: M.Kovačević, muzika: J.Marić)
7. Ispraćaj zime (N.A.Rimski-Korsakov)
8. April (N.Vukomanović)
9. Majski valcer (M. Dragutinović)
10. Prijatelj (Belkisa Vehabović)
11. Trepeljika trepetala (narodna)
12. Cazin grade (Narodna)
13. Džo banana (M.Subota)
14. Mir
15. Rugalica

❖ *Brojalice*

1. Pokraj vode
2. Žari, žari, žar
3. Puž, muž
4. Tara, tara, tačke
5. Trešnjice

❖ *Muzičke igre*

1. Rep o četki
2. Paun pase

3. Poskakuša
4. Havanagila

❖ ***Slušanje muzike***

1. Uspavanka (sefardska)
2. Zlokotlokrp (Duško Radović)
3. Uspomena na Alhambru (Francisko Tarega)
4. Picikato polka (Johan Strauss)
5. Asturias (Isak Albeniz)
6. Violinski koncert u D-duru (Paganini)
7. Varijacije za gudački kvartet (J.Marić)
8. Tajnovite prepreke (Francois Couperin)
9. Muzika za kraljevski vatromet (G.F.Handel)
10. Black cat White cat (primjer za kontrabas)
11. Preludi Cello svita br1 (J.S.Bach)
12. Valcer cvijeća (P.I.Čajkovski)

NAPOMENA:

Izbor pjesama, brojlica muzičkih igara i muzike za slušanje treba pažljivo izvršiti uz mogućnost promjene nastavnih jedinki u zavisnosti od intelektualnih i psihofizičkih sposobnosti učenika.

LIKOVNI ODGOJ

VII razred

(2 časa sedmično, 70 časova godišnje)

CILJEVI I REZULTATI ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA		
PODRUČJA UČENJA	CILJ	ZADACI
-Ritam objedinjavanja igre i zvuka -Kompozicija -Proporcije -Ravnoteža -Reciklaža	-da učenici usvoje znanja i umijeća iz područja tehnika likovnog izražavanja i teorije oblikovanja i podstaknu svoje stvaralačke sposobnosti -razvoj kreativnog mišljenja, -emocionalni i socialni razvoj	<ul style="list-style-type: none"> - Razvijanje sposobnosti percepcije doživljavanja, pamćenja, mišljenja, maštanja; - Da učenike sistematično i postepeno uvodi u elementarno poznavanje i razumijevanje umjetnosti, elemenata i načela LIKOVNOG JEZIKA, LIKOVNE PISMENOSTI I LIKOVNOG STVARALAŠTVA; - Razvijanje sposobnosti učenika da shvate prostor i komponiranje vodeći računa o njihovim psihofizičkim sposobnostima; - Stvaranje i razvijanje kulturne navike i potrebe kod učenika da posjećuju izložbe, muzeje, galerije i druge kulturno umjetničke smotre i manifestacije; - Da razvija interes i ljubav za umjetnost i likovno stvaralaštvo.
UPUTSTVO ZA REALIZACIJU		
Ako želimo otkriti sklonosti i sposobnosti svakog pojedinačnog učenika, kako bi ga usmjerili na kreativni put spoznaje vlastitih mogućnosti, neophodno je ponuditi što raznovrsniji program praktičnog rada i obilje različitih materijala i tehnika,		

SADRŽAJI	CILJEVI	OČEKIVANI REZULTATI/ISHODI UČENJA
-Ritam objedinjavanja igre i zvuka Ritam se javlja na mnogo različitih načina u vremenu i prostoru kao ponavljanje	Upoznavanje i usvajanje kompozicionih elemenata i njihova primjena u komponiranju Razvoj kreativnog mišljenja	Uspješno se služiti sa priborom i materijalima. Usvojiti pojam ritma i moći ga uočiti u prirodnim i životnim procesima

<p>istih ili sličnih pojava ili elemenata</p> <p>-Kompozicija Vježbe komponovanja s ponavljanjem u jednom pravcu</p> <p>-Proporcije Direktna i obrnuta proporcionalnost</p> <p>-Ravnoteža Uravnotežen odnos lijeve i desne strane u sve tri varijante (simetrična, asimetrična i optička)</p> <p>Reciklaža Korištenje svih dostupnih prirodnih materijala</p>	<p>Primjena usvojenih likovnih elemenata kroz različita područja</p> <p>Razvoj čula i emocija</p> <p>Razvoj socijalnih sposobnosti</p> <p>Očuvanje ljudske sredine za sve ljude i za sljedeće naraštaje</p>	<p>Uočiti i navesti razliku između direktne i obrnute proporcionalnosti</p> <p>Primjena simetrične ravnoteže u crtežu</p> <p>Razviti sposobnost samostalnog dolaska do kreativnih rješenja</p> <p>Naučiti gledati i crtati ne služeći se šablonskim rješenjima</p>
---	---	--

TJELESNI I ZDRAVSTVENI ODGOJ

OKVIRNI NASTAVNI PLAN I PROGRAM RADA ZA SPECIJALNU ŠKOLU ZAVOD ZA SPECIJALNO OBRAZOVANJE I ODGOJ DJECE „MJEDENICA“ (V – IX RAZREDA) - NAPREDNI NIVO (2 časa sedmično, 70 časova godišnje)

UVOD

Nastava tjelesnog i zdravstvenog odgoja je osnovni dio odgojno-rehabilitacionog procesa koji se ostvaruje u ustanovama ovog tipa.

Igre, sportske aktivnosti predstavljaju osnovu za osiguranje potrebnog obima i karaktera kretne djelatnosti neophodne za svestrani razvoj učenikove ličnosti.

Bitan uslov uspješne nastave tjelesnog i zdravstvenog odgoja je jasno i precizno planiranje strukture nastavnog procesa.

Razvoj psihomotornih osobina planira se i provodi u skladu sa usvajanjem i usavršavanjem konkretnih navika, što omogućava kvalitetnije usvajanje kretnih aktivnosti. Pravilnim rasporedom zadataka osigurava se kompleksni razvoj psihomotornih sposobnosti učenika.

Diferencirani pristup učenicima u nastavi tjeljno-zdravstvenog odgoja ostvaruje se na osnovu praćenja rezultata njihovog tjelesnog razvoja, stepena tjelesnih sposobnosti i usvojenosti kretnih navika.

Obaveza je nastavnika da identificira i usmjeri posebno nadarene učenike i u saradnji sa sportskim organizacijama djeluje da se sposobnosti razvijaju do vrhunskog sportskog stvaralaštva.

CILJ

Cilj nastave tjelesnog i zdravstvenog odgoja je zadovoljavanje potreba učenika ovog uzrasta za kretanjem, igrom i sportom putem sistematske programirane aktivnosti, kojom se uvećavaju njihove adaptivne i stvaralačke sposobnosti. Dakle, težimo da pozitivno utičemo na um i tijelo, odnosno na sve dimenzije psihosomatskog statusa kao multidimenzionalnog sistema, da bi čovjek mogao da se izrazi i potvrdi kao zdrava, stvaralačka slobodna ličnost. Da bi se ostvario cilj pred tjelesni odgoj se postavlja niz konkretnih zadataka koji treba da su usklađeni sa potrebama učenika kao i objektivnim potrebama društva.

ZADACI

Zadaci nastave tjelesnog i zdravstvenog odgoja su :

- u vezi sa biološkim zadacima neophodno je da se procesom tjelesnih aktivnosti u cjelini stimuliše pravilan rast i razvoj organizma;
- pored normalnog razvoja morfoloških karakteristika zadatak je da se neminovno utiče i na razvoj funkcionalnih sposobnosti organizma, tj. posebno na sistem organa za disanje i sistem organa za krvotok, naravno ne možemo isključiti ni uticaj na ostale sisteme organa, jer rad jednog organa razvija i stimuliše rad drugog;
- razvijanje i usavršavanje psihomotornih sposobnosti;
- što se tiče odgojno obrazovnih zadataka mora se voditi računa o zrelosti učenika tj. treba se prilagoditi sposobnostima učenika, jer za pojedine učenike najjednostavniji zadatak može biti složen i kompleksan, akcentat je na tome kako je zadatak uticao na učenika, a ne kako je učenik zadatak izveo;
- uticati na osobinu volje, karakter i svjesnu disciplinu, pozitivan odnos prema radu, materijalnim dobrima.
- stvaranje uslova da učenik afirmira lične mogućnosti u zdravom načinu života, svestranom tjelesnom razvoju, usavršavanju kretanja, te boravkom u prirodisa ciljem bogaćenja kulture življenja.

NASTAVNE CJELINE

23. Upoznavanje sa godišnjim programom rada redovne nastave, vannastavnih aktivnosti, takmičenjima, obavezama, dužnostima, zadacima i ciljevima.

24. Inicijalno stanje: tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti.

25. Rad na poboljšanju općeg zdravstvenog stanja i razvoju motoričkih sposobnosti kroz prirodne oblike kretanja (hodanje, trčanje, skakanje, bacanje, puzanje, penjanje, provlačenje, nošenje, vučenje, kotrljanje)

Nastavne jedinice:

- Hodanje i trčanje

Hodanje i trčanje slobodno, kratkim i dugim koracima, u počučnju, čučnju, i četvoronoške, po ravnom i neravnom tlu, uz savladavanje prepreka, uz nošenje predmeta, na smanjenom prostoru, uz padinu i niz padinu, različitom brzinom.

- Skakanje

Skakanje u visinu s mjesta i iz zaleta. Skakanje u daljinu s mjesta i iz zaleta. Sunožno skakanje.

- Poskoci i skokovi

Poskoci i skokovi odrazom na dvije noge, odrazom na jednu nogu, u čučnju, počučnju i četvoronoške, uz svladavanje raznih niskih prepreka, uz preskakanje prepreka, oponašanje skakanja životinja.

- Bacanje

Bacanje predmeta uvis i u daljinu lijevom i desnom rukom, objema rukama, jednom i objema rukama zamahom odozgo, odozdo i sa strane.

- Gađanje

Gađanje direktnim bacanjem u cilj, ubacivanjem (u koš) i kotrljanjem. Gađanje u nepokretne i pokretne mete. Gađanje u specijalno konstruirane mete ili u sprave i rekvizite (obruč)

- Hvatanje i dodavanje

Hvatanje lakih predmeta s dvije ruke. Hvatanje lakih predmeta jednom rukom. Hvatanje lopti raznih veličina.

- Puzanje

Puzanje na trbuhu, na leđima, puzanje na boku, uz istodoban rad nogu i ruku. Puzanje uz nošenje ili guranje nekih predmeta, uz obilaženje prepreka.

- Penjanje i provlačenje

Penjanje rukama i nogama na razne prepreke u prirodi (panj, drvo, kamen, ograda). Penjanje na razne predmete i sprave. Provlačenje ispod prepreka različitih visina. Provlačenje kroz okvir.

- Vučenje, potiskivanje, navlačenje

Vučenje i potiskivanje raznih predmeta i sprava (stol, stolica, klupa, švedski sanduk). Vučenje u parovima (na kolicima, po tlu). Potiskivanje i navlačenje svladavanja živih otpora u dvoje.

- Dizanje i nošenje

Dizanje i nošenje predmeta pojedinačno. Dizanje i nošenje većih predmeta grupno. Dizanje i nošenje predmeta različitih veličina i oblika. Dizanje i nošenje druga na leđima.

- Kolutanje i kotrljanje

Kolutanje oko bočne osovine naprijed, natrag i preko niskih prepreka. Kotrljanje oko uzdužne osovine na tlu i niz blagu padinu.

26. Sportska gimnastika

Nastavne jedinke:

- Akrobatika – kolut naprijed, kolut nazad, raznoške, svijeća, sastav na parteru.
- Vježbe na trambulinu, švedskim ljestvama, na švedskim klupama, na gredi, vage. Penjanje po vodoravnim i kosim ljestvama. Naskoci na švedski sanduk. Preskoci preko kozlića (raznoška)
- Vježbe na švedskoj klupi: hodanje, trčanje, puzanje, kotrljanje lopte po klupi.

27. Atletika

Nastavne jedinke:

- Trčanje

Niski start. Sprint. Visoki start. Štafetno trčanje. Trčanje preko prirodnih prepona.

- Skokovi

Skokovi u vis. Skokovi udalj iz mjesta i iz zaleta.

- Bacanje

Bacanje loptice, predmeta, kugle.

28. Elementarne i štafetne igre

Nastavne jedinice:

- Igre za razvijanje brzine kretanja

Hvatalica obično lijevom rukom, loptom, u parovima, po grupama i dr..

- Igre za razvijanje brzine reagiranja

Dan i noć. Klip-klap. Poplava. Leti, leti i dr..

- Igre za razvijanje spretnosti

Miš u rupi. Štafeta u koš. Gađanje kolutima. Trka prenošenjem predmeta. Tko će duže i dr..

- Igre snage

Šaran ili ribice. Vjetrenjača. Roda i žaba. Štafeta medicinkama kroz ruke. Lav u krugu. Kidanje lanca i dr..

29. Sportske igre

Nastavne cjeline:

- Odbojka

Osnovni stav. Kretanje u stavu. Odbijanje lopte. Servis. Osnovna pravila igre.

- Košarka

Osnovni stav. Kretanje u stavu. Promjene pravca kretanja. Držanje lopte. Hvatanje lopte. Dodavanje lopte u mjestu i u kretanju. Vođenje lopte. Dvokorak. Šut na koš. Osnovna pravila igre.

- Nogomet

Vođenje lopte. Primanje i dodavanje lopte u mjestu i u kretanju. Udarac nogom. Zaustavljanje lopte. Osnovna pravila igre.

- Rukomet

Dodavanje i hvatanje lopte. Vođenje lopte. Bacanje i šutiranje. Osnovna pravila igre.

- Stoni tenis

Pravilno držanje reketa, odbijanja, servis. Osnovna pravila igre i suđenja.

30. Poligoni

Poligon spretnosti i okretnosti, ravnoteže, brzine, preciznosti, puzanja i provlačenja...

31. Izleti (poludnevni i cjelodnevni)

Tematske nastavne jedinice:

Priprema za izlet, način kretanja, odijevanje, prehrana. Sadržaj aktivnosti na izletu. Orijentacija i kretanje u prirodi. Opasnost u prirodi.

32. Lagani plesovi

33. Snimanje stanja tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti (Baterija eurofit testova)

NAPOMENA: Izbor Nastavnih sadržaja treba pažljivo birati i izvršavati uz mogućnost promjene nastavnih jedinki u zavisnosti od procjene intelektualnih i psihofizičkih sposobnosti učenika.

Nastavu drži profesor sporta i tjelesnog odgoja

Okvirni NPiPR radila Minela Dervišagić profesor sporta i tj. odgoja.

ENGLISKI JEZIK

VII razred

(1 čas sedmično, 35 časova godišnje)

CILJEVI I REZULTATI ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA		
PODRUČJA UČENJA	CILJ	ZADACI
<p style="text-align: center;">Porodica</p> <p style="text-align: center;">Škola</p> <p style="text-align: center;">Svijet životinja</p> <p style="text-align: center;">Slobodno vrijeme</p> <p style="text-align: center;">Vrijeme i godišnja doba</p>	<p>Učenici će slušati izgovoreni tekst i reagirati:</p> <p>1)neverbalno: imitiranje ,gestikuliranje,gluma ,crtanje,bojenje,povezivanje ilustracije s tekstom ,izvršavanje uputstava i naređenja .</p> <p>2)verbalno:ponavljanje za izgovorenim</p>	<p>Učenici će učiti ili ponavljati rječnik /vokabular vezan na zadane teme npr.</p> <p>Porodica,</p> <p>Prošireni rječnik npr.family gatherings</p> <p>Škola,</p> <p>Prošireni rječnik npr.school curriculum</p> <p>Svijet životinja ,</p> <p>Pets,domestic and wild animals</p> <p>Slobodno vrijeme</p> <p>Sports and games</p> <p>Vrijeme i godišnja doba</p> <p>Sunny,rainy</p> <p>cold,spring,summer,autumn,winter</p>
UPUTSTVO ZA REALIZACIJU		
<p>-objašnjavanje, razgovor, demonstracija, slušanje, pokazivanje pokretom (TPR), pjevanje, čitanje, pisanje, crtanje, bojenje, dopunjavanje, spajanje, lijepljenje.</p>		

SADRŽAJI	CILJEVI	OČEKIVANI REZULTI /ISHODI UČENJA
<p>Teme</p> <p>Funkcije i vještine (usmena i pisana kompetencija kao zacrtani cilj na datoj razini.)</p> <p>Aktivnosti (s pomoću kojih se realizuju vještine)</p> <p>Gramatika (gramatička područja za danu razinu)</p> <p>Vokabular (predloženi vokabular u sklopu danih tema)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - razvijanje motivacije i interesa za učenje engleskog jezika - razvijanje pozitivnog odnosa prema učenju i školovanju - usvojiti novi vokabular i sadržaje - naučiti pjesmicu uz izvođenje jednostavnih pokreta - učenje kroz igru i zabavu - pravilan izgovor, intonacija, ritam - ponoviti i uvježbati usvojeni vokabular i sadržaje - razumjeti osnovne naredbe i postupiti prema njima - razumjeti jednostavna pitanja 	<p>Učenici će znati:</p> <p>Pratiti jednostavna uputstva;</p> <p>Koristiti brojeve;</p> <p>Izražavati na jednostavan način slaganje i neslaganje vezano na zadate teme ;</p> <p>Opisivati osobe,predmete i svakodnevne aktivnosti.</p>

NASTAVNI PLAN ZA OSMI RAZRED

R.BR.	<i>OBAVEZNI NASTAVNI PREDMETI</i>	SEDMIČNI BROJ NASTAVNIH SATI	GOD. BROJ NASTAVNIH SATI
1.	Bosanski, Hrvatski, Srpski jezik i književnost	4	140
2.	Matematika	4	140
3.	Priroda	2	70
4.	Društvo	2	70
5.	Radno i tehnički odgoj	4	140
6.	Kultura življenja	1	35
7.	Likovni odgoj	2	70
8.	Muzički odgoj	2	70
9.	Tjelesni i zdravstveni odgoj	2	70
	UKUPNO:	23	805
10.	Odjeljska zajednica	1	35
11.	Vannastavne aktivnosti	2	70
	Fakultativni programi		
12.	Engleski jezik	1	35
13.	Dopunska/dodatna nastava	Prema procjeni nastavnika-defektologa za grupu ili individualno	
	Ukupno opterećenje učenika	27	945

BOSANSKI, HRVATSKI, SRPSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST VIII razred (4 časa sedmično, 140 godišnje)

CILJEVI I REZULTATI ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA		
PODRUČJA UČENJA	CILJ	ZADACI
1.Knjizevni tekstovi; 2.Kultura usmenog i pismenog izražavanja; 3.Medijska kultura; 4.Rjecnik, gramatika;	-osposobljavanje učenika za pravilno izražavanje i komunikaciju	-razvijanje sposobnosti slušanja i praćenja govora; -razvijanje intelektualnih, govornih, perceptivnih sposobnosti, komunikacije, socijalizacije i emocija; -razvoj pravilne artikulacije glasova -razvoj grafomotoričkih sposobnosti.
UPUTSTVO ZA REALIZACIJU		

-Sa učenicima koji imaju teškoće u govoru, u saradnji sa logopedom, kroz vježbe raditi na njihovom ublažavanju i otklanjanju.
 -Za realizaciju datih sadržaja neophodno je pripremiti prilagodjene nastavne listove, kao i određeni didaktički materijal.

SADRŽAJI	CILJEVI	OČEKIVANI REZULTATI
<p>1.Knjizevni tekstovi -Narodna lirski pjesma iz BiH (po izboru) -Narodna epska pjesma iz BiH (po izboru) -Usmena narodna proza: bajka, basna, kratka priča V.Krmpotić-prevod "Narodna priča" Narodne poslovice. A.Puškin »Bajka o ribaru i ribici .</p> <p>2.Kultura usmenog i pismenog izražavanja -Prepričavanje sažimanjem fabule -Razgovor(Privatni i službeni razgovor) -Čitanje i slušanje (Izražajno čitanje književnog teksta, jačina, boja glasa, dikcija, pauze, logička, gramatička i stilistička interpunkcija u kontekstu izražajnog čitanja) -Opisivanje prema predmetu, biću ili pojavi kao osnovici opisa: opis osobe (portret); opis kraja (pejzaž); opis zatvorenog portret (interijer); opis otvorenog prostora (eksterijer); -Pisanje diktata (s obzirom na pravopisne pojave obrađene u 7.razredu -Pisanje pisama, telegrama, mobitelske poruke, uputnice, priznanice. -Pisanje školskih pismenih zadaća (dvije u toku školske godine)</p>	<p>- Upoznavati se s usmenom književnom i historijskom baštinom; -Prepoznati stilska sredstva na tekstu i razumjeti preneseno značenje; - Prepoznati dijelove fabule i njihovu logičnu povezanost. Prepoznati i okarakterizirati moralne vrijednosti likova (hrabar, plemenit, kukavica, kradljivac); -Prepričati tekst poštujući hronološki slijed, jasno i logično povezivanje rečenica izdvajajući važnije dijelove, izraziti vlastiti komentar -Poznavati osnovna pravila službenoga razgovora, uočavati razliku između službene i privatne komunikacije; poznavati način oslovljavanja, izraze učtivosti -Čitati tekst s razumijevanjem; slušati druge učenike i učitelja i zapažati obilježja dobrog čitanja -poticanje i razvijanje mašte -Savladavanje osnovnih pravopisnih pravila -pravilno rukovanje priborom za pisanje -razvijanje grafomotornih sposobnosti</p>	<p>Učenik će: - Uočavati likove i motive u bajci - biti samostalan u analizi basne, njenog prenesenog smisla i pouke -Ukratko prepričavati fabulu na nivou - najvažniji događaj i lik, najvažnija obilježja lika - Zapažanje tematike, likova, osnovnih stilskih obilježja -Određuje temu na osnovu razumijevanja teksta, osuđuje negativne postupke likova, povezuje sadržaj sa svojim životom -Prepoznaje i prepričava najvažniji dio teksta -komentariše postupke i ponašanje likova, smisljeno povezuje rečenice, sažima fabulu navodeći najvažnije njezine dijelove -Zna osnovna obilježja službenoga razgovora -Navodi primjere službenoga razgovora u različitim situacijama -Pravilno i umjereno brzo čita tekst, razumje pročitano i slušano -Izražajno čita tekst, razumije ga, naglašava važne dijelove -Pravilna primjena deskripcije u vježbama usmenoga i pismenog izražavanja - Pravilno pisanje diktiranih tekstova i uočavanje odgovarajućih pravila ili poteškoća u pisanju</p>

<p>3.Medijska kultura</p> <p>Osnovne vrste medija: štampani elektronički; Novine, časopisi, strip, radio, televizija, internet (postanak i razvoj) Film Teatar (pozorište kao književno – scenska umjetnost: scena, kulisa, pozorišno prostor; Osnovne vrste radijskih i televizijskih emisija, zabavne, sportske)</p> <p>4.Rjecnik,gramatika</p> <p>- Riječ (značenje riječi, oblik riječi, funkcija riječi);</p> <p>- Pisana i usmena riječ;</p> <p>- Samostalne riječi i nesamostalne riječi</p> <p>- Onomatopejske riječi</p> <p>Vrste riječi:</p> <p>- Promjenjive i nepromjenjive riječi (osnova riječi, nastavak);</p> <p>- Nepromjenjive riječi: - pojam priloga (prilozi mjesta, vremena, način) - pojam prijedloga - veznici - usklici</p> <p>Glagoli: - Pomoćni glagoli biti i htjeti.</p> <p>Imenice: - Deklinacija imenica; - Naziv padeža: nominativ, genitiv, dativ, akuzativ, vokativ, instrumental,lokativ</p> <p>Pridjevi: - Određeni i neodređeni oblik pridjeva u nominative;</p> <p>Zamjenice:</p> <p>- Upitne, odnosne, neodređene, povratna, povratno – posvojna;</p> <p>Brojevi:</p> <p>- Glavni i redni brojevi;</p>	<p>-Razlikovati vrste medija, upoznati najvažnije osobitosti filmskih vrsta, navedenih televizijskih i radijskih emisija;</p> <p>Upoznati se s mjesnim dnevnim i sedmičnim časopisima Poznavati karakteristike stripa</p> <p>-Razlikovanje osnovnog i prenesenog značenja poznatih riječi;</p> <p>-Primjeriti nekoliko višeznačnih riječi</p> <p>- Razlikovanje promjenjive od nepromjenjive riječi;</p> <p>- Prepoznavanje priloga. prijedloga, čestica da, ne, li i usklica u rečenici.</p> <p>-Prepoznavanje pomoćnih glagola biti i htjeti</p> <p>- Prepoznavanje padeža u rečenici u njihovim temeljnim značenjskim ulogama;</p> <p>- Ovladati – upotreba padeža uz pojedine prijedloge u skladu s normom;</p> <p>- Prepoznavanje određenog oblika pridjeva u nominative;</p> <p>- Razlikovanje posvojne zamjenice i povratno – posvojne zamjenice u govoru i pismu;</p> <p>- Uočavanje različitih oblika glavnih i rednih brojeva u rečenici.</p>	<p>-Pravilno pisanje pisma,mobitelske poruke,uputnice,priznanice</p> <p>-Stvaranje vještina i navika u pravilnom pisanju informativnih oblika usmenoga i pismenog izražavanja.</p> <p>- Navodi različite vrste časopisa; filmova, pozorišnih izvedbi, radijskih i televizijskih emisija;</p> <p>-Poznaje osnovne karakteristike filmskih vrsta;</p> <p>- Određuje vrste poznatih televizijskih emisija;</p> <p>-Mogućnost prikladne primjene višeznačne riječi u jezičnim djelatnostima (slušanju, čitanju, govoru, razgovoru i pisanju)</p> <p>- Razlikovanje promjenjive od nepromjenjive riječi;</p> <p>- Razumijevanje temeljne uloge promjenjivih i nepromjenjivih riječi;</p> <p>- Pravilna upotreba/uporaba prijedloga s (a), k (a) i priloga gdje, kamo, kuda;</p> <p>- Uočavanje i prepoznavanje veza: prilog ili pridjev prilog ili prijedlog (Lijepo dijete lijepo piše).</p> <p>-Prepoznavanje pomoćnih glagola u govorenju i pisanju</p> <p>-Prepoznavanje pomoćnih glagola u rečenici</p> <p>- Prepoznavanje padeža u rečenici;</p>
--	--	---

<p>Rečenica:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Predikat – imenski i glagolski; - Subjekt – više subjekata, neizrečeni subject; - Priložne oznake u rečenici (mjesto, vrijeme, način); - Rečenica s izrečenim i neizrečenim subjektom; rečenica s više subjekata; rečenica bez subjekta; <p>Pravogovor i pravopis</p> <ul style="list-style-type: none"> - Veliko slovo u jednočlanim i višečlanim u nazivima planeta, kontinenta, okeana država, naroda i naseljenih mjesta; - Izgovor i pisanje riječi s glasovima ije, je (umanjenice i komparativ); - Izgovor i pisanje č i ć u deklinaciji imenica i stepenovanju pridjeva; - Rečenični i pravopisni znakovi: crtica, zagrada 	<ul style="list-style-type: none"> -Prepoznavanje glagolskog predikata - Prepoznavanje imenskog predikata i njegovih sastavnica; -Prepoznavanje rečenica s više subjekata kao proširene rečenice - Osvijestiti upotrebu usvajanja pravopisne norme radi upotreba u svakodnevnom pisanju i čitanju; 	<ul style="list-style-type: none"> -Pravilna upotreba padežnih oblika u govoru, pismu (oblici s provedenim glasovnim promjenama); - Pravilno upotrebljava neodređeni oblik pridjeva; -Upotreba neodređenih i određenih pridjeva s padežnim nastavcima - Uočavanje naglašenih i nenaglašenih oblika povratne zamjenice; -Prepoznavanje glavnih i rednih brojeva u rečenici; - Pisanje brojeva u skladu s pravopisom; -Određivanje glagolskog predikata, izrečenog subjekta i priložnih oznaka; - Uočavanje lica, vršitelja radnje, u rečenicama s neizrečenim subjektom; - Služenje pravopisom (snalaženje u pravopisnom rječniku) u skladu s dobi učenika.; -Razumijevanje primjene rečeničnih i pravopisnih znakova; -Prepoznaje zagradu u tekstu kao rečenične znakove, a crticu kao pravopisni znak;
--	--	--

Napomena: tekstove uzeti iz udžbenika Čitanka za V razred devetogodišnje osnovne škole. Sadržaji su ostali nepromjenjeni u odnosu na postojeći nastavni program jer je analizom utvrđeno da su adekvatni za učenike, ali su očekivana postignuća učenika umanjena u odnosu na postojeće.

MATEMATIKA
VIII razred
(4 časa sedmično, 140 časova godišnje)

CILJEVI I REZULTATI ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA		
PODRUČJA UČENJA	CILJ	ZADACI
1.Skupovi,relacije i preslikavanja; 2.Krug,kružnica, Ugao(kut); 3.Prirodni brojevi; 4.Djeljivost u obimu 10.000; 5.Razlomci;	-kroz neposredan i aktivan kontakt sa okolinom uticati na saznavni razvoj djece i formiranje elementarnih matematičkih pojmova	-razvijanje sposobnosti usmjeravanja pažnje, opažanja, najjednostavnijeg oblika logičkog mišljenja i zaključivanja; -Razvijanje različitih načina matematičkog izražavanja i komuniciranja; -Razvijanje sposobnosti i vještina:poređenja,nizanja,slijedenja niza uputa;
UPUTSTVO ZA REALIZACIJU		
-U radu primjenjivati princip postupnosti i krenuti od jednostavnih zahijeva, s tim da su zadaci primjereni svakom djetetu i njegovim sposobnostima. -Koristiti što više aplikacija, crteža i didaktičkog materijala (dijete mora biti u direktnom kontaktu sa didaktičkim materijalom uz pomoć defektologa i samostalno). -U realizaciji sadržaja podsticati dijete na praktičnu manipulaciju predmetima. -Potrebno sistematski raditi i ravnomjerno sadržaje rasporediti zavisno od sposobnosti učenika.		

SADRŽAJI	CILJEVI	OČEKIVANI REZULTATI/ISHODI UČENJA
1.Skupovi,relacije i preslikavanja -Skupovi -Presjek, unija i razlika skupova. -Direktni produkt skupova. 2.Krug,kružnica, Ugao(kut) - Izlomljenalinija, mnogougao, -kružnica (kružnacrta) ikrug. -Prava i kružnica. -Ugao. Vrste uglova.	-poznavanje i upotrebu matematičkih simbola -usvajanje pojma skupa, unije, presjeka, razlike i direktnog produkta skupova, -usvajanje različitih uglova, jedinica za mjerenje uglova, -mjerenje uglomjerom;	Učenik: - matematičkim simbolima zapisati odnos dva ili više zadanih skupova; - usvojiti skup i element skupa kao osnovni pojam; - nacrtati zadani ugao; - nacrtati zadani ugao, kao i već nacrtani izmjeriti uglomjerom; - učenik treba usvojiti crtanje, mjerenje, uspoređivanje uglova; - trebaju znati koji su osnovni pojmovi u geometriji (tačka, prava, ravnina,

<p>3.Prirodni brojevi</p> <p>-Skup do 10.000</p> <p>-Sabiranje (zbrajanje) , oduzimanje, množenje i dijeljenje (s ostatkom) u skupu N_0</p> <p>4.Djeljivost u obimu 10.000</p> <p>- Djelitelj i sadržalac broja;</p> <p>- Djeljivost sa 2, 3, 4, 5, 6, 9, 10;</p> <p>- Najveći zajednički djelitelj;</p> <p>-Najmanji zajednički sadržalac;</p> <p>5.Razlomci</p> <p>-Pojam razlomka;</p> <p>-Uspoređivanje razlomaka jednakih nazivnika;</p> <p>-sabiranje i oduzimanje razlomaka jednakih nazivnika;</p>	<p>-usvajanje znanja o višecifrenim brojevima;</p> <p>-upotreba brojeva u različitim kontekstima, u drugim predmetima i svakodnevnom životu</p> <p>-upotreba operacije djeljenja u svakodnevnom životu;</p> <p>-usvajanje znanja o višecifrenim brojevima, razlomcima (decimalnim brojevima) i njihovoj strukturi,</p>	<p>prostor, skup, mnogougao, kružnica, krug, središnji ugao,...).</p> <p>-prepoznati brojeve do 10.000;</p> <p>- računati pomoću džepnog računala;</p> <p>- obavljati sve četiri računске operacije u obimu 10.000;</p> <p>-Vježbati zadatke s više računskih operacije i zagrada, da učenici uvježbaju red računskih operacija i oslobađanja od zagrada;</p> <p>- učenici trebaju znati koristiti svojstva računskih operacija;</p> <p>- znati prepoznati brojeve koji su djeljivi sa: 2, 3, 4, 5, 6, 9, 10;</p> <p>- učenici trebaju znati odrediti najmanji zajednički sadržalac, kao i najveći zajednički djelitelj;</p> <p>-učenik usvaja pojam cijelog, polovine, trećine, ... kao i zapis istih;</p> <p>-rješavanje zadataka s općim brojevima;</p> <p>-razlikovati proste od složenih brojeva, kao i relativno proste brojeve;</p>
--	--	--

Napomena:

Nastavnik može za djecu koja pokazuju interes i veće sposobnosti za matematiku proširiti programske sadržaje. Sadržaji su ostali nepromijenjeni u odnosu na postojeći nastavni program jer je analizom utvrđeno da su adekvatni za učenike, ali su očekivana postignuća učenika umanjena u odnosu na postojeće.

PRIRODA
VIII razred
(2 časa sedmično, 70 časova godišnje)

CILJEVI I REZULTATI ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA		
PODRUČJA UČENJA	CILJ	ZADACI
1.Pregled životinjskog svijeta; 2.Beskicmenjaci; 3.Insekti; 4.Bodljokosci; 5.Kicmenjaci; 6.Ribe; 7.Gmizavci; 8.Ptice; 9.Sisari; 10.Koristenje životinja u ishrani covjeka;	- sticanje osnovnih znanja o živom svijetu, životinjama, njihovim karakteristikama i načinu života	-detaljnije upoznavanje učenika sa različitim vrstama životinja, njihovim karakteristikama, ulozi u prirodi i samom značaju za čovjeka; -praktičnim radom i očiglednim sredstvima približavanje učenicima određenih pojava i promjena u prirodi;
UPUTSTVO ZA REALIZACIJU		
Neophodne aktivnosti u realizaciji sadržaja su: -Za realizaciju neophodni adekvatni prilagodjeni radni listovi. -Koristiti što više aplikacija, crteža i didaktičkog materijala (dijete mora biti u direktnom kontaktu sa didaktičkim materijalom. -Potrebno sistematski raditi i ravnomjerno sadržaje rasporediti zavisno od sposobnosti učenika. -Posjeta zološkom vrtu, bliski kontakt sa nekim od životinja, modeliranje na temu životinja, doživjeti blizinu životinje. -Pravljenje panoa.		

SADRŽAJI	CILJEVI	OČEKIVANI REZULTATI/ISHODI UČENJA
<p>1.Pregled životinjskog svijeta</p> <p>-Biosistematika životinja</p> <p>2.Beskičmenjaci</p> <p>- Spuzve(tjelesna grada sundera,rasprostranjenost sundera,glavne grupe i znacaj sundera)</p> <p>- Pljosnate gliste(tjelesna grada;podjela pljosnatih glista)</p> <p>- Clankaste gliste(tjelesna grada,razmnozavanje i glavne grupe)</p> <p>- Zglavkari(tjelesna grada,podjela zglavkara)</p> <p>3. Insekti</p> <p>- Osnovne karakteristike insekata;</p> <p>- Glavne skupine insekata i njihov odlike;</p> <p>- Znacaj insekata u prirodi;</p> <p>4.Bodljokosci</p> <p>- Osnovne karakteristike gradje bodljokozaca;</p> <p>- Nacin zivota i karakteristicne vrste bodljokozaca;</p> <p>5.Kičmenjaci</p> <p>- Opće karakteristike kičmenjaka;</p> <p>- Grada i funkcija pojedinih sistema;</p> <p>- Razmnozavanje i razvice kičmenjaka;</p>	<p>- Poznavati kožni sistem organa, potporni sistem i kretanje životinja , probavni sistem/ sustav i prehrana , sistem organa za disanje i cirkulaciju tjelesnih tečnosti, sistem organa za izlučivanje,nervni/ živčani sistem i osjetila</p> <p>- Klasifikacija životinjskog carstva od praživotinja preko niza grupa hordata : spužve,dupljari, pljosnate gliste / pljosnati crvi, valjkaste gliste/obli crvi, člankovite gliste/prstenasti crvi,zglavkari</p> <p>-Poznaje klasifikaciju insekata,njihove osnovne karakteristike,kao i znacaj insekata u prirodi;</p> <p>- U okviru pojedinih sistematskih grupa životinja upoznaje njihovo ponašanje kao i znacaj za prirodu,a posebno za čovjeka;</p> <p>-Poznaje opće morfološko-anatomske karakteristike, kao i glavne odlike i znacaj;</p>	<p>- Stiće znanje o građi i funkcijama životinjskih tkiva, organa i sistema organa od najjednostavnijih do tj. najodvedenijih(komparativno morfološko – fiziološki pristup);</p> <p>- Zna najbitniju i najznačajniju karakteristiku hordata – prisustvo unutrašnjeg osovinskog skeleta.</p> <p>-U okviru pojedinih sistematskih grupa životinja upoznaje njihovo ponašanje kao i znacaj za prirodu, a posebno za čovjeka;</p> <p>-Upoznaje se sa pojavom endemizma i znat će navesti niz endemičnih svojti (podvrsta i vrsta) u fauni BiH ;</p> <p>- Zna navesti glavne karakteristike bodljokozaca;</p> <p>-Upoznat je sa nacinom zivota bodljokozaca;</p> <p>- Zna koje su osnovne karakteristike kičmenjaka,njihovu gradju.</p> <p>-Upoznat je sa razmnozavanjem i razvicem kičmenjaka u njihovim glavnim grupama.</p>

<p>- Glavne grupe i podjele kicmenjaka;</p> <p>6.Ribe</p> <p>- Opce karakteristike riba;</p> <p>-Glavne skupine riba;</p> <p>- Hrskavicave ribe:karakteristike i podjela;</p> <p>-Znacaj riba;</p> <p>7.Gmizavci</p> <p>-Opca grada gmizavaca;</p> <p>-Nacin zivota i razmnozavanje gmizavaca;</p> <p>-Klasifikacija gmizavaca (kornjace,krokodili, gusteri,zmije);</p> <p>-Osnovne odlike gmizavaca i njihov znacaj;</p> <p>8. Ptice</p> <p>- Opce odlike ptica;</p> <p>- Glavne grupe ptica i njihove karakteristike;</p> <p>-Trkacice,plivacice;</p> <p>-Letacice:najvaznije grupe i njihove karakteristike;</p> <p>-Znacaj ptica u prirodi;</p> <p>9.Sisari</p> <p>-Opce karakteristike sisara;</p> <p>-Nacin zivota i razmnozavanje;</p> <p>-Klasifikacija sisara: kljunari,torbari i visi sisari;</p> <p>-Najvazniji sisari</p>	<p>- Poznaje opće osobine, građa i razmnožavanje, rasprostranjenost , glavne grupe.Značaj u ishrani. Etiologija riba.</p> <p>-Upoznati su sa izgledom gmizavaca,njihovim nacinom zivota;</p> <p>-Poznaju gradju gmizavaca,i njihov nacin razmnozavanja;</p> <p>- Načini zaštite ptica i očuvanje njihovog staništa ;</p> <p>- Razvoj svijesti o ugroženosti i zaštiti sisara ;</p> <p>-Razvijanje pravilnog odnosa prema</p>	<p>- Zna zašto je krvotok vodozemaca napredniji u odnosu na riblji, pojam postepene preobrazbe (metamorfoze).</p> <p>-Zna glavne skupine riba i njihove karakteristike;</p> <p>-Zna da su gmizavci evolucijski prvi pravi kopneni kičmenjaci ;</p> <p>-Zna za što su upravo ptice za razliku od svih drugih životinja najbolji letači;</p> <p>-Zna za što je intenzivan metabolizam ptica</p> <p>- perje kao zaštita i stalna temperatura tijela.</p> <p>- Zna glavna obilježja ove veoma raznolike skupine po kojima se razlikuju od svih drugih životinja,a to su dlaka i prehrana mladunčadi mlijekom;stalna temperatura tijela.</p>
---	--	--

<p>nase drzave;</p> <p>10.Koristenje zivotinja u ishrani covjeka</p> <p>-Jestive zivotinje rijeka,bara i mocvara;</p> <p>-Jestive zivotinje kopnenih stanista;</p>	<p>zivotinjama općenito, posebno prema domaćim i kućnim ljubimcima.</p> <p>- Produbljuje znanje o sistematici životinja na osnovu pregleda filogenetskog razvoja životinjskog svijeta ;</p>	<p>- Zna koje su vrste najzdravije za covjeka i njegovo zdravlje;</p>
---	---	---

Napomena:

Nastavni plan i program predmeta priroda za VIII razred je u potpunosti izmjenjen, zbog preteških sadržaja prethodnog nastavnog plana i programa za istoimeni predmet, jer su sadržaji uglavnom bili iz područja fizike.

DRUŠTVO

VIII razred

(2 časa sedmično, 70 časova godišnje)

CILJEVI I REZULTATI ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA		
PODRUČJA UČENJA	CILJ	ZADACI
<p>1.Prvobitne ljudske zajednice;</p> <p>2. Stanovništvo na Zemlji;</p> <p>3. Kontinenti i oceani na Zemlji;</p>	<p>-da učenici nauče regije svijeta – njihovu međusobnu povezanost,prirodno geografske idruštveno geografske odlike,međusobni utjecaj i međusobna zavisnost.</p>	<p>-Planeta zemlja,prirodno geografske i društveno geografske karakteristike - osobnosti njenih kontinenata i regija;</p> <p>- Prepoznavanje geografskih objekata na geografskim kartama,znati koristiti se, kartografskim znacima;</p>
UPUTSTVO ZA REALIZACIJU		
<p>Neophodne aktivnosti u realizaciji sadržaja su:</p> <p>-Koristiti što više aplikacija, crteža i didaktičkog materijala (dijete mora biti u direktnom kontaktu sa didaktičkim materijalom), video zapise, enciklopedije, dječije časopise, historijske čitanke.</p> <p>-Potrebno sistematski raditi i ravnomjerno sadržaje rasporediti zavisno od sposobnosti učenika.</p> <p>-Pravljenje panoa.</p>		

- Pri obradi kontinenata upoznati učenike sa osnovnim pojmovima: položaj i granice, veličina (vizuelnim upoređivanjem kontinenata na geografskoj karti), reljef, klima, prirodna bogatstva, stanovništvo i najveće države (izdvojiti zanimljivosti i osnovne informacije).

SADRŽAJI	CILJEVI	OČEKIVANI REZULTATI/ISHODI UČENJA
<p>1.Prvobitne ljudske zajednice</p> <p>-Život prvobitnog čovjeka (borba za opstanak)</p> <p>-Kameno i metalno doba – izrada oruđa</p> <p>-Poboljšanje životnih uvjeta i društvena podjela rada</p>	<p>-Upoznati učenike sa izgledom prvobitnog čovjeka na zemlji,njegovim uslovima zivota,promjenama,i najvaznijim otkricima vaznim za covjecanstvo.</p>	<p>-Znati kako je izgledao prvobitni covjek;njegove karakteristike;uslove zivota prvobitnog covjeka;</p> <p>-Prva otkrica prvobitnog covjeka bitnih za cjelokupno covjecanstvo;</p> <p>-Usvojiti osnovne odlike kamenog I metalnog doba; razvoj prvobitnih ljudskih zajednica;prvih zanata I poslova;</p>
<p>2. Stanovništvo na Zemlji</p> <p>-Ljudske rase;</p> <p>-Struktura stanovništva;</p>	<p>-Upoznati učenike sa ljudskim rasama koje postoje na svijetu;</p> <p>-Odlikama,nacinom zivota,kulturom i vjerom svake rase;</p>	<p>--Znati koje ljudske rase postoje na svijetu I njihove osnovne karakteristike;koje se religije prakticiraju u svijetu;</p> <p>-raznolikost etničkog,jezičkog i religijskog sastava stanovništva;</p>
<p>3. Kontinenti i okeani na Zemlji</p> <p>-Raspored kopna i mora na Zemlji – okeani i kontinenti (imenovanje i položaj na karti svijeta):</p> <p>-Evropa</p> <p>-Afrika</p> <p>-Sjeverna Amerika</p> <p>-Južna Amerika</p> <p>-Australija</p> <p>-Polarne oblasti – Arktik i Antarktik</p>	<p>-Nauciti učenike geografski položaj svakog kontinenta na planeti,granice,karakteristike svakog kontinenta.</p>	<p>-Znati na geografskoj karti pokazati granice Evrope,znati pokazati pripadajuća mora, poluotoke i otoke Sredozemlja.</p> <p>-Znati glavna obilježja svakog kontinenta,njihove položaje,najvece drzave,biljni i zivotinjski svijet;</p>

Napomena: sadržaji potpuno usklađeni u obje ustanove, nisu mjenjani jer odgovaraju uzrastu i sposobnostima učenika, u odnosu na postojeći NP. Promjena je u dodavanju ciljeva i očekivanih postignuća učenika.

KULTURA ŽIVLJENJA

VIII RAZRED

(1 čas sedmično, 35 godišnje)

CILJEVI I REZULTATI ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA		
PODRUČJA UČENJE	CILJ	ZADACI
1. HRANA I ISHRANA	Usvajanje znanja o principima pravilne ishrane djece školskog uzrasta.	Razvijanje pravilnih prehrambenih pravila i navika .

SADRŽAJI	CILJEVI	OČEKIVANI REZULTATI/ISHODI UČENJA
<p>1. HRANA I ISHRANA</p> <p>Nauka o ishrani , važnost prehrane</p> <p>Vrstehranjivihsastojaka</p> <p>Varenje hrane i organi za varenje</p> <p>Vrsteipodjelanamirnica</p> <p>Vodič zapravilnuishranu-piramidazdraveishrane. Upoznavanje sa tabelom sastava namirnica.</p> <p>Žitarice i proizvodi</p> <p>Vježba : Pripremanje lokuma</p> <p>Voće i povrće i proizvodi</p> <p>Vježba : Pripremanje pomfrita</p> <p>Voće i proizvodi-voćna salata</p> <p>Mlijeko i mliječni proizvodi</p> <p>Vježba: Pripremanje sutllije</p> <p>Meso , ribe, jaja i proizvodi</p> <p>Vježba : Maca u tanjiru</p> <p>Masnoće, šećeri , soli</p> <p>Vježba : Pripremanje palačinka</p> <p>Začini i so u ishrani</p>	<p>-Naučiti osnovna znanja o ishrani</p> <p>-Hranjivi sastojci u hrani</p> <p>-Proces varenja hrane i organi za varenje</p> <p>-Piramida zdrave hrane i njen značaj</p> <p>-Zastupljenost , sastav i značaj namirnica u ishrani iz piramidi hrane.</p> <p>- Pravilna primjena začina i soli u ishrani.</p> <p>-Pravilno održavanje higijene posuđa i pribora, radnog prostora.</p> <p>- Postupci konzerviranja i pravilnog čuvanja hrane od kvarenja.</p> <p>-Kulinarski postupci obrade namirnica.</p> <p>- Kontrola kvaliteta hrane</p> <p>-Pravilna kombinacija namirnica u ishrani</p> <p>-Značaj sendviča u ishrane djece.</p>	<p>Učenik će:</p> <p>- naučiti osnovna znanja o ishrani i njenom značaju za zdravlje</p> <p>- imenovati organe za varenje</p> <p>- usvojiti vrste i podjelu namirnica</p> <p>- naučiti osnovna znanja o svakoj namirnici iz piramide hrane</p> <p>-naučiti postupke obrade namirnica i pripremu jednostavnih jela: tehnička i termička obrada namirnica.</p> <p>- usvojiti zlatna pravila rada - pravilno održavanje higijene posuđa i pribora.</p> <p>-usvojiti postupke konzerviranja namirnica</p> <p>- usvojiti postupke kontrole kvaliteta hrane</p> <p>- usvojiti praktična znanja iz oblasti pravilne kombinacije namirnica u svakodnevnoj ishrane</p> <p>- naučiti pravilnu upotrebu sendviča</p> <p>- usvojiti praktična znanja u planiranju dnevnih obroka za djecu školskog uzrasta</p> <p>- usvoje postupke pravilnog čuvanja i konzerviranja hrane</p>

<p>Nepravilna ishrana prekomjerno unošenje masnoće, šećera i soli</p> <p>Čuvanje i zaštita namirnica od kvarenja i zagađivanja. (Uzročnici: bakterije, vlaga, povišena temperatura itd.) Prenošenje infekcije hranom i vodom.</p> <p>Vrste i higijena pribora i posuđa za pripremanje hrane</p> <p>Vježba: Održavanje higijene pribora i posuđa</p> <p>Kulinarški postupci pripremanja hrane</p> <p>Kontrola kvaliteta hrane</p> <p>Pravilan način kombiniranja namirnica</p> <p>Kombiniranje namirnica –pripremanje sendviča</p> <p>Važnost sendviča i soka u školi</p> <p>Planiranje i sastavljanje dnevnih obroka za školsku djecu</p> <p>Planiranje i sastavljanje dnevnih obroka za školsku djecu</p> <p>VJEŽBA: Planiranje dnevnih obroka za školsku djecu</p> <p>Korištenje prirodnih izvora prehrane, ekološka proizvodnja hrane</p> <p>Vježba: Pripremanje variva od koprive</p> <p>Ekološka proizvodnja hrane</p>	<p>- Pravilno planiranje dnevnih obroka za djecu školskog uzrasta.</p> <p>- Značaj prirodnih izvora hrane imenovanje .</p> <p>-Značaj ekološke proizvodnje hrane.</p>	<p>- imenuju prirodne izvore hrane</p> <p>- uoče značaj ekološke proizvodnje hrane.</p> <p>- posjeduju sposobnost primjene principa pravilne ishrane.</p> <p>- izmijeniti loše stečene prehrambene navike</p>
---	---	---

MUZIČKI ODGOJ
VIII RAZRED
(2časa sedmično - 70 godišnje)

PROGRAMSKI SADRŽAJI

- 1.PJEVANJE I SVIRANJE**
- 2.OSNOVEMUZIČKE PISMENOSTI**
- 3.MUZIČKE IGRE**
- 4.BROJALICE**
- 5.NARODNA MUZIČKA TRADICIJA**
- 6.SLUŠANJE MUZIKE**

❖ *Pjevanje i sviranje*

Pjevanjem i sviranjem treba u toku školske godine obraditi **15 pjesama** .

Pjevanje po sluhu jenoglasnih dječijih pjesama, tradicionalnih narodnih napjeva i djela umjetničke muzike iz BiH i svijeta koje trebaju biti prilagođene umnim i psihofizičkim sposobnostima učenika. Predložene pjesme treba da odgovaraju opsegu dječijeg glasa, a po sadržaju da su interesantne i bliske djeci osmog razreda.

U osmom razredu učenike treba postupno i nenametljivo upoznati sa notnim stanom, violinskim ključem i C-dur ljestvicom .

Note trebaju da se uče po principu jedna nota jedna boja. Sa učenicima treba napraviti papirnu klavijaturu kao pomagalo za vježbanje sviranja kod kuće.

Na času treba što više organizovati sviranje kratkih i najjednostavnijih pjesmica na klaviru ili nekom drugom instrumentu, zavisno od njihovih psiho-fizičkih sposobnosti.

Kao i u predhodnim razredima treba težiti izražajnom lijepom pjevanju. Pjesme treba da se izvode uz nastavnikovu instrumentalnu pratnju na nekom akordičkom instrumentu.

❖ *Muzičke igre*

U toku školske godine učenici treba da nauče **4 muzičke igre/plesa**. Učenici treba da se kroz muzičke igre i plesove upoznaju sa svjetskom narodnom tradicijom.

Zahtjevnije i složenije igre koje zahtjevaju veće napore pri usvajanju, djeca se mogu podjeliti u dvije grupe, od kojih jedni pjevaju, a drugi izvode pokrete.

❖ *Brojalice*

U osmom razredu treba obraditi najmanje **4 brojalica**.

One u ovom razredu spadaju u racionalne i iracionalne brojalice, čiji ritam pomaže razvoju muzikalnosti djeteta. Brojalice treba da su pogodne za dalje uvježbavanje i imenovanju nota po trajanju, ritamskog govora, podjela jedinice mjere na dva dijela. Kao i u predhodnom razredu treba vizuelno prikazati notne vrijednosti na neki određen i zanimljiv način.

Sviranje može da posluži kao nadogranja i mogućnost afirmiranja za djecu koja imaju poteškoća u govoru (nerazvijen govor, mali opseg glasa, nerazvijeni govorni organi) .

❖ *Narodna muzička tradicija*

Učenike treba upoznati sa tradicionalnim *aerofonim* instrumentima (jednojka , dvojnica, diplo i zurne).Posebnu pažnju posvetiti upoznavanju osnovnih karakteristika pojedinih folklornih regiona BiH (napjevi i njihova funkcija, instrumenti i običaji).

❖ *Slušanje muzike:*

Slušanjem muzike djeca upoznaju se sa kompozicijama domaćih i stranih autora.Potrebno je u toku godine obraditi najmanje **14kompozicija**.U ovom razredu učenici osim slušno treba de se i vizuelno upoznaju sa duvačkim instrumentima.

Nastavnik treba instrument pokazati uživo, video prezentacijom ili na slici instrument koji se obrađuje.

Nastavni sadržaj:

❖ *Pjevanje i sviranje*

1. Balon (pjesma iz Italije)
2. Najbolja mama na svijetu (A.Korač)
3. Ljestvica (Ella B.)
4. Pred Senkinom kućom(Starogradska)
5. Tri put čao, čao čao (Ajla Kolaković)
6. Mjesec (pjesma iz Japan)
7. Leti ptica-kanon
8. Nek svud ljubav sja (pjesma iz Belgije)
9. Kišobran za dvoje (Đelo Jusić)
10. Au što je škola zgodna (Lj.Ršumović)
11. Čežnja za proljećem (W.A.Mozart)
12. Zelen lišće goru kiti (narodna)
13. Pokraj grada Sarajeva (narodna)
14. Novogodišnja pjesma
15. Tri ciklame (muzika: R.Hodžić, stihovi: N.K.Hadžić)

❖ *Muzičke igre*

1. Treskavica sitna (narodna)
2. Grličica proso brala
3. Bela bimba (Italija)
4. Čaj Čiro (Slavonija)

❖ *Brojalice:*

1. Tri
2. Guče siva grlica
3. Tužibaba reza
4. Prešo Petar

❖ **Slušanje muzike:**

1. Koncert za klarinet i orkestar (K.M.Veber)
2. Refleks za flautu, klarinet, violinu, klavir, udaraljke (Jasmin Osmić)
3. Stanica podlugovi (muz: K.Kovač)
4. Koncert za obou i duvače u c-molu (D.Čimaroza)
5. Koncert za trubu i orkestar u Es-duru (J.Haydn)
6. Ples sa sabljama (A.Hačaturjan)
7. Fantazija za dvije flaute (Asim Horozić)
8. Dunavski valovi (J.Ivanović)
9. Čarobna frula arija Kraljica noći i Papagena i Papagene (W.A.Mozart)
10. Orkestarska svita br.2 (Badineri)
11. Opera Aida (Đ.Verdi)
12. Vltava (B.Smeten)
13. Meditacija opere Thais (J.Massenet)
14. Mjuzikl Jalta-jalta (A.Kabiljo)

NAPOMENA:

Izbor pjesama, brojalica muzičkih igara i muzike za slušanje treba pažljivo izvršiti uz mogućnost promjene nastavnih jedinki u zavisnosti od intelektualnih i psihofizičkih sposobnosti učenika.

LIKOVNI ODGOJ

VIII razred

(2 časa sedmično, 70 časova godišnje)

CILJEVI I REZULTATI ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA		
PODRUČJA UČENJA	CILJ	ZADACI
<ul style="list-style-type: none"> - Arabeska - Vizuelna motorika - Kontrast - Razvoj crteža u reljefu 	<ul style="list-style-type: none"> -da učenici usvoje znanja i umijeća iz područja tehnika likovnog izražavanja i teorije oblikovanja i podstaknu svoje stvaralačke sposobnosti -razvoj kreativnog mišljenja, 	<ul style="list-style-type: none"> - Razvijanje sposobnosti percepcije doživljavanja, pamćenja, mišljenja, maštanja; - Da učenike sistematično i postepeno uvodi u

<ul style="list-style-type: none"> - Slobodno komponovanje - Uticaj muzike na vizuelno-kreativno mišljenje i djelovanje - Dizajn - Reciklaža 	<p>-emocionalni i socialni razvoj</p>	<p>elementarno poznavanje i razumijevanje umjetnosti, elemenata i načela LIKOVNOG JEZIKA, LIKOVNE PISMENOSTI I LIKOVNOG STVARALAŠTVA;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Razvijanje sposobnosti učenika da shvate prostor i komponiranje vodeći računa o njihovim psihofizičkim sposobnostima; - Stvaranje i razvijanje kulturne navike i potrebe kod učenika da posjećuju izložbe, muzeje, galerije i druge kulturno umjetničke smotre i manifestacije; - Da razvija interes i ljubav za umjetnost i likovno stvaralaštvo.
--	---------------------------------------	--

UPUTSTVO ZA REALIZACIJU

Ako želimo otkriti sklonosti i sposobnosti svakog pojedinačnog učenika, kako bi ga usmjerili na kreativni put spoznaje vlastitih mogućnosti, neophodno je ponuditi što raznovrsniji program praktičnog rada i obilje različitih materijala i tehnika,

SADRŽAJI	CILJEVI	OČEKIVANI REZULTATI/ISHODI UČENJA
<p>Arabeska Upoznavanje sa islamskim stilizovanim ornamentom kroz različite tehnike</p> <p>Vizuelna motorika Vježbe i kreativnj rad na likovnom rješenju amblema i simbola</p> <p>Kontrast Komponovanje putem kontrasta</p> <p>Razvoj crteža u reljefu Usvojeno znanje o linijskom crtežu primijenjeno na glinenim pločama i tenzija ka prodiranju forme u prostor.</p> <p>Slobodno komponovanje . Vježbe na kreativnom rješenju simbola</p> <p>Uticaj muzike na vizuelno-kreativno mišljenje i djelovanje</p>	<p>Njegovanje tradicije</p> <p>Razvoj kreativnog mišljenja</p> <p>Usvajanje kompozicije kroz primjenu kompozicionih elemenata na crtežu</p> <p>Primjena usvojenih likovnih elemenata kroz različita područja</p> <p>Razvoj čula i emocija</p> <p>Očuvanje ljudske sredine za sve ljude i za sljedeće naraštaje</p>	<p>Uspješno se služiti sa priborom i materijalima.</p> <p>Ovladavanje likovnim elementima</p> <p>Usvojiti pojam arabeske</p> <p>Razumjeti kontraste veličine i svjetline</p> <p>Postići potreban senzibilitet u crtežu na mekanoj podlozi</p> <p>Razviti sposobnost samostalnog dolaska do kreativnih rješenja</p> <p>Naučiti gledati i crtati ne služeći se šablonskim rješenjima</p>

Likovni izraz kao rezultat kontinuiranog rada uz pratnju muzike Dizajn Rad na kreiranju predmeta za svakidnevnu upotrebu Reciklaža Korištenje svih dostupnih prirodnih materijala		
---	--	--

TJELESNI I ZDRAVSTVENI ODGOJ

OKVIRNI NASTAVNI PLAN I PROGRAM RADA ZA SPECIJALNU ŠKOLU ZAVOD ZA SPECIJALNO OBRAZOVANJE I ODGOJ DJECE „MJEDENICA“ (V – IX RAZREDA) - NAPREDNI NIVO (2 časa sedmično, 70 časova godišnje)

UVOD

Nastava tjelesnog i zdravstvenog odgoja je osnovni dio odgojno-rehabilitacionog procesa koji se ostvaruje u ustanovama ovog tipa.

Igre, sportske aktivnosti predstavljaju osnovu za osiguranje potrebnog obima i karaktera kretne djelatnosti neophodne za svestrani razvoj učenikove ličnosti.

Bitan uslov uspješne nastave tjelesnog i zdravstvenog odgoja je jasno i precizno planiranje strukture nastavnog procesa.

Razvoj psihomotornih osobina planira se i provodi u skladu sa usvajanjem i usavršavanjem konkretnih navika, što omogućava kvalitetnije usvajanje kretnih aktivnosti. Pravilnim rasporedom zadataka osigurava se kompleksni razvoj psihomotornih sposobnosti učenika.

Diferencirani pristup učenicima u nastavi tjelsno-zdravstvenog odgoja ostvaruje se na osnovu praćenja rezultata njihovog tjelesnog razvoja, stepena tjelesnih sposobnosti i usvojenosti kretnih navika.

Obaveza je nastavnika da identificira i usmjeri posebno nadarene učenike i u saradnji sa sportskim organizacijama djeluje da se sposobnosti razviju do vrehunskog sportskog stvaralaštva.

CILJ

Cilj nastave tjelesnog i zdravstvenog odgoja je zadovoljavanje potreba učenika ovog uzrasta za kretanjem, igrom i sportom putem sistematske programirane aktivnosti, kojom se uvećavaju njihove adaptivne i stvaralačke sposobnosti. Dakle, težimo da pozitivno utičemo na um i tijelo, odnosno na sve dimenzije psihosomatskog statusa kao multidimenzionalnog sistema, da bi čovjek mogao da se izrazi i potvrdi kao zdrava, stvaralačka slobodna ličnost. Da bi se ostvario cilj pred tjelesni odgoj se postavlja niz konkretnih zadataka koji treba da su usklađeni sa potrebama učenika kao i objektivnim potrebama društva.

ZADACI

Zadaci nastave tjelesnog i zdravstvenog odgoja su :

- u vezi sa biološkim zadacima neophodno je da se procesom tjelesnih aktivnosti u cjelini stimulira pravilan rast i razvoj organizma;
- pored normalnog razvoja morfoloških karakteristika zadatak je da se neminovno utiče i na razvoj funkcionalnih sposobnosti organizma, tj. posebno na sistem organa za disanje i sistem organa za krvotok, naravno ne možemo isključiti ni uticaj na ostale sisteme organa, jer rad jednog organa razvija i stimulira rad drugog;
- razvijanje i usavršavanje psihomotornih sposobnosti;
- što se tiče odgojno obrazovnih zadataka mora se voditi računa o zrelosti učenika tj. treba se prilagoditi sposobnostima učenika, jer za pojedine učenike najjednostavniji zadatak može biti složen i kompleksan, akcentat je na tome kako je zadatak uticao na učenika, a ne kako je učenik zadatak izveo;
- uticati na osobinu volje, karakter i svjesnu disciplinu, pozitivan odnos prema radu, materijalnim dobrima.
- stvaranje uslova da učenik afirmira lične mogućnosti u zdravom načinu života, svestranom tjelesnom razvoju, usavršavanju kretanja, te boravkom u prirodisa ciljem bogaćenja kulture življenja.

NASTAVNE CJELINE

34. Upoznavanje sa godišnjim programom rada redovne nastave, vannastavnih aktivnosti, takmičenjima, obavezama, dužnostima, zadacima i ciljevima.

35. Inicijalno stanje: tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti.

36. Rad na poboljšanju općeg zdravstvenog stanja i razvoju motoričkih sposobnosti kroz prirodne oblike kretanja (hodanje, trčanje, skakanje, bacanje, puzanje, penjanje, provlačenje, nošenje, vučenje, kotrljanje)

Nastavne jedinice:

- Hodanje i trčanje

Hodanje i trčanje slobodno, kratkim i dugim koracima, u počučnju, čučnju, i četvoronoške, po ravnom i neravnom tlu, uz savladavanje prepreka, uz nošenje predmeta, na smanjenom prostoru, uz padinu i niz padinu, različitom brzinom.

- Skakanje

Skakanje u visinu s mjesta i iz zaleta. Skakanje u daljinu s mjesta i iz zaleta. Sunožno skakanje.

- Poskoci i skokovi

Poskoci i skokovi odrazom na dvije noge, odrazom na jednu nogu, u čučnju, počučnju i četvoronoške, uz svladavanje raznih niskih prepreka, uz preskakanje prepreka, oponašanje skakanja životinja.

- Bacanje

Bacanje predmeta uvis i u daljinu lijevom i desnom rukom, objema rukama, jednom i objema rukama zamahom odozgo, odozdo i sa strane.

- Gađanje

Gađanje direktnim bacanjem u cilj, ubacivanjem (u koš) i kotrljanjem. Gađanje u nepokretne i pokretne mete. Gađanje u specijalno konstruirane mete ili u sprave i rekvizite (obruč)

- Hvatanje i dodavanje

Hvatanje lakih predmeta s dvije ruke. Hvatanje lakih predmeta jednom rukom. Hvatanje lopti raznih veličina.

- Puzanje

Puzanje na trbuhu, na leđima, puzanje na boku, uz istodoban rad nogu i ruku. Puzanje uz nošenje ili guranje nekih predmeta, uz obilaženje prepreka.

- Penjanje i provlačenje

Penjanje rukama i nogama na razne prepreke u prirodi (panj, drvo, kamen, ograda). Penjanje na razne predmete i sprave. Provlačenje ispod prepreka različitih visina. Provlačenje kroz okvir.

- Vučenje, potiskivanje, navlačenje

Vučenje i potiskivanje raznih predmeta i sprava (stol, stolica, klupa, švedski sanduk). Vučenje u parovima (na kolicima, po tlu). Potiskivanje i navlačenje svladavanja živih otpora u dvoje.

- Dizanje i nošenje

Dizanje i nošenje predmeta pojedinačno. Dizanje i nošenje većih predmeta grupno. Dizanje i nošenje predmeta različitih veličina i oblika. Dizanje i nošenje druga na leđima.

- Kolutanje i kotrljanje

Kolutanje oko bočne osovine naprijed, natrag i preko niskih prepreka. Kotrljanje oko uzdužne osovine na tlu i niz blagu padinu.

37. Sportska gimnastika

Nastavne jedinice:

- Akrobatika – kolut naprijed, kolut nazad, raznoške, svijeća, sastav na parteru.
- Vježbe na trambulinu, švedskim ljestvama, na švedskim klupama, na gredi, vage. Penjanje po vodoravnim i kosim ljestvama. Naskoci na švedski sanduk. Preskoci preko kozlića (raznoška)
- Vježbe na švedskoj klupi: hodanje, trčanje, puzanje, kotrljanje lopte po klupi.

38. Atletika

Nastavne jedinice:

- Trčanje

Niski start. Sprint. Visoki start. Štafetno trčanje. Trčanje preko prirodnih prepona.

- Skokovi

Skokovi u vis. Skokovi udalj iz mjesta i iz zaleta.

- Bacanje

Bacanje loptice, predmeta, kugle.

39. Elementarne i štafetne igre

Nastavne jedinice:

- Igre za razvijanje brzine kretanja

Hvatalica obično lijevom rukom, loptom, u parovima, po grupama i dr..

- Igre za razvijanje brzine reagiranja

Dan i noć. Klip-klap. Poplava. Leti, leti i dr..

- Igre za razvijanje spretnosti

Miš u rupi. Štafeta u koš. Gađanje kolutima. Trka prenošenjem predmeta. Tko će duže i dr..

- Igre snage

Šaran ili ribice. Vjetrenjača. Roda i žaba. Štafeta medicinkama kroz ruke. Lav u krugu. Kidanje lanca i dr..

40. Sportske igre

Nastavne cjeline:

- Odbojka

Osnovni stav. Kretanje u stavu. Odbijanje lopte. Servis. Osnovna pravila igre.

- Košarka

Osnovni stav. Kretanje u stavu. Promjene pravca kretanja. Držanje lopte. Hvatanje lopte. Dodavanje lopte u mjestu i u kretanju. Vođenje lopte. Dvokorak. Šut na koš. Osnovna pravila igre.

- Nogomet

Vođenje lopte. Primanje i dodavanje lopte u mjestu i u kretanju. Udarac nogom. Zaustavljanje lopte. Osnovna pravila igre.

- Rukomet

Dodavanje i hvatanje lopte. Vođenje lopte. Bacanje i šutiranje. Osnovna pravila igre.

- Stoni tenis

Pravilno držanje reketa, odbijanja, servis. Osnovna pravila igre i suđenja.

41. Poligoni

Poligon spretnosti i okretnosti, ravnoteže, brzine, preciznosti, puzanja i provlačenja...

42. Izleti (poludnevni i cjelodnevni)

Tematske nastavne jedinice:

Priprema za izlet, način kretanja, odijevanje, prehrana. Sadržaj aktivnosti na izletu. Orijentacija i kretanje u prirodi. Opasnost u prirodi.

43. Lagani plesovi

44. Snimanje stanja tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti (Baterija eurofit testova)

NAPOMENA: Izbor Nastavnih sadržaja treba pažljivo birati i izvršavati uz mogućnost promjene nastavnih jedinki u zavisnosti od procjene intelektualnih i psihofizičkih sposobnosti učenika.

Nastavu drži profesor sporta i tjelesnog odgoja

Okvirni NPiPR radila Minela Dervišagić profesor sporta i tj. odgoja.

ENGLESKI JEZIK

VIII razred

(1 čas sedmično, 35 časova godišnje)

CILJEVI I REZULTATI ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA

PODRUČJA UČENJA	CILJ	ZADACI
<p style="text-align: center;">Škola</p> <p style="text-align: center;">Prijateljstvo</p> <p style="text-align: center;">Nauka i tehnologija</p> <p style="text-align: center;">Kultura i umjetnost</p>	<p>Učenici će učiti ili ponavljati rječnik vezan na zadane teme npr.</p> <p>Školski predmeti i prostorije u školi, Nešto proširen rječnik ,npr. gymnasium, library, computer room itd.</p> <p>Prijateljstvo Nešto proširen rječnik npr. best friend, close friend, old friend itd.</p> <p>Nauka i tehnologija ,uglavnom osnovni rječnik npr. camera, telephone, computer itd.</p> <p>Kultura i umjetnost Uglavnom osnovni rječnik npr. music, drama, actor ,painter itd.</p>	<p>Učenici će učiti ili ponavljati :</p> <p>Imenice: brojive i nebrojive;</p> <p>Zamjenice:</p> <p>Lične, pokazne (this, that, these, those) i upitne (who, what, which, whose)</p> <p>Pridjevi:</p> <p>Upitni pridjevi (what, which); prisvojni pridjevi ; opisni pridjevi vezan za zadane teme.</p> <p>Brojevi:</p> <p>1-50</p> <p>Vežnici:</p> <p>And, but</p>
UPUTSTVO ZA REALIZACIJU		
<p>a) razgovor– communicative; ask & answer b) demonstracija-demonstration, d) ilustracija-illustratione) rad na tekstu- work on text ,f) diskusija-discussion g) samostalni radovi h) essay-eseji) task-based method j) grammar - translation</p>		

SADRŽAJI	CILJEVI	OČEKIVANI REZULTI /ISHODI UČENJA
<p>Teme</p> <p>Funkcije i vještine (usmena i pisana kompetencija kao zacrtani cilj na datoj razini.)</p> <p>Aktivnosti (s pomoću kojih se realizuju vještine)</p> <p>Gramatika (gramatička područja za danu razinu)</p> <p>Vokabular (predloženi vokabular u sklopu danih tema)</p>	<p>Educational-Obrazovni (formiranje i predstava pojmova) Presenting new English vocabulary. Reading the story. Functional-Funkcionalni (formiranje vještina- skills .sposobnosti i navika) Encouraging the children to read and use English words. Practicing spelling. Pedagogical-Odgojni (formiranje svjetonazora i univerzalnih odgojnih vrijednosti) Reading and playing with students.</p>	<p>Učenici će znati:</p> <p>Pratiti jednostavna uputstva;</p> <p>Koristiti brojeve;</p> <p>Izražavati na jednostavan način slaganje i neslaganje vezano na zadate teme;</p> <p>Opisivati osobe,predmete,osjećanja</p>

NASTAVNI PLAN ZA DEVETI RAZRED

R.BR.	OBAVEZNI NASTAVNI PREDMETI	SEDMIČNI BROJ NASTAVNIH SATI	GOD. BROJ NASTAVNIH SATI
1.	Bosanski, Hrvatski, Srpski jezik i književnost	4	136
2.	Matematika	5	170
3.	Priroda	2	68
4.	Društvo	2	68
5.	Likovni odgoj	2	68
6.	Tjelesni i zdravstveni odg	2	68
7.	Muzički odgoj	2	68
8.	Kultura življenja	1	34
9.	Radno tehnički odgoj	4	136
	Ukupno:	24	810
10.	Odjeljska zajednica	1	34
11.	Vannastavne aktivnosti	2	68
	Fakultativni programi		
12.	Engleski jezik	1	34
	Ukupno opterećenje učenika:	28	952

BOSANSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST

IX razred

(4 časa sedmično, 140 godišnje)

CILJEVI I REZULTATI ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA		
PODRUČJA UČENJA	CILJ	ZADACI
1.Knjizevni tekstovi; 2.Kultura usmenog i pismenog izrazavanja; 3.Medijska kultura; 4.Pravogovr,pravopis 5. Gramatika,rječnik	-osposobljavnje učenika za pravilno izražavanje i komunikaciju	-razvijanje sposobnosti slušanja i praćenja govora; -razvijanje intelektualnih, govornih, perceptivnih sposobnosti, komunikacije, socijalizacije i emocija; -razvoj pravilne artikulacije glasova -razvoj grafomotoričkih sposobnosti.
UPUTSTVO ZA REALIZACIJU		
-Sa učenicima koji imaju teškoće u govoru, u saradnji sa logopedom, kroz vježbe raditi na njihovom ublažavanju i otklanjanju.		

SADRŽAJI	CILJEVI	OČEKIVANI REZULTATI
<p>1.Knjizevni tekstovi(po izboru) Narodno blago</p> <p>Hasanaginica (nar. balada)</p> <p>Narodna romansa (po izboru)</p> <p>Narodna lirska pjesma (sevdalinka) po izboru</p> <p>2.Kultura usmenog i pismenog izrazavanja</p> <p>-Pričanje</p> <p>Pričanje događaja i doživljaja</p> <p>Deskripcija: opis portreta, opis, opis dinamičnog zbivanja u prirodi</p> <p>Čitanje: Interpretativno čitanje lirskih, pripovjednih i dramskih tekstova</p> <p>Ostale vrste čitanja: u sebi, usmjereno čitanje</p> <p>Pisanje: Pisanje dnevnika, pisanje autobiografije</p> <p>Pisanje školskih pismenih zadataka dvije u toku školske godine</p> <p>Pravogovor i pravopis</p> <p>Veliko slovo u jednočlanim i višočlanim imenima pokrajina i krajeva, dijelova naselja, trgova i ulica</p> <p>Pisanje i izgovor zamjenice sebe (se) uz povratne glagole</p>	<p>- Prepričati tekst poštujući hronološki slijed, jasno i logično povezivanje rečenica izdvajajući važnije dijelove, izraziti vlastiti komentar</p> <p>- Čitati tekst s razumijevanjem; slušati druge učenike i učitelja i zapažati obilježja dobrog čitanja</p> <p>-poticanje i razvijanje mašte</p> <p>Povezivanje događaja po njihovim uzajamnim vezama i odnosima</p> <p>Uvođenje retrospektivnih epizoda u pričanje</p> <p>Uočavanje povezanosti opisa s doživljajem i njegov značaj za tijek/tok radnje</p> <p>Opis vanjskog i unutarnjeg portreta</p> <p>Služiti se govornim vrednotama: rečenični naglasak, rečenična intonacija, boja, visina i jačina glasa</p> <p>Upoznavanje s načinom vođenja osobnog/ličnog dnevnika</p> <p>Napisati svoju autobiografiju</p> <p>Pravilno pisati veliko početno slovo u imenima pokrajina i krajeva te dijelova naselja (gradske četvrti, dijelovi sela, trgovi, ulice, parkovi</p> <p>Pravilno pisati i govoriti povratne glagole (smijati se, šaliti se ...)</p>	<p>Učenik će:</p> <p>- Uočavati likove i motive u književnom tekstu</p> <p>- biti samostalan u analizi književnog teksta, njenog prenesenog smisla i pouke</p> <p>-Prepoznaje i prepričava najvažniji dio teksta</p> <p>- komentariše postupke i ponašanje likova, smisljeno povezuje rečenice, sažima fabulu navodeći najvažnije njezine dijelove</p> <p>Kompozicija sastava jednostavnog</p> <p>Mogućnost stvaranja redosljeda značajnih trenutaka i uvođenja retrospekcije u priču</p> <p>Razlikuje vanjski od unutarnjeg opisa osobe</p> <p>Pravilno čita tekst</p> <p>Umjerena brzina govora i pravila artikulacija glasova</p> <p>Bilježi događaje, misli i osjećaje</p> <p>Primjena pravila o uporabi/upotrebi velikog slova u primjerima koje predviđa Program</p> <p>Primjena gramatičke norme u govoru i pismu</p>

<p>Pisanje i izgovor aorista glagola biti</p> <p>Pisanje infinitiva</p> <p>Izgovor i pisanje glagolskih oblika u kojima su provedene glasovne promjene</p> <p>(č,ć, je i ije u gl. oblicima</p> <p>Zarez u jednostavnoj i složenoj rečenici</p> <p>(odvajanje apozicije, pisanje vokativa, nabranje rečeničnih dijelova, nabranje rečenica)</p> <p>Pisanje izostavnika (apostrofa) i točke/tačke sa zarezom</p> <p>Medijska kultura</p> <p>Osnovne vrste medija: štampani elektronički; Novine, časopisi, strip, radio, televizija, internet (postanak i razvoj)</p> <p>Film Teatar (pozorište kao književno – scenska umjetnost: scena, kulisa, pozorišno prostor; Osnovne vrste radijskih i televizijskih emisija, zabavne, sportske)</p> <p>,</p> <p>- Gramatika,rječnik</p> <p>Naglašene i nenaglašene riječi</p> <p>(naglasne cjeline)</p> <p>Riječi za imenovanje pripadnosti mjestu, kraju, zemlji – narodu</p> <p>Temeljno i preneseno značenje riječi</p>	<p>Pravilno pisati i govoriti infinitiv</p> <p>Pravilno pisati glagolski pridjev radni u m. r. jd. čija osnova završava na –je-</p> <p>(htjeti, smjeti, živjeti, umrijeti, vidjeti)</p> <p>Slušno razlikovati i pravilno pisati i izgovarati riječi u kojima su provedene glasovne promjene</p> <p>Prepoznati i pravilno pisati izostavnik/apostrof i točku/tačku sa zarezom</p> <p>Prepoznati izražajna sredstva u filmu; pokreti kamere kao izražajno sredstvo filma Filmska maska, scenografija i kostimografija kao filmska izražajna sredstva</p> <p>Prepoznati kazališna/pozorišna izražajna sredstva u predstavi: scenografiju, kostimografiju, rasvjetu</p> <p>Uočavati nenaglašene riječi i pravilno ih čitati u izvornim cjelinama</p> <p>Razlikovanje temeljnog (osnovnog) značenja od prenesenog</p>	<p>Primjena stečenih znanja u govoru i pismu Prepoznaje pravopisne znakove i koristi ih u pisanju</p> <p>Upoznavanje načina stvaranja filma – uočavanje nastanka jednog kadra Povezivanje filma sa stripom;</p>
--	--	---

Prepoznavanje osnovnih čestica	Prepoznavati glagolski oblik/osobu i broj u rečenici	
GLAGOLI	Razlikovati prijelazne, neprijelazne i povratne glagole	
Glagolski oblik/osoba i broj	Razlikovati svršene i nesvršene glagole	
Glagoli po predmetu radnje	Prepoznati infinitiv i njegove završetke. Pronaći infinitive u rečenici.	
Infinitiv (infinitivna osnova i završetci)	Prepoznati i tvoriti glagolske pridjeve	
Glagolski pridjevi i glagolska imenica	Prikladno rabiti/upotrebljavati prezent u govorenju i pisanju	
Prezent;	Usvojiti prezent pomoćnih glagola	
Perfekt	Prepoznati perfekt i razumjeti njegovo osnovno značenje Vladati oblicima perfekta pomoćnih glagola	
Izricanje budućnosti futuroom	Prepoznati, razlikovati, pravilno pisati i izgovarati futur prvi te razumijevati njihova značenja i tvorbe	

Izricanje zapovijedi i molbe imperativom	Prepoznati imperativ kao glagolski način i razumjeti njegovo značenje i tvorbu	
Glagolski prilozi	Uočiti značenje, tvorbu i službu u rečenici	
	Naučiti od čega se sastoji proširena rečenica	
	Razlikovati imenski predikat od glagolskog predikata	
REČENICA		
Jednostavna proširena rečenica	Primjenjivati i uočavati priložnu oznaku	
Predikat – imenski i glagolski	Uočiti i prepoznati objekt u rečenici	
	Prepoznati apoziciju	
Priložne oznake u rečenici	Naučiti od čega se sastoji složena rečenica	
Objekt		
Atribut:		
Apozicija (pojam)		
Složena rečenica (pojam složene rečenice)		

--	--	--

MATEMATIKA

IX razred

(5 časa sedmično, 170 časova godišnje)

CILJEVI I REZULTATI ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA		
PODRUČJA UČENJA	CILJ	ZADACI
Decimalni brojevi Cijeli brojevi Razlomci Ugao i trougao Četverougao, obim i površina četvrougla Geometrijska tijela: kocka, kvadar, piramida, valjak, kupa		-razvijanje sposobnosti usmjeravanja pažnje, opažanja, najjednostavnijeg oblika logičkog mišljenja i zaključivanja; -Razvijanje različitih načina matematičkog izražavanja i komuniciranja; -Razvijanje sposobnosti i vještina: poređenja, nizanja, slijeđenja niza uputa;
UPUTSTVO ZA REALIZACIJU		
-U radu primjenjivati princip postupnosti i krenuti od jednostavnih zahijeva, s tim da su zadaci primjereni svakom djetetu i njegovim sposobnostima. -Koristiti što više aplikacija, crteža i didaktičkog materijala (dijete mora biti u direktnom kontaktu sa didaktičkim materijalom uz pomoć defektologa i samostalno). -U realizaciji sadržaja podsticati dijete na praktičnu manipulaciju predmetima.		

-Didaktički materijal treba da uključi što više čula (vid, sluh, miris, okus, dodir).
 -Potrebno sistematski raditi i ravnomjerno sadržaje rasporediti zavisno od sposobnosti učenika.

SADRŽAJI	CILJEVI	OČEKIVANI REZULTATI/ISHODI UČENJA
<p>Decimalni brojevi uvođenje učenika u shvatanje decimalnog broja pisanje i čitanje decimalnog broja, sabiranje decimalnih brojeva, pretvaranje višimenovanih brojeva u jednoimenovane.</p> <p>CIJELI BROJEVI</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prirodni niz brojeva do 100.000 i • operacije s brojevima do 100.000 <p>širenje brojnog niza; čitanje i pisanje brojeva; mjesna vrijednost broja.</p> <p>Usmeno i pismeno sabiranje cijelih brojeva.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oduzimanje cijelih brojeva. • Svojstva sabiranja cijelih brojeva. • Jednačine u vezi sa sabiranjem i oduzimanjem cijelih brojeva. • Nejednačine u vezi sa sabiranjem i oduzimanjem cijelih brojeva. • Množenje cijelih brojeva i svojstva množenja; množenje trocifrenim množiocem • Dijeljenje cijelih brojeva; djeljenje jednocifrenim djeliocem <p>RAZLOMCI</p> <p>Sabiranje i oduzimanje razlomaka jednakih imenilaca (polovine, četvrtine, trećine i desetine)</p>	<p>STICANJE ZNANJA</p> <ul style="list-style-type: none"> - Usvajanje pravila za izvođenje računskih operacija sa decimalnim brojevima, - Određivanje apsolutne vrijednosti cijelog broja. <p>Upoznati učenike sa brojevima do 100.000 naučiti čitati i pisati brojeve</p> <p>Naučiti sabirati i oduzimati razlomke istih i različitih imenilaca. Upoznavanje podjele trouglova i četverouglova i usvajanje njihovih osnovnih svojstava,</p>	<p>Usvajaju pojma decimalnog broja, Izvode osnovne računске operacije decimalnih brojeva</p> <p>Shvataju osnovne karakteristike razlomka i njihovu primjenu u svakodnevnom životu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prepoznaju jednake uglove • Usvoje pojam trougla i elemente, razlikuju vrste trouglova i primjenjuju pravilo odnosa između elemenata trougla. • Usvoje pojam četverougla i elemente, razlikuju vrste četverouglova i prepoznaju ih na predmetima i modelima. • Savladati pojmove obima i površine <p>Naučiti formule za računanje obima i površine</p>

<p>UGAO I TROUGAO</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jednakost uglova • Uglovi sa paralelnim kracima. • Uglovi sa normalnim kracima. • Trougao. Elementi trougla. • Vrste trouglova prema prema stranicama i prema uglovima. <p>Odnos stranica i uglova u trouglu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Osnovne konstrukcije trougla.. <p>ČETVEROUGAO. OBIM I POVRŠINA TROUGLA I ČETVEROUGLA</p> <p>Geometrijska tijela:kocka,kvadar,piramida, valjak,kupa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Četverougao. Elementi četverougla. <p>Vrste četverouglova</p> <p>. Pravougaonik, romb, kvadrat.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Obim trougla i četverougla. 	<ul style="list-style-type: none"> - Shvatanje relacije podudarnosti trouglova i njene primjene u izvođenju osnovnih konstrukcija trougla i četverougla, - Upoznavanje značajnih tačaka trougla. <p>Računanje obima i površine trougla i četverougla</p> <p>Naučiti sabirati i oduzimati razlomke isih i različitih imenilaca</p>	
---	---	--

Napomena: Nastavnik može za djecu koja pokazuju interes i veće sposobnosti za matematiku proširiti programske sadržaje.

PRIRODA

IX razred

(2 časa sedmično, 70 časova godišnje)

CILJEVI I REZULTATI ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA		
PODRUČJA UČENJA	CILJ	ZADACI
8. Sastav čovječijeg tijela 9. Sistem organa za kretanje 10. Organi za varenje 11. Sistem organa za disanje 12. Sistem organa za krvotok 13. Sistem organa za izlučivanje 14. Nervni sistem 15. Sistem čulnih organa 16. Sistem žlijezda sa unutrašnjim lučenjem 17. Razvitak ljudskog organizma	- sticanje osnovnih znanja o ljudskom tijelu, upoznati organske sisteme i njihove osnovne funkcije, poboljšati kvalitetu vlastitog zdravlja	-upoznavanje učenika sa građom, funkcijom i higijenom čovječijeg tijela u cilju zaštite i njegovanja zdravlja -isticanje značaja zdrave ishrane za očuvanje zdravlja -upoznavanje učenika sa štetnim djelovanjem pušenja i alkohola -upoznavanje učenika sa određenim bolestima i stvaranje navika za traženje liječničke pomoći
UPUTSTVO ZA REALIZACIJU		
Neophodne aktivnosti u realizaciji sadržaja su:		

SADRŽAJI	CILJEVI	OČEKIVANI REZULTATI/ISHODI UČENJA
1.Sastav ljudskog tijela	Naučiti šta se nalazi u sastavu ljudskog tijela,uočiti i razumjeti pomenute sadržaje	Razumjeti da je tijelo čovjeka kao i tijelo biljaka životinja građeno od ćelija.Naučiti nabrojati organske sisteme u ljudskom tijelu
2.Sistem organa za kretanje	Upoznati učenike sa sistemom organa za kretanje i sa njegovom funkcijom	Razumjeti da kostur predstavlja oslonac u ljudskom tijelu.Razumjeti važnost u ličnom doprinosu u održavanja zdravlja, pomoću pravilnog načina života (pravilna ishrana,boravak na suncu radi pravilnog razvoja kostiju
3.Sistem organa za varenje	Naučiti nabrojati organe koji učestvuju u varenju hrane i razumjeti njihovu funkciju u našem organizmu	Nučiti nabrojati organe sistema za varenje.
4.Sistem organa za disanje	Naučiti nabrojati organe koji učestvuju u procesu disanja.	Uočiti glavna oboljenja organa za varenje i njihovu simptomatologiju
5.Sistem organa za krvotok	Uočiti i razumjeti glavne funkcije sistema organa za krvotok, nabrojati organe koji pripadaju ovom sistemu	Zna sastav krvi (leukociti, eritrociti, leukociti,trombociti).
6.Sistem organa za izlučivanje	Nabrojati organe koji učestvuju u procesu izlučivanja	Razumije građu i funkciju srca kao glavnog organa krvotoka.
7.Nervni sistem	Naučiti podjelu nervnog sistema,kao i funkcij pomenutih sistema	Zna nabrojati organe za izlučivanje, razumije njihovu građu I funkciju
8.Sistem čulnih organa	Naučiti nabrojati čula i razumjeti njihovu funkciju	Zna dijelove nervnog sistema. i njihove funkcije.
9.Sistem žlijezda sa unutrašnjim lučenjem	Naučiti nabrojati žlijezde sa unutrašnjim lučenjem i razumjeti njihovu funkciju u našem organizmu	Poznaje dijelove i razumije njihovu funkcije.
10.Razvoj ljudskog organizma		Razumije štetnost konzumiranja nikotina, narkotika i alkohola po zdravlje čovjeka.
		Naučiti nabrojati čula. Prepoznati i imenovati glavne organe svakog pojedinačnog čula.Prepoznati organe na slici uočiti njihove glavne dijelove i funkciju.
		Naučitit nabrojati žlijezde sa unutrašnjim lučenjem. Uočiti njihovu glavnu funkciju i povezati ih sa njihovim uticajeme na rad pojedinih organa.
		Razumije način razmnožavanja živih bića.

	Razumjeti način razmnožavanja živih bića, i život čovjeka od rođenja do smrti	Razlikuje sekundarna polna obilježja dječaka i djevojčica. Uočava promjene koje se dešavaju za vrijeme puberteta.
--	---	--

DRUŠTVO

IX razred

(2 časa sedmično, 70 časova godišnje)

CILJEVI I REZULTATI ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA		
PODRUČJA UČENJA	CILJ	ZADACI
<ol style="list-style-type: none"> 1. Prvi svjetski rat 2. BiH između dva svjetska rata 3. Drugi svjetski rat 4. Razvoj svijeta poslije drugog svjetskog rata 5. Raspad Jugoslavije 6. Geografski položaj BiH 7. Prirodno-geografske odlike BiH 8. Stanovništvo BiH 9. Privreda BiH 	Upoznati učenike sa uzrocima i dešavanjima za vrijeme oba svjetska rata, razumjeti položaj BiH za vrijeme i poslije rata. Razumjeti geografski položaj i prirodno geografske-odlike BiH.	<ul style="list-style-type: none"> - Upoznati učenike sa uzrocima i svjetskog rata - Razumjeti položaj BiH između dva svjetska rata - Razumjeti ratna dešavanja za vrijeme II svjetskog rata - Upoznati učenike sa geografskim položajem BiH - Ukazati na značaj privrednog razvoja BiH
UPUTSTVO ZA REALIZACIJU		
Neophodne aktivnosti u realizaciji sadržaja su:		

SADRŽAJI	CILJEVI	OČEKIVANI REZULTATI/ISHODI UČENJA
1. Prvi svjetski rat	Upoznati učenike sa dešavanjima vezanim za prvi svjetski rat	Razumjeti uzrok za početak i prvog svjetskog rata
2. BiH između dva svjetska rata	Upoznati učenike sa ratnim dešavanjima i položajem BiH	Razumjeti dešavanja vezana za Sarajevski atentat
3. Drugi svjetski rat	Upoznati učenike sa početkom i dužinom trajanja rata kao i sa uzrocima za njegovo početak	Razumjeti privredne prilike u BiH između dva svjetska rata
4. Razvoj svijeta poslije drugog svjetskog rata	Upoznati učenike sa dešavanjima u svijetu nakon završetka rata	Usvojiti i razumjeti važne datume vezane za drugi svjetski rat
5. Raspad Jugoslavije	Upoznati učenike sa dešavanjima vezanim za raspad Jugoslavije u položajem BiH i njenih ostalih članica	Razumjeti dešavanja u svijetu poslije rata
6. Geografski položaj BiH	Razumjeti položaj i granice BiH	Usvojiti bitne datume i događaje vezane sa Međunarodono priznanje BiH
7. Prirodno-geografske odlike BiH	Ukazati na prirodno-geografske odlike BiH	Razumjeti ratna dešavanja na prostoru BiH
8. Stanovništvo BiH	Objasniti strukturu stanovništva BiH	Razumjeti granice i veličinu BiH
9. Privreda BiH	Upoznati učenike sa novim pojmovima i privredom u BiH	Razumjeti strukturu stanovništva u BiH
10. Reljef BiH	Upoznati učenike sa reljefom BiH	Razumjeti pojedine grane privrede u BiH
		Naučiti glavne karakteristike planina, rijeka i jezera u BiH

KULTURA ŽIVLJENJA

IX RAZRED

(1 čas sedmično, 34 godišnje)

CILJEVI I REZULTATI ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA		
PODRUČJA UČENJE	CILJ	ZADACI
1. ISHRANA	Usvajanje znanja o principima pravilne ishrane Bolesti prouzokovanje nepravilnom ishranom.	Razvijanje pravilnih prehrambenih pravila i navika .
2. EKONOMIKA ISHRANE	Usklađivanje vlastitih potreba u ishrani samogućnostima porodice	Pravilna raspodjela prihoda i rashoda prilikom planiranja budžeta.

SADRŽAJI	CILJEVI	OČEKIVANI REZULTATI/ISHODI UČENJA
<p>1. ISHRANA I ZDRAVLJE</p> <p>Bolesti uzrokovane nedostatkom hranjivih sastojak u ishrani</p> <p>Bolesti uzrokovane nedostatkom hrane</p> <p>Bolesti prouzrokovane prekomjernom prehranom</p> <p>Anketa o prehrambenim navikama učenika</p> <p>Vježba : Anketiranje održavanje zdrave težine</p> <p>Vježba Mjerenje težine</p> <p>Bolesti nehigijenske prehrane</p> <p>Dijetalna ishrana</p> <p>Vježba: Pripremanje dijetalnog jela</p> <p>Kolektivna ishrana</p> <p>Ishrana na izletu, ekskurziji</p> <p>Ishrana u vandretnim uslovima</p> <p>Svakodnevno postavljanje stola</p> <p>Osnovna pravila ponašanja za vrijeme jela</p> <p>Serviranje hrane za svečane prilike</p> <p>Kultura dijaloga za stolom</p> <p>Samoposluživanje – švedski stol</p> <p>Vježba – postavljanje stola i ponašanje za vrijeme jela</p> <p>Vježba; -postavljanje stola za svečane prilike</p> <p>Tradicionalno kulinarstvo</p>	<p>-Uticaj pravilne ishrane na naše zdravlje, bolesti nepravilne i nehigijenske ishrane</p> <p>-Imenovanje bolesti koje nastaju usljed nepravilne, prekomjerne ishrane.</p> <p>-Značaj uravnotežene ishrane i redovne fizičke aktivnosti u cilju sprečavanja bolesti</p> <p>- Uzročnici nehigijenske ishrane, kako spriječiti uzročnike nehigijenske ishrane</p> <p>-Značaj dijetalne ishrane i njena primjena</p> <p>-Kolektivna ishrana, ishrana na izletu i vandretnim uslovima.</p> <p>- Svakodnevno postavljanje stola, kultura dijaloga za stolom.</p> <p>- Pravila serviranja hrane za svečane prilike</p> <p>-Samoposluživanje</p> <p>- Imenovanje tradicionalnih jela</p>	<p>Učenik će:</p> <ul style="list-style-type: none"> - naučiti osnovna znanja o ishrani i njenom značaju za zdravlje - razvije osjećaj odgovornosti prema pravilnoj ishrani - izgradi pravilne stavove o značaju održavanja zdrave težine - posjeduju sposobnost primjene principa pravilne ishrane. - izmijeniti loše stečene prehrambene navike - uočiti značaj dijetalne ishrane - uočiti značaj kolektivne ishrane, ishrane na izletu i vandretnim uslovima - usvojiti znanja svakodnevnog postavljanja stola - usvojiti pravila ponašanja za stolom - usvojiti pravila serviranja stola za svečane prilike i samoposluživanje - imenovati tradicionalna jela, tradicionalno posuđe - da zna napraviti spisak obaveznih zaliha namirnica u domaćinstvu - znati pripremiti listu kupovine namirnica u

Tradicionalno posuđe Tradicionalna jela Pripremanje limunade Obavezne zalihe namirnica u domaćinstvu 2.EKONOMIKA ISHRANE Potrošačka korpa, planiranje i raspodjela porodičnog budžeta za životne potrebe (ishrana, džeparac, štednja) Vježba : Planiranje porodičnog budžeta	-Imenovanje tradicionalnog posuđa -Značaj obaveznih zaliha namirnica u domaćinstvu. -Izrada liste kupovine namirnica, pravilna raspodjela porodičnog budžeta.	Domaćinstvu - aktivno učestvovati u planiranju porodičnog budžeta .
---	---	--

MUZIČKI ODGOJ

IX RAZRED

(2časa sedmično - 70 godišnje)

PROGRAMSKI SADRŽAJI

1.PJEVANJE I SVIRANJE

2.MUZIČKE IGRE

3.BROJALICE

4.NARODNA MUZIČKA TRADICIJA

5.SLUŠANJE MUZIKE

❖ *Pjevanje i sviranje*

Pjevanjem i sviranjem treba u toku školske godine obraditi **15 pjesama**.

U ovom razredu učenici treba da se upoznaju što više sa pjesama iz zemalja regije, najbližeg okruženja i drugih zemalja kao i pjesme različitih žanrova koje trebaju biti prilagođene psihofizičkom stanju učenika.

Predložene pjesme treba da odgovaraju opsegu dječijeg glasa, a po sadržaju da su interesantne i bliske djeci devetog razreda. Pratinja nastavnika uz neki od akordičkih instrumenata treba da bude neizostavna. Učenici u ovom razredu treba da nauče svirati jednostavne pjesme na klaviru po metodi nota-boja.

Za kraj školske godine napraviti mali koncert na kojem će sva djeca uzeti učešće i odsvirati po jednu kratku kompoziciju na nekom instrumentu (klavir, blok flauta, melodika, harmonika).

❖ *Muzičke igre*

U toku školske godine učenici treba da nauče **4 muzičke igre/plesa**. Učenici treba da se kroz muzičke igre i plesove upoznaju sa svjetskom narodnom tradicijom, kao i sa narodnom tradicijom iz BiH.

❖ *Brojalice*

U ovom razredu učenike treba zainteresovati da sami sastavljaju nove brojalice, razbrajalice i sl. U devetom razredu treba naučiti najmanje **4 brojalice**.

Posvetiti što više pažnje za maštovitijim načinima interpretacije složenijih brojalica sa i bez instrumentalne pratnje.

Ritmovi su složeniji, a česta je i promjena mjere iz dvodjelne u trodjelnu četverodjelnu mjeru, te druge kombinacije.

Uvesti i upoznati se sa podjelom jedinice brojanja na tri dijela –triola.

Kao i u predhodnom razredu treba vizuelno prikazati notne vrijednosti na neki određen i zanimljiv način.

❖ *Narodna muzička tradicija*

U devetom razredu učenici treba da se upoznaju sa tradicionalnim narodnim *kordofonim* instrumentima (gusle, lirica, saz, šargija, bozuk)

Pažnju posvetiti upoznavanju osnovnih karakteristika pojedinih folklornih regiona BiH (napjevi i njihova funkcija, instrumenti i običaji).

❖ *Slušanje muzike:*

U toku školske godine učenici treba da se upoznaju sa **15 kompozicija**.

Kroz slušanje odabranih djela djeca će upoznati instrumente sa tipkama (vizuelno i zvučno).

Treba dati učenicima osnovne informacije o instrumentima koje slušaju, način na koji se sviraju i neke bitne karakteristike za taj instrument.

Potrebno je tokom godine obraditi sve kompozicije uvrštene u program sa težištem na umjetničko-doživljanoj komponenti i sa ciljem da pozitivni interesi i stavovi prema muzičkim vrijednostima budu sve jasnije izraženi u program su uvrštene vokalne, instrumentalne i vokalno-instrumentalne kompozicije.

Kroz slušanje učenici treba da se upoznaju sa osnovnim informacijama o životu i dijelu kompozitora kao i razne anegdote vezane za život kompozitora. U slušanje muzike treba i uvrstiti pjesme i kompozicije domaćih autora.

Nastavni sadržaj:

❖ *Pjevanje i sviranje*

1. Emina (stihovi A.Šantić)
2. Oj, jesenske duge noći (Sremska)
3. Moj dilbere (narodna)
4. Pahuljice (stihovi: N.K.Hadžić)

5. Blijedi mjesec (narodna iz Hrvatske)
6. Ruža (P.F.Silcher)
7. Gdje je onaj cvijetak žuti (G.B.Pergolesi)
8. Biljana platno beleše (narodna Makedonska)
9. Đela Fato,đela zlato (narodna)
10. Samo pjesma, samo smijeh
11. Hajdemo sad zajedno
12. Jer ljubav je ..
13. Osmi mart (M.Barošević)
14. Pravo prijateljstvo (Austrija)
15. Hajde dušo da ašikujemo

❖ ***Muzičke igre***

1. Adlešičko kolo
2. Makedonsko devojče (Jonce Hristovski)
3. Šota
4. Grk Zorb

❖ ***Brojalice***

1. Okum pokum
2. Ela bela
3. Padaj, padaj kišice
4. Pipalica pipala

❖ ***Slušanje muzike***

1. Tri minijature (E.Derbenko)
2. Kapija (A.Horozić)
3. Preludij i fuga d-mol (J.S.Bach)
4. Sa pastirima iz zbirke Dvije impresije (A.Smailović)
5. Kalinka (Larinov Rusija)
6. Češki ples u g-molu (Dvorzak)
7. Kraj tanana šadrvana(narodna)
8. Arabeska (C.Debussy)
9. Yesterday (J.Lennon)
10. Brazil
11. Čardaš (D.V.Monty)
12. Podmoskovske večeri (M.Solovjev)
13. Danas sam ok (Dino Merlin)
14. Menuet (Luidi Bokerini)

15. Koncert za klavir i orkestar br.1 (P.I.Čajkovski)

NAPOMENA:

Izbor pjesama, brojlica muzičkih igara i muzike za slušanje treba pažljivo izvršiti uz mogućnost promjene nastavnih jedinki u zavisnosti od intelektualnih i psihofizičkih sposobnosti učenika

LIKOVNI ODGOJ

IX RAZRED

(2 časa sedmično, 70 časova godišnje)

CILJEVI I REZULTATI ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA		
PODRUČJA UČENJA	CILJ	ZADACI
-Slobodno komponovanje -Jedinstvo -Dominanta -Oblikovanje u prostoru -Dizajn -Muzika kao inspiracija u dekorativnom radu na plohi -Vizuelno sporazumijevanje -Reciklaža	-da učenici usvoje znanja i umijeća iz područja tehnika likovnog izražavanja i teorije oblikovanja i podstaknu svoje stvaralačke sposobnosti -razvoj kreativnog mišljenja, -emocionalni i socialni razvoj	<ul style="list-style-type: none"> - Razvijanje sposobnosti percepcije doživljavanja, pamćenja, mišljenja, maštanja; - Da učenike sistematično i postepeno uvodi u elementarno poznavanje i razumijevanje umjetnosti, elemenata i načela LIKOVNOG JEZIKA, LIKOVNE PISMENOSTI I LIKOVNOG STVARALAŠTVA; - Razvijanje sposobnosti učenika da shvate prostor i komponiranje vodeći računa o njihovim psihofizičkim sposobnostima; - Stvaranje i razvijanje kulturne navike i potrebe kod učenika da posjećuju izložbe, muzeje, galerije i druge kulturno umjetničke smotre i manifestacije; - Da razvija interes i ljubav za umjetnost i likovno stvaralaštvo.

UPUTSTVO ZA REALIZACIJU

Ako želimo otkriti sklonosti i sposobnosti svakog pojedinačnog učenika, kako bi ga usmjerili na kreativni put spoznaje vlastitih mogućnosti, neophodno je ponuditi što raznovrsniji program praktičnog rada i obilje različitih materijala i tehnika

SADRŽAJI	CILJEVI	OČEKIVANI REZULTATI/ISHODI UČENJA
<p>Slobodno komponovanje Slobodna vježba- komponovanje bojom kao dominantom u kompoziciji</p> <p>Jedinstvo Objedinjavanje i sinteza svih likovnih činilaca kroz praktičan rad. Jedinstvo u kompoziciji se ostvaruje zajedničkom formom i materijalom</p> <p>Dominanta Rad na dominantu koja označava isticanje, naglašavanje, centar pažnje, ishodište, glavni lik, osnovnu ideju</p> <p>Oblikovanje u prostoru Figura koju možemo sagledati sa svih strana (statua i mobil)</p> <p>Dizajn Slobodna inventivna rješenja</p> <p>Muzika kao inspiracija u dekorativnom radu na plohi Ritam kao element koji povezuje različite umjetnosti</p> <p>Vizuelno sporazumijevanje Potenciranje stvaralačkog mišljenja i ponašanja</p> <p>Reciklaža Korištenje svih dostupnih prirodnih materijala, iskorištene ambalaže i prerađenog iskorištenog papira u modelovanju i građenju novih oblika</p>	<p>Usvajanje likovnih elemenata</p> <p>Ovladavanje različitim likovnim tehnikama</p> <p>Primjena usvojenog gradiva na nova rješenja</p> <p>Razvoj kreativnog mišljenja</p> <p>Razvijanje likovnih sposobnosti i senzibiliteta za likovne pojave</p> <p>Primjena usvojenih likovnih elemenata kroz različita područja</p> <p>Razvoj čula i emocija</p> <p>Očuvanje ljudske sredine za sve ljude i za sljedeće naraštaje</p>	<p>Uspješno se služiti sa priborom i materijalima.</p> <p>Prepoznavanje i razumijevanje naučenih termina</p> <p>Kombinovanje i razumijevanje likovnih elemenata i načela i njihova primjena u radu</p> <p>Naučiti gledati i crtati ne služeći se šablonskim rješenjima</p> <p>Samostalno komponovanje i dizajniranje na zadate teme</p> <p>Razvoj maštovitosti u izboru i primjeni različitih materijala u reciklaži</p>

TJELESNI I ZDRAVSTVENI ODGOJ
OKVIRNI NASTAVNI PLAN I PROGRAM RADA ZA SPECIJALNU ŠKOLU
ZAVOD ZA SPECIJALNO OBRAZOVANJE I ODGOJ DJECE „MJEDENICA“
(V – IX RAZREDA) - NAPREDNI NIVO
(2 časa sedmično, 70 časova godišnje)

UVOD

Nastava tjelesnog i zdravstvenog odgoja je osnovni dio odgojno-rehabilitacionog procesa koji se ostvaruje u ustanovama ovog tipa.

Igre, sportske aktivnosti predstavljaju osnovu za osiguranje potrebnog obima i karaktera kretne djelatnosti neophodne za svestrani razvoj učenikove ličnosti.

Bitan uslov uspješne nastave tjelesnog i zdravstvenog odgoja je jasno i precizno planiranje strukture nastavnog procesa.

Razvoj psihomotornih osobina planira se i provodi u skladu sa usvajanjem i usavršavanjem konkretnih navika, što omogućava kvalitetnije usvajanje kretnih aktivnosti. Pravilnim rasporedom zadataka osigurava se kompleksni razvoj psihomotornih sposobnosti učenika.

Diferencirani pristup učenicima u nastavi tjeljno-zdravstvenog odgoja ostvaruje se na osnovu praćenja rezultata njihovog tjelesnog razvoja, stepena tjelesnih sposobnosti i usvojenosti kretnih navika.

Obaveza je nastavnika da identificira i usmjeri posebno nadarene učenike i u saradnji sa sportskim organizacijama djeluje da se sposobnosti razvijaju do vrhunskog sportskog stvaralaštva.

CILJ

Cilj nastave tjelesnog i zdravstvenog odgoja je zadovoljavanje potreba učenika ovog uzrasta za kretanjem, igrom i sportom putem sistematske programirane aktivnosti, kojom se uvećavaju njihove adaptivne i stvaralačke sposobnosti. Dakle, težimo da pozitivno utičemo na um i tijelo, odnosno na sve dimenzije psihosomatskog statusa kao multidimenzionalnog sistema, da bi čovjek mogao da se izrazi i potvrdi kao zdrava, stvaralačka slobodna ličnost. Da bi se ostvario cilj pred tjelesni odgoj se

postavlja niz konkretnih zadataka koji treba da su usklađeni sa potrebama učenika kao i objektivnim potrebama društva.

ZADACI

Zadaci nastave tjelesnog i zdravstvenog odgoja su :

- u vezi sa biološkim zadacima neophodno je da se procesom tjelesnih aktivnosti u cjelini stimuliše pravilan rast i razvoj organizma;
- pored normalnog razvoja morfoloških karakteristika zadatak je da se neminovno utiče i na razvoj funkcionalnih sposobnosti organizma, tj. posebno na sistem organa za disanje i sistem organa za krvotok, naravno ne možemo isključiti ni uticaj na ostale sisteme organa, jer rad jednog organa razvija i stimuliše rad drugog;
- razvijanje i usavršavanje psihomotornih sposobnosti;
- što se tiče odgojno obrazovnih zadataka mora se voditi računa o zrelosti učenika tj. treba se prilagoditi sposobnostima učenika, jer za pojedine učenike najjednostavniji zadatak može biti složen i kompleksan, akcenat je na tome kako je zadatak uticao na učenika, a ne kako je učenik zadatak izveo;
- uticati na osobinu volje, karakter i svjesnu disciplinu, pozitivan odnos prema radu, materijalnim dobrima.
- stvaranje uslova da učenik afirmira lične mogućnosti u zdravom načinu života, svestranom tjelesnom razvoju, usavršavanju kretanja, te boravkom u prirodisa ciljem bogaćenja kulture življenja.

NASTAVNE CJELINE

45. Upoznavanje sa godišnjim programom rada redovne nastave, vannastavnih aktivnosti, takmičenjima, obavezama, dužnostima, zadacima i ciljevima.

46. Inicijalno stanje: tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti.

47. Rad na poboljšanju općeg zdravstvenog stanja i razvoju motoričkih sposobnosti kroz prirodne oblike kretanja (hodanje, trčanje, skakanje, bacanje, puzanje, penjanje, provlačenje, nošenje, vučenje, kotrljanje)

Nastavne jedinice:

- Hodanje i trčanje

Hodanje i trčanje slobodno, kratkim i dugim koracima, u počučnju, čučnju, i četvoronoške, po ravnom i neravnom tlu, uz savladavanje prepreka, uz nošenje predmeta, na smanjenom prostoru, uz padinu i niz padinu, različitom brzinom.

- Skakanje

Skakanje u visinu s mjesta i iz zaleta. Skakanje u daljinu s mjesta i iz zaleta. Sunožno skakanje.

- Poskoci i skokovi

Poskoci i skokovi odrazom na dvije noge, odrazom na jednu nogu, u čučnju, počučnju i četvoronoške, uz svladavanje raznih niskih prepreka, uz preskakanje prepreka, oponašanje skakanja životinja.

- Bacanje

Bacanje predmeta uvis i u daljinu lijevom i desnom rukom, objema rukama, jednom i objema rukama zamahom odozgo, odozdo i sa strane.

- Gađanje

Gađanje direktnim bacanjem u cilj, ubacivanjem (u koš) i kotrljanjem. Gađanje u nepokretne i pokretne mete. Gađanje u specijalno konstruirane mete ili u sprave i rekvizite (obruč)

- Hvatanje i dodavanje

Hvatanje lakih predmeta s dvije ruke. Hvatanje lakih predmeta jednom rukom. Hvatanje lopti raznih veličina.

- Puzanje

Puzanje na trbuhu, na leđima, puzanje na boku, uz istodoban rad nogu i ruku. Puzanje uz nošenje ili guranje nekih predmeta, uz obilaženje prepreka.

- Penjanje i provlačenje

Penjanje rukama i nogama na razne prepreke u prirodi (panj, drvo, kamen, ograda). Penjanje na razne predmete i sprave. Provlačenje ispod prepreka različitih visina. Provlačenje kroz okvir.

- Vučenje, potiskivanje, navlačenje

Vučenje i potiskivanje raznih predmeta i sprava (stol, stolica, klupa, švedski sanduk). Vučenje u parovima (na kolicima, po tlu). Potiskivanje i navlačenje svladavanja živih otpora u dvoje.

- Dizanje i nošenje

Dizanje i nošenje predmeta pojedinačno. Dizanje i nošenje većih predmeta grupno. Dizanje i nošenje predmeta različitih veličina i oblika. Dizanje i nošenje druga na leđima.

- Kolutanje i kotrljanje

Kolutanje oko bočne osovine naprijed, natrag i preko niskih prepreka. Kotrljanje oko uzdužne osovine na tlu i niz blagu padinu.

48. Sportska gimnastika

Nastavne jedinice:

- Akrobatika – kolut naprijed, kolut nazad, raznoške, svijeća, sastav na parteru.
- Vježbe na trambulinu, švedskim ljestvama, na švedskim klupama, na gredi, vage. Penjanje po vodoravnim i kosim ljestvama. Naskoci na švedski sanduk. Preskoci preko kozlića (raznoška)
- Vježbe na švedskoj klupi: hodanje, trčanje, puzanje, kotrljanje lopte po klupi.

49. Atletika

Nastavne jedinice:

- Trčanje

Niski start. Sprint. Visoki start. Štafetno trčanje. Trčanje preko prirodnih prepona.

- Skokovi

Skokovi u vis. Skokovi udalj iz mjesta i iz zaleta.

- Bacanje

Bacanje loptice, predmeta, kugle.

50. Elementarne i štafetne igre

Nastavne jedinice:

- Igre za razvijanje brzine kretanja

Hvatalica obično lijevom rukom, loptom, u parovima, po grupama i dr..

- Igre za razvijanje brzine reagiranja

Dan i noć. Klip-klap. Poplava. Leti, leti i dr..

- Igre za razvijanje spretnosti

Miš u rupi. Štafeta u koš. Gađanje kolutima. Trka prenošenjem predmeta. Tko će duže i dr..

- Igre snage

Šaran ili ribice. Vjetrenjača. Roda i žaba. Štafeta medicinkama kroz ruke. Lav u krugu. Kidanje lanca i dr..

51. Sportske igre

Nastavne cjeline:

- Odbojka

Osnovni stav. Kretanje u stavu. Odbijanje lopte. Servis. Osnovna pravila igre.

- Košarka

Osnovni stav. Kretanje u stavu. Promjene pravca kretanja. Držanje lopte. Hvatanje lopte. Dodavanje lopte u mjestu i u kretanju. Vođenje lopte. Dvokorak. Šut na koš. Osnovna pravila igre.

- Nogomet

Vođenje lopte. Primanje i dodavanje lopte u mjestu i u kretanju. Udarac nogom. Zaustavljanje lopte. Osnovna pravila igre.

- Rukomet

Dodavanje i hvatanje lopte. Vođenje lopte. Bacanje i šutiranje. Osnovna pravila igre.

- Stoni tenis

Pravilno držanje reketa, odbijanja, servis. Osnovna pravila igre i suđenja.

52. Poligoni

Poligon spretnosti i okretnosti, ravnoteže, brzine, preciznosti, puzanja i provlačenja...

53. Izleti (poludnevni i cjelodnevni)

Tematske nastavne jedinice:

Priprema za izlet, način kretanja, odijevanje, prehrana. Sadržaj aktivnosti na izletu. Orijehtacija i kretanje u prirodi. Opasnost u prirodi.

54. Lagani plesovi

55. Snimanje stanja tjelesnog razvoja i motoričkih sposobnosti (Baterija eurofit testova)

NAPOMENA: Izbor Nastavnih sadržaja treba pažljivo birati i izvršavati uz mogućnost promjene nastavnih jedinica u zavisnosti od procjene intelektualnih i psihofizičkih sposobnosti učenika.

Nastavu drži profesor sporta i tjelesnog odgoja

Okvirni NPiPR radila Minela Dervišagić profesor sporta i tj. odgoja.

ENGLISKI JEZIK

IX razred

(1 čas sedmično, 34 časova godišnje)

CILJEVI I REZULTATI ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA		
PODRUČJA UČENJA	CILJ	ZADACI
<p>Životni uslovi</p> <p>Zdravlje-zdrava ishrana</p> <p>Nauka i tehnologija</p> <p>Zanimanja i karijere</p>	<p>Učenici će slušati izgovoreni tekst i reagirati:</p> <p>1)neverbalno: Spajanjem slika i tekstova,crtanjem ,prezentiranjem teksta,mimikom.</p> <p>2):verbalno: Davanjem kratkih odgovora na pitanja Učenici će vježbati čitanje poruka kratkih tekstova,pjesmica i reagovati</p>	<p>Učenici će učiti ili ponavljati rječnik vezan za zadate teme npr.</p> <p>Životni uslovi, osnovni rječnik,npr.possessions,transport itd.</p> <p>Zdravlje –zdrava ishrana</p> <p>Osnovni rječnik npr.names of some meals ,ordering a meal in a restaurant itd.</p> <p>Nauka i tehnologija</p> <p>Uglavnom osnovni rječnik-kompjuterski termini.</p> <p>Zanimanja i karijere</p> <p>Osnovni rječnik npr.cook,mechanic,doctor itd.</p>
UPUTSTVO ZA REALIZACIJU		
<p>a) razgovor– communicative; ask & answerb) demonstracija-demonstration, d) ilustracija-illustration e) rad na tekstu- work on text ,f) diskusija-discussion g) samostalni radovi h) essay-eseji) task-based method j) grammar - translation</p>		

SADRŽAJI	CILJEVI	OČEKIVANI REZULTI /ISHODI UČENJA
<p>Teme</p> <p>Funkcije i vještine (usmena i pisana kompetencija kao zacrtani cilj na datoj razini.)</p> <p>Aktivnosti (s pomoću kojih se realizuju vještine)</p> <p>Gramatika (gramatička područja za danu razinu)</p> <p>Vokabular (predloženi vokabular u sklopu danih tema)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - razvijanje motivacije i interesa za učenje engleskog jezika - razvijanje pozitivnog odnosa prema učenju i školovanju - usvojiti novi vokabular i sadržaje - pravilan izgovor, intonacija, ritam - ponoviti i uvježbati usvojeni vokabular i sadržaje - govoriti o sebi (predstaviti se) - razumjeti osnovne naredbe i postupiti prema njima - razumjeti jednostavna pitanja - govoriti o nekome 	<p>Učenici će moći da :</p> <p>Prate jednostavne uputstva;</p> <p>Koristiti brojeve ;</p> <p>Izraze na jednostavan način slaganje i neslaganje vezano za zadate teme:</p> <p>Opišu osobe, predmete, osjećanja, svakodnevne aktivnosti</p> <p>Postavljaju pitanja i daju odgovore na lična pitanja</p> <p>Traže i slijede uputstva</p>